ALTIN DİZİ

carmen de icaza

gizli duygular

ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ

ALTIN DİZİ 21

Carmen de İcaza

GİZLİ DUYGULAR

(La Fuente Enterrada)

Dilimize çeviren :
NİHAL ÜÇER

Bu kitabı hazırlayan	:	Altın Kitaplar
Dilimize çeviren	:	Nihal Üçer
Kapak resmi	:	Oral Orhon
Dizgi	:	Altın Kitaplar
Baskı	:	As Basımevi

GİZLİ DUYGULAR, Meşhur Romanlar Serisinin 144. kitabı olarak **ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ** tarafından ilk defa mart **1969** da yayımlanmıştır.

BİRİNCİ KISIM

Hastane binalarının önünde hastalar güneşle kucak kucağaydılar. Kimi yere sırt üstü uzanmıştı. Başkaları çömelmişler ve çelimsiz omuzları, taşınmıyacak kadar ağır bir yükün altında eziliyormuş gibi, sırtlarını kamburlaştırmışlardı.

İrene, elinde, tüten süt kâsesiyle önlerinden geçerken, ekserisinde hayat eseri görülmedi. Yalnız Jacinta, dudaklarından eksik etmediği teraneyle genç kadına yaklaştı.

— «Bir çam ormanı ekiyorum, ortasında bir göl olacak. Mavi ve soğuk bir göl... Ve ben içinde çırılçıplak yüzeceğim...»

Saralılar pavyonunun dibinde kalabalık bir hasta grupu türlü şekillerde vakit geçiriyordu. Kadınlardan gevezelik edenler veya iskambil oynayanlar vardı. Juana Dominguez avazı çıktığı kadar bağırarak bir şarkı tutturmuştu :

— «Ay, ay, ay! Nehirde seyretme kendini...»

Çömelerek sırtını binaya, ellerini ise dizlerine dayamış olan bir başka kadın, kendi boşa dönen motor telâşından başka her şeye lâkayt görünüyordu. Gözleri sabit bir bakışla meçhul bir noktaya takılıp kalmıştı.

— «Günaydın, Dona İrene! Demek Angeles'i yaşatmakta inat ediyorsunuz ha? Geberip kurtulmasına mü-

saade etmek, daha yerinde bir merhamet olmaz mı?»

Bu sözleri söyleyen, beyazımsı bir kara kurbağasını hatıra getiren, muazzam çift gerdanlı bir ihtiyar kadındı. Sararmış beyaz saçları, şiş bir yüzü vardı. Gözleri deri katlarının arasında hemen hemen kaybolmuştu. Durmuş, elleri kalçalarında olduğu halde, İrene'ye bakıyordu.

Genç kadın; itiraz etti. «Angeles artık sütünü kendi başına içebiliyor.»

Öteki dudağını buruşturdu. «O da içmekse! Burun deliklerinin önünde bir tatlı kaşığı tutarak burnunu çekmesini beklemekle az vakitler kaybetmediniz. Yalnız onu ne diye ille de yaşatmakta inat ettiğinizi anlıyamıyorum. İnsanlık için ne büyük kazanç!»

İrene bir tartışmaya girişmeğe lüzum görmedi. Kâsedeki sütün soğumasını istemiyordu. Üstelik acelesi de vardı. Adı Dona Alicia olan ihtiyar kadın, zamanında zengin ve nüfuzlu erkekleri peşinde koşturmuştu. Şimdi çok ölçüsüz gözüken bu vücut o vakitler mevzun ve bakımlı idi ve kürklerle mücevherlere bürünerek Avrupa'nın en lüks şehirlerinde hayranlık uyandırıyordu. Kadıncağız, geçmişinden söz etmekten bıkıp usanmıyor, yatağının altındaki bir bavulun içinde, hayatının altın çağının gazete kupürü, fotoğraf ve aşk mektubu gibi hâtıralarını titizlikle saklıyordu. Bazan gevezeliği tutar ve boğuk sesiyle çevresindekilerin sözünü keserdi. «Ben, vaktiyle...»

Aslında hastanedeki zavallıların hepsi kendilerinden, geçmiş sıygasiyle bahsetmek âdetindeydiler. San Juan'da bugün yoktu. Terketmek zorunda kaldıkları dünyaları, evleri, çocukları ve erkekleri bu canlı cenazelerin arkasını gölge gibi takibediyordu.

İrene, altlarını pisliyenlerin pavyonuna girdi. Görünürde temiz yataklardan ekşi bir koku yayılmaktaydı. Genç kadın görününce, yastıkların üzerindeki yüzlerin ba-

zılarında, gülümseme olarak mânalandırılabilecek bir ifade değişikliği oldu. İrene hareketsiz yatan kör, saçsız ve dişsiz bir mahlûka yaklaştı. Bu zavallı, gelenin İrene olduğunu anlamıştı. Hiç ara vermeden, «Sen ötekilerden başkasın... Ötekilerden başkasın,» diye mırıldanıp duruyordu.

— «Kahvaltını getirdim, Angeles. Sütüne bol şeker koydum.»

Burun sondasiyle içine akıtılan gıdaları bile kusan Angeles, bu sözler üzerine, sabah kahvaltısını burnuna çekmek suretiyle yemeye hazırlandı. Bu ameliye, İrene'ye sonsuz sabırlara malolmuştu. Hakikaten zahmete değmiş miydi?

Genç kadın, kâseyi yıkamak üzere küçük ofise geçerken, Rahibe Clarissa'yla karşılaştı. «Dona İrene, siz azılıların koğuşuna gidin. Rahibe Mariana'yı da bana yollayın.»

İrene, pavyonları birbirinden ayıran kısa mesafeyi birkaç adımda aştı ve cebinden çıkardığı maymuncukla kapıyı açtı. Rahibe Mariana, bembeyaz yatakların arasında gidip geliyordu. İrene, nöbetini devralmaya geldiğini söyleyince, rahibe ondan Fermina'yla meşgul olmasını rica etti. O gün İrene'nin şansı yoktu. Adı geçen hastayı teskin etmek için, defalarla elindeki işi bırakıp koşması icabetti. Yoksa sakin ve âhenkli sesi bu koğuşta her zaman mucizeler yaratırdı. En azgın deliler bile onun yanında sükûnet buluyorlardı. İrene'nin kendilerine gösterdiği ihtimam karşısında şuuraltlarından bir şükran dalgası yükseliyor, bu yüzden de genç kadını hem seviyor, hem sayıyorlardı. Fakat o gün azılıların koğuşuna aşırı bir asabiyet havası hâkimdi. Bir battaniyenin altından fırlıyan iki sıska kol, bileklerini hapseden kayışları İrene'ye gösteriyordu. Sağda, solda müstehcen sözler ve küfürler duyuluyordu. Fermina, elinin, kolunun bağlı olma-

sına rağmen, gömleğini paralamaya girişmişti.

İrene, onu umuzlarından tutup, «Sakin ol, beni duydun mu, sakin ol!» diye tekrarlayınca, deli, sert ve sivri tırnaklarını onun bileğine sapladı.

İrene irkildi. «Bırak beni, Fermina. Canımı acıtıyorsun!»

Deli hain bakışlı, küçük gözlerini onun yüzüne çevirmişti. «Benim elimdesin,» der gibiydi.

İrene bağırmamak için dişlerini sıkmıştı. «Fermina, canımı acıtıyorsun,» diye tekrar etti.

Komşu yatakların birinde yatan bir kadın müdahale etti. «O, pis bir hayvandır. Onu dövün.»

Bir başka ses duyuldu. «Seni ceza hücresine tıkacaklar ve kemikleri kıran cereyanı açacaklar.»

İrene, «Hepiniz susun!» diye emretti. Bakışlarını, delinin ateş saçan gözlerine dikerek sesini alçalttı. «Beni derhal bırakırsan, bunların hiç biri senin başına gelmez.» Sitemli sitemli ilâve etti. «Sana her zaman iyi muamele etmedim mi, Fermina?»

Deli gözlerini kırpıştırdı. Bu bir kaç söz, ona, arkadaşlarının tehditlerinden daha ziyade tesir etmişti. İrene'yi bıraktı. Fakat tırmaladığı yerlerden birkaç damla kan fışkırmıştı.

Köylü görünüşlü bir genç kız yatağından atlayıp yanlarına geldi. «Ahlâksız, Dona İrene'yi yaraladın!» diye homurdandı.

Dışarısını gözetliyen bir hasta tam o sırada, «Don Emilio geliyor,» diye ihtar etti.

Koğuşa derhal bir sessizlik çöktü. Hastalar yataklarına yatarak battaniyelerini boğazlarına kadar çektiler. Fermina'nın gözleri, kapı ile İrene'nin kanıyan elinin arasında gidip geliyordu. Genç kadın bunun üzerine mendilini çıkarıp kanları temizledi ve gene cebine soktu.

Doktor, ortada bir şeylerin döndüğünü içeri girer gir-

mez anlamıştı. «Burada ne oluyor?» diye sordu.

İrene, «Hiç bir fevkalâdelik yok,» diye cevap verdi.

Doktor, bakışlarını yatakların üzerinde dolaştırdı. Heyecanlı deliler ona fazla sakin görünmüştü. Bir işaretiyle ceza hücresine attırabileceği Fermina'ya şüphe ile baktı.

Sonunda İrene sessizliği bozdu. «Bir şey mi istemiştiniz?»

— «Sizi aramaya geldim. Başhekim sizinle görüşmek istiyor. Rahibe gelir gelmez, yazıhanesine gidin.»

İrene merkez binasına girdi, fakat idare bölümüne yönelecek yerde, konsültasyon ve ameliyat salonlarının önünden geçerek patolojik anatomi laboratuarının kapısını açtı. Ancak orada elini cebinden çıkararak bir rafın üstünden gazlı bezle alkol aldı ve tırmık izlerini temizledi. Laboratuardan çok kuvvetli bir koku yükseliyor ve binaya dalga dalga yayılarak, bütün temizlik çabalarına rağmen hastaların çamaşırlarından çıkarılamayan ekşi kokuyla karışıyordu. Bu tahammülsüz koku uzun aylar boyunca İrene'nin midesine öğürtü vermişti, öyle ki genç kadın meyva bahçesindeki armutlarda dahi aynı tadı bulur olmuştu. Şimdi artık buna da alışmıştı. Zaten insan her şeye alışabiliyordu. Mermer bir masanın üstünde, mezecilerdeki salam kesme makinesini andıran mikrotom, yani beyin kesme makinesi gözü alıyordu. Yanda bir kaç büyük cam kavanoz diziliydi. Yerleri normal olarak orası değildi, ancak Rahibe İsabel gömme dolapları temizlediği vakit onları oraya dizmek âdetindeydi. Alkol dolu her bir kabın içinde grimsi bir süngerin yüzdüğü görülüyordu. Camın üstüne yapıştırılmış etikette bir ad dikkati çekiyordu. İrene «Maria Mendoza - Robles» adını ve pek te eski olmayan ölüm tarihini okudu. Bunun üzerine, bakışları gayri ihtiyarî avluya kaydı ve yaşından beklenemeyecek derecede süs düşkünü kadının, kaşlarına ka-

dar indirdiği fötr şapkasıyla orada tek başına oturduğunu görür gibi oldu. Kanatlarını açmış bir kuşla süslü olan bu şapkası ve büyüklük iddiaları, bütün hastanenin alay konusuydu. Dona Maria bunu bilir, fakat aldırış bile etmezdi. Dudak bükerek, «Mahalle karıları,» diye mırıldanırdı. Koca hastanede yalnız İrene'yi, kendisiyle ahbaplık edilmeye lâyık görür, «Çünkü siz de, ben de iki hanımefendiyiz,» derdi. Öyleyken İrene'ye bile açılmamıştı. Kimse onu görmeye gelmez, kimseden mektup almazdı. Ölümünden bir kaç gün sonra İrene bir süprüntü yığınının üstünde o antika şapkanın, açılmış kanatlarıyla sanki uçmaya hazırlanan mavi kuşunu görmüştü. Genç kadın kuşu gayri ihtiyarî çöplerin arasından almış ve tozunu süpürmüştü. Kuş, biricik cam gözüyle ona mahzun mahzun bakıyordu sanki.

Genç kadın bir başka kavanozun üstünde «Sevgi» diye okudu. Yalnız sevgi, başka hiç bir şey yok... Gülmeye ahşık olmayan küçük kız kahkahası, İrene'nin kulaklarında çınladı. Kızcağız onlara bir taşra hastanesinden gelmişti. Muazzam kafası ve kayık gözleriyle insana bir hayvanı hatırlatıyordu: İçgüdüsel olarak insanlardan kaçmayı öğrenmiş bedbaht bir küçük hayvanı... Genç kadın büyük bir çaba sarfiyle onu evcilleştirmeyi başarmıştı. Ona dualar öğretir, hikâyeler anlatırdı. Bahtsızın saçlarını taradığı ve başını göze çarpıcı kordelelerle süslediği zaman kızı Gloria'yı hatırlıyordu. Köy yumurcakları tarafından taşlanmaya alışmış olan kızcağız, birisinden sevgiyle karışık alâka görmesine pek şaşıyor, uslu uslu oturuyor, sonra süslerini rahibelere göstermeye gidiyordu. Bazan da İrene'nin eteklerine sarılıyor ve saatler boyunca onun ayaklarının dibinde büzülüp kalıyordu. Elbisesini okşıyarak ona, «Sen Meryem Anasın» diyordu. Günün birinde İrene'nin eline yapışmış vaziyette çırpına çırpına öldü. Genç kadın, köy mezarlığındaki taşın üstü-

ne bir tek kelime kazdırdı: «Sevgi». Kızın adı buydu. Hayatında sevgi görmemiş küçük kızın biricik adı. İrene, daha taze olduğu için ötekilerden daha gri renkli olan beyne bir kere daha baktı. Fakat etiketleri okumaya devam etmedi. Dolu kavanozların yanında boş olanları da vardı. Bunlardan birinin üstünde pekâlâ «İrene Duiroga» diye yazılı da olabilirdi. Bu düşünce nedense genç kadına tesir etmedi. Tırnakların üstüne bir gazlı bez koydu ve bileğini sardı. Bir soran olduğu takdirde, bulaşık yıkarken elini kestiğini söyliyecekti. Zaten yarına kalmaz yara kapanırdı. Bir ceza hücresine kapatıldığı takdirde, Fermina'nın, öbür defalar gibi, demir parmaklıklara vura vura başını parçalamak istemesi mümkündü.

İrene koridorda Rahibe Cruz'la karşılaştı.

— «Don Gabriel'in benden ne istediğini biliyor musunuz?»

Rahibenin kırışıklarla bezenmiş müşfik ifadeli yüzünde bir tebessüm dolaştı. «Korkmayın. Kötü bir şey yok.»

Fakat bu sözler genç kadının endişesini gidememişti. «Ne olur, bana hakikati söyleyin,» diye yalvardı.

Rahibe, elini İrene'nin kolunun üzerine koydu. «Korkmanız için bir sebep olmadığını size söyledim. Haydi çabuk gidin. Don Gabriel size havadisi vermeye sabırsızlanıyor.»

İrene, başhekimin kapısını vurdu.

İçeriden Don Gabriel'in sesi geldi. «Girin.»

Önündeki kâğıtlara dalmış bulunan doktor, İrene içeri girince başını kaldırıp bakmadı bile. Genç kadın yazı masasının önündeki koltuklardan birine usulca oturdu, Fakat elleri otomatik bir hareketle, kuvvet almak istermiş gibi, masanın kenarına sarılmıştı. Ruhiyatçı bu refleksi farkederek başını kaldırdı. «Aa, siz miydiniz İrene? Sizi hanidir bekliyordum. Size pek mühim bir haberim var.» Genç kadının yüzü birden kireç gibi olunca, doktor söz-

lerine devam edemedi. İçinden, «Görünüşe aldanmamalı,» diye düşünüyordu.

Başhekim, anlatacaklarını bitirdikten sonra, İrene endişeli gözlerini ondan ayırmıyarak sordu. «Acaba inanmalı mı?»

— «Ona ne şüphe. Yarın geliyor.»

İrene oturduğu koltuktan fırladı. Ellerini şakaklarına götürmüştü. «İnanmıyorum doktor,» diye inledi. «O kadar uzun zamandır bekliyorum ki. Artık inanamam.»

Don Gabriel genç kadını müşfik bir hareketle kolundan tutarak yazı odasının bir köşesini kaplayan divana götürdü.

İrene sormaya devam ediyor. «Neden böyle birdenbire kararını versin?»

Ruhiyatçı, «Bu kararı yeni bir şey değil,» diye itiraz etti. «Kocanız sizi üç yıl önce buradan alacaktı. Fakat İç Harbin patlaması üzerine Madrit'ten çıkamadı.»

Genç adam, savaş bittikten hemen sonra hastaneye yaptığı son ziyaretinde, evini ve hayatını bir düzene sokmadan karısını yanma alamıyacağını izah etmişti. Şimdi İrene'nin hastaneden çıkacağı tarihi tesbit ettiğine göre, bu projelerini gerçekleştirdiği ve karısını artık yanında istediği anlaşılıyordu.

İrene birden atıldı. «Doktor sakın siz kocama gelmesi için her hangi bir ısrarda bulunmuş olmayasınız?»

— «Asla. Son zamanlarda kendisiyle hiçbir irtibatım olmadı zaten. Sizi anlıyamıyorum İrene. Siz bu anı arzulamıyor, sabırsızlıkla beklemiyor muydunuz?»

— «İyi, ama şimdi kocam geleceğine göre...»

— «Evet, söyleyin İrene.»

— «Korkuyorum doktor.»

Başhekim itiraz etti. İrene'nin korkması için hiçbir sebep yoktu. Genç kadın çoktandır iyileşmişti. Kocası da onu kendi arzusiyle almaya ve kızının onu beklediği yuva-

sına götürmeye geliyordu. İrene'nin çektiği bunca ıstıraptan sonra bundan mükemmel sonuç olabilir miydi? Don Gabriel genç kadına doğru eğilerek sordu. «Neden korkuyorsunuz İrene?»

Genç kadının yüzü gerildi. Fısıltıdan farksız bir sesle, «Her şey beni korkutuyor,» dedi. «Burada sükûnete, huzura kavuştum. Hayır, San Juan'da hiç de bedbaht olmadım.»

Don Gabriel bu sözlere şaşmadı. O, gepgenç bir rahibenin, bir cüzam hastanesinde mesut olduğunu dahi duymuştu.

İrene konuşmuyor, ayaklarının altındaki parkeye düşünceli gözlerle bakıyordu. Bakışlarını ondan ayırmıyan ruhiyatçı, genç kadını ilk defa görmüş ve hele az evvel hastane fişini okumamış olsa, otuz altı yaşında olduğuna dünyada ihtimal vermiyeceğini düşünüyordu. Bembeyaz saçları İrene'yi yaşlı göstereceğine yüzünü aydınlatıyor ve büsbütün genç gösteriyordu. Doktor, «Hayret!» diye düşünüyordu.. «Kadın hastalar burada bir müddet kaldıktan sonra ihtiyar yüzlü oluyorlar. Ama bunda, hiçbir şeyin tahrip edemiyeceği bir güzellik var. İç dünyasından fışkıran bambaşka bir güzellik...» Doktor, bu biçimli ve âdeta şeffaf yüzle Madrit'li bir meslektaşının yıllar önce kendisine getirdiği zavallı yaratığın kasılmış maskesi arasında boşu boşuna bir benzerlik arıyordu. İrene'nin hastanedeki ilk ayları da gözünün önündeydi. Zavallı kadın türlü hayaller görüyor ve ölen oğlunu hâlâ kollarının arasında zannederek ne bir lokma yemek yiyor, ne de yatmaya razı oluyordu. Tedavi tesirini gösterip ateşi düştükten sonra da kâh aklının başında olduğu, kâh gene buhranlar geçirdiği uzun bir devre geçirmişti. Nihayet nekahet devresi gelmiş ve hastanın içinde, çevreye karşı ağır ağır ilgi uyanmaya başlamıştı. Derken günün birinde genç kadın başhekimin odasına fırtına gibi girerek, «Doktor,

beni odamda kapalı tutmaya devam ederseniz, sahiden çıldırırım. Müsaade edin de arada sırada San Juan'a gidip bir işe yarıyayım. Rahibelere yardım edebilirim. Artık kendimi iyi hissediyorum. Saatler boyunca kollarımı kavuşturup oturmaya ve mütemadiyen aynı şeyleri düşünmeye tahammülüm kalmadı. Akşamları kendimi bitkin halde yatağa atmaya ihtiyacım var,» diye bağırmıştı.

Başhekim, genç kadının isteğini deney kabilinden yerine getirmişti. Kadınlara mahsus akıl hastalıkları kliniği ile yıllardan beri idare ettiği ve bir hayır müessesesi olan San Juan akıl hastanesi yan yana idi. Çok geçmeden herkes, İrene Fabregas'ı sebze bahçesindeki küçük kapı yoluyle bir binadan ötekine geçer görmeye alıştı. İrene kendini bütün varlığiyle yeni vazifesine vakfetmişti. Narin görünüşüne rağmen, umulmıyacak enerji yedekleri vardı. Hiçbir iş ona iğrenç, hiçbir nöbet gecesi uzun gelmiyordu.

İrene konuşmaya başladı. «Buraya gelmeden önce çok betbahttım doktor.» «Buraya gelmeden önce,» derken gözbebekleri büyüdü, büyüdü ve gözlerinin çok açık renkteki iris tabakasını âdeta yuttu.

Don Gabriel genç kadını ikna etmeye çalışıyordu. «Bütün bunlar geçmişte kaldı İrene. Buradan çıktığınız andan itibaren sizin için yepyeni bir hayat başlıyacak. Bu fikre alışmalısınız. Artık geriye bakamazsınız. Sizinle doktorunuz olarak değil, bir dost olarak konuşuyorum. Geçmişi, sanki hiç mevcut olmamış gibi hâfızanızdan silmelisiniz. Eski hayatınıza, bıraktığınız yerden devam etmenizin psikolojik bakımdan müşkül olacağını kabul ediyorum. Ancak gelecekteki aile hayatınızın başarısının yahut başarısızlığının enerjinize ve nefsinize hâkimiyetinize bağlı olduğunu bilmeniz icabediyor. Kendinizi bir kere daha yakınlarınızın arasında bulunca, uzun bir seyahatten dönmüş gibi hareket etmeniz, her türlü münakaşadan ve lüzumsuz sualden kaçınmanız lâzım. Çevrenizle aranızda

âhenkli bir münasebet kurmak için bütün zekânızı, cesaretinizi seferber edin İrene. Beni anlıyorsunuz, değil mi?»

İrene doktora düşünceli gözlerle bakıyordu. «Sahi, başkalarının gözünde normal bir kadın olabileceğime inanıyor musunuz?»

— «Yalvarırım İrene!» Ruhiyatçı genç kadının iki elini avucunda hapsetmişti. Ona, ince parmaklar kendi parmaklarına sarılıyor, ondan kuvvet dileniyor gibi geldi. «Siz ki San Juan'daki bütün o bedbahtların saygısını ve sevgisini kazandınız, yanınızda yaşıyacakların ve sizi tanıyacakların gönüllerini nasıl fethetmezsiniz?» diye devam etti.

İrene gülümsedi. Bu, yüzünü içten gelen bir ışıkla aydınlatan çok kısa bir tebessümdü. Don Gabriel gene, «En büyük güzelliği yüzünün mânasında,» diye düşündü. İçinde teessüfe benzer bir şeyler duyuyordu. İlkbaharda bahçesindeki çiçekler fazla kuvvetli kokunca, çalışmasına devam edebilmek için penceresini kapadığı zaman da aynı hissi duyardı. «Yarından itibaren onu görmiyeceğim,» diye mırıldandı ve bu hapishanede delileriyle çevrili olarak geçirdiği otuz yılı düşünerek hafifçe içini çekti. Genç kadının kendisine baktığını hissedince, ilâve etti. «İrene bir gün bana ihtiyacınız olursa, beni çağırmakta asla tereddüt etmeyin. Her zaman emrinize âmade olduğumu unutmayın sakın.»

İkisi de artık birbirlerine söyliyecek şeyleri kalmadığını anlamış gibi ayağa kalkmışlardı. İrene ciddî bir sesle, «Bütün iyilikleriniz için size nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum doktor,» diye mırıldandı.

Don Gabriel'in gözleri nemliydi. «Mesut olun İrene,» dedi. «Mesut olmanız, bana edebileceğiniz teşekkürlerin en büyüğüdür.»

İrene, «Mesut olmak!» diye fısıldadı. Bakışları gene dalmıştı. Bir şey söylemek istermiş gibi kollarını hafifçe kaldırdı, fakat birden söyliyeceklerinden vazgeçerek kollarını gene iki yanına düşürdü. Fakat yaşlı doktora, genç kadın, «Ne olur, buradan çıkmama müsaade etmeyin. Burada o kadar mesut oldum ki! Gelecekten, bu duvarların dışındaki dünyadan korkuyorum...» diye yalvarmış gibi gelmişti.

Tam o sırada bir müstahdem başını kapıdan içeri uzatarak, «Don Gabriel, Torres adındaki hastanız kriz geçiriyor.» diye haber verdi.

Ruhiyatçı, «Geliyorum,» diye davrandı ve masanın üzerindeki kâğıtların birkaçını alarak odadan çıktı.

İrene yalnız kalmıştı. Açık pencereden kulağına birtakım sesler geliyordu.

— «Yakışıklı!... Yakışıklı!... Yakışıklı!...»

Birkaç kadın hasta, yakışıklı bir genç olan postacıya musallat olmuşlardı. Çantasını kapmak için birbirlerini iteliyorlar, adamın üniformasını okşuyorlar, aç yüzlerini onunkine yaklaştırıyorlardı.

Saçı başı darmadağın olan Juana Dominguez, ona bacaklarını göstermek için eteğini kaldırdı. «Bak, bacaklarım ne güzel yandı.»

Yaşlı hastalardan birinin itiraz ettiği duyuldu. «Ayıp, kız.»

Derken rahibelerden biri müdahale etti. «Juana, yerine dön bakayım. İsidro sen de çabuk gitmene bak. Buranın kaidelerini biliyorsun.»

Postacı, «Ne yapayım, beni bırakmıyorlar. Hepsi azmış!» diye inledi.

Derken Juana, kılıbıklığına kızmış gibi postacıya küfretmeye başladı.

İrene, başhekimin odasından çıktı. Yalnız olmaya, bu seslerden, bu zavallı mahlûklardan bir an uzaklaşmaya

ihtiyacı vardı. Güneşin keyfini çıkaran hasta gruplarına gözükmemeye çalışarak bahçeye yöneldi. En sevdiği köşe az ileride bir salkım söğüdün altıydı.

Fakat kendisine hitap eden bir ses duydu.

— «Dona İrene, gelin bakın, ne şeker şeyler!»

İrene sinirlendiğini belli etmemeye çalıştı. Ona hiç mi rahat yüzü göstermeyeceklerdi Yarabbim! Şimdi de saralı bir küçük kız grubunun ortasındaki öğretmen Mathilde onu çağırıyordu.

— «Dona İrene, gelin, gelin!» diye ona sesleniyorlardı.

Genç kadın birden etrafını küçük hastalarla çevrilmiş buldu, okşandığını farketti, ellerinin üstünde küçük ağızların temasını hissetti.

Zayıf yüzünün ortasındaki miyop bakışıyla etrafını süzen Mathilde, korosunu yönetmesine yardımcı olan değneğini kaldırdı. «Şarkı söyleyeceğiz.»

Küçük kızlar el çırptılar ve şen çığlıklar atarak sıçramaya koyuldular. Mathilde değneğini kaldırdı ve kısa bir tereddütten sonra da şarkı başladı. Dona İrene de şimdi onları dinlediği için, küçük kızlar ellerinden gelen gayreti gösteriyorlar, masum gırtlaklarından şen bir melodi fışkırıyordu.

Mathilde birden, «Maria - Pepa dans et!» diye emretti.

— «Peki, öğretmenim.»

Yüzü kuru bir üzüm gibi kırışmış, çok küçük bir kız dans etmeye, daha doğrusu kollarını kanat gibi çırpa çırpa pek garip bir şekilde sıçramaya koyuldu. Bu haliyle siyahlı - beyazlı minicik bir penguene benziyordu. İrene yavrucağı. yüzünde tarife gelmez bir ifadeyle seyrediyordu.

Genç öğretmen gururla, «Siz de ilerleme görüyorsu-

nuz, değil mi?» dedi. «Hayret edilecek derecede istidatlı şeyler.»

İrene, içinden, asıl öğretmenin takdirde lâyık olduğunu düşünüyordu. Kadıncağız, normal günlerinde kendi kendisine tâyin ettiği bu vazifeye dört elle sarılıyor, bu suretle, okulundan mahrum kalmasının acısını unutuyordu. «Bunlar ne de olsa bana ötekilerden daha ziyade muhtaç,» diyordu. «Tanrı ne yaptığını bilir, Dona İrene.»

«Tanrı ne yaptığını her zaman bilir.»

İrene meyva ağaçlarının arasına daldı. Çocuk sesleri gitgide uzaklaşıyordu.

Genç kadının düşünceleri yıllarca geriye gitmişti. Şimdi Gırnata'daki çiftlikte nazik bünyeli ve endişeli yüzlü bir çocuktu. Babası bir süre önce öldüğü için, vapurun kaptanına emanet edilerek Küba'dan tek başına İspanya'ya yollanmıştı. İrene'yi rıhtımda dünya yüzünde kalan tek akrabası olan ve üzerine yıkılan bu beklenmedik yüke için için içerliyen kadın karşılamıştı. Dona Estefania genç kadının gözlerinin önündeydi. Balinalı bir korsenin içinde hapsolmuş şişman vücutlu, bıyıklı, küstah ve dik bakışlı bir kadındı. Kendilerini kuş sütü ile beslediği halde, kapısını çalan fakirleri, «Çalışmayana ekmek yok!» sözleriyle geri çevirirdi.

İrene o sıralarda, halasının egoistçe hayatını allak bullak ettiğini anlıyamıyacak kadar küçüktü. Dona Estefania, küçük kıza, gelişinin daha ilk gününden itibaren en ufak bir şefkat gösterisinden uzak bir sertlikle muamele etti. İrene'nin en ufak bir yaramazlığı, fazlaca gürültülü bir kahkahası veya düşünmeden verdiği bir cevap ölçüsüz bir ceza ile sonuçlanıyordu. Hizmetkârlar da bir yandan fısıldaşıp duruyorlardı. «Aman sakın hanım duymasın! Bir duyarsa vallahi hepimizi öldürür!»

Korku içinde geçen neşesiz çocukluğu İrene'ye kendi içine kapanmayı öğretmişti. Böylece sırf kendine mahsus

hayalî bir dünya yaratmakta ve günlük hayatında bulamadığı zevkleri orada aramakta gecikmedi.

Genç kadın halasmdan başka Don Nicolas'ın çehresini de unutamıyordu, Don Nicolas, Dona Estefania'nın işlerini idare ederdi. Bu, pişmiş kelle gibi sırıtan, iri elli, kaba adam, yanından geçerken çocuğun yüzünü okşamayı hiç ihmal etmezdi. Hizmetkârların, onu görünce, «Gene çantasını alıp geldi,» diye alayla fısıldaşmaları hâlâ İrene'nin kulaklarındaydı. Hizmetkârların diğer bazı sözleri de genç çocuğun dimağında yankılar uyandırmakta gecikmemişti. «Başka küçük kızlar gibi olmadığm için parkta kimse seninle oynamıyor.» Günün birinde, başkalarından farkı olmadığını kendi kendine işpat etmek istiyen İrene, tek başına oynıyan şık giyimli bir yaşıtının yanma sokulmuş ve, «Arkadaş olmamızı istemez misin?» diye sormuştu. O günü takibeden günlerde Trini ile nice güzel oyunlar oynamıştı. Fakat bir gün lüks bir arabadan inen bir hanımefendi arkadaşmı kolundan çekerek götürmüştü. Gitmeden önce de İrene'yi işaretle, «Bu küçük kızla oynamanı menediyorum. Çünkü o iyi bir aileden değildir,» diye kesip atmıştı.

Bu alaya şahit olmuş olan İrene'nin dadısı bunun üzerine, sevinmiş gibi, «Ben sana dememiş miydim?» diye atılmıştı.

İrene başını eğmiş, fakat bu muameleye neden mâruz kaldığını sormamıştı. Aslında iyi kalpli bir kadın olan dadı, o günden sonra İrene'yi Gırnata çingenelerinin mahallesine götürmeye başlamıştı. Karanfil saksılariyle süslü beyaz evler ve kilise şekline sokulmuş eski camilerle kırmızı tuğladan dört köşe minareleri İrene'yi büyülemekte gecikmemişti. Bu mahallede, bir çocuğun mâsum kulaklarının duymaması gereken pek çok şey duyuyor, fakat bunlar onda hiçbir iz bırakmıyordu. Bu arada, komşu malikânenin sahibi olan İngilizin hikâyesi ona masal gibi gelmiş-

ti. İngiliz, birkaç günlüğüne geldiği Gırnata'ya âşık olmuş ve ömrünün geri kalan kısmını çiçek açmış badem ağaçlariyle sarı yaseminlerin arasmda geçirmeye karar vermişti. Gırnata'nın en güzel Çingene kızını da bu masal diyarında kendine arkadaş olarak seçmişti. Birbirlerini çılgınlar gibi sevdikleri ve kadının, ressam olan sevgilisine modellik yaptığı söyleniyordu. Fırsat buldukça aradaki duvarın üzerine tırmanan İrene, komşu malikâneyi mütecessis gözlerle seyrederdi. Günün birinde malikânenin hanımı onu bu vaziyette yakaladı. Elindeki sepette bulunan yemişlerden küçük kıza da ikram etti. Böylece arkadaş oldular.

Bir gün İrene, «Tabloları görmek isterdim,» dedi.

Genç kadm bunun üzerine onu eve davet etti.

Ev, Arap stilinde döşenmişti. Her taraf halılar ve yastıklarla doluydu. Binanın duvarlarının ortasındaki avluda bir fıskiye tatlı tatlı fışkırıyordu. Yukarıda, bir duvarı boydan boya cam olan bir oda atelye olarak tanzim olunmuştu. İrene bütün tabloları teker teker gözden geçirdi. Şiddetli renkleri ve keskin hatlariyle bir gariptiler.

Küçük kız bunlardan bir tanesine dalgın dalgın bakarken bir perde aralandı ve ressam göründü. Kızıl saçlı, ufak tefek adam İrene'nin yüzündeki şaşkın ifadeyi görünce gülmeye başladı. «Ne düşünüyordun küçük?» diye sordu.

O sırada bir çağlayanı seyretmekte olan İrene ilk aklına geleni söyleyiverdi. «Gürültülerin bile resmini yapıyorsunuz.»

Kızıl saçlı adam hâlâ gülüyordu. «Yamansın komşu.»

İrene İngilizin evinde çok hoş bir gün geçirdi. Fakat bu, son oldu.

Tesadüfen erken eve dönen halası onu komşuda bulunca kızılca kıyamet koptu. Dona Estefania küçük kızı bir yandan tartaklarken bağırıyordu. «Ahlâksız kız, oraya

gitmek nereden aklına geldi? Onların kibar kimseler olmadıklarını bilmiyor muydun?»

İrene kendini müdafaa etmeye yeltendi. «Biz de kibar değilmişiz hala.»

Bir tokat daha fazla konuşmasına engel oldu. Sıkı bir sorguya çekilince, küçük kız, duyduğu dedikoduları bütün çıplakhklariyle tekrarladı. Dona Estefania bunun üzerine hiddetini hizmetçilerden almaya kalkıştı, onlar karşılık verince de hepsini birden kovdu.

İrene dadısının eteklerine yapışmıştı. «Ne olur, gitme. Beni yalnız bırakma,» diye yalvarıyordu.

Genç köylü kızı, yaşlı kadının, «Bıraksana onu canavar,» diye hırlanmasma aldırış etmeksizin, küçük kızın saçlarını okşadı. «Ağlama. Bir gün gene dönerim,» dedi.

Yalnız kaldıklarında Dona Estefania, küçük kızı bileklerinden yakalıyarak odasına sürükledi. Yüzü pancar gibiydi. Gözleri ateş saçıyordu. «Şimdi görürsün sen,» diye soluyordu.

Tepeden tırnağa titriyen İrene yalvardı. «Hala, ne olur bana bir şey yapma.»

Fakat yaşlı kadm kendinde değildi. Bütün hiddetini yeğeninin çelimsiz vücudundan aldı. İrene'yi bir yandan tekmelerken, «Demek kibar bir kadın değilim ha! Al şunu da sen kibar ol,» diye bağırıyordu.

Utançtan ve acıdan dişleri birbirine vuran küçük kız ağlamadı bile.

Yorgun düşen kadın sonunda, «Seni odana kilitliyeyim de gör,» dedi. «Bu katta yalnız başına olacaksın. Işığı da söndüreceğim. Birazdan fareler deliklerinden çıkacaklar.»

İrene daha pek küçücükken bile yattıktan sonra uzunca bir zaman uyuyamazdı. Hele karanlık onu öteden beri dehşet içinde bırakıyordu. O zaman başucundaki lâmbayı yakar ve korkusu geçinceye kadar yorganının altında bü-

zülür kalırdı. Onun bu huyunu bilen halası, odanın bütün ampullerini çıkardı. «Sen görürsün,» diye söyleniyordu.

Halasının yukarı katta ağır adımlarla gezindiğini duyunca, küçük kız yığıldığı yerden kalktı ve pencereyi açarak demir parmaklığa sarıldı. Bütün kemikleri acıyordu. Sokaktaki fenerlerin de teker teker sönmesine korku içinde şahit oldu. Aklı farelerdeydi. Her taraf karanlığa gömüldükten sonra, deliklerinden çıkacaklar ve tıslıyarak İrene'nin üzerine atılacaklardı. Küçük kızın başı alev alev yanıyordu. Bu ateş çok geçmeden sırtına da yayıldı. Yalnız elleri donmuş gibiydi. Artık elleri yoktu sanki. Karanlıkta kendini koruyamıyacaktı. Gözleri artık hiçbir şey görmüyordu. Her taraf simsiyahtı. Buna mukabil, tetikte olan kulakları, etrafında esrarengiz çıtırtılar, fısıltılar, hafif hafif ayak sesleri seçmeye başlamıştı. Garip şekiller etrafını sarmıştı. Küçük kız onların nefesini yüzünde hissediyordu. Büyük bir gayret sarfiyle koştu ve odanın kapısını yumruklamaya başladı. «Hala! Hala!»

Odası, bağrışan, gülen ve elbirliğiyle ona hücum eden gölgelerle doluydu. İrene'nin çığlıkları evin içinde yankılar uyandırıyordu. Fakat ne kimse ona cevap verdi, ne de yardımına gelen oldu.

Dona Estefania yukarıda yorganını kulaklarına kadar çekerek, «Birazdan yorulursun elbet,» diyordu.

Gerçekten de bir müddet sonra İrene'nin çığlıkları kesildi. Bütün vücudu ispazmoza tutulmuş gibi sarsılıyordu. Yatağının altına büzülerek yüzünü uzun saçlariyle örttü. «Anneciğim,» diye inliyordu. «Küçük anneciğim benim.» Yalnızlığı arasında hiç tanımadığı annesini imdadına çağırıyordu.

Halası sabahleyin onu odadan çıkarmaya gelince, yerde kendinden geçmiş halde buldu. Elleri ısırılmaktan kan içinde, yüzü gözyaşlarından hurdahaştı. Alelâcele çağrılan doktor, çocuğa beyin humması teşhisini koydu.

★

İrene uzun bir süre normal halini bulamadı. Geceleri birdenbire bir çığlık atarak uyanıyor, ellerinin titremesini durduramıyordu. Hastalığındaki şiddetli başağrıları geri gelecek ve odasmda gene şekilsiz gölgeler görecek diye ödü kopuyordu. Pek ender olarak gülen çekingen bir çocuk oldu. Artık duvarın öte tarafındaki bahçeye bakmıyor, pek sık değişen hizmetçilerle şakalaşmıyordu. Halası öğle uykusuna yatınca, meydanı boş bularak bahçenin gizli bir köşesine gidiyor ve otların üzerine uzanıyordu. O zaman gözlerini kapar ve ölü olduğunu farzederdi.

Etrafındaki derin sessizlik, şehirden akseden belirli belirsiz mırıltılarla tezat halindeydi. Küçük kız bunların arasında bazan sesler, gülüşler veya bir kuş sesi seçer gibi olurdu. Fakat İrene kuşun çağırısını duymak istemiyordu. O zaman, vücudunun altında bir keten çarşaf serinliğini muhafaza eden otların içine başını sokuyordu. Uzuvları da kök salmış ve toprağın karanlık ve derin olan tarafıyla bir olmuş gibi ağırlaşıyordu. Böyle yatmak ona derin bir huzur duyuruyordu. Hür ve hafif ruhu, bir çocuk elinden kaçmış uçurtma gibi, mavi göklere doğru yükseliyor, yükseliyor gibi geliyordu ona. Aşağıdaki evi ne kadar küçük gözüküyordu! Darro nehri ne kadar küçüktü! Dünya ne kadar küçüktü!

İrene gerisin geriye dönerek pavyonlara doğru ilerledi.

O sırada Mathilde'nin sesi tekrar kulağına geldi. «Ellerinizi yıkamaya gidin bakalım. Sınıfa dönüyoruz.»

Mathilde İrene'ye, halası tarafından bilgisini ilerletmesi için ona tutulmuş orta yaşlı öğretmen Matmazel Teresa'yı hatırlatıyordu. Mathilde'deki bu sönük hava, bu anlayışlı gözler, bilgisini, kendisine emanet edilmiş çocuk dimağlarına akıtmak için aynı gayretkeşlik onda da vardı. İrene derhal Matmazel Teresa'nın en sevgili talebesi olmakta gecikmemişti. Öğretmen, çocuğun itimadını ka-

zanmayı, kendi etrafında ördüğü lâkaydi duvarını yıkmayı ve iyi tesirinin uyardığı aşırı duyarlığa ve muhayyileye yön vermeyi kendine vazife bilmişti. İrene onun, Şarlken'in Gırnata'daki yarım kalmış sarayının önünde güzeller güzeli Kraliçe İsabella'nın hikâyesini anlatmasına veya katedralin küçük ibadethanesinde Kraliçe Jeanne'nin büyük aşkını fısıldamasına saatlerce kulak verebilirdi.

Bir gün, «Philippe'yi ölümünden sonra da sevmeye devam ettiği için mi Jeanne evliya mertebesine yükseltildi?» diye sormuştu.

Öğretmen cevap vermişti.

— «Hayır, ama ona 'deli' lâkabının takılması o yüzden olabilir.»

İrene hayatının bu devresinde dine merak sardı. Azizlerin hayat hikâyelerini yutarcasına okuyordu. Onların çektiği eziyetlerden ilham alarak, geceleri odasınm soğuk tahtalarının üzerine uzanıyor ve ıhk yatağını İsa Peygambere terkediyordu. Fakat şiddetli bir bronşite tutulması ve gene hayaller görmesi üzerine, evin müdavimi olan papaz, onu bu gibi hareketlerde bulunmaktan menetti.

Halası, oyalansın diye ona müzik dersleri aldırmaya başladı. İhtiyar öğretmeni ilk piyano derslerinden sonra onun hakkında, «Bu çocuğun müziğe hayret edilecek bir istidadı var,» diye hükmünü bildirdi.

İrene, bilgisini, halasınm dostlarının gözü önüne serdiği gün de buna benzer sözler işitti. Hepsi, küçük bir kızda bu kadar duygunun korku verici bir şey olduğunu söylemişlerdi.

Genç kızın gözleri salonu dolduran antipatik kimselerin üzerinde dolaşıyordu. Pos bıyıklı noter Don Jamie ile memleketteki bütün dedikoduları bilen şişman karısı Dona Filomena ve İrene'nin güveye benzettiği sıska iki ihtiyar kız olan Valdellano kızkardeşler oradaydılar. Fakat

genç kızı en ziyade iğrendiren, halasının kâhyası olan Don Nicolas'dı. Bu adamın, dalkavukça bir tavırla yanaklarını okşayıp baş ağrılarını ve geceleri hâlâ hayal görüp görmediğini sormasından nefret ediyordu.

İrene geceleri herkes yattıktan sonra ağır bir koltuğu gizlice sürüp kapıya dayıyor, sabahları da onu yerine koymak için erkenden uyanıyordu.

★

İrene merkez binasından gelen bir piyano sesi duydu. Birisi egzersiz yapıyordu.

Genç kadının, cilâlı parkeli ve duvarları, azizlerin hayatını canlandıran tablolarla süslü büyük salona girdiğini görünce, Rosina piyanonun kapağını kapadı.

— «Kendimi hiç iyi hissetmiyorum, Dona İrene. Galiba yeni bir nöbet yaklaşıyor.»

Sırtında, çıkarmamakta inat ettiği öğrenci üniforması vardı, fakat saf mânalı yüzü büzülmeye başlamıştı bile.

İrene, «Gidip yatsan iyi olur,» dedi. «Seninle gelmemi ister misin?»

— «Boşuna zahmet etmeyin. Rahibe Catherine aradaki kapıyı bana açar.»

On dört yaşındaki Rosina, sanatoryomda İrene'ninkine bitişik odayı işgal ediyordu. Tanca'da bar sahibi olan annesi giderken küçük kızı İrene'ye emanet etmişti. «Geçirdiğim hayatı size tarif etmeye dilim varmıyor,» demişti. «Yumurcağın hiç bir şeyden mahrum olmaması için teneffüs ettiğim havada bile kısıntı yapmam, bir küçük hanım olarak yetişmesi için onu iyi bir okula yerleştirmem, 'Yaptığın bu fedakârlıkların sayesinde o senin gibi olmıyacak,' diye düşünüp sevinmem neye yaradı... Yavrucağın vücuduna, kendi kanımla birlikte o tefessüh etmiş kanı da katmışım. Gel de üzüntüden kahrolma, Dona İrene...»

Fazla pudralı yüzünde hâlâ güzelliklerini muhafaza eden gözleri, bu sözlerden sonra yaşlarla dolmuştu. Kadıncağız İrene'ye, kızını görmek için Sevil'e gittiği zamanlar, hanımefendi gözükmek kaygusuyla baştan başa siyahlar giydiğini anlatmıştı. Rahibeler onun ne gibi bir müessese işlettiğini bilmiyorlardı. Çocuk da bilmiyordu ya. Rosina, hâlâ okulunun özlemini çeken terbiyeli, zeki ve tatlı huylu bir çocuktu. İlk gecelerini sabahlara kadar sessiz sessiz ağlamakla geçirmiş, ancak İrene baş ucuna yerleşip onun uyumasını beklemeye başlayınca teselli bulmuştu.

Geçirdiği krizlerden sonra kendine gelince, «Ne olur, bana yaşıyacağımı söyleyin, Dona İrene. Yaşamak ne kadar güzel,» diyordu.

Görüş hassası günden güne zayıflıyor, derin bir uyuşukluk içinde geçirdiği ümitsizlik dolu dakikaları gitgide uzuyordu.

Bazan da, «Başımın içinde beynimi kemiren bir hayvan var. Hissediyorum onu... hissediyorum onu,» diye inliyordu.

İrene kendini on beş yaşındaki haliyle gördü. Soluk yanaklı, fazla zayıf ve biraz da kambur bir kızdı. Yalnızken kendi kendine üzüntüler icadeder ve sebepsiz yere ağlama krizleri geçirirdi. Geceleri sevgililer, penceresinin önündeki fenerin altında duraklarlar, âşıkane fısıltıları, limon ağaçlarının ve yaseminlerin kokusiyle karışık olarak kulağına kadar gelirdi. O zaman kalbi daha hızlı atmaya başlar ve üşüyen ayaklarını pamukludan geceliğiyle örterek hayatma mucizevi bir değişikliğin geldiğini tahayyül ederdi. Kurduğu bu hayallerde halası âni ölür, İrene de birdenbire kendini serbest ve zengin olarak bulurdu. Seyahat etmeye başlar, yeni yeni ülkeler ve insanlar keşfederdi. Erkekler ona çok güzel olduğunu söyler, etrafında pervane gibi dolaşırlardı. İrene de bir gün onların en iyisine

ve en yakışıklısına âşık olurdu. Bazan da yanında, mutlaka dünyanın bir yerinde yaşadığına inandığı bu erkeğin varlığını hissederdi. O zaman gözleri kapalı olarak, «Seni seviyorum... Seni seviyorum,» diye mırıldanırdı.

Fakat ertesi günü papazına günah çıkartmaya koşardı.

Halası bazan öğleden sonraları onu arabayla Gırnata'nın şık piyasa caddesi «Salon»a götürür, orada askerî bandonun eşliğinde bir tur atarlardı. Genç kızın o zaman, nefret ettiği kahverengi kostümü giymesi, başına da kirazlarla süslü siyah bir şapka geçirmesi gerekiyordu. Şehri açık landoyla geçerken, işsiz güçsüz gezenlerin ve kahve taraçalarında oturan grupların dikkatini çekerlerdi. Estefania halası da tüylü başını doğrultur ve bu kirayla tutulmuş arabada tünemek onu cemiyetin en üst kademesine yükseltmişmiş gibi halka tepeden bakardı.

İrene bir gün Matmazel Teresa'ya, «Halam niçin o kadar çok az kişi tanıyor?» diye sormuştu.

Öğretmen derhal cevap verememişti. Ama sonra durumu çaresiz izah etmişti: Babası Amerika'ya göç ettiği için, Dona Estefania, şehrin gözünde «Amerika yerlisi» olarak kalacaktı. Ayrıca Gırnata'lıların çok kapalı, bir topluluk olduklarını, Mağribî atalarının pek çok geleneklerini muhafaza ettiklerini hesaba katmak lâzımdı. Öğretmen, storları veya pancurları kafese benzeyen kapalı balkon dizilerini genç kıza göstererek, «Bu evlerden her hangi birine kabul edilmek, askerî kurmaya kabul edilmek kadar zordur, üstelik bazı asalet ünvanları da talep edilir,» diyordu.

İrene bu tüllerin ve perdelerin ardında değişmez ve gelenekçi bir dünya sezer gibi oluyor, sırf Angustias kilisesindeki âyine gitmek için evden dışarı adımlarını atan kadınlarla arkalarında İngiliz kuplu kostüm olmasına rağmen, mağrur tavırlarıyla ciddî bakışlarında bin yıllık iki

ırkın izlerini muhafaza eden erkekleri hayalinde canlandırıyordu. Geniş salonları, kıymetli halılarla kaplı, antika möblelerle dolu ve tunçtan ve kristalden avizelerle süslü olarak tasavvur ediyordu. Bu evlerin birinde dünyaya gözünü açmış olmayı isterdi.

Günün birinde kader, hayatına, hasretle beklediği değişikliği getirdi. Doktor, şiddetli bir karaciğer krizi geçiren Dona Estefania'ya Lanjaron Kaplıcaları'nı tavsiye etmişti. Dul kadın masraf olacak diye önce tereddüt etti, fakat dostları onu teşvik ettiler. Kaplıca, yalnız taşra zenginlerinin değil, aynı zamanda şifalı suların ününü duyarak İspanya'nın uzak köşelerinden gelen kimselerin de buluşma yeriydi. Dona Estefania'nın dostları, «Orada iyi vakit geçirirsiniz. Hem kimbilir... Bakarsınız, küçük de orada kendisine bir nişanlı bulur,» diyorlardı.

Estefania Hala ikna olmuştu. Sandıklarını karıştırdı ve gençliğinden beri naftalin içinde sakladığı bir sürü elbiseyi çıkardı. Gündelikçi terzi de uzun günler süresince eve yerleşerek bunları İrene için giyilebilir hale getirdi.

Bir temmuz sabahı İrene, üstündeki kalın tuvaletle bir cibinliğe sarınmışa benziyen halasiyle arabaya yerleşti. Evdeki bütün eşya çarşaflarla örtülmüş, biblolar, kâğıtlara sarılarak dolaplara kaldırılmıştı.

Araba tam hareket edeceği sırada kâhya Don Nicolas yetişti. Yağlı cildi parlıyor, sinirli olduğu küçük kara gözlerinden okunuyordu. Dona Estefania'ya, «Hani sizinle zeytinliğin kirası işini konuşacaktık,» diye çıkıştı.

Dul kadın çaresiz arabadan inerek kâhyasiyle küçük salona kapandı.

İrene, «Eyvahlar olsun, otobüsü kaçıracağız,» diye titriyordu.

Halası birkaç dakika sonra döndü. Yüzü pancar gibiydi.

Arabacı derhal kamçısını şaklattı ve araba yokuş aşa-

ğı inmeye başladı. İrene, arkasına dönmüş, elini sallayıp duruyordu. Neye veda ettiğini kendi de bilmiyordu. Veda belki de geride bıraktığı çocukluğuna idi. Kimbilir...

★

Otobüsün katettiği yol pencereden ona neşeli ve ümit dolu göründü. Manzara gitgide yumuşuyor, sarımsı bir yeşil renge bürünüyordu. Armilla, Alhendrin, Padul, Durcal gibi âhenkli isimli köyler portakal ağaçları ve frenk incirleriyle çevriliydi. Nihayet, yol kavşağından sonra Lanjaron gözüktü.

Otel, taşra havasına rağmen, İrene'de, şahane bir saray izlenimi uyandırdı. Yalnız holün aynasında, çizgili seyahat kostümü ve küçük şapkasiyle kendini beğenmiyerek garip bir hüzün duymuştu. Fakat odasının balkonuna çıkıp da ufku kaplıyan karlı tepeleri ve bunlara yaslanmış yemyeşil çam ormanlarını görünce ferahladı. Bu yabancı diyarda kendisi için fevkalâdeden bir şeylerin olacağını sezmişti sanki.

Halası, genç kızın odasından bir banyo ile ayrılmış bir köşe odayı işgal ediyordu. Az sonra apar topar girdikleri yemek salonunda fısıltılarla karşılandılar. İrene, birisinin kendisi hakkında, «Geçen yüzyıldan kalmışa benziyor,» diye mırıldandığını bile duydu. Utancından yüzü âdeta mor oldu. Artık sağına, soluna bakmadı ve halasının arkasından garsonun kendilerine işaret ettiği masaya doğru yürüdü.

★

Rosina İrene'yi almaya döndü. Daha fenalaşmışa benziyordu. «Rahibe Catherine'yi bulamıyorum, Dona İrene,» dedi. «Pavyonların önünden tek başıma geçmekten

korktuğumu da bilirsiniz. Oradakilerin hepsi benimle alay ediyorlar. Bana 'anasının kuzusu' diyorlar.»

— «Peki, seninle geliyorum.»

Kestirmeye saptılar. Karşılaştıkları deliler, ancak Dona İrene'nin himayesinde San Juan'dan geçtiğini bildikleri kliniğin genç hastasına sadece sabit bakışlarla bakmakla yetindiler. İrene onları görmemiş gibi davranmakla beraber, Rosina'nın yanakları pembeleşmişti.

— «Onların önünden geçmekten nefret ediyorum,» diye söylendi.

İrene, hakhsın der gibi başını eğdi. O da halasma, «Ötekinin berikinin önünden geçmekten nefret ediyorum,» diye yakınırdı. Zira Dona Estefania'nın gündelikçi terzisinin diktiği elbiseler her gittikleri yerde çirkin şakalara hedef oluyordu. Kaplıcalarda fazla bir hareket olmadığına göre, gençlik eğlenmeye yer arıyordu. Tepeden tırnağa beyazlara bürünmüş olan ve başında şapka niyetine bir çiçek saksısı taşıyan Estefania Hala grupların yanından vakur bir eda ile geçiyordu. Onun yanında kaskatı kesilen İrene'nin ise, Tanrı'dan, bütün dedikoducu hanımları, mütemadiyen fısıldaşıp kıkırdayan genç kızları ve kendisini müstehzi gözlerle süzen delikanlıları yerin yüzünden süpürecek bir deprem dileyeceği geliyordu.

Halası her akşam ona, «Burada yeni dostlar edinmeliyiz,» diyordu. «Lanjaron'a vaktimizi kaybetmeye gelmedik.»

İrene'ye genç kızlara sokulmasını ve gerekirse havadan, sudan bahsederek onlarla ahbap olmaya çalışmasmı tavsiye ediyordu. «Sen ne kadar donuksun,» diye söyleniyordu. «İnsanın zekândan şüphe edeceği geliyor. Beni, senin yaşında görmeliydin!» İrene hiçbir gayret göstermeyince, hala teşebbüse geçti. Kaplıcalarda veya yolda otelin müşterilerine rastgeldikçe, onlara dostça selâm veriyordu. Her yerde kitaplarını, çantalarını ve mendillerini unutu-

yor, bunları kimse getirip kendisine iade etmeyince de, İrene'nin gidip getirmesi icabediyordu. Akşam oynamaya, yahut dansetmeye giriştiği saatlerde, dul kadın, İrene'yle birlikte kalabalığın en civcivli yerine oturuyor ve etrafındakilerin duyabilecekleri kadar yüksek sesle, «Bu genç kızlar ne kadar sevimli, ne kadar zarif!» diye söyleniyordu. Sonra İrene'ye doğru eğilerek mırıldanıyordu. «Öyle kazık gibi durmasana. Herkes seni aptal zannedecek.»

Dona Estefania'nın bu manevraları herkesi onlardan büsbütün uzaklaştırmaktan başka işe yaramadı.

İrene, ancak halası öğle uykusuna yattığı zaman rahat bir nefes alıyordu. Birkaç saatlik hürriyet de bir şeydi. İleride bir tepenin zirvesindeki Araplardan kalma kale kalıntısı genç kızı mıknatıs gibi kendine çekmekteydi. İrene bir gün en sade elbisesiyle en eski iskarpinlerini giyerek otelden kaçtı. Az sonra, hendeklerle uçurumların arasında dolanan bir patikadan kaleye doğru tırmanıyordu.

Arazi, insan eli değmemiş gibi vahşiydi. İrene, bir kayanın altından fışkıran kaynağın yanından geçti. Ortalık çam ve lâvanta çiçeği kokuyordu. Genç kız nihayet kalenin kapısının önünde nefes nefese durdu. Güneşin altın renkli ışınları, sarmaşıklara boğulmuş dev taş kitlesinin üzerinde oynaşıyordu. İrene, zindan kadar rutubetli bir odaya adımını attı. Ayak seslerinin yankısı ona tatlı bir ürperti veriyordu. Taştan taşa sıçrıyarak mazgallı bir kulenin tepesine kadar tırmandı. Orada, masmavi gök, güneş ve karlı zirvelerle baş başaydı. Salado uçurumu ve bembeyaz Lanjaron köyü ayaklarının altında kalıyordu. Deniz kokan bir meltem saçlarını dalgalandırıyordu. İrene birden gülmeye başladı. Dünyada yalnızdı. Dünya ise o kadar güzeldi ki. Fakat birdenbire pek yakınında bir gürültü duydu. İhtimal başka birisi de onun geldiği yolu tırmanıyordu.

Genç kızın, o yöne dikilen gözlerinde korku okunuyor olmalıydı ki, az sonra başı meydana çıkan erkek, «Korkmayın küçük hanım. Ben ne haydudum, ne de bir hayalet,» demekten kendini alamadı.

Yabancı böyle diyerek İrene'nin durduğu plâtformun üzerine atlamıştı. Uzun boylu ve sarışındı. Çok cazip bir tebessümü vardı.

İçi rahat eden genç kız, onun gülümsemesine gülümsiyerek mukabele etti.

Yabancı, nefîs manzaradan sarhoş, olmuş gibi derin bir nefes aldı. Kendi kendine konuşur gibi, «Tevekkeli Araplar bu toprakları Hıristiyanlara karşı aslan gibi müdafaa etmemişler!» dedikten sonra bir mazgalın üzerine yerleşerek etrafı seyre daldı. İrene'yi unutmuş gibiydi.

Genç kız erkeği ilgi ile seyrediyordu. Zekâ ifade eden geniş alınlı yüzünde garip bir tezat dikkati çekiyordu. Mânah bakışlı gözleri ve küstah ifadeli dolgun dudakları vardı. Gözler sanki dudakların inkâr ettiği bir şeyin özlemini çekiyordu. Zıt iki şahsiyet bu yüzün üzerinde amansız bir düelloya girişmişlerdi.

Bu çehreyi kaplıyan vecd her nedense İrene'ye huzursuzluk verdi. Biri anahtar deliğinden bakmış gibi bir his duyuyordu. İstemiyerek yaptığı bir hareket, duvardaki birkaç taşın yerlerinden kopup yuvarlanmasına sebep oldu. Genç adam ancak o zaman yanındaki kızı hatırladı. İrene'yi, örgülü saçlarından iskarpinlerinin aşınmış burnuna kadar tepeden tırnağa tetkikten geçirdi. Genç kızın, iskarpinlerini, uzun eteğinin ucuyla gizlemeye çalışması üzerine gülümsedi. «Şatonuza hayran oldum,» dedi.

İrene de ciddî ciddî mukabele etti. «Benim olmasını isterdim.»

Erkek ona biraz da alayla bakıyordu. «Burada, arkadaşlarınızdan ve yaşıtlarınızın eğlencelerinden uzakta sıkılırdınız,» dedi.

Genç kız hayır gibilerden başını salladı, fakat cevap vermedi.

Erkek devam etti. «Tabiî buralı değilsiniz.»

— «Gırnata'lıyım.»

Yabancı, Gırnata'da Llewellyn adında bir ressam ahbabı olduğundan bahsetti.

İrene cevaben ressamı tanıdığını, daha doğrusu komşu olduklarını söyledi. Erkeğin, sözlerini ilgi ile dinlediğini görünce de anlatmaya devam etti. «Küçükken bir kere tablolarını görmüştüm. Koca koca lekelerle kaplı gibi gözükmelerine rağmen, insanda gerçek hissini uyandırıyorlardı. Harikaydılar.» Sesi birden ciddileşti. Aradan bu kadar senenin geçmesine rağmen, onları görmenin kendisine ne kadar pahalıya malolduğunu isyanla hatırlamıştı.

Genç adam onu tetkik ediyordu. «Devam edin,» dedi. «Neden birdenbire neşeniz kaçtı?»

— «O eve gittiğim için beni cezalandırdılardı. Sonra çok uzun zaman hasta yattım. Ama ziyam yok. Ressamın evinde geçirdiğim gün buna değdi.» Genç kız şimdiye kadar kimseye açmadığı şeylerden bu yabancıya bu kadar kolaylıkla bahsetmesine şaşmıyordu. Onu dinliyen erkeğin yüzündeki derin anlayış, dünya ile arasındaki çekingenlik duvarını yıkmıştı.

Erkek biraz sonra, «Ben de, netice ne olursa olsun, yaptığımdan dolayı esef duymam,» dedi. «Gerçekten yaşanılan gün veya dakika, bütün boşa giden zamanı telâfi eder.» Gülümsedi. «Görüyorsunuz ya, henüz yaşamamış olan siz ile hayatta epeyi şey gören ben, aynı hayat felsefesini paylaşıyoruz.» Sonra konuyu değiştirerek İrene'ye hangi otelde kaldığını ve kaplıca hayatının kendisine cazip gelip gelmediğini sordu. Otelin adını duyunca, kendisinin daha az kozmopolit bir yer seçtiğini, zira Lanjaron'a sırf başını dinlemek maksadiyle geldiğini, esasen züppelerle dolu o tip otellerden nefret ettiğini söyledi.

İrene, «Size hak veriyorum,» dedi ve kendi intibalarını genç adama, gayet yerinde birkaç cümle ile sıralayıverdi.

Yabancı onu ilgi ile dinliyordu. «Oranın kraliçesi mutlaka sizsiniz,» dedi.

Genç kız örgülerini salladı. «Bilâkis.» Sonra saatine baktı. Beşe yaklaşıyordu. «Eyvah! Çabuk otele koşmam lâzım,» diye atıldı.

— «Ben de sizinle geliyorum.»

İniş, çıkıştan daha güç oldu. Fakat İrene dadısiyle yaptığı gezintilerden bayırlara ve yokuşlara alışıktı. Bir taştan ötekine atlamak yahut dikenli çalıların arasından süzülmek icabedince, arkadaşına taş çıkartıyordu.

Erkek defalarla, «Siz bir ceylândan farksızsınız,» diye itiraf etmek zorunda kaldı.

İrene gülüyordu. Fakat otele yaklaşırlarken, «İçeri yalnız girsem daha iyi olacak,» dedi.

— «Hakkınızda dedikodu çıkmasına sebep olmamdan mı korkuyorsunuz?»

İrene kıpkırmızı oldu. «Halam beni azarlıyabilir,» diye ağzından kaçırdı.

Erkek gözlerini ondan ayırmıyordu. «O takdirde, 'Buna değdi,' diyemez misiniz?»

İrene yanaklarının ateş gibi yandığını hissediyordu. Ümitsizlik içinde, «Bilmiyorum,» dedi ve koşarak uzaklaştı.

★

Kestirme onları hastanenin etrafını çeviren yüksek duvarın dibine götürdü. İrene cebinden bir deste anahtar çıkararak aradaki kapıyı açtı. Psikiyatri kliniğinin barındığı modern bina, çiçeklerle dolu bir bahçenin ortasında yükseliyordu. Bilmeyen, burasının ne olduğunu dünyada anlıyamazdı. Fakat içeriye adımını atanın, her şeyi an-

latan detayları farketmemesi imkânsızdı. Meselâ, koridora açılan beyaz kapılarda tokmak yoktu, buna mukabil gözler hizasında küçük bir dörtgen, kapıların tahtasına gömülmüştü. Ayrıca, pencerelerdeki demir parmaklıklar kafeslerle kamufle edilmişti.

İrene, «Yatmana yardım edeceğim,» dedi.

Rosina'nın, gözleri kapalı olarak ve kıpırdamadan yattığını görünce, kızın elbiselerini toplıyarak Rahibe Martine'yi çağırmaya gitti. «Siz bir dakika yanında durun. Ben hemen geliyorum,» dedi.

Odasına dönünce ilk iş olarak bir yere oturdu. Kendisini birden pek yorgun hissetmişti. Etrafına bakındı. Beyaz ve şahsiyetsiz odası, hastane odasından çok, bir manastır hücresini hatıra getiriyordu. İrene, bunun böyle olmasını kendi istemiş, teklif edilen möbleleri reddetmişti. Pike örtülü beyaz karyola, bir masa, dolap, iki sandalye ve akar sulu lavabo odadaki eşyanın tümüydü. Duvarda bir istavroz, gece masasının üstünde ise ellerini ileri uzatmış, aydınlık yüzlü bir Francesco d'Assissi heykelciği dikkati çekiyordu. Bu heykelciği hastane personeli geçenlerdeki doğum günü münasebetiyle hediye etmişti. Aslında ise, onu satın alan ve Don Gabriel'e yollayan Pedro olmuştu. İrene ellerini yüzüne götürdü. Burada altı yıl yaşamıştı, tam altı yıl! Bu kelimeler onun için mânadan yoksundu. Dr. Ugarte'nin kliniğinde geçirdiği zamanı; ebediyetî ölçmek için gerekli buuttan yoksundular. Genç kadın yüzünü avuçlarına gömdü. Ertesi gün gelecek olan Raoul'u düşünüyordu.

Birkaç gün sonra Lanjaron'un eski kilisesinde tekrar karşılaşmışlardı. Âyinden sonra beraber çıktılar. İrene, görülebileceklerini düşünmeden erkeğin yanında köyün öteki ucuna kadar yürüdü. İkinci, defadır uygunsuz bir harekette bulunduğunu biliyordu, fakat umurunda değildi. Mütemadiyen konuşan yabancının sıcak ifadeli sesini

dinliyordu. Genç adam Lanjaron'dan bıkmıştı. Ona kaplıcayı sakin ve güzel bir yer olarak övmüşler, geçirdiği hastalığın tesirlerini orada kolaylıkla atlatabileceğini söylemişlerdi. Fakat otel kötü ve patırtılıydı. Üstelik pencerelerinin tam altında bir kümes vardı.

İrene merakla sordu. «Geçirdiğiniz hastalık neydi?»

— «Bir sinir krizi. Madrit'teki hayat insanı yoruyor.»

Genç kız bunun üzerine ona işinin ne olduğunu sordu. Yabancı, aslında bir işi olmadığını, fakat yazı yazmaya meraklı bulunduğunu söyledi.

İrene'nin gözleri parlamaya başladı. «Yayınlanan eseriniz var mı?» diye sordu.

Genç adam tevazu gösterdi. «Eh ufak tefek bir şeyler var.»

— «Adınız ne?»

Genç adam tereddüt eder göründü, sonra kısaca, «Adım Fabregas,» dedi. «Raoul Fabregas.»

İrene kendi kendine, «Raoul,» diye tekrarladı. «Raoul.» Bu isim hâfızasında hiçbir yankı uyandırmıyordu. Erkeğin neden gülümsediğini ancak epeyi zaman sonra öğrenecekti.

O sırada kapısı açık olan bir bahçenin önünden geçiyorlardı. Bahçe bakımsız, lâkin romantikti. Ağaçların arasında taş sıralar göze çarpıyordu. Erkek, «Girelim,» dedi.

İrene itaat etti. Erkek, «kilisenin kulesinin tepesinden aşağıya atlıyalım,» deseydi bile, tereddütsüzce arkasını takip ederdi. Onun yakınlığı kendisinde garip bir tesir uyandırıyordu. Konuşmak veya gülmek içinden gelmiyor, buna mukabil onun yanında konuşmadan ve kıpırdamadan oturmak istiyordu.

Sıralardan birinin üzerine iliştiler, hava çok güzeldi. Dalların arasında arıların vızıldadığı duyuluyordu.

Erkek birden genç kızın gözlerinin içine baka baka, «Geçen günden beri seni çok düşündüm,» dedi. «Bu gurbet

diyarında bulabildiğim tek taze ve güzel şey sensin.» İrene'ye birdenbire, «Sen» diye hitabetmeye başlamıştı. Ustaca birkaç sualle genç kızı, kendinden, çevresinden ve hayatından bahsettirdi. İrene evvelâ çekinerek söze başladıysa da, çekingenliğini unutmakta gecikmedi ve genç adama çocukluğu hakkında epeyi bir şeyler anlattı.

Erkek bundan sonraki günlerde de İrene'yi kilisede bekledi. Genç kız bir sabah onu orada bulamamanın düşüncesiyle titriyordu. Yalnız kendilerine ait olan o bir saati yaşıyabildiği müddetçe, bütün gün sıkıntıdan kıvranmasının onca ehemmiyeti yoktu.

İrene, Raoul'a annesinden de bahsetti. Yıllar önce beyin humması geçirdiği sırada, onu başucunda görür gibi olmuştu. Annesinin çok mavi gözleri vardı. Serin elini alnının üzerinde hissedince, İrene'nin baş ağrılarından eser kalmıyordu. Halası, annesine benzediğini ikide bir kafasına kakardı. Fakat bu sözler İrene'yi üzeceğine, bilâkis sevindiriyor, yalnızken gözle görülmiyen bir mevcudiyet hissediyordu.

Raoul, «Babanı hatırlıyor musun?» diye sordu.

İrene'nin babası, vaktini çiftçilerin arasında geçiren kaba saba bir adamdı. Genç kız onun tarafından öpüldüğünü hiç hatırlamıyordu.

Raoul cevaben, «Zavallı yavrum,» diye mırıldandı.

Bu «zavallı yavrum» sözleri, genç kıza, alışık olmadığı bir saadet hissi duyurdu.

Bir başka sefer genç adama, bir gün, Gırnata'nın içinden geçen Darro Nehri'nin kıyısındaki parmaklığa abanıp suların bir yeraltı yoluna sevkedilişini hiddet ve ümitsizlikle seyrettiğini anlattı. Halbuki dalgaların bir an evvel ne şen bir yuvarlanışları vardı. Kaderin onları uzun bir tabutun içinde hapsolmaya mahkûm edeceğinden ne kadar habersizdiler! İrene genç adama, «Bir kaynağı gömmek sizce bir cürüm değil midir?» diye sordu.

Raoul itiraz etti. «Bir kaynağı gömmek imkânsızdır, İrene. Mutlaka bir yerden tekrar fışkıracaktır. Senin için de aynı şeyi söyliyebilirim: Sana ne yapmışlarsa yapmışlar, fakat duygularını gömmeye bir türlü muvaffak olamamışlar.»

Ne yazık ki kötü bir tesadüf, iki gencin arasındaki arkadaşlığa âni olarak son verecekti. Onları kiliseden çıkarken gören otelcinin karısı, vakit kaybetmeden her şeyi Dona Estefania'ya anlatmaya koştu. Genç kızın mutlaka bir nişanlısı vardı. Kendisi genç adamı sadece arkadan görmekle beraber, hayli yakışıklı olduğunu farketmişti. Sorguya çekilen İrene, yanındaki erkeğin birkaç gündür kendisine refakat eden bir yabancı olduğunu itiraf etmek zorunda kaldı. Halası küplere binmişti. Genç kız odasına hapsolundu. Balkona yaklaşması dahi menedilmişti. Dona Estefania, bir kere Gırnata'ya döndükten sonra, yeğeninde flört etme hevesini kökünden kurutmak için neler yapacağını tasarlıyordu.

İrene yalnız kalınca kendini yatağının üzerine attı. Raoul'u bir daha göremiyecekti. Aklından deli saçması bin bir fikir geçiyordu. Bir ara kaçmayı ve genç adamı bulup ona, «Beni bir manastıra hapsedecekler. Sana veda etmeye geldim,» demeyi düşündü.

Geceleyin yatağında gözleri açık yatarak ay ışığının pencereden girişini ve odayı gölgeye boğuşunu seyretti. Raoul'u tekrar görmemesi mümkün müydü? Kendini genç adama ruhen o kadar yakın hissediyordu ki, tekrar görüşmelerini menedebilecek insan kuvveti tasavvur edemiyordu.

Birden yataktan fırladı. Yazı masasının gözünden otelin kâğıdını çıkararak titrek bir elle aşağıdaki satırları karalamaya başladı. «Raoul, vakit geceyarısı. Sana bu mektubu gizli yazıyorum. Beni odama hapsettiler. Bir daha sokağa yalnız çıkamıyacağım. Beni kilisede bekleme.

Hayat o kadar feci, hak ve adalet lâfları o kadar boş ki. — İrene.»

Genç kız mektubu bir zarfa koydu ve bunun üzerine Raoul'un adresini yazdı. Mektubu yastığının altına gizledikten sonra, gene yattı. Uzun uzun düşünüp mektubu genç adamın eline ulaştırmanın çaresini keşfettikten sonra, sükûnet bulmuş olarak uyudu. Halası, kaplıcaya gitmeden önce, sabah kahvaltısını getiren hizmetçiyle birlikte odaya girdi, giderken de arkasından kapıyı kilitledi. İrene, Dona Estefania'nın gittiğine iyice kanaat getirdikten sonra, alelâcele giyindi ve balkona çıktı.

Arada sırada bisküvit verdiği otelin küçük uşağı aşağıda arkadaşlariyle oynuyordu. İrene, sıska bir oğlan olan çocuğu yukarı çağırdı. Kapının arkasından ona, «Jose, bana büyük bir iyilik yapmak ister misin?» diye sordu.

— «Siz emredin küçük hanım!»

Genç kız ona ne istediğini izah etti. Mektubu kapının altından dışarı iterek, «Bunu onun eline vereceksin,» diye tembih etti. «Cevap istediğimi söylersin. Yalnız aman mektubu kimse elinde görmesin.»

— «Korkmayın küçük hanım.»

Yumurcağın ayak seslerinin uzaklaşmasını dinledikten sonra, İrene'yi bir telâştır aldı. Kapı kilitli olmasaydı Jose'nin arkasından koşar ve mektubu geri isterdi. Kendi kendini, «Sen utanmazın, hayâsızın birisin!» diye azarlıyordu. Raoul'a neler yazdığını bile artık doğru dürüst hatırlamıyordu. Sadece beş defa gördüğü bir erkeğe nasıl olup da mektup yazabilmişti? Raoul kimbilir onun hakkında ne düşünecekti? Genç kız odanın içinde dört dönmeye başladı. Yüzü ateş gibiydi, lâvabonun musluklarını açtı ve alnını suya daldırdı.

Neden sonra kapının usulca vurulduğunu duydu ve titriyerek koştu.

Jose, «Oldu küçük hanım,» diye sesleniyordu.

— «Onu gördün mü? Mektubu eline verebildin mi? Ne dedi?»

— «Odasına çıktım. Arkasında robdöşambr vardı. Çok şık bir robdöşambr.»

— «Mektubu okurken ne yaptı? Ne dedi?»

— «Güldü küçük hanım.»

İrene dehşet içinde kalmıştı. «Güldü ha?»

— «Ama yazdıklarınız galiba hoşuna gitti ki bana bahşiş verdi küçük hanım. Sonra da merak etmemenizi söyledi.»

İrene yalvardı. «Ne olur söylediklerini tekrar et Jose. Memnun göründüğünü söyledin, değil mi?»

Genç kız, yüzünü kurulamayı unuttuğu için, suyun boynuna süzüldüğünü hissediyordu. Belki de sevinç gözyaşlarıydı bunlar.

Halası öğle yemeğine inmeden önce odaya uğrayınca, İrene'yi uslu uslu çoraplarının söküklerini diker buldu. Âdet yerini bulsun diye genç kıza birkaç acı söz söyledikten sonra, arkadaşı Dona Filo ile oğlu Joaquin'in bir akşam evvel geldiklerini haber verdi.

Bir ümit kapısının belirdiğini sezen genç kız, «Bir daha yapmıyacağımı vadediyorum hala,» diye atıldı.

Sahtekârlık ettiğini hissediyor, fakat hiçbir pişmanlık duymuyordu. Akşam olunca halası ona giyinip yemeğe inmesi için haber yollattı.

Dona Filo ile oğlu onu hararetle karşıladılar. Joaquin, Madrit'te bir kış geçirdiği ve yüksek sosyete ile temas ettiği için, kendini aydın sayan iddialı bir gençti. Ana, oğul yemek salonunda Dona Estefania ile İrene'ninkine bitişik bir masada oturuyorlardı. İki orta yaşlı kadın gevezelik ederlerken, İrene de, onda büyük bir değişiklik gördüğünü söyliyen delikanlıya tek kelimelik cevaplar veriyordu. Joaquin birdenbire anlattığını yarıda bırakarak, «Aa, ne sürpriz! Raoul Fabregas geliyor!» diye bağırdı.

Başını kaldırıp bakan İrene, bütün gözlerin, boş bir masaya doğru yürüyen Raoul'un üzerinde olduğunu farketti.

Joaquin'in sözlerini duyan Dona Estefania, «Kimmiş o?» diye sordu.

Genç adam heyecanla cevap verdi. «Raoul Fabregas 'Çorak Topraklar'ın yazarıdır.»

— «Ya!» Dona Estefania'nın bu eserden haberi yoktu tabiî.

İrene başını gene tabağının içine eğmişti. Önündeki eti lüzumundan fazla küçük parçalara kesmeye girişti. Ona, yemek salonunun yarısı, «Kimmiş o?» diye soruyor, diğer yarısı ise, «Ya!» diye cevap veriyor gibi geliyordu.

Dona Filo bilgiç bir sesle, «'Çorak Topraklar' geçenlerde Madrit'te hayli patırtıya sebep olan romandır,» diye izaha yeltendi. «Hakikaten çok feci bir kitap!»

Oğlu, «Dar görüşlü olmıyalım anne,» diye annesinin sözünü kestikten sonra eserin birkaç günde kapışıldığını ve yazarının, Madrit'teki meslektaşları arasında en sükselisi olduğunu sözlerine ilâve etti.

Dona Estefania, «Onu tanıyor musun yoksa?» diye sordu.

Dona Filo atıldı. «Tabiî ki tanıyor. Arzu edersen, seni onunla tanıştırır.»

İrene, Raoul'un bir köşe masasma oturduğunu ve garsona, elindeki kartın üzerindeki bir yemeği işaret ettiğini göz uciyle görmüştü. Genç adam bundan sonra kartı masanın üzerine bıraktı ve İrene'ye, onu tanıdığını hiçbir surette belli etmiyerek baktı. Joaquin'in bayraklı selâmına da vakarla mukabele etti. Dona Filo'nun oğlu yemekten sonra ne yapıp ne edip İrene'yi taraçaya çıkardı ve kendisiyle en ziyade alay eden genç kızların arasına oturttu. Fakat İrene'nin umurunda değildi. Holdeki eli meşaleli bronzdan iki zenci heykelinin arasına oturtulmuş olsa,

aynen böyle donuk donuk gülümsemeye devam ederdi. Kirpiklerinin arasından, Raoul'un taraçaya çıktığını, Joaquin'le karşılaştığını ve ikisinin bir arada Dona Estefania'nm oturduğu tarafa doğru yürüdüklerini görmüştü. Etraftan fısıltılar kulağına geliyordu.

— «Ne kadar gösterişli erkek, değil mi?»

— «Avuç dolusu para kazandığını söylüyorlar.»

— «Kitapları belki kudretli, ama aynı zamanda korkunç da.»

İrene gözlerini kapadı. İçinden kahkahalarla gülmek geliyordu. Birdenbire kulağının dibinde Joaquin'in sesini duyması üzerine kendine geldi. «İrene, sana arkadaşım Raoul Fabregas'ı tanıştırmama müsaade eder misin?»

İrene'nin etrafındaki genç kızlar taş kesilmiş gibi bekliyorlardı. Fakat aradan birkaç saniye geçince fısıltılar gene başladı.

— «Romancı Fabregas Gırnata'lı kızla tanışmak istedi.»

— «Kızın milyonları olduğunu duymadınız mı?»

Fakat İrene konuşulanları işitmiyordu bile. Bakışlarını Raoul'a dikmiş, ona elini uzatıyordu. Genç adam kızın elini avucunda hapsetti. «Çok memnun oldum.»

İrene gülümsedi. Bu kadar insanın arasında dünyada yapayalnız imişler gibi el ele olmaları bir mucize değil de neydi?

Jaoquin, Raoul'a, «Oturmaz mısın?» diye teklif etti.

İrene artık o akşam olan bitenlerin farkında bile olmadı. Fakat tam vedalaşacakları sırada, genç adam bir yolunu bulup, «Senin altındaki odadayım. Birazdan balkona çık. Sana söyliyeceklerim var,» diye fısıldadı.

Odasına girince, İrene'nin ilk işi balkona doğru yürüyüp perdeleri çekmek oldu. Sonra bir sandalyeye oturarak düşünmeye başladı. Raoul'un iki adım ötesinde olduğunu bileliden beri, endişe ile karışık bir saadet hissi duyuyor-

du. Genç adam niçin gelmişti sanki? Şimdi ne olacaktı? Oda da o kadar sıcaktı ki. Perdeleri çekmesi mânasızlık olmuştu. İrene lâmbayı söndürdükten sonra, perdeleri usulca açtı. Sonra balkona çıkarak aşağıya eğildi. Altındaki balkonda parmaklığa abanmış bir gölge vardı. Genç adam, İrene'nin geldiğini hissetmiş gibi, ıslık çalmaya koyuldu. İrene diz üstü oturarak alnını parmaklığın iki demirinin arasına dayadı.

Raoul yavaş sesle, «Nihayet geldin,» dedi. Sonra, mektubundan dolayı meraka düştüğü için imdadına koştuğunu söyledi. Fakat şimdi İrene'nin durumunun, anlattığı kadar feci olmadığını görüyordu.

İrene bozulmuştu. «Benim için rahatsız olmana üzüldüm,» diye fısıldadı.

Genç adam kesik bir kahkaha salıverdi. «Daha da rahatsız olmaya karar verdim,» dedi. «Küçük İrene sende bana tesir eden bir şey var. Bu belki de vakit vakit gözlerini gölgeliyen hüzün. Kimbilir... Şu son günlerde senin varlığının, sonra da yazdığın mektubun hayatımda ne mühim rol oynadığını bilemezsin. Bu yüzden sana şükran borcumu ödemeye geldim.»

İrene, «Ne yapabilirsin ki?» diye soludu.

— «Ben de bilmiyorum. Şimdilik halanın seni rahat bırakması için bir şeyler düşünüyorum. Seni mesut görmeyi, başka genç kızlar gibi gülmeni ve eğlenmeni istiyorum İrene. Baksana, şu demirlerin arasındaki yüzünle, bende, kafes içindeki bir kuş tesiri uyandırıyorsun. İşte ben bu kafesin kapısını açacağım.»

İrene gene, «Ne yapabilirsin ki?» diye tekrar etti.

Raoul devam etti. «Kafesinin kapısı hiç olmazsa on beş gün açık kalacak. Mektubun elime geldiği sırada, gitmeye hazırlanıyordum. Fakat şimdi senin yüzünden burada on beş gün daha kalacağım. Söylesene, memnun olmadın mı?»

İrene içinden, «İki hafta... Acaba az mı, çok mu?» diye düşünüyordu. Yüksek sesle cevap verdi. «Çok memnunum Raoul...»

★

Raoul Fabregas Lanjaron'un gözbebeği olmuştu. İspanya Oteli onu müşterilerinin arasında görmekten gurur duyuyor, Fransa Oteli, gerçek değerini anlıyamadığı için, ümitsizlik içinde çırpmıyordu. En basit cümleleri ağızdan ağıza dolaşıyordu. Evli kadmlar, akşamları yataklarında okumak üzere kitaplarını sipariş ettiler, genç kızlar hâtıra defterlerinin birinci sayfasına imzasmı atması için peşinden koşmaya giriştiler.

Raoul gündüzleri İrene'nin yanına yaklaşmıyordu bile. Buna mukabil Dona Estefania'dan iltifatını esirgemiyordu. Sabahları kaplıcalarda karşılaştıkları vakit, elinde bardağiyle, küçük gezintilerine bir, iki dakika katılıyordu. Kültürlü geçinen dulun keyfine diyecek yoktu. Otelin en güzel kadınlarının paylaşamadıkları bu yakışıklı erkeğin, günün romancıları hakkmdaki görüşlerini ilgi ile dinlemesi gururdan koltuklarını kabartıyordu.

Biraz kıskançlık duymanın önüne geçemiyen Dona Filo, «Bu Estefania'da bilmediğimiz ne cevherler varmış,» diye homurdanıyordu.

Joaquin bile hayretler içindeydi. «Biliyor musun İrene,» diyordu, «halanın zeki bir kadın olduğunun bugüne kadar farkında değildim.»

İrene'nin hayatı mucize kabilinden değişmişti. Günlerinin azarlar ve cezalarla zehir edilmemesi artık ikinci geliyordu. Onun için mühim olan, sabahleyin karşılaştıkları vakit yahut yemek salonunda Raoul'la göz göze gelmesiydi. Hele geceleyin yalnız kalıp da aşağıdaki balkonda genç adamın ıslığını duyduğu ve aşağı sarkmaya koştuğu vakit dünyalar onun oluyordu. Kimsenin kendilerini suç üstü yakalıyamaması için epeyi zaman bekliyorlardı. Raoul

ekseriya, dudaklarının arasında sigarasiyle bir şezlonga uzanmış ve ellerini ensesinde kenetlemiş oluyordu. İrene'ye evvelce de bahsettiği gibi, ruhî bir çöküntü devresi geçiriyor ve bu halden bir an evvel kurtulmaya çabalıyordu. Halen zihninin boş ve gevşek olduğunu, iki fikri bir araya getirebilmekten âciz bulunduğunu söylüyordu. «Ama galiba iyileşmeye başlıyorum,» diyordu. «Bunu da sana borçluyum İrene. Bu taşra köşesini bile güzel ve enteresan bulmaya başladığımı söylersem ne dersin?»

İrene güldü. «Bilmem, şikâyet etmeye hakkın var mı? Buradaki kadınların hepsi senin için deli oluyorlar.»

— «Yanılıyorsun. Onlar, beni tanımıyorlar, üstelik beni hiçbir zaman keşfedemiyecekler de. Onları ilgilendiren, bir roman kahramanı, hissî ihtiyaçlarına göre süsledikleri bir manken...»

Rauol ileri geri konuşmaya bayılıyordu. İrene'ye bazan, genç romancı kendi kendisi için konuşuyor gibi geliyordu, öyle olduğu halde samimiyetlerinin ilerlemesi ona derin bir saadet duyuruyordu. Delikanlı ona bazan geçmiş hayatından da bahsediyordu. Küçük yaşta annesini kaybetmiş, haşarılığından ve disiplinsiz karakterinden yılan babası ise onu yatılı okula vermişti. Raoul günün birinde oradan kaçınca yakalanmış ve akla gelmiyecek cezalardan sonra ilkinden de daha sıkı disiplinli bir koleje verilmişti. Orada tabiî pek bedbaht olmuştu. İyi bir talebe olmadığını kabul ediyordu. Üstelik hiddetli, cüretkâr, gelgelelim zengin muhayyileli olmakla beraber, sebatsızdı. İrene'ye. «Babamın anlayışsızlığı ve oranın eğitim sistemi beni mahvedebilirdi,» dedi. «Beni sadece izzetinefsim kurtardı. Fakat en iyi arkadaşım Pablo Arroyo buna kibir ve kendini beğenmişlik diyor. Belki de haklıdır.»

Raoul, çocukluğundan beri kendisi için bir kardeşten de üstün, bir sır ortağı ve bir akıl hocası olan bu müstesna zekâlı Pablo Arroyo'dan sık sık bahsediyordu.

Raoul, babasının ölürken kendisine bıraktığı küçük serveti, hür olmanın sarhoşluğu içinde, kısa zamanda har vurup harman savurmuştu.

Bir başka akşam İrene'ye, yazarlık hayatının başlangıçlarını hikâye etti. Bir sürü yazısı kabul edilmemiş, yayınevlerinin kapısından geri çevrilmiş, editörler, getirdiği eserleri istihza ile süzdükten sonra, çok satılan bazı kitaplardan bahisle, «Böyle şeyler yazmaya çalışın,» diye ona tavsiyelerde bulunmuşlardı.

İrene, «Şimdi de yenilere 'Çorak Topraklar' gibi bir şeyler yazmalarını tavsiye ediyorlardır,» demekten kendini alamadı.

Derken bir gün başarı Raoul'un ayağına gelmişti. Şimdi ise «moda yazar» olmaktan usanç getirmişti. «İnsan ihtiyarladıkça, herkesin, menfaat hissiyle hareket ettiğine, bütün insanî münasebetlerin ardında menfaat kaygusunun gizli olduğuna inanç getiriyor İrene,» dedi. «Herkes sende kendisine faydalı olabilecek tarafı arıyor. Hiç kimse sana iyi niyetle ve seni olduğun gibi kabul etmeye hazır bir ruh hali içinde gelmiyor. Netice olarak da, senin sen olmaktan çıkıp onların aradıkları şahsiyet olmaya çalıştığın bir zaman geliyor. «Genç adam parmaklığa yaklaşıp sesini biraz yükseltti. «Garip değil mi, bugüne kadar rastladığım insanların içinde bir sen menfaat, maddi veya mânevi bir kazanç peşinde koşuyor görünmedin. İşte bu yüzden, benim için, teneffüs ettiğimiz hava gibi tatlı, sağlam ve hayat vericisin.»

İrene yatağına yattıktan sonra, yazarın bu kabilden itiraflarını defalarla zihninden geçiriyordu. Bu gece ahbaplığında hiçbir fenalık görmüyordu. Bütün şehrin nişanlıları da bu saatte parmaklıkların arasından birbirleriyle gevezelik etmiyorlar mıydı? Genç kız otelin içinde başka ahbaplar da bulmaya başlamıştı. Halasının büyük bir servet sahibi olduğunu, kendisine de babasından yüklü

bir miras kaldığının Dona Filo tarafından yayılması sayesinde, otel müşterilerinin gözüne girmişti. Şimdi Dona Estefania'nın da selâmlarına karşılık veriliyor, kadının orada burada unuttuğu kitaplarla mendilleri ona getirenler oluyor, beri yandan İrene'ye kur yapmaya yeltenenler çoğalıyordu. Zarif gözükmeye çabalıyan şişman bir Malaga'lı günlerden beri genç kızın peşindeydi..

Halası İrene'ye, «Onun hakkında tahkikat yaptırdım. Vaziyeti iyiymiş. Adamın biraz yüzüne gülsene,» dedi.

İrene itiraz etmişti. «Hala beni evlendirmeye neden o kadar acele ediyorsunuz?»

Bu sözler üzerine Dona Estefania yeğenine dik dik bakmıştı. «Bana kâfi derecede yük olmadın mı?»

Geceleyin İrene, Raoul'a halasını şikâyet etti. «Beni ilk isteyene vermeye razı. Ama adam tek gözlü, kör, yahut topalmış, umurunda değil,» dedi.

Genç adam sordu. «Peki, bu talibin zengin mi bari?»

— «Ne ehemmiyeti var? Hoşuma gitmedikten sonra...»

Raoul gülmeye başladı. «Benim paraya hürmetim büyüktür İrene.» Sonra, sigarası hâlâ dudaklarının arasmda olduğu halde, genç kıza hayatının geçmiş bir vakasını anlattı. Bir kadına deli gibi âşık olmuş, sırf onun gözüne girmek için, ne pahasına olursa olsun muvaffak olmak istemişti. Gelgelelim, sonsuz çabalardan sonra gayesine erişmesine rağmen, kadın onu yüzüstü bırakarak kendisine pırlantalar vadeden iğrenç birisiyle evlenmişti. Malaga'lı zenginse, İrene de fırsatı kaçırmamalı ve onunla evlenmeliydi..

Genç kız sinirlendi. «Sen beni ne zannettin Raoul? Hem o kadmla benim ne alâkam var? O seni sevmiyormuş ki.»

Raoul parmaklığa abanarak başını kaldırdı. «Ya sen, beni seviyor musun?»

Afallıyan genç kız cevap veremedi.

Bunun üzerine Raoul aynı suali başka şekilde sordu. «Sen onun yerinde olsan ne yapardın?»

İrene epeyi düşündükten sonra cevabını verdi. «Ben bir erkeği sevecek olsam onu ölünceye kadar severim. Hele bedbaht, hasta veya fakir olsa daha bile fazla severim.»

Erkek de. konuşanın, çocuk İrene olmayıp körpe ruhunda uyuklayan kadın olduğunu, bu sözlerin, onun en derin düşüncesi olduğunu anladı. Henüz çok genç ve tecrübesiz olduğu için, düşündüklerini sözle ifade etmeye cesareti vardı. Bu sözlerin, şimdiye kadar tanıyamadığı bir aşkı açığa vurduğunu anlıyan Raoul'un yüzü gerildi. Bu küçük kızın ona harikulâde, belki de dünyada eşsiz bir armağan sunmakta olduğunu hissediyor, bunu kabul etmeye kendini yeteri kadar lâyık göremiyordu.

★

Raoul Fabregas aralarına katılalıdan beri, oteldeki anneler kızlarının cazip taraflarını reklâm etmek için birbirleriyle yarış halindeydiler. Akşamları herkes büyük salonda toplanınca, genç kızların kimi annelerinin zoriyle şarkılar söylüyor, kimi ise şiirler okuyordu.

Bir akşam otel müşterileri arasında bulunan Sevil'li bir genç kız bir Endülüs kostümü giyerek o memleketin danslarından gayet zarif iki nümune takdim etmişti. Alkışlar dindikten sonra sıra İrene'ye geldi.

Genç kız, herkesin hayret dolu bakışları karşısında, «Ben de dansedeceğim,» dedi. Halbuki o vakte kadar dansedenlere katıldığı görülmemişti. Kendisini dansa kaldır-

mak istiyen olsa bile kabul etmiyor ve sandalyesinden kıpırdamıyordu.

Sevil'li kız, muziplik olsun diye ona, odasından getirdiği başka bir Endülüs kostümünü giymesini teklif etti. İrene gayet mâsum bir tavırla kabul etti. O giyinip gelene kadar salondakiler onunla alçak sesle alay ettiler. Hantal hareketlerle Sevil dansı oynaması kimbilir ne kadar gülünç olacaktı... Fakat genç kız görününce kahkahaları gırtlaklarında tıkandı kaldı. Kırmızı eşarplı dansöz elbisesi İrene'nin tenine renk vermişti. Saçlarını ensesinde topuz halinde toplamıştı. Elbisenin valonlarını dalgalandıran ritmik adımlarla içeri girdi. Her zamanki utangaçlığı kayıplara karışmıştı.

Halası endişeyle, «Hangi dansı yapacaksın?» diye sordu.

İrene piyanonun başında oturan hanıma hitap etti. «Bir Çingene Tangosu lûtfen.» Sonra parmak uçlarının üzerine dikilerek ince kollarını kıvırdı ve dansın ilk adımlarını atmaya koyuldu. Çocukluğunun hâtıraları, dadısiyle çingenelerin mahallesinde dolaşırken gördüğü raksların hayali ve o güne kadar ifade edemediği daha bin bir intiba, onu ellerinden ayaklarının ucuna kadar titretiyordu. Yalnız çevik vücuduyla değil, aynı zamanda gözlerinin parlaklığı, saçlarının ışıltısı ve cildinin tazeliği ile de dansediyordu. Hâtıraları, ilhamları ve içgüdüsü, silik ve ciddî bir genç kızı zarif bir çingene kızı haline getirmişti. Seyircileri görmüyor, sadece kollarını çaprazlamış ve gözlerini yarı yummuş vaziyette duran erkek için dansediyordu. En nihayet yere diz çöküp mevcut olmıyan partönerinin öpücüğünü beklermiş gibi yüzünü ileri uzatınca, kısa bir sessizlik oldu, arkadan da alkışlar başladı. Genç kız ancak bundan sonra kendine gelir gibi oldu. Onu sual yağmuruna tutmuşlardı. «Bu dansı nereden öğrendin?» «Seni sır küpü seni!» Erkekler coşmuşlardı. Anneler ise, «Kızı-

mın böyle dansetmesini istemem doğrusu!» diye fısıldaşıyorlardı.

İrene topuzunu düzeltmek için salondan çıkmıştı. Fakat holdeki aynada kendi yüzü yerine Raoul Fabregas'ınkini gördü. Genç adam ona, kulenin tepesinden manzarayı seyrettiği günkü gibi, huşu ile bakıyordu.

İrene'ye bundan sonra piyano da çaldırdılar. Genç kız, ilk akortları çınlatmasından itibaren Raoul olmıyan her şeyi unuttu. O, bu zevksiz möbleli otel salonunda değil, gece vakti kulenin tepesinde bulunuyor ve bir yandan ayaklarının dibindeki şehrin ışıklariyle aydınlanan geceyi seyrederken, Gırnata'nın bahçelerinde ağlıyan gizli kaynakların mırıltısına kulak veriyordu. Çahşında işte bu hıçkırık dile gelmişti.

Otel müşterileri ise alkışlamalarının mı, yoksa dehşet içinde kalmalarının mı gerektiğini, bu çekingen, fakat değişken küçük kızın bir müzik dâhisi mi, bir dengesiz mi olduğunu bilemiyorlar, fakat kaderinin, başkalarınınkiyle eş olmayacağını, ne daha iyi, ne de daha kötü, sadece başka olacağını belirli belirsiz hissediyorlardı.

İrene bu defa gözleriyle Raoul'u aramadı. Bir yandan, parmaklarının tuşların üstünde titremesini seyrederken, türlü fikir değiş tokuşlarına anlamadan kulak veriyordu. Parça bittikten sonra bu defa ihtiraslı bir paso-doble'ye başladı. Balo birden müthiş canlanmıştı. Bu kız şeytan mıydı neydi?

İrene nihayet piyanonun kapağını kapayınca, Raoul'un gitmiş olduğunu gördü.

Az sonra halası asabiyetle, «Müziğinle onu korkuttun,» dedi. «Adamcağızın tek zevki kendini dinletmek zaten. Susmak zorunda kalacağını anlayınca gidip yatmayı tercih etti.»

İrene banyoda ağır ağır saçlarını tarıyordu. Dağılmış saçlarının tam ortasındaki ayırım çizgisi, ona bir Meryem

Ana havası vermişti. Yüreğinde anlaşılmaz bir hüzün vardı. Coşkunluğuyla bir şey yıkmış gibi bir his duyuyordu. Yıllar sonra bu günleri dakikası dakikasına tekrar yaşıyacaktı. Raoul'un ağzından çıkan her kelimeyi, yaptığı her hareketi hatırlıyordu. Genç adamın sesinin tonu kulaklarında, göz göze geldikleri zaman, Raoul'un gözlerine gelen o garip bakış hatırındaydı. Önünde, hepsi birbirinin eşi uzun bir yıl dizisi görür gibi oldu. Kurumuş ve sıska bir İrene'yi, bir mendile ajur yaparken, gülünç birkaç arkadaşın, Alhambra Otelindeki danslı çayları tartışmalarına kulak verirken veya edepli, hayâli kadınların ancak üstlerinde gecelikle yıkandıklarını dinlerken tahayyül ediyordu. Odasını arşınlarken, kanında, gençliğin isyanının ve şiddetli bir sevilme arzusunun kaynadığını hissetti.

Yatağının üzerinde sessiz gözyaşları döktüğü sırada, aşağıda bir ıslık sesi duyarak doğruldu. Derhal balkona koştu.

Raoul onu görür görmez, «Haberin var mı? gidiyorum,» diye seslendi.

Genç kız her akşamki gibi yere çömeldi ve başını iki demirin arasından aşağı uzattı, fakat bir şey demedi.

Genç adam devam etti. «Gidiyorum, zira burada kaldığım takdirde, hayatımın en büyük akılsızlığını yapacağımı hissediyorum. Bu akşam o münasebetsizlerin karşısında dansetmeni seyrederken, daha sonrada piyanonu dinlerken, kendimden korktum. Nefsime hâkim olmasaydım, seni yakalayıp o harabelerin tepesine, ormandaki bir mağaraya, ıssız bir adaya, velhasıl seni benden başkasının göremiyeceği ve yalnız benim olabileceğin bir yere götürürdüm.»

İrene, «Raoul!» diye inledi. Parmaklığın demirleri şakaklarını tazyik ediyor, fakat genç kız duyduğu saadetten acının farkına varamıyordu.

Genç adam hâlâ konuşuyordu. «Sana kötülüğüm do-

kunabilir, ama ben senin kötülüğünü istemiyorum. Senin kötülükten haberin yok.»

İrene usul usul sordu. «Beni çok mesut da edemez misin?»

— «Ah, balkonunun bu kadar yüksek oluşu ne kadar yazık!» Genç adam birden bir karara vardı. «Beni dinle İrene. Bana karşı lâkayt değilsin, halanın unuttuğu bir şeyi almaya gidiyormuş gibi büyük taraçaya in. Orada birkaç dakika bekle. Ben servis merdiveninden geleceğim. Bizi kimse görmiyecek. Sana söyliyeceklerimi bu kadar uzaktan seslenemem.» İrene'nin cevap vermemesi üzerine, genç adam ilâve etti. «İrene, gelmezsen, bana itimadın olmadığına ihtimal vereceğim.» Vadetti. «Birkaç dakikadan fazla konuşmıyacağız. Hemen odana dönersin.»

Genç kızın olur gibilerden başını sallaması üzerine, Raoul odasına girdi. İrene çömeldiği yerde kalmıştı. Elleri ateş gibi yanıyordu. Onları serinletmek için, balkonun taşlarının üzerine yapıştırdı. Sonra gürültüsüzce doğrularak odasının kapısını açtı. Koridor ile merdivende kimseler yoktu. Aşağıda kapıcı, koltuğunda uyukluyordu. İrene, geçerken, ona taraçada bir kitap unuttuğunu mırıldanınca, adamın cevabı bir homurtudan ibaret kaldı. Salonlarda ışıklar sönmüştü, fakat yıldızların ışıltısı taraçayı biraz aydınlatıyordu. Genç kız taraçanın en kuytu köşesinde bir gölge gördü. Bir an sonra Raoul onun ellerini avuçlarında hapsetti. Sevgiyle, «Korkma yavrum,» dedi. «Birkaç dakika baş başa konuşabilmek için başka çaremiz yoktu.»

Genç kız başını kaldırarak ona endişeyle baktı.

Raoul devam etti. «Sen hayatımda rastladığım kadınların en harikasısın. İşte yarın o yüzden gidiyorum.»

— «Anlıyamıyorum.»

Erkeğin esmer yüzü gerildi. «Ben evlenen erkeklerden değilim İrene.»

— «Yoksa evlenemiyeceğin bir kadına mı âşıksın?»

Erkek hayır gibilerden bir işaret yaptı. İzahat olarak, düzenli bir hayat sürecek adam olmadığını ve artık değişmesi için çok geç olduğunu söyledi. «Bugün o kadar hoşuma gittiğin halde, beni tutamıyacağını biliyorum. Sen ise böyle bir akibete lâyık değilsin,» dedi.

Uzunca bir sessizlik oldu. Genç adam neden sonra, «Seni vedalaşmamız için olduğu kadar, başka bir sebepten de buraya çağırdım,» diye itiraf etti. «Bir genç kıza bakınca, hayatımda ilk defa olarak, içimden, 'Onu karım yapmak isterdim,' diye düşündüğümü bilmen lâzım.»

İrene hâlâ susuyordu. Erkeğe sözle söyliyebileceği bir şey yoktu ki. Böyle münasebetsiz saatte bu erkekle yalnız olması, hislerini, değme kelimelerden daha iyi ifade etmiyor muydu?

Erkek onun ellerini gene sıktı. «Birkaç gün üzülmen mümkün. Ama her şey geçer. Sen daha çocuksun...»

— «Raoul!»

— «Bir şey deme. Seni hayalimde aynen böyle yaşatmak istiyorum.» Genç kızın koluna girerek onu taraçanın kenarına götürdü. «Bak, gece ne güzel!» Işıklardan ve gölgelerden gözlerini alamıyordu, sonra o garip tebessümüyle gene genç kıza baktı. «Burada seninle beraber olmak ne iyi.»

İrene sallandığını hissediyordu. Bir, iki gözyaşı yanaklarına yuvarlandı.

Erkek yalvardı. «Yapma küçük kız.»

İrene kekelemeye başladı. «Raoul gitme. Beni yalnız bırakma.»

Erkek titriyen dudakların üzerine eğildi, fakat kendine tam zamanında hâkim olarak genç kızı kollarının arasından itti. «Durma İrene! Çabuk yanımdan kaç.» Sesine garip bir mâna gelmişti. «Bir gün bu yüzden bana minnettar olacaksın,» diye ilâve etti.

İrene dişlerini sıkıyordu. «Seni unutmıyacağım Raoul. Hiçbir zaman unutmıyacağım!»

— «Şşşt! Hiçbir şey vadetme. Çabuk odana çık.» Genç adam cebinde bir şey aradı. Sonra, «Şu şiir kitabını al,» dedi. «Onları yıllar önce yazmıştım. Pek gariptirler. Onları okusan da anlıyamazsın. Ama yolda biriyle karşılaşırsan, bu kitabı almaya indiğini söylersin.»

★

Lanjaron'dan dönüşte günler İrene'nin tahmin ettiği şekilde birbirini kovalamaya koyuldu. Halası eskisinden de beter aksileşmişti. Her fırsatta «Bu kadar fedakârlık boşuna oldu,» diye yaptığı masrafları genç kızın kafasına kakıyordu.

İrene'den yüz bulamıyan Malaga'lı tâlip oteldeki Sevil'li genç kızlardan biriyle alâkadar olmaya başlamıştı. Herkes bu alâkanın evlenme ile son bulacağını söylüyordu. Fakat dul kadının asabiyetinin ana sebebi romancının anî olarak otelden ayrılışı olmuştu. Dona Estefania, «Böyle kimseye veda etmeden gitmek ne demek?» diye söyleniyordu. Öyle olduğu halde arkadaşı olan Valdellano kızkardeşlere, beraber geçirdikleri günleri ballandırmaktan kendini alamamıştı.

İhtiyar kızlar sonunda, «Belki de kendisine imkânsız görünen bir şeyden kaçmıştır Estefania,» dediler.

Bir köşede kanava işliyen İrene hayretle başını kaldırdı. O günlerde tek dert ortağı piyanosuydu. Yalnız kalınca, parmaklarının altında garip melodiler vücut buluyor, bunların arasına ise Raoul'un devamlı olarak ıslıkla çaldığı dans havası tekerleme gibi karışıyordu. Genç kız geceleyin parmaklığın dibine oturuyor ve, «Seni seviyorum,» diye mırıldanıyordu.

Ay ışığı, Elhamra'nın duvarlarının üstünde gümüşî

yansılar oynatıyordu. Uzaklarda bir yerden bir eşeğin nal sesleri geliyordu. İrene de gözlerini kapıyor ve, «Seni bütün kalbimle seviyorum,» diye mırıldanıyordu.

Gerçek hayatı her gün biraz daha sıkıcı, biraz daha boğucu olmaktaydı. Ama genç kız bunun farkında bile değildi.

★

Genç adamın bir gün salona girdiğini görünce, zerrece hayret etmedi.

Raoul gayet tabiî bir tavırla, «Merhaba İrene,» deyince, o da aynı tabiîlikle, «Hoş geldin Raoul,» diye mukabele etti.

Bu sözler ağzımdan çıkar çıkmaz, onun bir gün mutlaka geleceğini bilmiş olduğunu anladı.

Dona Estefania aksine fevkalâde telâşlandı. Yazarın hatırını sorduktan sonra, emirler vermek için mutfağa koştu. İki genç birkaç dakika müddetince yalnız kaldılar.

Raoul İrene'yi kollarının arasına aldı ve hiçbir şey söylemeye lüzum görmeden uzun uzun öptü.

Dona Estefania'nın ökçelerinin sesini duyunca birbirlerinden ayrılmaya ancak vakit buldular. İrene, misafirle halasının neler konuştuklarının farkında bile değildi. Zihni uyuşmuştu. Kendisine bir şey sorulunca, irkildi ve saçma bir cevap verdi. Akşama Valdellano kızkardeşler de geldiler. Madrit'li delikanlıya hayran olmuşlardı. İrene onları hiç böyle sebepsiz yere bu derece neşeli ve hareketli görmemişti. Kendisi bir uyurgezer gibi sehpaların arasında dolanıyor ve misafirlere küçük pastalarla şekerleme ikram ediyordu.

İçinden mütemadiyen, «Beni öptü... Beni öptü,» diye tekrar ediyordu. Genç adamın Gırnata'ya yeni romanını bitirmeye çalışmak için geldiğini hayal meyal duydu.

Raoul gittikten sonra, genç kız odasına koştu ve kendini yatağının üzerine attı. Genç adamın onu kollarının arasma çekişi ve dudaklarından uzun uzun öpüşü sinema şeridi gibi gözlerinin önünden geçiyordu. Parmaklarının ucuyla dudaklarına dokundu. Raoul'un dudakları onlara değmişti. Bu, ne müthiş, ne harika histi Yarabbim!

Erkenden odasına çekilebilmek için yemekte bir baş ağrısı bahane etti. Yalnız kalınca genç adamı parmaklığın arkasmda beklemeye koyuldu.

Bir zaman sonra demirlerin öte tarafında onun sesini duydu. «Merhaba İrene. Bugün gelişime neden şaşmadığını söyler misin?»

— «Bir gün geleceğini bildiğim için.»

Raoul boğuk bir sesle, «İrene senin için deli oluyorum,» diye mırıldandı.

Genç kız onu Lanjaron'da dansettiği gece büyülemişti. Romancı kaplıcalardan ayrıldıktan sonra, bu fikrisabitten kurtulmak için elinden geleni yapmıştı. Fakat bütün çabaları boşuna olmuş, genç kızı düşünmekten bir tek satır yazı yazamamış, huysuzluğiyle arkadaşlarını bile yıldırmıştı. «Bugün öğleden sonra artık hiçbir şüphem kalmadı,» dedi. «Seni seviyorum İrene. Üstelik sana ihtiyacım var. Bu hissi şimdiye kadar hiçbir kadına karşı duymamıştım.»

★

Genç adam birkaç gün sonra erken saatte eve gelerek Dona Estefania'ya, yeğenini sevdiğini ve ona tâlip olduğunu bildirdi.

Dul kadının yüzü bembeyaz oldu. Buz gibi bir sesle, «Yeğenim bu gibi şeyleri düşünemiyecek kadar genç,» dedi. «Ah, aranızda bir şey olduğundan şüphelenseydim!...»

Raoul aynı soğuklukla mukabele etti. «Gayet ciddî

konuşuyorum hanımefendi. Bu yüzden de İrene'ye açılmadan önce sizin rızanızı almaya geldim.»

Dona Estefania gözlerini parmaklarındaki yüzüklere dikmiş, düşünüyordu. «Yeğenimin büyük bir serveti olduğundan bilmem haberiniz var mı?» dedi. «Bu, beni büsbütün ihtiyatlı olmaya sevkediyor.»

— «Yeğeninizin serveti beni ilgilendirmez. Karımı rahat yaşatacak kadar para kazanıyorum.»

Romancı, icabettiği takdirde hakkında tahkikat yaptırılmasını söyleyip gittikten sonra, Dona Estefania İrene'yi aramaya çıktı. «Demek arkamdan benimle alay ediyordun. Ben sana gösteririm!» diye genç kızı tehdit etti.

Fakat İrene bu sözleri umursamadı bile. Halasmm öfke krizleri ona tesir etmek kabiliyetini kaybetmişti.

Noter Don Jaime ile karısı Dona Filo da gençleri desteklediler. Noter, «Daha ne olacak?» diyordu. «Çocuk henüz yirmi yedi yaşında olduğu halde, memlekette meşhur oldu. Bu Estefania aklını kaçırdı galiba.»

Dona Filo esrarengiz bir gülümsemeyle mukabele etti. «Mümkün.»

Don Jaime'nin, Raoul Fabregas hakkında tahkikat yapmasmı rica ettiği meslektaşından cevap gelmekte gecikmedi. Herkes, pek parlak bir geleceğin eşiğinde olan genç romancıyı göklere çıkarıyordu. Her ne kadar eğlenceyi sevdiği söyleniyor idiyse de, bekâr olduğuna göre, bu, üzerinde durulacak bir nokta değildi.

Dona Estefania, Madrit'li hukukçunun mektubunu yeğenine uzatarak, «Al da oku,» diye homurdandı. «Satır aralarını da okumayı becerirsen, sevgilinin, çapkının biri olduğunu anlarsın. İhtimal hovardalıkları için yeter derecede parası olmadığından, senin gibi zengin bir kızla evlenmek istiyor. Seni pek çabuk aldatacaktır, göreceksin. O zaman gülme sırası bana gelecek.»

İrene halasını gayet sakin dinliyordu. Az evvel Rao-

ul'un kendisine gönderdiği ateşli bir mektubu okuduğundan gelecekten emin ve içi huzur dolu idi.

★

Her şey pek çabuk oldu, bitti.

İrene gelin elbisesini prova ettiği sırada, kendisine Pablo Arroyo'nun geldiğini haber verdiler.

Genç kız, beyaz elbisesiyle Raoul'un en iyi arkadaşının gözlerini kamaştırmak istediğinden, terziye, «Böyle iniyorum,» dedi.

Salona girince, masaların üzerini dolduran bir sürü lüzumsuz bibloya merakla bakan uzun boylu ve kamburca bir adamla karşılaştı. Erkek arkasında gürültü duyunca döndü ve İrene'yi görünce gözleri bir an hayretle doldu.

İrene, «Hoş geldiniz Pablo,» diyerek ona doğru yürüdü.

Genç adam kendisine uzatılan eli bir an avucunun içinde hapsetti. İnce ve zeki ifadeli bir yüzü, insanı âdeta esir eden sabit bakışlı yeşil gözleri vardı. Biraz sıkılan İrene ona, kendisini bekletmek istemediği için bu kıyafette geldiğini, üç beş dakika beklemekten sıkılmadığı takdirde, hemen üstünü değiştirebileceğini söyledi.

Genç adam, «Hayır, böyle kalın.» diye rica etti. «Ressam olmadığıma öyle esef ediyorum ki.»

İrene antika bir sandalyenin üzerine iliştı ve erkeğin, üzerinden ayrılmıyan bakışlarını görmemezlikten gelerek, elbisesinin tülden volanlarını düzeltmeye yeltendi.

Pablo kendi kendine konuşur gibi, «Demek Raoul'un evleneceği kız sizsiniz,» diye mırıldandı. Genç kızın karşısına oturarak ona yaşını ve sağdaki, soldaki evlerin ötesindeki dünyadan haberi olup olmadığını sordu. Hafif müstehzi ses tonu İrene'ye, Raoul'un bazan başkalarının yanında takındığı tavrı hatırlatmıştı. Erkeğin pozları ve bu devamlı tetkik rahatını kaçırdığı için, misafire, dışarı

çıkıp manzarayı görmek isteyip istemediğini sordu.

Genç adam onun arkasından gelerek, «Benim yüzümden elbiseniz kirlenirse üzülürüm,» dedi.

Bahçenin ucundaki yamacın tepesinden şehri uzun uzun seyretti, fakat manzarayı beğenip beğenmediğini söylemedi. Korkuluğa dayanarak, «Bu yerin huzuru rahatımı kaçırdı,» dedi. «Ben kendi kendimi dinlemesini hiç sevmem.»

— «Ben bilâkis çok severim...»

Erkek döndü ve genç kıza, hayret verici bir şey söylemiş gibi ilgi ile baktı. İrene de herhalde selvi ağaçlarının altında gelin elbisesiyle garip bir manzara teşkil ediyordu.

Raoul birazdan gelince, günlük bir elbise giymiş olan nişanlısını, müstakbel şahidiyle şen şen konuşur buldu. Genç kızı belinden kavrıyarak arkadaşına, «Nişanlımı nasıl buldun?» diye sordu.

Pablo sadece, «Harika,» dedi.

İrene gayri ihtiyarî güldü. «Şana benim yanımda başka ne diyebilir ki?»

Pablo ölçülü sesiyle, «Hayır, İrene,» diye itiraz etti. «Siz ümitsizlere ümit veren ender kadınlardansınız.»

★

İrene yatağından atlıyarak pencereye koştu. Dışarıda hava nefisti. Genç kız bir vals melodisi mırıldanarak odasında dönmeye başladı. Gelin elbisesi, mankenin üzerinden ona ciddî ciddî bakıyordu.

Az sonra halası kapının dışından seslendi. «Çabuk banyonu yap! Vaktinde hazır olamıyacaksın!»

Genç kız öğleye doğru nihayet aşağıya inebilince, Pablo'yu merdivenin dibinde halasiyle konuşur buldu. Genç adam smokin giymişti, silindir şapkası da elindeydi. Dona Estefania ise yeğeninin düğünü için, tipine ve yaşına hiç uymıyan iddialı bir tuvalet seçmişti. Yaşlı kadının, mutfağa son bir talimat vermeye gitmesinden istifade eden

Pablo, İrene'nin yanına sokuldu. «Sizi daha evvel tanımadığıma esef ediyorum,» diye mırıldandı.

Genç kız ona hayretle baktı. «Niçin öyle diyorsunuz?»

— «Size bir ağabey nasihati verirdim.»

— «Ne gibi bir nasihat?»

— «Söylemem. Artık mühim değil.»

Halası geri geldiği için, İrene ısrar edemedi.

Dışarıda, beyaz kordelelerle süslü kupa arabası onları bekliyordu.

Dona Estefania yeğenini bir kere daha azarlamaktan kendini alamadı. «Dik dursana. Duvağını buruşturacaksın. Ciddî olsana bakayım.»

İrene gülmemek için kendini güç tutuyordu. Bu, artık sondu! Son!...

Kilisenin önünde Raoul'u kendilerini bekler buldular. Delikanlı, İrene'yi kolundan tutarak inmesine yardım etti. Esmer yüzü genç kıza bugünkü kadar yakışıklı görünmemişti.

Fakat Pablo aralarına girdi. İrene'ye kolunu uzatarak. «Henüz bana atsiniz,» dedi.

Az sonra papaz duaya başlayınca, İrene'nin titremesi durdu. Bundan böyle içinin huzur dolu olmaması için sebep yoktu. Raoul artık daima yanında olacaktı. Törenden sonra kocasının koluna girerken, içinden papazın sözlerini tekrar etti. «Ölüm bizi birbirimizden ayırıncaya kadar...»

Dışarıda çanlar çalıyordu.

★

Düğün yemeğinden sonra davetlilere veda etmek üzere salona döndükleri sırada, Pablo Arroyo'nun âhenkli sesini duydular. «Realist romanların yazarı romantik bir roman yaşamakla meşgul.»

Raoul kapıdan seslendi. «İşin garibi, o romantik romanı harikulâde buluyor.»

İKİNCİ KISIM

Kapı vuruldu. İrene hâtıralarına öylesine dalmıştı ki, dikiz deliğine korku içinde baktı, fakat, bunun açılıp kapandığı anlamına gelen her zamanki tıkırtı duyulmadı.

— «Benim... Rahibe Catalina.»

Kapının aralığında rahibenin, yanları kanat şeklindeki beyaz başlığı göründü. «Yarın gideceğiniz doğru mu, Dona İrene?»

İrene, evet gibilerden başını eğince, rahibe ondan, bu haberi gayet kötü karşılayan Rosina'nın odasına gitmesini rica etti.

Çocuk, genç kadını görür görmez, «Doğru mu?» diye bağırdı. Ve İrene'nin yüzünden cevabın evet olduğunu anlayınca, «Ne olur, gitmeyin! Bu fecî yerde ben sizsiz ne yaparım sonra?» diye onun boynuna asıldı.

İrene kızcağızı avutmaya çalıştı. Don Gabriel Ugarte onu, Don Pedro tarafından ameliyat edilmek üzere Madrit'e yollayacağını vadetmemiş miydi? O zaman Rosina, ne kadar çabuk iyileşeceğini görecekti. Rosina, yüzü duvara dönük olarak daldıktan sonra, rahibe İrene'ye, «Rahibe Cruz, sonuncu gün merkez binasında yemek yemek ister misiniz diye soruyor,» dedi. «Herkes gideceğinizden haberdar. San Juan'da haberler uçarcasına yayılır.»

İrene, tam dua faslı sona ererken yemek salonuna girdi.

Genç kadına dört bir yandan, «Bu tarafa gelin, Dona İrene, bu tarafa!» diye seslenenler oluyordu.

«Sakinler», uzun mermer masaların etrafında yerlerini almışlardı. Servisle görevlendirilmiş hastalar, bellerinde temiz önlüklerle gidip geliyor ve tüten tencereleri rahibelerin önüne getirip bırakıyorlardı. Rahibelerin, ellerindeki kepçelerle doldurdukları tabaklar da elden ele geçerek hedeflerine ulaşıyorlardı. Bir yağ kokusu odayı kaplamıştı. Bazı deli kadınların, bu kokudan ağızlarının suyu aktığı belli oluyordu.

Derken bir itiraz duyuldu: «Yemek çok az. Olmaz, bu!»

Çıngar çıkaran, her zamanki gibi «prenses» ti: tahammülsüz derecede iddialı olan orta yaşlı bir deli kadın. İrene etrafına bakındı: haris gözler, kaşığı ağızlarına ulaştırmayı başaramıyan eller, çeneler boyunca ince birer çizgi gibi aşağı süzülen çorbalar, birer hayvan oburluğuyla önlerindeki alüminyum tabakların içine eğilmiş genç yüzler, ihtiyar yüzler... Yalnız birkaç hasta: bir kulenin tepesinde otururmuş kadar yalnız olan sakinler, dalgın bir tavırla ve temizpak yiyorlardı. Şapırtılar duyuluyordu. Rahibe Clarisa'yla Rahibe Catalina, çorbayı felçlilerin dudaklarının arasından içeri akıtıyorlardı. İrene'nin gözleri, yüzlerin birinden ötekine kayıyordu. Bir çeşit sessiz veda idi bu. Bu zavallıları bir daha göreceğine ihtimal vermediği şu sırada, onlarla bu kadar zamandır aynı çatı altında yaşıyabilmiş olmasına şaşıyordu.

— «Dona İrene, sizi buradan çıkaracakları doğru mu?» Bu suali soran, «ermiş» diye tanınan Bernardina olmuştu.

İrene haberi doğruladı.

Bir başka ses yükseldi. «Sizi ne kadar arayacağımızı bilseniz!»

Bütün bakışlar genç kadının üstünde toplanmıştı;

ama delilerin gözlerinde ne haset okunuyordu, ne de kin. İnsanlığın bu en acınılacak dökünüleri, İrene Quiroga'nın aralarından kaçışını hoş karşılıyorlardı. Elden ele geçen sosis parçaları, ekmek ve peynir lokmaları, kurumuş bisküiler genç kadına ulaştırıldı.

Cömertler, «Haydi, yiyin, yiyin!» diyorlardı.

İrene ister istemez çiğniyor ve yutuyordu. Bu zavallıları ne pahasına olursa olsun gücendirmek istemezdi.

Bernardina, garip şekilde parıldıyan gözleriyle masanın öte tarafından İrene'ye bakarak, ondan, Salamanka'ya gitmesini ve orada eski baş rahibesini görerek Meryem Ananın ona göründüğünü haber vermesini rica etti. Fakat devam etmesi mümkün olmadı... Öbürleri de isteklerini sıralıyorlardı. Sonunda, uğultu o dereceyi buldu ki, rahibeler gevezeleri susturmak zorunda kaldılar. Buna rağmen, tiz bir kahkahanın koptuğu ve çatlak bir sesin genç kadına küfürler yağdırdığı duyuldu. «Seni süprüntü! Buradan gittikten sonra bizleri hatırlayacağını zannediyorsanız, aklınıza şaşayım sizin!»

Fakat İrene onları unutmayacağını biliyordu. Bütün bunların: bu dehşet, sahnelerinin, bu çirkinliklerin, bu mutluluk anlarının, bir daha silinmemek üzere hafızasına işlendiğini biliyordu. Hâtıraların insana tesir derecesi doğrudan doğruya insanın duyarlığıyla orantılıdır. Bundan ötürü de, San Juan'da geçirdiği bu son öğleden sonra sırasında, geçmişine ait bazı tablolar, büyük bir netlikle İrene'nin gözlerinin önünde beliriyor, buna karşılık başkaları sislerin içinde eriyordu.

★

Balayı seyahatleri Madrit'e gelmeleriyle son buldu. Şehri görmek istiyen genç kadın taksinin pencere-

sinden dışarı eğilince, Raoul, «Zahmet etme, bir şey göremezsin,» dedi. «Şuradan iki adım ötede oturuyoruz.»

Nitekim araba Prado Sokağı'nın ilk evlerinden birinin önünde durdu. İrene karşısında büyük bir kapı ile pırıl pırıl bir merdiven gördü. Raoul, elinde bavuliyle basamakları çıkmaya başladı. İrene'ye aşağıdaki bir kapıyı işaret ederek, «Pablo bu binanın zemin katında oturur,» dedi. «Gördüğün gibi dışarıya hususî bir kapısı var.»

Birinci katta zili çaldı ve bekledi. Kapı epeyi zaman açılmadı. Neden sonra bir sürgünün çekildiği duyuldu ve kapının aralığında orta yaşlı olmakla beraber, genç yüzlü bir kadın belirdi. İrene'den gözlerini ayıramıyordu. Raoul iki kadını birbirleriyle tanıştırdı. Orta yaşlı kadının adı Dulcinea idi, fakat Raoul ona kısaca Nea diyordu. Günün birinde onu romanlarının birinde ölmezleştirecekti.

Evin dekorasyonu, Raoul'un daha önce de İrene'ye bahsettiği gibi az çok eski ve modası geçmişti. Duvarları kaplıyan tablolar, portreler, adım başındaki eski fotoğraflar, tunçtan heykelcikler ve türlü lüzumsuz biblolar geçmişi dile getiriyordu. İrene, bu küçük odalarda, artık hayatta olmıyanların hâtıralarının daima şaşılacak derecede taze kalacaklarını düşündü. İnsan burada kendini göz hapsinde zannedecekti.

Raoul nihayet genç kadına, «Gel de odamızı gör,» dedi.

Halıların üzerine basa basa ağır möbleli, geniş bir odaya geldiler. Tek pencere, başka binaların arka cephelerine bakıyordu. Biraz hayal kırıklığına uğrıyan İrene, lâcivert storu elinden bıraktı. Fakat başını çevirince, Raoul'un, dolabın kapısını açtığını ve bunun raflarının lâvanta, pudriyer ve mendil gibi kıymetli hediyelerle yüklü olduğunu gördü. Tuvalet masasının üzerinde de genç

kadının isminin baş harflerini taşıyan kristal ve gümüşten tuvalet eşyası vardı.

İrene onları parmaklarının uciyle okşadı. Bu lüks ve nazik cisimler, sevdiği adam tarafından onun için seçilmişti. Derken kocasının ona sarıldığını hissetti. «Evine hoş geldin İrene!»

★

Birkaç zaman sonra Raoul'un kuzenlerinden Blanca, İrene'ye, «İnsan bilmese onu kocan değil, âşığın zanneder,» dedi. İrene, bu genç ve güzel kadınla sıkı fıkı arkadaş olmuştu.

Raoul genç karısını değiştirmeye, kendi deyimiyle ona bir stil vermeye niyet etmişti. Elbiselerini bile en ufak teferruatına kadar o seçiyordu. İrene'yi terziye, şapkacıya o götürüyor, berberde bile başından ayrılmıyordu. Fırsat düştükçe genç kadına, «Seni bir sanat eseri haline getireceğim,» diyordu.

Kendince zamanı gelince, karısını kolundan tutarak ona Madrit'i tanıtmaya girişti. Genç kadının fikirleri, her şeyi beğenmesi ve hele yaptığı sükse pek hoşuna gidiyordu. Erkek, kadın herkes dönüp dönüp İrene'ye bakıyorlardı. Eve döndükleri vakit ise, genç adam, ona biraz daha fazla âşık olmuş gibi, karısını kollarının arasına alıyordu.

Günün birinde yazlıktan dönen Pablo'nun akşam yemeğini kendileriyle yiyeceğini haber verdi. İrene gerek kendi tuvaletine, gerekse salonu ve sofrayı süsleyen çiçeklerin tanzimine fazlasiyle itina gösterdi. Nea ile uzun uzadıya müzakere ettikten sonra, sade, lâkin marifetli bir kaç yemekte karar kılmışlardı. İrene, kocasının yüzünü ağartmayı aklına koymuştu.

Fakat iki erkeğin birkaç dakikadır gevezelik ettik-

leri yazı odasına girip de misafirine elini uzattığı sırada, onu tereddüde düşüren bir vaziyet oldu. Pablo onu görünce hayretini gizliyememişti. Genç kadını, kısa eteğinden son moda kuvaförüne kadar tepeden tırnağa tetkik ettikten sonra, «Artık masal prensesine benzettiğim genç kız değilsiniz,» dedi.

— «Yani ziyanlı mı çıktım demek istiyorsunuz?»

Pablo onu tenkidçi bakışiyle süzmeye devam ediyordu. «Çok yazık!» diye mırıldandıktan sonra Raoul'a döndü. «Bütün kabahat senin tabiî.»

Yemek esnasmda misafirin aynı soğuk bakışı, hizmetçinin belki biraz fazla gösterişli olan kıyafeti ile büfenin üzerindeki suni meyvaların arasmda gidip geldi. Pablo bir ara alaycı bir tavırla, «Buraya kadın elinin değdiği ne kadar belli,» dedi.

Raoul bu defa kaşlarmı çatmaktan kendini alamadı. İrene içinden, «Ben ona ne yaptım ki?» diye merak ediyordu. Aynı soruyu bundan sonraki günlerde de defalarla kendi kendine sorması mukadderdi. Zira Pablo ona, genç kadının ancak aşırı duygululuğu sayesinde farkına vardığı gizli bir soğuk harb ilân etmişti sanki. Görünürde önemsiz bir sürü teferruatla kalbini kırıyordu. Meselâ, genç kadın herhangi bir konu ile ilgili olarak fikrini belirttiği, yahut sorduğu bir sualle o konudaki bilgisizliğini ifade ettiği zaman, şaşmış görünüyor, yahut iğreti bir nezaketle mukabele ediyordu. İrene'nin anî olarak yazı odasına girdiği zaman ise, Raoul'la konuştuğu mevzuu yarıda bırakıyor, yahut da, «Bu konuşmalarımızla İrene'nin canını sıkacağız,» kabilinden bir şeyler söylüyordu. Genç kadına hitabeden her sözünde zehirli bir iğne gizliydi.

İrene bir gün bütün cesaretini toplıyarak Raoul'a «Pablo'nun benden neden nefret ettiğini anlıyamıyorum,» diye dert yandı.

Genç adam itiraz etti tabiî. «Saçma! Senden ne diye

nefret etsin? Sana öyle gelmiştir.» Sonra karısını kollarının arasına aldı. «Bilakis Pablo sana hayran yavrucuğum. Mamafih insan zekâsından fazla şeyler beklediğine göre, onun karşısında kendin konuşacak yerde dinlesen daha iyi olur. Hem onun gönlünü fethetmek için elinden geleni yap. Onun arkadaşlığının benim için çok mühim olduğunu hiçbir zaman unutmamalısın.»

İrene bir müddet sonra Raoul'un kuzeni Blanca'dan kendisini hayrete düşüren bir şey duydu. Pablo edebî bir toplantıda, Raoul Fabregas'ın genç karısının o evdeki tek zevkli şey olduğunu söylemişti.

★

Raoul karısına, çoğu genç olan yazar arkadaşlarından bazılarını da tanıttı. İrene ilk görüşmelerinde onları ilgi çekici buluyor, fakat zamanla şahsiyetlerini de, konuşmalarını da monoton ve can sıkıcı addetmenin önüne geçemiyordu. Fakob Pablo bir toplantıya gelince hava birdenbire değişiveriyordu. Kambur, kitapları okunmıyan bir yazar olmasına rağmen, her gittiği yerde insanları tesir altında bırakıyordu. Raoul, İrene'ye, «Ondan çekiniyorlar,» diye izah etti. Genç kadın bu çekinme hissinin sebebini pek çabuk kavradı. Pablo dâhiyane bir tek cümle ile bir kimsenin itibarını sıfıra düşürebiliyordu. İrene onun Raoul üzerindeki tesirinden de zamanla ürkmeye başladı. Kocasının sözlerinde, fikirlerinde, hattâ dostluklarında hep Pablo'nun izi seziliyordu. Genç kadın, «Çorak Topraklar»ı nihayet okuyunca bu kanaati kuvvetlendi.

Genç kızlığında sırf konusu sebebiyle kitabı okuyamamıştı. Bu defa büyük bir heyecanla romanın sayfalarını çevirirken, bu endişe duyurucu dünyaya yavaş yavaş daldı ve Raoul da çok geçmeden masum gözlerine bir ahlâksız gibi göründü. Ürkeklikle şaşkınlığın birbirine karıştığı

bir ruh halinin pençesindeki genç kadın, şimdi, evlendiği ve o kadar sevdiği adam hakkında hiç, ama hiçbir şey bilmediğini düşünüyordu. Kapalı kitap dizlerinin üstünde olduğu halde, epeyi bir zaman böyle kaldı. Uzun bir seyahatten dönmüş gibi, etrafma, bu aile portrelerine, geleneksel ve burjuva bir hayatın bu hatıralarına baktı, baktı.

Akşam kocasiyle yalnız kalınca, öğleden sonrayı nasıl geçirdiğini ona anlattı. Romancının çalışma odasmda bulunuyorlardı. İrene her zamanki gibi, kocasının ayaklarının dibindeki alçak pufun üstüne yerleşmişti.

Raoul, «Peki, eseri nasıl buldun?» diye sordu. Böyle derken, son zamanlarda pek alıştığı bir hareketle, elini, genç kadının gür saçlarının altına kaydırmış ve ensesinin tatlı sıcağını aramıştı.

İrene içini çekti. «Bütün bunların senin tarafından yazılmış olması çok fecî!»

— «Bu hoş işte! Ne demek istediğini izah et, bakayım!»

İrene, başını erkeğin dizlerine dayadı. «Raoul, biliyor musun, kitabındaki o Jorge Mendoza tipi sana biraz benziyor. Ama senin bu halinden çok, ruhsuz ve bozuk ahlâklı bir Raoul'a... Sanki benim bildiğim Raoul'a, Pablo'nun şeytanî taraflarından bir şeyler bulaşmış.»

Raoul gayri ihtiyarî güldü. «İyi ama, ben mektepli kızlar için roman yazmıyorum ki İrene.»

İrene ısrar etti. «Bunları nasıl uydurabildiğine aklım ermiyor. Zira sen öyle değilsin.»

Raoul'un eli genç kadının buklelerinin arasında kaybolmuştu. Genç adam dalgın bir tavırla, «Ne biliyorsun, İrene?» dedi.

Genç kadın yastığın üstüne diz çökerek erkeğe doğru başını kaldırdı. «Aşk hayatta en güzel şeydir, en ulu his-

tir, değil mi?» dedi. «Ama senin tarif ettiğin şey aşk değil.»

Raoul'un sinirli elleri İrene'nin omuzlarını hapsetmişti. Erkek, yüzünü karısınınkine yaklaştırarak, «Yoksa bana, aşk hakkında ders mi vereceksin?» diye sordu. Gözlerinden, ellerinden, bütün benliğinden büyük bir cinsel kuvvet yayılmaktaydı. İrene garip bir heyecan duydu. İçinde bir his, bu çağırıya körü körüne cevap veriyordu, ama genç kadın kendini kurtarıp sözlerini dinletmeye çalıştı. Nafile... Raoul onu ihtirasla öpüyordu...

İrene çok sonra, karanlıkta gözleri açık olarak yatarken, «Demin sana söylediklerime kızmadın, değil mi?» diye sordu.

— «Tenkidine mi kızıp kızmadığımı soruyorsun?» Raoul gerindikten sonra cevap verdi. «Hayır, hayatım. Ama saçlarının dökülmeye başladığını veya semirdiğimi söyleseydin, fena halde alınırdım.»

★

Birkaç gün sonra Pablo ile birlikte büyük bir otelin lokantasında yemek yediler, Raoul, dudaklarının arasında ezelî sigarasiyle bir koltuğa gömülmüş, garip çehreler keşfetmek suretiyle vakit geçiriyordu.

Yemek salonunda Pablo bir ara ona, «Bak,» dedi, «bu fena değil.»

İkisi de, zengin görünüşlü bir adamı peşine takmış olarak masalarının önünden geçen kürklü bir kadına bakıyorlardı. Çekik gözlerine ve çıkık elmacık kemiklerine bakılırsa, kadın yabancı olmalıydı. Oturup da omuzlarındaki etolü sandalyenin üzerine atınca, gerdanında son derece kıymetli bir kaç sıra inci meydana çıktı.

Gözleri yarı yarıya yumulu olan Raoul, «Ya Polonya'lı, ya da Rus olmalı,» diye mırıldandı.

Pablo İrene'yi lâfa tutmuştu. İstediği zaman sempatik olmasını biliyordu. Fakat genç kadın birdenbire yabancı kadının Raoul'a bakmakta olduğunu farketti. İrileşmiş gözlerinde garip bir parıltı vardı. Raoul ise gülümsüyor ve lokantaya girip çıkanlarla meşgul görünüyordu. Birdenbire İrene'ye dönerek onunla alâkadar olmaya başladı. Bir sır söyliyecekmiş gibi kulağına eğildi, buklelerinden birini düzeltti, genç kadının bir ara yerinde bir söz söylemesi üzerine de elini yakalıyarak parmaklarının ucunu öptü.

İrene bu konulardaki bütün tecrübesizliğine rağmen, «O kadına gösteriş yapıyor,» diye düşündü.

Pablo'nun zayıf yüzünde müstehzi bir ifade vardı. Yemek bittikten sonra, İrene yorulduğunu bahane ederek eve dönmek istedi. Raoul, onu âdeta okşarmış gibi mantosunu omuzlarının üzerine koydu. Üçü bir arada yemek salonundan çıktılar. Fakat otelin holünde genç adam birden cebinde bir şey aradı. «Çakmağını galiba masanın üzerinde unuttum,» dedi. «Beni bir dakika bekleyin.» Hızlı adımlarla geldiği istikamete döndü.

Pablo tatlılıkla, «Niçin suratınızı astınız İrene?» diye sordu. Genç kadının koluna girerek ilâve etti. «Ona kıskançlık göstermiyeceğinizi umarım. Büyük bir akılsızlık olur.»

★

Raoul geç vakitlere kadar uyuduğundan, İrene parmaklarının ucuna basa basa kalkmayı ve köşebaşındaki kiliseye koşarak âyini dinlemeyi âdet edinmişti. Oradan dönünce evle meşgul oluyordu. Pencerelere zarif perdeler asıyor, masaların biblo yükünü hafifletiyor, dolap raflarını cici desenli basma örtülerle süslüyordu. Raoul, doğuştan zevkli olduğunu anladığı için, onun bu hevesini kırmı-

yordu. Tekrar yazı yazmaya başlamıştı. Uzun saatler devamınca yazı odasına kapanıyor ve yalnız Pablo'nun, aklma estikçe gelip kendisini rahatsız etmesine müsaade ediyordu.

İki gencin bazı akşamlarını evlerinde geçirdikleri oluyordu. Bunlar, İrene'nin evlilik hayatının en mesut anlarıydı. Raoul bir divanın üzerine uzanıp karısından, sevdiği parçaları çalmasını rica ediyor ve İrene, noktürnlerle sonatların kanaliyle kendisine aşkını ilân ederken, o sigarasının dumanlarına gözlerini dikerek muhayyilesini dörtnala koşturuyordu.

İrene'de kültürünü arttırmak hevesi de uyanmıştı. Raoul için, sadece şımartılan ve sevilen, lâkin «Çorabını çeksene» yahut «saçların ne hoş parlıyor» gibilerden çıkışlarla en ciddî sözleri kesilen genç ve güzel sevgili olmak istemiyordu. Raoul'un arkadaşlarından olan genç eleştirmeci Claudio Maldonado'nun şahsında iyi bir hoca buldu. Diğerleri birbirini tutmaz okuyacağı kitapları, gideceği konserleri ve konferansları tavsiye ediyordu. Bir sabah İrene ile Raoul'un kuzeni Blanca'ya sokakta rastlayınca, birlikte Prado Müzesi'ni gezmelerini teklif etti. İrene'yi çok memnun eden bu artistik gezintileri başka seferler de tekrarladılar. Maldonado iyi bir kılavuzdu. Ve talebesinin körpe güzelliği kadar zekâsını da takdir etmesini biliyordu.

Blanca bir gün gülerek, «Adam galiba sana âşık oluyor,» dedi.

Fakat İrene, «Ne saçma!» gibilerden omuzlarını silkti. Kendisi evliydi. Evli kadınlar ise başka erkekleri kendilerine âşık etmeyi akıllarından geçirmezlerdi.

Pablo bir akşam evinde bir suvare verdi. Fabregas'larınkinden daha ufak olan dairesi, divanları, ressam sehpaları ve uzuvları noksan heykelleriyle sanatkâr stüdyosuna benzetilmiş bir salon ile yalnız iki harika şamdandan

ışık alan bir yemek odasından müteşekkildi.

Misafirlerinin geldiklerini görünce, Pablo, kitap okuduğu kanapeden biraz güçlükle kalktı. Raoul'a, «Senin için oldukça ilginç kişiler davet ettim,» dedi.

İrene bu münasebetle, yeni yeni takdir etmeye başladığı Mauricio Valls, Eugenio Marsan ve Jacinto del Valle gibi edebî şöhretlerle tanıştı. Bunların hepsi Pablo'ya sevgiyle karışık bir saygı gösteriyorlardı.

— «İşler ne âlemde, Marki?» diye sordular.

İrene, asalet ünvanının hiç bahsini etmeyen ev sahibinin, yüksek bir aileden olduğu, fakat yıllar önce yakınları tarafından reddedildiğini biliyordu. Genç kadın, onun, davetlerdeki seyircileri için soyunun prestijine büründüğünü keşfedecekti. Değeri şüphe götürmeyen birçok kişiler, onun şahsında, politikada olsun, edebiyat alanında olsun, aşırı akımlara rağbet eden hastalıklı, lâkin dâhi bir şahsiyet görüyorlardı.

Yemekten sonra Caudio Maldonado genç kadının yanma oturdu. Tatlı tatlı sohbet ettiler. Pablo o sırada, seyirci kitlelerini huşû içinde bırakan bir piyese saldırmaktaydı. Tenkidi o kadar espriliydi ki sağdan, soldan kahkahalar duyulmaya başladı.

Raoul bunun üzerine hücuma uğramış yazarı savunmak için harekete geçti, İrene de bundan dolayı kocasıyla gurur duydu. Fakat koltuğuna yerleşen Pablo Arroyo'nun birkaç cümlesi, romancının müdafaasını yıkmaya yetti. Söz düellosu şiddetlenirken, bir yandan da acı bir alay kisvesine bürünüyordu. Sonunda, Raoul, nefsine hâkimiyetini kaybeder gibi olarak, «Sen ne de olsa bu çeşit bir insanî sorun hakkında hüküm veremezsin, Pablo,» dedi. «Bütün vücudunda yalnız dimağın diri ve canlı.»

Koltuğuna gömülmüş olan Pablo'nun fizikî şekilsizliği bu hücum karşısında sanki kuvvetlendi, fakat en iyi dostuna cevap verdiği sırada, yüzünde sadece tatsız bir

küstahlık okunuyordu. «Yani senin Don Juanlık tecrübelerinden yoksun muyum demek istiyorsun?» diye karşılık verdi. «Yani ben, tanınmaya değecek kadınları yalnız başkalarının tecrübelerinden, meselâ seninkilerden mi tanıyorum? Güldürme beni! O kadar övündüğün maceraların ve her yeni fetihten sonra «kokoriko» sunu duyuran kümes horozu gururun hakkında ne düşündüğümü bir bilsen!» Böyle derken, kamburun bakışı sanki tesadüfen İrene'nin üstünde durmuştu.

Raoul yerinde bir espriyle vaziyeti kurtarmayı bildi. Bunun üzerine herkesin gelmeye başlamasiyle havadaki huzursuzluk dağıldı.

Claudio Maldonado alçak sesle İrene'ye, «Pablo Arroyo'ya her baktıkça veya söylediklerini duydukça, Lord Byron'un kendi hakkındaki sözleri hatırıma geliyor,» dedi. «Şu sözlerini: Bir sakatlığın dimağda doğurduğu ve insanı bütün dünyaya karşı ekşiten kemirici acılığı yenmek için büyük bir doğal iyiliğe ihtiyaç vardır.»

İrene çok geçmeden hizmetçisi Nea'nın Pablo'ya tahammül edemediğinin farkına vardı. Hizmetçi kadın, işaret parmağiyle Raoul'un yazı odasını işaret ederek, «Bizimkini çocukluklarından beri tesiri altında tutuyor,» dedi. «Bay Raoul ise hiçbir şeyin farkmda değil. Aman dikkat edin hanımefendi. Evleneceğinizi duyunca, o zat bana ne dedi, biliyor musunuz? 'Raoul'un onu bir ayın içinde aldatacağına bahse girerim.'»

İrene muzafferane bir tebessümle, «Biz evleneli dört ay oluyor,» diye Nea'nın sözünü kesti.

Fakat birkaç gün sonra Ritz Oteli'nde Nea'nın sözleri gayri ihtiyarî aklma geldi. Raoul ve kendisi, Blanca ve kocası Eduardo ile birlikte holde durdukları sırada, birkaç gün önce Palace Oteli'nin lokantasında rastladıkları kadının içeri girdiğini gördüler. İrene, Blanca'nın kocasına bu kadının kim olduğunu bilip bilmediğini sordu.

Eduardo, «Blatesco adında bir Romen'dir. Zengin bir macera kadını,» diye izah etti.

Akşam gazetesine göz gezdirmekte olan Raoul gazeteyi birden elinden bıraktı. Romen kadını önlerinden geçerken de onunla göz göze geldi. Her şeyin bir saniye içinde olup bitmesine rağmen, İrene, bu bakışmanın elektrik tesirini kendi içinde hissetti. Raoul'un gözlerinde, bir erkeğin dişiye seslenişini, kadında ise dişinin buna mukabelesini okumak mümkündü.

İrene fena içerlemişti. «Acaba artık yemeğe otursak mı?» diye teklif etti.

Yemek salonunda az evvelki kadını tekrar gördüler. Ama bu defa arkasında Pablo da vardı.

İrene gayri ihtiyarî, «Aa, onu tanıyormuş,» deyiverdi.

Raoul anlamamış göründü. «Kimden bahsediyorsun?» İrene'nin Romen kadınını başiyle işaret etmesi üzerine de, «Pablo'nun bütün ahbaplarını kontrol edecek değilim ya,» diye omuzlarını silkti.

Genç kadın içinde, «Yalan söylüyor,» diye düşündü.

Raoul bir defa olsun Pablo'nun kadınla oturduğu masaya başını çevirip bakmadı. Öyle olduğu halde İrene'yle arasına huzur bozucu bir sessizlik çökmüştü.

Blanca bir ara alayla, «Bu Pablo Arroyo, hevesi kursağında kalmış bir Don Juan galiba,» dedi. «Yeşil gözleri ve daima soğuk olan elleriyle bir şeytana benzemiyor mu sizce?»

Ördeğini yemekle meşgul olan kocası Eduardo gülmeye başladı. «Bana kalırsa, o, başkalarının hayal kırıklığından ve hiddetinden kendine istifade payı çıkaranlardan.»

İrene bir ara Raoul'a, «Neyin var kuzum?» diye sordu.

— «Hiç. Başım ağrıyor.»

Genç kadın birden içinde Pablo'ya karşı müthiş bir

kin duydu. Bir ara pembe abajur ile bir kaidenin üzerindeki küpün arasından onunla göz göze gelince, kamburun sırf ona nispet olsun diye orada bulunduğunu hissetti.

Eve dönünce bu ruh sıkıcı duygulardan kurtulmaya çabaladı. Kocasına, «Biliyor musun, romanların bana, normal olarak hiçbir zaman aklıma gelmiyecek şeyleri düşündürüyor,» dedi.

Erkek gülümsedi. «Öyleyse onları okumanı menedeyim de gör.»

★

Raoul, eserlerinden birinin baskısı için Barselona'ya gitmek zorunda kalmış, fakat kendini pek iyi hissetmiyen İrene ona refakat edememişti. Raoul'suz ev ona o kadar büyük, o kadar boş geliyordu ki. İçindeki sıkıntı asabiyetini arttırıyordu. Halini beğenmiyen arkadaşı Blanca onu bir doktora götürmeye karar verdi. İrene muayeneden allak bullak çıktı.

Doktordan öğrendiği havadisin kendisi için ne kadar mühim olduğunu, değil Blanca, dünyada kimse tasavvur edemezdi. İrene'nin bir çocuğu olacaktı! Bu haberi içine sindirmek için yalnız kalmak istedi. Evde yazı odasına kapanarak Raoul'un koltuğuna gömüldü. Gözlerini kapıyarak o mühim anı, kocasına, «Raoul, anne olacağım,» diyeceği anı tahayyül etti.

Kapalı gözlerinin önünden çocukluğu sinema şeridi gibi geçiyordu. İçinde gelişmekte olan çocuğa hitabederek yüksek sesle yemin etti. «Benim mahrum olduğum her şey senin olacak!»

Birden kendini daha büyük, daha kuvvetli, daha kudretli hissetti. Artık hiçbir şeyden, hiç kimseden korkmuyordu.

Neden sonra kapının zili çalındı. İrene koltuktan fırlıyarak hole koştu.

Raoul gelmişti. Genç kadın öpüşmelerini müteakıp kuvvetli kolların onu havalandırarak yatak odasına taşıdığını hissetti.

Haberi vermenin zamanı gelmişti. Gelgelelim Raoul, editörünü, kontratlarını, baskı işlerini anlatmaya koyuldu. Genç kadın onun anlatacaklarını bitirmesini beklemek zorundaydı.

Bir zil daha çaldı.

Bu defa gelen Pablo'ydu.

Raoul İrene'ye, «Sen bavulu boşaltmaya başla hayatım,» dedi. «Sana neler getirdiğimi göreceksin.»

İrene gömlekleri, çorapları, fanilâları teker teker yatağın üstüne atıyordu. Kocası ona ipekli çoraplar, lâvantalar getirmişti. Ah bu Pablo gitse idi ya!

Her şeyi ağır ağır dolaptaki yerlerine yerleştirdi. Sabırsızlanmaya başlamamak için hareketinin temposunu mahsus ağırlaştırmıştı. Fakat zaman geçtiğinden sonunda yazı odasma girmeye karar verdi. Birkaç dakika evvel işgal ettiği koltuğa şimdi Pablo yerleşmişti.

Gene kitaplardan bahsediyorlardı.

İrene gürültü yapmamaya çalışarak odadan çıktı. Neden sonra Raoul gelerek, ona, Pablo'nun akşam yemeğine kalacağını haber verdi.

Çok sonra başını kocasının koluna dayayabilince, İrene nihayet doktora yaptığı ziyaretten bahsedebildi.

Raoul derhal davranıp lâmbayı yaktı. Şaşkın şaşkın, «Emin misin?» diye sordu.

İrene başını eğdi. Kendisine yastık vazifesi gören kolun birdenbire katıldığını hissetmişti.

Raoul, «Hay aksi tesadüf!» diye içini çekince, genç kadının gözleri doldu. «Bir çocuğumuzun olacağına sevinmedin mi yoksa?» diye kekeledi.

Genç adam, «Ne bileyim,» diye itiraf etti. «Böyle o kadar mesuttuk ki.»

İrene, onu bu «böyle» kelimesiyle güzelliğini, sürdükleri havai ve kaygusuz hayatı kastettiğini anlamamazlık edemezdi.

Raoul sonunda, «Buna da alışırız elbet.» diye mırıldandı. «Haydi yavrum. Uyuyalım artık. Çok yorgunum.» İrene'yi öperek yorganı burnuna kadar çekti.

Genç kadın ondan, yatağın eninin müsaade ettiği nispette uzaklaştı. Birden üşümüştü. Birkaç saniye kadar hiçbir şey düşünmiyerek hareketsiz kaldı. Raoul'un uyuduğunu zannediyordu. Fakat sonra erkeğin kolunun onu kendisine çektiğini hissetti. Raoul yavaşça, «Çocuğumuz kız olursa adını Gloria koyarız, olmaz mı?» diyordu.

Genç kadın cevap makamında başını kocasının omuzuna dayadı.

Raoul şimdi de küçüğe ne hediyeler alacaklarını sıralamaya başlamıştı.

İrene gayri ihtiyarî, «Demek sen de memnunsun,» dedi.

Genç adam, «Tabiî değil mi?» dedi. «Yalnız bir an senin namına endişe duydum. O kadar gençsin ki.» İlâve etti. «Bundan böyle sıhhatine dikkat etmemiz gerekecek. Geceleri daha az çıkarız.»

Gayet mesut birkaç hafta geçirdiler. Genç kadın akşamları elinde bir işle yazı odasına yerleşiyor ve Raoul'un, kitabından yüksek sesle okuduğu pasajları dinliyordu. Erkeğin sesini duydukça da Lanjaron aklına geliyor ve şimdi Raoul'un karısı oluşuna ve kısa bir zaman sonra çocuğunun annesi olacağına inanamıyacağı geliyordu.

★

Genç kadın kilisedeki dokuz âyinlerine gitmeye devam ediyordu. O saatte daha rahat dua ediliyordu. Kendisinin ise Tanrı'dan istiyeceği o kadar çok şey vardı ki.

Fakat bir sabah kilisede başı döndü. Yaşlıca bir kadın koluna girip onu dışarıya çıkarmasa ve evine kadar gitmese idi, belki de bir yere yığılır kalırdı. İrene kendisine teşekkür edip özür dileyince, yaşlı kadın, nasılsa binanın üst katında oturduğuna göre, hiç de rahatsız olmadığını söyledi. Mütevazi siyah urbalarının içinde âdeta gözden kaybolan ufak tefek bir kadıncağızdı. İnce hatlı yuvarlak bir yüzü, müşfik bakışlı gözleri ve vaktinden evvel ağarmış saçları vardı. Kapıyı açan Nea ona saygiyle selâm verdi, sonra da İrene'ye onun Dr. Vendrell'in dul karısı olduğunu izah etti. Bu doktor uzun seneler müddetince binanın ikinci katında oturmuş ve mahallenin bütün fakirlerine yardım elini uzatmıştı. Onun ölümünden sonra karısı Dona Elena ile oğlu Pedro, binanın üst katına çekilerek fakirane bir hayat yaşamaya koyulmuşlardı. Tıp tahsil eden delikanlı, boş zamanlarında iğne yaparak hayatını kazanıyordu. Fazla para almadığı, üstelik eli hafif olduğu için, onu her taraftan çağırıyorlardı.

Kilisede her gün karşılaşan İrene ile Dona Elena, bir müddet sonra kısa dönüş yolunu beraber yürümeyi âdet edindiler. Genç kadın bir gün çekine çekine ona durumundan bahsedince, doktorun karısı gülümsemekten kendini alamadı. Kendisi İrene'nin hâmile olduğunu anlamıştı zaten. Genç kadın kendine çok dikkat etmeliydi. O kadar nazik bir görünüşü vardı ki. «Kendinizi yoruyorsunuz. O kadar erken kalkmayın yavrum,» dedi.

İrene birkaç günden beri baş ağrılarından, kalbinde sıkıntıdan ve çarpıntılardan mustaripti. Bir öğleden sonrayı dikiş dikerek geçirdikten sonra, gözlerinin kararduğını farketti. Bir başka gün yataktan kalkarken düşüp bayıldı. Nea onu kollarının arasına alarak yatağına yatırdı ve Raoul o gün her nasılsa erken sokağa çıktığı için de, yukarıdan Dona Elena'yı çağırmaya koştu.

İrene'nin ayılmadığını gören doktorun karısı, derhal

oğluna haber verdi. Delikanlı genç kadını muayene ettikten sonra, ona bir iğne yaptı. Sonra hizmetçiye, «Derhal hanımefendinin doktorunu çağırın,» dedi. «Yüksek ateşi var.»

Raoul eve dönünce, Dr. Avial'ın İrene'yi muayene etmekte olduğunu ve teşhisini kesin olarak koymamakla beraber, bir enfeksiyondan şüphe ettiğini duydu. İrene günlerce şiddetli bir ateşin pençesinde kıvrandı ve sayıklama nöbetleri geçirdi.

Doktor sonunda, «Karınız hiç sinir rahatsızlığı geçirdi mi?» diye sordu.

Raoul, «Haberim yok,» diye karşılık verdi.

İrene şimdi sayıklamalarına ilâveten hayal görmeye de başlamıştı. Ateşin pençesinde kıvrandıkça, odasını alevler içinde görür gibi oluyor ve feryat ederek yataktan fırlıyordu.

Pablo salonda Raoul'la Blanca'ya, «Böylesi normal değil,» dedi. «Gırnata'daki halasına bir mektup yazıp ona vaziyeti haber vermeniz ve kendisinden bilgi istemeniz lâzım.»

İrene günlerden beri ilk defa kendine gelir gibi olunca, yatağının yanında Estefania halasının memnun ve muzaffer çehresini gördü.

Yaşlı kadını yanında görmek büsbütün sinirlerini bozdu. Ateşi biraz düştükçe, bu defa isimlendiremediği bir sıkıntının yüreğini sıktığını hissediyordu.

Raoul'a, «Sana mutlaka benim hakkımda bir şeyler anlatmıştır,» dedi. «Ne olur, onu dinleme sevgilim. Beni sevmediğini, seninle mesut olmamı hazmedemediğini biliyorsun...»

Genç adam onun bu minvalde konuşmaya devam etmesine meydan vermedi. «Sus İrene. Sinirlenme yavrucu-

ğum. Bütün dünyanın senden nefret ettiğini sanman saçma.»

Genç kadının dişleri birbirine vurmaya başlamıştı. «O o kadar hain ki. Onu o gün görseydin... Yüzü bembeyazdı... Kendinde değildi... Bana hiç durmadan tekmeler indiriyordu!...»

— «Allah aşkına, sakin ol İrene.»

İrene yanılmıyordu. Dona Estefania bir akşam evvel salonda Raoul'la Pablo'ya yeğeninin bütün «geçmiş» ini hikâye etmişti.

Raoul bir ara isyan etmişti. «Niçin bana şimdiye kadar bir şey söylemediniz?»

— «Söylesem de inanmazdınız. Gözünüz hiçbir şey görmüyordu!»

Dr. Avial sonunda durumun vahim olduğunu ve bir ruhiyatçı çağırmak gerektiğini bildirdi.

Dona Estefania misafir yatak odasına yerleşti ve sağa, sola emirler yağdırarak evin bütün hizmetkârlarını deliye çevirdi. İrene'nin odasına hâkim olmuş, hastanın içeceği sütün ve alacağı ışığın miktarını, göreceği misafirleri o tayin etmeye başlamıştı.

— «Yukarki doktorun annesi mi gelmiş? Varsın holde beklesin.»

İrene hizmetçisine, «Nea, ne olur halam gitsin,» diye yalvarıyordu. «Ona tahammül edemiyorum.»

— «Üzülmeyin hanımefendi. Nasılsa yakında gider.»

Raoul'un arkadaşları hastayı sormaya geldikleri vakit, Dona Estefania onları salonda pürtuvalet kabul ediyordu. Bu yabancılara, «İrene çocukluğunda bir akıl hastalığı geçirdi,» diyordu. «Zavallı tamamiyle iyileşememiş demek. Bazan çiçeklerle ve kuşlarla konuşurdu. Odasındaki iskemlelere ad takardı...»

Prado Sokağındaki eve her gün uğrıyan Claudio Mal-

donado, Pablo'ya, «Bu hanım ne demek istiyor yani?» diye sordu.

Beriki şekilsiz omuzlarını silkti. «Anlamıyor musun? İrene'nin hiçbir zaman normal olmadığını!»

Claudio, «Haydi canım!» diye itiraz etti.

Dr. Avial tarafından çağırılan genç ruhiyatçı, Dona Estefania'nm hikâyesini başını sallıyarak dinledikten sonra teşhisini bildirdi. «İrsî bir hal. Çocuklukta geçirilen bir şok. Halihazırdaki enfeksiyonun şiddetlendirdiği kronik nevroz.»

Raoul, yazı odasmda kafes içindeki bir aslan gibi dört dönüyordu. «Bu benim başıma mı gelecekti!»

Pablo hiçbir şey demiyerek sigarasını tellendiriyordu.

Raoul az sonra zihnindeki soruyu kendi cevaplandırıyordu. «İyileşecek. Hepsi, sebep ortadan kalktıktan sonra iyileşeceğini söylüyorlar.»

Pablo burada müdahale etti. «Artık öğreneceğini öğrendiğine göre, senin için o aynı İrene olabilir mi?» Sigarasını bir tablanın içinde ezerek devam etti. «Halbuki sen daha yirmi yedi yaşındasın. Üstelik son derece parlak bir geleceğin eşiğindeki bir dâhisin.»

İrene bütün bunları, başlıca hususiyetlerinden biri kapılardan dinlemek olan Nea'dan öğrenecekti.

Günün birinde kâhyasından bir telgraf alan Dona Estefania, Gırnata'ya dönmek zorunda kaldı. İrene rahat bir nefes aldı. Bundan sonra vaziyeti günden güne iyileşmeye yüz tuttu.

Genç kadm, yatağının içinde yattığı yerden Raoul'u düşünüyordu. Kendisi misafirlere çıkmasa bile, onun, arkadaşlarını yemeğe çağırmasını ve eskisi gibi yazıhanede toplamalarını istiyordu. Artık çoğu zaman yalnız kalıyordu. Tehlike ortadan kalktıktan sonra, arkadaşı Blanca da ziyaretlerini seyrekleştirmişti.

Ama geldiği zamanlar sarışın bukleleri, kahkahaları ve parfümüyle odayı dolduruyordu. İrene'yi hem canlandırıyor, hem de onu yoruyordu. Kâğıtlarına dalmış bulunan Raoul, bütün günü hırsla çalışmakla geçiriyor, İrene ise onu, müsveddelerini baş ucundaki lâmbanın ışığında düzeltir görmek için sabırsızlıkla akşamı bekliyordu. Yarı aralık göz kapaklarının arasından kocasının eğilmiş başını ve uzaklara dalmış yüzünü tetkik ediyordu. Onun hakkında ne kadar da az şey biliyordu. İrene hastalandığı zaman, Raoul giyinme odasına bir yatak koydurmuştu. İrene şimdi uykusunun kaçtığı zamanlarda yanında boş kalan yeri gönül kırıklığı içinde elliyordu. Bu bedenî uzaklaşma, aralarındaki bir değişikliğin belirtisi imiş gibi geliyordu ona.

Bazı öğleden sonralar Dona Elena yukarıdan onu görmeye iniyordu. Yaşlı kadın çok kere ona, küçük bir çiçek demeti yahut kendi ördüğü bir bebek patiği gibi hediyeler de getiriyordu. Doğacak bebeğin bakımından bahsediyorlar, İrene bu iyi kalbli insanın yanında kendini, Blanca ile olduğundan çok daha rahat hissediyordu.

Sabahları Pedro ona iğnesini yapmaya geliyordu. Genç tıp talebesi, çok uzun boylu, çok zayıf, köşeli yüzlü ve kumral bir delikanlıydı. İrene ona evvelce birkaç kere merdivende tesadüf etmiş, fakat genç adam komşusuna selâm vermeye bile lüzum görmemişti. Fazla kısa ve parlamış ceketi, sahibinin hızlı boy attığını ve çok fakir olduğunu gösteriyordu. İrene onu boşuboşuna kendisinden bahsettirmeye yeltendi.

— «Tıbbın kaçıncı sınıfındasınız?»

— «Dördüncüdeyim.»

— «Yaşınız kaç?»

— «Yirmi iki yaşındayım.»

— «İhtisas yapacak mısınız?»

— «Niyetim beyin cerrahı olmak.»

Kalın kaşların altındaki keskin bakışlı gri gözleri ve ince dudaklı geniş ağzı ile düşünceli ve irade sahibi bir insan izlenimini uyandırıyordu. Fakat fazla nazik değildi. Bir gün Nea çantasını düşürüp enjeksiyon şırıngasının kırılmasına sebep olunca, kadına, onu boğacakmış gibi bakmıştı. O zamandan beri de hizmetçinin yardımını kabul etmiyor, ihtiyaç duyduğu suyu almak için dahi bizzat kendi banyoya gidiyordu.

İrene, talebenin parasını bizzat kendi ödiyemiyecek kadar yorgun olduğundan, iğne parasından daha fazla bir yekûnu bir zarfa koyarak Nea ile yukarı yollamıştı. Ertesi gün genç Pedro Vendrell, yanıldığı kaydiyle ona paranın fazlasını iade etti.

Bir akşam Raoul, İrene'ye bir toplantıya gideceğini haber verdi. Fikir mübadelesinde bulunmayı istiyen bir yazarın inziva hayatı sürmesi doğru olmazdı. «Anlarsın ya yavrum,» dedi. «Beni unutmaları doğru olmaz.»

O günden sonra her akşam çıkmaya ve her defasında eve daha geç dönmeye devam etti. Önceleri İrene onun döndüğünü duyunca, «Gel, konuştuklarınızı anlat,» diyor, genç adam da ötekinin berikinin sözlerini ona naklediyordu.

Umumiyetle Pablo yukarı çıkıp onu almaya geliyordu.

Nea, «Onu bu uğursuz sürüklüyor,» diye homurdanarak yazı odası istikametinde yumruğunu sallıyordu.

İrene, gözlerini saatin fosforlu kadranına dikerek günün ağarmasını beklemeye çalıştı. Bu gibi saatlerde edebiyat tartışmalarının yapılması aklın alacağı iş değildi. Raoul nerelerdeydi acaba? Acaba kiminleydi? Böyle merak ettikçe, Romen kadının müstehzi ve tahrik edici çehresi İrene'nin hayalinde canlanıyordu. Bir gün hizmetçi, ona, ütülediği çamaşırlarla birlikte kendisine ait olmıyan dantelli bir kadın mendili getirdi. Mendilin üzerinde hâlâ ga-

rip bir lâvanta kokusu vardı.

Genç kadın Nea'ya, «Bunu nerede buldun?» diye sordu.

— «Beyefendinin ceplerinin birindeydi.»

Genç kadın mendili yastığının altına sakladı, fakat Raoul'a bir şey demedi. O günden sonra devamlı bir sinir harbi içinde yaşadı. Telefonda konuşurken kocasının ses tonundaki en ufak değişikliği mesele yapıyordu.

Raoul ahizeyi bırakınca, «Kimdi o?» diye soruyordu.

— «Kim olacak? Pablo tabiî.»

Nea, «Vallahi yalan,» diye homurdanıyordu. «Bugün İngiliz şiveli kadın onu üç kere aradı.»

İrene şüphelerinden arkadaşı Blanca'ya bahsetti.

Raoul'un kuzeni onu teskin etmeye çalıştı. Genç adamın belki ehemmiyetsiz bir flörtü vardı. Sanatkâr ruhlu Raoul hakkında alelâde kocalardan imiş gibi hüküm vermek olmazdı. Blanca, «Sabırlı ol şekerim,» diyordu. «Çocuk doğduktan sonra, sana eskisinden de çok âşık olacak.»

Sabırlı olmak lâfta kolaydı. Tek başına kalınca gizli gizli gözyaşları döken İrene kendi kendine işkence ediyordu.

Raoul'un Lanjoran'da iken kendisine söylediği, «Bu gün hoşuma gitsen bile, beni tutamıyacak kadar genç olduğunu biliyorum,» sözleri hatırından gitmiyordu.

Sıhhati gene bozuldu. Sayıklamaları, hayal görmeleri gitgide sıklaşıyordu.

Bir sabah, uykusuz geçen saatlerden sonra, Raoul'un, ayaklarının ucuna basa basa yürüdüğünü duyunca, yataktan atladı ve gecelikle ona koştu. Loş koridorda renksiz yüzü, beline inen saçları ve çıplak ayaklariyle genç adama bir hayalet gibi gözükmüş olmalıydı.

Raoul zavallının sendelediğini görünce, «İrene! Bu ne delilik böyle?» diye bağırarak onu yakaladı.

Genç kadın onun boynuna sarılarak tırnaklarını ense-

sine sapladı. «Nereden geliyorsun? O kadınla beraberdin, değil mi? İnkâr etme! Her şeyi biliyorum!» Mor halkalı gözleri iri iri olmuş, elleri titremeye başlamıştı.

Kocası onu kucaklayıp yatağına yatırırken, o hâlâ çırpınıyor ve, «Daha şimdiden benden bıktın! Ne kadar çabuk! Ne kadar çabuk!» diye hıçkırıyordu.

Genç adam onu tatlı sözlerle teskin etmeye çalıştı. Bu kadın lâfı da nereden çıkmıştı? Kendisi için kadın olarak yalnız karısı vardı. Buna yemin edebilirdi. Fakat dimağiyle yaşıyan bir şahsiyet olması sıfatiyle, yeni fikirler ve izlenimler edinmek için hürriyete muhtaç olduğunu İrene anlamalıydı. «Ama madem üzülüyorsun, her şeyden vazgeçerim. Seninle oturur ve bundan sonra bir tek satır yazı yazmam,» dedi.

İrene hıçkırıkları arasında atıldı. «Katiyen olmaz!»

— «Olur, olur canım. Benim için senin iyi olman ve şu çocuğun normal olarak dünyaya gelmesi her şeyden mühim.» Karısını öptü. «Sen benden sıkılıp beni kovuncaya kadar bütün gün yanında oturacağım. Anlaştık, değil mi? Artık gözyaşı istemem.» İrene'nin alnına dökülen saçları iterek gözlerini mendiliyle sildi.

Genç kadın yarı yarıya teselli olmuş gibiydi. Raoul daha bir müddet yanında oturarak, onun başını ve ellerini okşadı. İrene, kapalı kirpiklerinin arasından ona bakıyordu. Raoul'u hiç şimdiki kadar sevmemişti. Baş ağrısı şakaklarını alevden bir çember gibi sıkıyordu. Raoul'un yüzü de gözlerinin önünde bulanıyor, gitgide uzaklaşıyor ve esrarengizleşiyordu. Genç kadının içinde bir ses, «Yarın, yahut yarından sonra gene gider,» diyordu. «Kendi de bunu biliyor! Kendi de bunu biliyor!»

★

Dr. Avial nihayet kalkmasına izin verince, genç kadını küçük salondaki divanın üzerine yerleştirdiler. Pablo da

ilk fırsatta hatırını sormaya çıktı. Onun, bitkin yüzüne ve şekilsizleşmiş silûetine gizleyemediği bir sevinçle bakışını yakalıyan İrene gene, «Benden nefret ediyor,» diye düşünmekten kendini alamadı.

Pablo bundan sonraki günlerde de genç kadının sık sık ziyaretine geldi. Kendi kapıyı çalmadan önce, önden bir buket beyaz gül yollatıyordu. Bu adamın karşısında rahatsız olmaktan bir türlü kurtulamıyan İrene, sonunda hislerine hâkim olmaya karar verdi. Kocasının bu arkadaşını kendine bir müttefik yapmayı başarabilse ne iyi olur. Bu düşüncenin tesiriyle ona açılmaya karar verdi.

Yalnız oldukları bir öğleden sonra, «Pablo, Raoul'u biraz değişmiş buluyorum,» dedi.

Erkek onu sesini çıkarmadan dinledikten sonra, «Birkaç defa arkadaşlariyle çıktığı için mi böyle konuşuyorsunuz İrene?» diye sordu. Birden yüzü değişti. «Hem dertlerinizi sanki neden bana anlatıyorsunuz?»

İrene tereddüt etti.. Sonra mahzun bir yüzle, «Kimsem yok,» dedi. «Siz ise onu herkesten iyi tanıyorsunuz!» Bundan sonra erkeğin yüzündeki ifadeden cesaret bularak. izzetinefsini ayaklar altına aldı ve ona her şeyi: Korkularını, kıskançlığını, başka kadın tiplerine alışık olan Raoul'un hoşuna gitmemek endişesini saydı, döktü.

Nihayet kıpkırmızı bir yüzle sustuğu vakit, Pablo söz aldı. «Evlendiğiniz gün sizi daha evvel tanıyamadığıma esef ettiğimi söylediğimi hatırlarsınız,» dedi.. «O gün size bir nasihatta bulunmamı isteseydiniz, size, 'Raoul'dan kaçın. O, size göre değildir. Onun yanında yaşıyamıyacak kadar duygulusunuz. Sizi çok bedbaht edecektir,' derdim.»

İrene âdeta yerinden sıçradı. «Niçin?»

— «Daima heyecanı, yeniliği ve meçhulü aradığı için. Yalnız kadın değil, arkadaş, edebî eğilim bahsinde de öyledir. Size onun tam zıddı, bütün o güzel ve soylu taraflarınızı takdir etmeyi bilebilecek bir erkek lâzımdı.»

İrene Pablo'nun sözünü kesti. «Ben Raoul'u olduğu gibi seviyorum. Hem siz ne biçim arkadaşsınız ki onu bu kadar çekiştiriyorsunuz?»

Pablo bir el hareketi yaptı. «Bunun arkadaşlıkla ne ilgisi var? Arkadaşlık, insanm gerçekleri görmesine engel olmaz ki.» Genç kadının üzerine eğildi. «Hem açık konuşmamı istiyen siz değil miydiniz?»

İrene, «Evet,» diye başını eğdi.

Pablo devam etti. «Raoul'u sevdiğinizi biliyorum. O da sizi bir kadını sevebileceği kadar seviyor. Ama sıkıntılara, dertlere uzun zaman tahammül edemez, o. Sizin ise sıhhatiniz nazik İrene. Yalnız bugün değil, ileride de ihtiyatlı olmanız ve sakin bir hayat sürmeniz gerekecek. Bunlar işte Raoul'un nefret ettiği şeyler.»

İrene ne diyeceğini bilemiyordu. «Benim en büyük kusurum psırık olmam,» diye atıldı.

Pablo ona dikkatle baktı. «Sadece görünüşte öylesidiz,» diye başmı salladı. «Berrak bir kaynağa benziyorsunuz İrene. Sakin bir göl olacağınız gün dahi derinlerinizde bir sürü akıntı gizliyeceksiniz. Zaten en büyük cazibeniz de sizde var olduğu sezilen ve hiçbir zaman meydana vurmıyacağınız o gizli duygularınız.»

Genç kadın bir tuhaf olmuştu. Erkeğin yüzüne bakamıyordu. Pablo elini, İrene'nin örmekte olduğu minik ceketin üzerine koydu ve yünü hafifçe okşadı. Genç kadına. kambur onun bir parçasını okşuyormuş gibi geldi. Ceketi, bu erkek elinin altından çekmek istiyordu. Fakat yapamadı.

Pablo, onun içinden geçenleri hissetmişti. «İrene, beni niçin bu kadar antipatik buluyorsunuz?» diye sordu.

İrene, erkeğin gözlerinin içine baktı. «Gırnata'da iken dostum olacağınızı zannetmiştim,» dedi. «Ama tam tersi oldu. İlk günden itibaren benim düşmanım oldunuz.»

Pablo kesik bir kahkaha savurdu. «Sizin düşmanınız

mıyım? Ne kadar yanılıyorsunuz!»

Genç kadm onun gözlerinin içine bakmaya devam ediyordu. «Fenalık yapmayı neden o kadar seviyorsunuz? İnsanlardan bu kadar mı nefret ediyorsunuz?» diye sordu.

— «İnsanlardan nefret etmiyorum İrene, insanları sadece hor görüyorum.» Pablo birdenbire kesik kesik cümlelerle kendinden bahsetmeye başladı. Madrit'in en iyi süvarilerinden olan annesi, hâmileliğinde ata binmekten vazgeçmek istememiş ve çocuğunun belkemiğinde bir ârıza ile dünyaya gelmesine sebep olmuştu. Pablo'nun bütün çocukluğu alçı içinde geçmişti. Sıhhatli erkek ve kızkardeşlerinin arasında kendini, hepsinin utandığı bir ucube gibi hissetmişti. Onun kinci ve kötümser olması için ailesi nemümkünse yapmıştı. Kötü huylar kendisine maledile edile, o da zamanla bunları benimsemişti. «Kendimi zekâ ve hassasiyet itibariyle onların hepsinden daha üstün görüyordum. Fakat bizim evde babamın bastonu ile kardeşlerimin adaleleri ağır basıyordu. Hayatımda kalbimin konuşmasına müsaade ettiğim ender defalar kamburum yüzüme vuruldu. Ben de alaya veya merhamete hedef olmak korkusiyle, kendimde iyi, temiz ve hassas olan bütün tarafları yoketmeye çalıştım.» diye sözlerini bitirdi.

İrene, onu elleri kucağında dinliyordu. «Sizi seven bir kadına hiç rastlamadınız mı? Size güven ve saadet verebilecek biri hiç mi karşınıza çıkmadı?» diye sordu.

Erkek acı acı güldü. «Âşık soytarı rolünü bana yakıştırıyor musunuz yoksa İrene?»

Genç kadm bakışlarını eğmedi. «Bahsettiğim gibi bir kadına bir gün rastlamanızı dilerim Pablo,» dedi.

Uzunca bir sessizlikten sonra, gene Raoul'un bahsi açıldı.

Pablo, «Onu olduğu gibi kabul etmeye çalışın İrene,» diye tavsiye etti. «Kıskandığınızı ona belli etmeyin. Nereden gelirse gelsin, onu gülümsiyerek karşılayın. Onu kar-

şıladığınız vakitler de süslü, boyalı olmaya çalışın.»

İrene ocak ayında bir kız çocuğu doğurdu. Yavru, annesinin, hâmileliği sırasında çektiği sıkıntılardan pay almış gibi gece, gündüz ağlıyan kara, kuru bir şeydi. Raoul'un arzusu üzerine, ona Gloria adı verildi. İrene bu münasebetle Blanca'nın kehanetinin doğru çıktığına şahit oldu. Raoul şimdi, evliliklerinin ilk zamanlarındakinden daha istikrarsız ve kaprisli olmakla beraber, karısma eskisi gibi âşık görünüyor ve onu iltifata boğuyordu.

Fakat İrene de eski İrene değildi. Birkaç ay önceki sâf çocuk olmaktan çıkmış ve bütün gençliğine rağmen, bu erkeği tutmak için bazı silâhlara başvurmanın gerektiğini bilen bir kadın olmuştu. Görünüşe fazla önem vermemiş olan o, şimdi üstüne, başına Raoul'un istediği itinayı gösteriyordu. Eski hareketli hayatları tekrar başlamıştı. İrene akşamları kocasiyle sokağa çıkmadan önce kızını beşiğine yatırıyor ve Nea'ya binbir talimatta bulunuyordu. Gündüzleri de Raoul'u herkesten fazla sevmesini affettirmek istermiş gibi, Gloria'ya lüzumundan fazla ihtimam gösteriyordu. Küçük kız büyüdükçe bu gizli duyguyu sezmeye başladı. Annesinin okşayışlarına nadiren mukabele ediyor, babasını tercih ettiğini her hareketiyle belli ediyordu. Mamafih Raoul da kiziyle meşgul olduğu ender zamanlarda çocuk gibi onun oyunlarına iştirâk ediyor ve Gloria'ya en pahalı oyuncukları alıp getiriyordu.

Romancının herkesi hayal kırıklığına düşürecek olan «Bu Cennet» adlı romanının piyasaya çıkması bir yıl gecikti. Münekkidler eser hakkında «suni», okuyucular ise «sıkıcı» diye hüküm verdiler. Başkalarının fikrine aşırı derecede önem veren yazar haftalarca azap içinde yaşadı.

Gazeteleri tekmeliyerek İrene'ye, «Beni yıkmak için fırsat bekliyorlarmış meğer!» diye bağırıyordu. «Vay bu-

naklar! Halbuki kendileri bir anlamı olan tek sahife yazabilmekten âciz.»

Fakat akşamları fuayede bu bunakların her hangi birine rastladı mı, omuzunu okşuyarak, «Tenkidinizi beğendim dostum,» diyordu. «Benim göremediğimi siz bana gösterdiniz.»

Raoul'un zayıf taraflarını ve kusurlarını keşfetmek İrene'nin ona karşı sevgisini azaltmıyordu. Bilâkis kocasını gitgide daha fazla seviyordu. Bir gün ona, «O adam fakir, hasta veya bedbaht olursa, onu daha fazla severim,» dememiş miydi? Genç adam bu müşkül çağında toy karısında, kendisinin ona hiçbir zaman gösteremiyeceği sevgi dolu anlayışı buldu.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Odasından bir çanın çaldığını duydu. Saat dört olmuştu. İrene pencereye yaklaştı. Gözlerinin önüne serilen manzara: bu yeşil dağlar ve zengin bitki örtüsü ne kadar huzur vericiydi. Fakat, bu güzel tabloyu bozan bir şey vardı. Bunun ne olduğunu anlamak için ise düşünmeye hacet yoktu. İrene, avuçlarını inciten şeyi: demir parmaklıkları benliğinin tâ derinlerinde hissediyordu. San Juan'daki şu son saatler, şu son dakikalar ne kadar da ağır geyordu! Aksine, geriye baktıkça, hayatının bir tek nefes gibi geçtiğini, yaşantısının yıllar boyunca, tıpkı bir daha eskisi gibi atmıyacak kalbi gibi, hızlanmış bir tempoyla koştuğunu hissediyordu. İrene başını demir parmaklığa dayadı. Raoul'un «Tapınak», «Büyük Azap,» «Sekizinci Gece» gibi eserleri, başarı ve hayal kırıklığı, heyecan ve umutsuzluk silsileleriyle elma ve armut ağaçlarının arasında vücut buluyordu. Hayır, Raoul; Don Juan Raoul alelâde bir adam değildi. Evliliğinin ilk yıllarındaki âşıkâne sihri İrene'ye şimdi ne kadar uzak görünüyordu! Genç kadın, aşklarının hikâyesini erkeğin yüzünden, tıpkı açık bir kitapmış gibi okumayı ne büyük ıstıraplar pahasına öğrenmişti! Asabiyetinden, sesinin hiddetli veya küskün tonundan, onun, bir mukavemetle veya bir başarısızlıkla mı karşılaştığını anlardı. Başka zamanlar da muzaffer tav-

rından veya gururla karışık heyecanından istediğini yapabildiğine kanaat getirirdi. Kocasının «Üstad» adlı eserinin, onun otobiyografisi olduğunu, kahramanının şiddetini, ateşli ve aynı zamanda zarif nefis hazlarını paylaştığını, İrene şimdi gayet iyi biliyordu. Bir sürü kadın ismi, genç kadının zihninden geçti. İrene güldü. Rakibeleriydi bunlar! O yıllar zarfında Raoul'un nice defalar onlara gidip geldiğini ve her gün daha alçaldığını ve sahteleştiğini görmüştü. Genç kadın da her defasında kocasını, yüreğinden kopan sitemleri boğarak ve gözyaşlarını içine akıtarak karşılar, her defasında bunun son olmasını ümit ederdi. Başlangıçta tatlı, fakat sonunda izzeti nefis kırıcı ve iç acısı olan sonsuz barışmaların hâtırası marazî duyarlığını incitti. Fakat kimse onun içinden geçenleri anlıyamamıştı. Böylece İrene, o müthiş nefse hâkimiyetinin sayesinde, sakin ve tatlı, hattâ biraz çekingen bir kadın portresi yaratmasını bildi. Gülümsemelerinin ardında gizli ihtiras fırtınalarının varlığından kimse şüphelenmedi. Yıllar boyunca Raoul'u kendine özgü hem müşfik, hem de coşkun şekilde sevmeye devam etti. Onu kaybedemezdi, onu kaybetmek istemiyordu. Ümit ediyor ...ümit ediyor... hep ümit ediyordu...

★

İrene, tâ ki demir derisini kesene kadar parmaklıklara yapıştı. Tam bu aşkın enkazını kurtarması ve bir şefkat kalıntısının ümidini yaşatmasının gerektiği şu sırada, bütün bunları karıştırmamalıydı. Hayaletleri hortlatmak intihardan başka birşey değildi. Bunlar, bir kere çağırıldıktan sonra kovulmalarına müsaade etmezlerdi. Böylece İrene, güneşte parlayan duvarın üstünde, geçmişine ait tabloların bir kere daha hızlandırılmış bir film gibi geçit resmi yaptıklarını gördü.

★

Gloria hiçbir zaman annesi için fazla bir teselli olamadı. İrene odasına girip onu öpücüklere boğduğu vakit, çocuk, «Canımı acıtıyorsun anne,» diye feryadı basıyordu.

Gürbüz küçük bacakların üzerine oturmuş renksiz bir küçük kızdı. Ne sevgi talebediyor, ne de kendi başkasına aşırı sevgi gösteriyordu. Pablo da olmasa, İrene, Raoul'un onu tamamen ihmal ettiği o devrelerde kendini büsbütün yalnız hissedecekti. Blanca kocasiyle birlikte San Sebastian'a taşınalıdan beri arkadaşı yok gibi bir şeydi. Raoul'un meslekdaşlarının karıları evlerinde meşgul olduklarından umumiyetle fazla sokağa çıkmıyorlar, İrene'nin toplantılarda tanıştığı kadınlar ise birer tanıdık olmaktan ileri gidemiyorlardı. Fakat yaptıkları samimî konuşmadan beri İrene ile Pablo sıkı fıkı olmuşlardı. Genç adam, gösterdiği ilgiyle İrene'yi şımartıyordu. Genç kadının küçük salonundan mevsimine göre değişen beyaz çiçekler hiç eksik olmuyor, Pablo, onunla gevezelik etmeye yahut Gloria'ya hikâyeler anlatmaya çıktığı vakitler ise, mutlaka her ikisi için kitaplar ve şekerlemelerle yüklü olarak geliyordu.

Raoul'un, Ofelia Narvaez adındaki kadm yazarla geçirdiği macera esnasında, İrene, Pablo'nun kendisine, kızını ahp evi terketmesi tavsiyesinde bulunmasına şaştı. «Nereye gidebilirim ki?» dedi. «Benim yuvam burası.»

— «Evet, hiçbir şey bilmiyor görünmek daha pratik, değil mi?»

İrene acı acı gülümsedi. «Raoul'a kıskançlığımı belli etmememi tavsiye eden siz değil miydiniz?»

Erkek sert bir sesle onun sözünü kesti. «Her şeyin bir hududu var.»

İrene bir akşam evine dönerken, zemin katındaki daireden çıkan bir kadınla burun buruna geldi. Mantosunun yakasını kaldırmış olan kadın, İrene'yi görünce ürkerek gerisin geriye döndü ve kapıyı sert bir hareketle

örttü. Fakat İrene, Ofelia Narvaez'i tanımıştı. Bu karşılaşmaya sebep olduğu için Pablo'ya çıkışınca, kambur, basit bir izahla işin içinden sıyrıldı. Narvaez, vereceği bir konferans için ondan fikir almaya gelmiş, kendisi de kadının arzusunu yerine getirmek zorunda kalmıştı. İrene başka bir şey söylemedi. Pablo'nun türlü kadınlar tarafından ziyaret edildiğini biliyordu, hattâ kendisi bunların birkaçıyla kapıda karşılaşmıştı. Fakat o günden sonra türlü bahaneler ileri sürerek Pablo'nun dairesine adımını atmamaya çalıştı.

★

Bir arkadaşa duyduğu ihtiyaç İrene'yi Elena Vendrell'e yaklaştırmıştı. Yaşlı kadın eline işini alır ve sık sık küçük Gloria'yı görmeye gelirdi. İrene de aklına estikçe annesi yaşındaki bu arkadaşının ziyaretlerini iade eder ve Dona Elena'nın kendisini sevinçle karşıladığını görünce, kalbi saadetle dolardı. Genç kadın yaşlısına hiç açılmadığı halde, Dona Elena'nın, hayatı hakkında belki kendisinden de fazla şey bildiğini seziyordu. Fakat hanımefendi kadın ona bir kere olsun en ufak bir imada bulunmadı.

İrene, fakirliğinin maskelenmesi için elden gelen gayret gösterilmiş olan bu evde tam bir huzur duyuyordu. Tavanarasının bazı odalarında, daha müreffeh günleri hatıra getiren möbleler, eski halıların örtemediği muşambanın eskiliğiyle tezat teşkil ediyordu. Hizmetçisi olmıyan Elena, bütün ev işlerini kendisi görüyordu. Bazı günler İrene ona biraz yardıma çıkardı. Dona Elena'yı, söküklerinin dikilmesi gereken sepet dolusu çamaşırın başında bulunca, tamir işine yardım ettiği de oluyordu.

Yaşlı kadının itirazlarını ise, «Bunlar beni oyalıyor. Ben, hiçbir şey yapmadan oturamam ki,» diye susturuyordu.

Bazan yaşlı kadının, oğlunun yırtık çoraplarını telâşla gizlediği gözünden kaçmıyordu. İrene, Pedro'nun gece, gündüz çalıştığını ve tahsilini bitirmek üzere olduğunu biliyordu. Konuşmalarında «lâboratuvar» diye adı geçen ve türlü cam kablar ve deney tüpleriyle dolu olan bu çıplak odanın önünden geçerken, bazan delikanlının mikroskobunun üzerine eğilmiş vaziyette çalıştığını görüyordu.

Genç kadın bir öğleden sonra kapının üzerinde, «Dr. Pedro Vendrell» diye bir tabelâ gördü.

— «Tebrik ederim Elena,» diyerek içeri girdi.

Yaşlı kadın ona, yeni konulan telefonu iftiharla gösterdi. Pedro'yu bir günde üç hasta aramıştı.

Biraz sonra delikanlı gelince, İrene ona da, «Tebrik ederim doktor,» diye elini uzattı.

Pedro'nun ilk defa gülümsediğini gördü. «Teşekkür ederim hanımefendi.»

Genç kadın itiraz etti. «Bana İrene deyin. O kadar da yaşlı değilim ki canım.»

Elena lâfa karıştı. «Öyleyse sizin de ona Pedro demeniz lâzım.»

İrene o ikindi dostlariyle, yeni doktorun, lâboratuvarındaki gaz ocağında pişirdiği nefis kahvenin ve annesinin yaptığı pastanın tadını çıkardı. Dona Elena sevincinden sebepli sebepsiz gülüyordu, fakat İrene, çikolatalı turtanın dilimlerini keserken kadıncağızın ellerinin titrediğine dikkat etti.

Biraz sonra kapı çalındı ve Elena. elinde bir paketle odaya döndü. «Bana ne satın aldın Pedro?» diye sordu.

— «Paketi aç da gör anne.»

Delikanlı annesine elbiselik bir siyah ipekli kestirmişti.

Kadıncağız itiraz etti. «Bu ne delilik Pedro! Halbuki senin...»

— «Allah aşkına, Bayan Fabregas'a nelere ihtiyacım olduğunu sıralama anne.» Genç doktor gülüyor, güldükçe de yüzü âdeta çocuklaşıyordu.

Genç adam hastalarını ziyarete gittikten sonra, annesi İrene'ye, görünürde hislerini belli etmiyen Pedro'nun ne kadar hakikatli bir oğul olduğunu bir kere daha anlattı.

İrene o günden sonra Dr. Pedro Vendrell'e merdivende rastgeldikçe durup onunla biraz lâf etmeyi âdet haline getirdi.

★

Kadın portreleriyle ün salmaya başlıyan Moises Beltran, İrene'yle Pablo Arroyo'nun evinde tanışır tanışmaz resmini yapmak istedi. «Şu sâf bakışlı gözlerinizle hayalî bir ülkeden düşmüş tüy gibi bir kar tanesine benziyorsunuz,» diyordu.

Modelini bizzat kendisi beyaz satenlere sardı. İrene'nin çözülen sarı saçlarının, temiz alnı ve pürüzsüz boynu için en uygun çerçeve olacağına karar vermişti.

— «Renoir tarafından hayal edilen bir Piero della Francesca,» diye inliyordu.

Netice olarak modeline âşık oldu ve sanat hayatının zirvesini teşkil edecek olan «Beyazlı Kadın»a, bütün plâstik güzelliğine ilâveten, sanatkâr içgüdüsiyle İrene'de varlığını sezdiği cevherleri de maletmeyi bildi.

Kristal Sarayı'nda bütün Madrit portreyi daha iyi görebilmek için birbirini iteliyordu.

— «Kim bu?»

— «Romancı Raoul Fabregas'ın karısıymış diyorlar.»

— «Aman ne harika!»

İrene yirmi dört saatin içinde meşhur olmuştu. Bir tiyatroya veya bir salona girdiği zaman, «Beyazlı Kadın

geliyor,» diye fısıldaşılıyordu.

İşte o günlerde yüksek sosyetede yeni bir yıldız belirdi. Dolores Puertoseguro, uzun senelerdir Balkan ülkelerinin birinde vazifeli bulunan bir İspanyol diplomatının şık ve fevkalâde güzel eşiydi. Güzel Kontes Madrit'e döner dönmez kocasının San Bernardino Sokağı'ndaki konağını restore ettirmiş ve profesör olan rahmetli babasının ahbaplariyle tanışıklığını tazelemesini bilmişti.

Pablo, İrene'ye, «Onu çocukluğumdan beri tanırım,» dedi. «Sizi tanıştıracağım. Dolores'in arkadaşınız olmasını isterim. Onun gibi bir dosta ihtiyacınız var. Dolores son derece parlak bir sosyete kadınıdır.»

İrene gülümsiyerek, «Bende olmıyan her şey onda var, desenize,» demekten kendini alamadı.

Fabregas'lar o sırada çeşitli aydın çevreler meyanında büyük romancı Dona Angela'nm salonunun da müdavimiydiler. Dona Angela, Leganitos Sokağında, bizzat kendi topladığı antikalarla dolup taşan eski bir evde oturuyordu. Orada, şöhretlerini gerçekten hak eden toplantılar tertip ediliyor, bu toplantılarda doğan espriler ve deyişler yalnız başkenti değil, bütün yarımadayı dolaşıyordu.

İrene Dolores'i ilk defa bu toplantıların birinde gördü. Bu kadının şıklığı ve Mauricio Valls'i âdeta huşû içinde dinleyişi İrene'nin derhal dikkatini çekmişti.

Pablo, bir romancının sözlerini ilgi ile dinliyen son derece zarif ve şık kadını işaret ederek, «İşte!» dedi. «Raoul gidip onunla konuşsana. Şu dakikaya kadar ona hoş geldin dememene şaşmıştır.»

Raoul arkadaşına istihzayla baktı. «Yoksa bunu bana söylemeye o mu seni memur etti,» dedi ve kambura arkasını dönerek bir erkek gurupunun arasına karıştı.

O öğleden sonra İrene büyük bir sükse yaptı. Ünlü filozof - yazar Florencio Alcala'yla çeşitli tanınmış kişiler, genç kadınla tanıştırılmayı istediler.

Büyük Pio Zulueta İrene'nin elini avucundan salıvermeyerek, «Yalnızlıklarla dolu olduklarını sezdiğim kadınları severim,» dedi.

İrene övüldüğü zaman derhal sabırsızlanmaya başlıyan Pablo, «Öylesi var mıdır acaba, üstad?» diye atıldı. Bu toplantının her dakikası İrene'nin hafızasına işlendi. Genç kadın gitgide artan süksesini daha çok portresine borçlu olduğunu biliyordu. Bu kimseler, portrede İrene'yi görecek yerde, İrene'nin şahsında portreyi görüyorlardı. Genç kadını Moises Beltran keşfetmişti ve en büyüğünden en küçüğüne kadar herkes onu merak ediyordu.

Bir ara Pablo yanına sokularak, «İrene, Kontes Puertoseguro sizinle tanışmayı arzu ediyor,» diye fısıldadı.

Başını kaldıran genç kadın, sosyetede görmeye alıştığı zoraki tebessümlerden çok farklı bir ifadeyle kendisine bakan ve kusursuz bir güzelliği olan bir yüzle karşılaştı. Bu çehrenin sahibi, «Bana sizden çok bahsettiler. Biraz benimle oturmaz mısınız?» diyordu.

Pablo usulca yanlarından çekilmişti.

Kontes onun arkasından bakarak, «Zavallı adam!» diye mırıldandı.

İrene, Pablo'nun Dolores Puertoseguro'ya da kendisine olduğu gibi merhamet telkin etmesine hayret etmişti. Dolores'in izahatını ilgi ile dinledi. «Hayatta başarı kazanamıyanlar bana daima üzüntü verirler. Pablo da bütün istidadına ve zehir gibi diline rağmen başarısızın biridir. Bir kere kitapları o kadar çapraşık ki, kimse onları okumak zahmetine katlanmıyor. Kadınlarla ise sadece gelip geçici âdi maceraları olmuştur.»

İrene, «Ben onda iyi bir taraf olduğuna kaniim,» diyecek oldu.

Kontes gülümsedi. «Siz kendiniz çok iyi olduğunuz için öyle zannediyorsunuz.» Birkaç dakika daha bu minvalde konuştuktan sonra, Dolores İrene'den müsaade iste-

di. «Sizinle tekrar görüşmeyi arzu ederim. Çok sempatik bir insansınız. Vaktiyle kocanızı tanırdım.Ama galiba o bugün beni tanımadı,» dedi.

O akşam otomobille evlerine dönerlerken, İrene, Raoul'a toplantı izlenimlerini anlattı.

Kocası onu sessizce dinledikten sonra, «Kontes Puertoseguro hoşuma gitmiyor. Sana arkadaş olabilecek kadın değildir,» dedi.

— «Niçin öyle diyorsun?»

— «Çok huysuz, çok kaprisli bir kadındır. Bugün seninle ilgilenmesinin bir sebebi belki de meşhur perşembe toplantılarında beni arkadaşlarına teşhir etmek istemesidir.»

— «Ben ise ona gitmemizi istiyeceğini sanırdım.»

— «Bilâkis. Zira Dolores, bir kimseyi evine davet etmekle o kimseye bir lûtuf ettiğini sanır.»

Odasına girince, İrene doğru aynaya yürüdü. Vücudunun hatlarını meydana çıkaran siyah elbisesinin içinde pek ince, pek zarifti. Birden arkasında Raoul'un yüzünü gördü.

Erkek, dudaklarını karısının ensesindeki buklelerin üzerinde gezdirerek, «Herkes sana hayran,» diye mırıldandı.

İrene ağır ağır döndü ve Raoul'un gözlerinin içine bakarak sordu. «Senin benim hakkımda ne düşündüğünü bilmek isterdim.»

Erkek ona dikkatle baktı. Gözlerine garip bir mâna gelmişti. Sonunda, «Sen, benim karımsın,» dedi.

Bir sabah Nea genç kadını uyandırarak ona kötü bir haber verdi. Dona Elena bir kriz geçirmişti. Durumu ağırdı.

İrene aleâcele giyinerek dostunu yoklamaya koştu. Üst üste konulmuş yastıklara dayalı oturan yaşlı kadın her zamankinden ufak tefek ve silik görünüyordu. Gözle-

rinin altında yeşilimsi gölgeler vardı.

İrene'nin, «Neyin var Elena?» sorusuna, «Gördüğün gibi, gidiyorum yavrum,» diye karşılık verdi. «Pedro'nun şimdi bana her zamankinden fazla ihtiyacı olduğuna göre, çok yazık! Telefonlarına kim bakacak? Fişlerini kim tutacak? Çok yazık...»

Fakat Elena meyus bir ifadeyle başını salladı. Birden İrene'nin elini tutarak, «Onunla biraz alâkadar olabilseydin ne iyi olurdu,» diye mırıldandı. «Ama buna imkân yok tabiî.»

Pedro Vendrell tam o sırada odaya giriyordu. Neler hissettiğini yüzünden anlamak kabil değildi. Annesinin evvelâ nabzını saydı, sonra eğilerek onu alnından öptü. Hasta kadın o esnada ev işlerinden yıpranmış küçük ellerinden biriyle oğlunun saçlarını okşamakla meşguldü. «Oğlum!...» diye içini çekti.

Genç adam odadan çıkarken İrene'ye biraz gelmesini işaret etti. «Burada kalırsanız, rahat kalple hastaneye giderim. Orada başka zamana bırakamıyacağım bir ameliyatım var,» dedi.

— «Anneniz çok mu ağır?»

— «Maalesef. Size telefon numaramı vereyim. İcabederse...»

Elena bir sabah şafak sökerken son nefesini verdi. O gece hastayı beklemiş olan Nea, İrene'ye kapıyı açarak, Dona Elena'nın tıpkı bir küçük kuş gibi uçup gittiğini söyledi.

Genç kadın Pedro'ya baş sağlığı dilemeye gelmişti. Fakat genç adam lâboratuvarında yoktu. İrene, bunun öteki ucunda açık duran kapıya yaklaşınca, genç adamı gördü. Pedro, bütün mobilyası, üstü açılmamış dar bir demir karyoladan, üzerinde birkaç kostüm asılı bir portmantodan ve kitap dolu bir masadan ibaret olan yatak odasındaydı. Bir köşede duran iskelet, dirseklerini masaya daya-

mış ve elleriyle yüzünü örtmüş erkeğin ıstırabını boş gözlerle seyrediyor gibiydi. Pedro'nun geniş ve zayıf sırtı hiç kımıldamıyordu.

İrene usulca yaklaştı ve elini genç adamın omuzunun üzerine koydu. Söyliyecek başka söz bulamadığından, sadece, «Pedro!» diye mırıldandı.

Genç adam başını çevirip ona baktı. Gözleri kan çanağı gibiydi. «Gitti!» diye soludu. «Tam onu biraz rahat ettirebileceğim sırada gitti. Biçarenin bütün hayatı mahrumiyet içinde geçti.»

İrene tatlı bir sesle, «O ise, kendisine en ziyade muhtaç olduğunuz sırada öleceğine üzülüyordu,» diye mukabele etti.

Pedro Vendrell gözlerini genç kadının üzerine dikmişti, fakat İrene onun kendisini görmediğini biliyordu. Delikanlının yüzünün derisi, elmacık kemiklerinin üzerinde gerilmişti. Acısının büyüklüğü kasılmış ellerinden belliydi. Bir kenardaki musluktan şıp şıp sızan suyun ritmik teranesi, boğucu sessizliği yırtan tek sedaydı.

İrene genç adamı elem dolu düşüncelerinden ayırmak istiyerek, «Son tuvaletinin zamanı gelmedi mi?» diye sordu.

— «Henüz değil.»

— «Son tuvaletini benim yapmamı ister misiniz?» Genç kadın bu defa erkeğin kendisine gören gözlerle baktığının farkına vardı.

Pedro sadece, «Annem sizi çok severdi,» dedi. Sesinde şefkate benzer bir şeyler vardı.

İrene birden, bütün bu konuşma sırasında elini genç adamın omuzunun üzerinde unuttuğunu farketti.

★

Raoul'u cenaze törenine gitmeye bir türlü razı edeme-

di. Romancı, meslekdaşlarından birinin tam o saatteki konuşmasını kaçırmak istemiyordu. Bu zat, son eserini en ziyade yerenlerden biri olduğu için, ona, alkışlariyle iyi bir ders vermeyi aklma koymuştu.

Nea ile pencereden bakan İrene, tabutun kapıdan çıkarılmasını seyrediyordu. Siyah kostümün içinde her zamankinden uzun boylu ve zayıf gözüken Pedro, dayısı olan ruhiyatçı Gabriel Ugarte ile âmiri Don Mariano Gomez Una'nın arasındaydı. Sokağı dolduran kalabalığın içinde genç adamın fakülte ve hastane arkadaşları dikkati çekiyordu. Fakat Vendrell'lerin yıllardır hastalıklarına koştukları mahallenin mütevazı insanları çoğunluktaydı.

İrene o akşam biraz oynamak maksadiyle kızı Gloria'nın odasına girerken, Elena ile birlikte sakin bir dostluğun huzurunu kaybettiğini ve hayatının yeni bir devresinin sona erdiğini hissediyordu.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Raoul, aydın sosyetenin evlerine davet edilmeye başlanmıştı. Bu toplantılara yalnız gitmesi İrene'nin gücüne gidiyordu. Kocasına birkaç defa, «Hani bir kimseyi davet etmekle o kimseye bir lûtuf yaptıklarını sananların evlerine gitmiyecektin,» demesine ramak kaldı. Fakat Raoul'un, sıkılmış rolü yapmakla beraber, yeni moda yazar kişiliğinden memnun olduğunu farkedince, susmayı tercih etti. Kendisinin de davet edildiği bir toplantıda Dolores Puertoseguro'yla tekrar karşılaştı. Kontes ona sosyetede kocasiyle neden o kadar ender göründüğünü sordu. Yoksa toplum hayatından hoşlanmıyor muydu? İrene, kömür gibi kara gözleri ve klâsik bir güzelliği olan bu alımlı kadını çok cazip buluyordu, «Vaktimin en büyük kısmını kızıma hasrediyorum,» diye sudan bir bahane ortaya attı.

Dolores kaşlarını çattı. «Sizinkisi gibi bir kocayı ihmal etmeye gelmez. Yarın akşam bana beraber yemeğe gelmez misiniz?»

Sonradan Raoul, İrene'ye, «Kontes'in davetini ne diye kabul ettin sanki?» diye çıkıştı.

Fakat onlarda yemekte olan Pablo lâfa karıştı. «Niçin kabul etmiyecekmiş?»

Raoul sabırsızlandı. «O kadınla temasımız olmasını istemediğimi ona izah etmiştim.»

İrene kocasına hayretle baktı. Pablo omuzlarını silkmekle yetinmişti. Genç kadın, Dolores Puertoseguro'nun

yemeği için kıyafetine bilhassa itina etti. Portresi için diktirdiği beyaz elbiseyi giymişti. İnsanın, romancıların salonlarında sükse yapması, Madrit'in en güzel ve en şık kadınlarına dekor teşkil eden Puertoseguro'ların sarayında kendini göstermesinden daha kolaydı. Fakat İrene, içeri girer girmez oradaki kadınların hepsini gölgede bıraktığını hissetti. Kim olduğunu ona hiç kimse sormamıştı. Hattâ biraz sonra kırmızıca yüzlü olgun bir adam olan ev sahibi ona, «Dünyanın yarısını gezdim hanımefendi. Fakat sizinkisi kadar âhenkli güzellik görmedim,» dedi.

Dolores Puertoseguro uzunca bir müddet Pablo ile baş başa kalmıştı. Kambur az sonra Raoul'a yerini verdi, fakat romancı Kontes'le fazla bir şey konuşmadı. Çok geçmeden İrene'ye, «Eve dönelim. Romanımın yarım kalan bölümünü bu gece bitirmek istiyorum,» diyerek ev sahiplerinden müsaade istedi.

Evde derhal yazı odasına kapandı ve saatlerce odadan çıkmadı. Fakat İrene ertesi sabah âdeti üzere yazılı yaprakları toplamaya gittiği vakit, kâğıtların hepsinin boş olduğunu gördü.

★

Birkaç gün sonra Dolores, İrene'yi tek başına tiyatroya davet etti. Genç kadın merak saikiyle kabul etti. Dolores de, bütün zekâsını ve cazibesini kullanarak, münzevi ruhlu İrene'nin öteden beri hasretini çektiği arkadaş, akıl hocası ve abla olmasını bildi. İrene'ye lüks hayatın gerçek çehresini, çocuksuz evliliklerin boşluğunu ve sosyete hayatına duyduğu tiksintiyi göstererek temiz kalpli kadının merhametini uyandırmış ve onu kendine bağlamıştı.

Fakat İrene'nin, kocasını Kontes'e yaklaştırması kolay olmadı. Genç adam o sıralarda bir buhran geçirmekte

idi. Böyle zamanlarda herkesten kaçar ve tamamiyle karısına ait olurdu. Onu oyalamak ve çok sevdiği iki varlık arasında bir bağ vücuda getirmek istiyen İrene, bütün enerjisini kullandı. Sonunda muvaffak da oldu. İki genç kadının birlikte müzelere, sergilere, konserlere ve tiyatrolara gittikleri vakitler, Raoul da onlara katılmaya başladı. Hattâ zamanla Puertoseguro'ların edebî toplantılarına bile ilgi duyar oldu. Aydın çevreler o sıralarda ondan, «Bu toplantılar bütün enerjisini tüketiyor,» diye alayla bahsediyorlar ve bir daha kayda değer bir şey yazamıyacağını ileri sürüyorlardı. Fakat genç adamın bir çırpıda başlayıp bitirdiği kudretli bir aşk romanı olan «Taştan Manastır» muazzam bir sükse yaptı.

Öyle ki, eleştirmeci Claudio Maldonado bile Pablo'ya, «Yeni sevgilisi kim?» diye sormaktan kendini alamadı.

Pablo arkadaşını müdafaa etti. Raoul şimdilik çapkınlıktan vazgeçmişti. Yüksek sosyetenin toplantılarına gitse bile, daima karısıyla beraber oluyordu.

•

★

Raoul'u piyes yazarı olarak şansını denemeye Dolores teşvik etti. Neticede «Meşum Saat» tiyatro çevrelerinde uzun müddet unutulmıyan ender eserlerden biri oldu.

İrene'yle birlikte piyesin prömiyerine gitmiş olan Pablo zehirini akıtmanın önüne geçemedi. «Görüyorum ki halkın gizli arzularını tatmin etmek lâzımmış. Yakın tarihte ikinizi Cadillac'ların içinde görsem şaşmıyacağım.»

İrene, Pablo'nun menfi tutumunu Raoul'un son zamanlarda onun tesirinden kurtulmuş olmasma yoruyordu. Genç kadm bir ara başka bir esrarengiz tesirin Pablo'nunkinin yerini alıp almadığını bile merak etmişti. Fakat sonra bu düşüncesinden dolayı kendi kendinden utanmıştı. Gerçek Raoul şimdi kendini gösteriyordu. Perde inerken

salonda kopan alkış fırtınasına katılırken, İrene gelecekten son derece ümitliydi.

★

Aradan çok geçmeden Nea İrene'yi terketti. Karısını kaybeden büyük oğlu, çocuklarını büyütmeye yardım etmesi için onu yanına çağırıyordu. Sadık hizmetçisinden ayrılmak İrene için acı bir darbe oldu. Vedalaşırlarken hanımının gözlerinin yaşardığını gören Nea, onu bağrına basarak, «Zavallı yavrum!» diye mırıldandı. İrene'ye bir şey söylemek ister gibi bir hali vardı. Fakat, «Dikkatli olun hanımefendi. Etrafınızda çok kötü insanlar var!» gibilerden bir ihtarda bulunmakla yetindi.

Bir sabah kızı Gloria'nın ateşi olduğunu farkeden İrene, Pedro Vendrell'i çağırttı. Doktoru, annesinin ölümünden beri hemen hemen hiç görmemişti. Hastaneye asistan olarak girdiğini, yukarı katta iskeletten başka kimsenin kalmadığını kapıcıdan duymuştu. Fakat birkaç haftadan beri vizite saatlerinde hastaların gelip gidişi, Pedro'nun evine döndüğünü gösteriyordu.

Doktor Gloria'ya kızıl teşhisi koydu, fakat merak edilecek bir şey olmadığını sözlerine ilâve etti.

Hastalığın şiddetli safhasında Gloria'yı günde birkaç kere yokladı. Bu ziyaretlerin annenin içini rahat ettirdiğini bildiği için geliyordu. Pek titiz olan Raoul, küçük hastanın odasına adımını atmıyordu. Buna mukabil, kızını acemi bir doktora teslim ettiği için ikide bir karısına çıkışıyordu. «Sayıklaması hoşuma gitmiyor,» diyordu. «Vendrell'e bir mütehassıs getirtmek istediğimi söyle.»

Raoul'la bir konuşma yapan Pedro Vendrell sonradan İrene'ye, «Kocanız boşu boşuna telâşlanıyor,» dedi.

Nitekim ateşin düşmesiyle beraber, Gloria'da sayıklamanın eseri kalmadı. Küçük kız hastalığı süresince bam-

başka bir çocuk olmuştu. Her fırsatta annesine, «Doktor ne zaman geliyor?» diye soruyordu.

İrene Pedro'ya, «Hayret! Gloria'nın gönlünü fethettiniz,» demekten kendini alamadı.

Genç adam başını salladı. «Çocuk ona büyük bir insan gibi değer verdiğimi hissediyor,» Pedro artık savruk tavırlı öğrenci olmaktan çıkmış, kibar tavırlı bir erkek olmuştu. Berrak renkli gözleri, kemikli yüzünün sertliğiyle tezat teşkil ediyordu. Gloria onu, başka bir kimseye karşı göstermediği bir heyecanla karşılıyordu. Nekahet devresinde, saçlarını itina ile taraması ve küçük örgülerine parlak renkli kordeleler takması için annesinin başının etini yedi, durdu.

Doktorun İrene'ye, hastahanedeki hayatı, yeni deneyleri ve yabancı ülkelere yapmak istediği tetkik gezisi hakkında anlattıklarını can kulağiyle dinliyordu. İrene de Pedro'ya karşı duyduğu ilginin arttığını hissediyordu. Pek az tanıdığı bu adamın onda derin bir itimat uyandırdığının farkındaydı.

Pedro, Gloria'nın iyileştiğini ileri sürerek vizitelerine son verince, küçük kız günlerce suratını astı. İrene'ye, «Dr. Vendrell'i aramıyor musun anne?» diye soruyordu.

İrene gülümsemekten kendini alamıyordu. «Eh biraz.»

— «Ben onu çok arıyorum.»

Fakat babası mağazalarda bulabildiği bebeklerin en pahalısiyle odaya girince, bir sevinç çığlığı atan Gloria doktoru pek çabuk unuttu.

★

Uzun zamandan beri başka yere taşınmak istiyen Raoul, bir müddet sonra Serrano Sokağı'nda, geniş ve modern bir ev buldu. Bu konak yavrusu, içerisinde bir de muazzam çam olan büyük bir bahçeyle çevriliydi. Orasını gezen İrene önce heyecanlandıysa da, sonra kocasına,

gelirlerinin böyle lüks bir yerde oturmalarına müsaade edip etmediğini sormaktan kendini alamadı. Genç adam cevaben, tiyatronun onu zenginleştirdiğini ve lâyık oldukları seviyeye yükselmeleri zamanının geldiğini izah etti.

Fikri sorulan Dolores de pek heyecanlandı. «Nasıl tereddüt edersiniz canım. Heydi gösterin kendinizi,» diye atıldı.

İrene'ye evin döşenmesi işinde yardım eden de o oldu. Bitpazarına iniyorlar, antikacıları, mobilya mağazalarını dolaşıyorlardı. Kontes'in şaşmaz bir zevki vardı. «Bu parça şık işte!» deyince, İrene derhal itaat ediyordu.

Yeni evlerine taşınacakları günün arifesinde İrene hüzünlüydü. Raoul'un sokağa çıkmasından ve Gloria'nın uyumasından istifade ederek eski apartmanını karış karış gezdi. Apartman belki şık değildi, ama genç kadın ne de olsa hayatının on yılını burada geçirmiş, burada mesut ve bedbaht günleri olmuştu. Yeni yuvalarında da kendilerini korumasını Tanrı'dan yalvardı.

★

Fabregas'ların yeni evlerinde verdikleri yemeğin Puertoseguro'larınkilerden geri kalır tarafı yoktu. İrene, Raoul'un, misafirlerini derin bir haz içinde karşıladığını, ve bu lüks konağın sahibi olmakla iftihar duyduğunu görüyordu.

Yemekte davetli hanımlardan biri bir ara ona, «Ne güzel eviniz var yavrum. Bu kadar zevkli olduğunuzu tahmin etmezdim,» deyince, «bana Kontes Puertoseguro çok yardım etti,» demek genç kadının dilinin ucuna kadar geldi.

Fakat yanında oturan Pablo, aklından geçenleri tahmin etmiş gibi kolunu sıkarak onu susturdu. İrene genç adama hayretle baktı. Fakat kambur bu bakışı farketmemiş, gibi, günün moda romanının tahlilini yapmaya girişmişti.

BEŞİNCİ KISIM

Gloria'nın on bir yaşını doldurduğu yıl İrene ikinci defa hâmile kaldı. Bu haber onu çok sevindirmişti. Korkmuyordu. İlk hâmileliğindeki gibi rahatsızlanması halinde krizleri atlatmasını bilecekti. Bu nihayet bir irade meselesiydi.

Raoul ona karşı çok müşfik davranıyordu. Evliliklerinin ilk zamanlarındaki gibi civardaki lokantalara baş başa yemek yemeye gidiyorlardı. Akşamları gene yalnız olarak sinemada veya tiyatroda oluyorlar yahut da yemekten sonra oturup tatlı tatlı sohbet ediyorlardı.

İrene artık gayesine eriştiğini sanıyordu.

Fakat Puertoseguro'ların davetlerinin birinde tesadüfen kulağına çalınan bir cümle bütün dünyasını yıktı. Raoul'un yazar arkadaşlarından biriyle gevezelik ettiği sırada, arkasında kadın sesleri duydu.

Kadınların biri, «Şu ikisine bakın,» diyordu. «Aralarındaki maceranın bu kadar eski geçmişi olacağına kimse ihtimal veremez.»

Öteki kadın, «Öyle ya!» diye karşılık verdi. «Kontes'in, evlenmeden önce onunla seviştiğini söylüyorlar.»

İrene bahsedilen yöne bir göz attı. Birkaç çift pistte dansetmekteydiler. Vücudunun hatlarını meydana çıkaran alev kırmızısı renginde bir elbise giymiş olan Dolores başını kaldırmış, Raoul'a bakıyordu. Raoul da genç kadını daha yakından görmek istermiş gibi eğilmişti. İrene onun bu ateşli bakışlarını, dudaklarının şehvetli kıvrımını o kadar

iyi tanıyordu ki. Derken görünürde önemsiz, alelâde bir hareket birdenbire kanaat getirmesine yetti. Dolores iki parmağının uciyle Raoul'un omuzundan bir şey, ihtimal bir saç teli, yahut bir iplik almıştı. Fakat bu hareketi o kadar tabiî, o kadar samimî bir eda ile yapmıştı ki ikisi de birbirlerine bakıp gülümsemekten kendilerini alamamışlardı. İrene'nin rengi birdenbire o kadar soldu ki yanındaki zat gayriihtiyari hasta olup olmadığını sordu. Tam o sırada Kont Puertoseguro koluna girip onu sofraya götürmeye geldi. Yemek salonuna giderken bir boy aynasının yanından geçtiler. İrene kendi kireç gibi beyaz yüzünün yanında Kont'un ateş basmış gibi al al olan şişman çehresini gördü. Bu münasebetle vaktiyle duymuş olduğu bir söz birden hatırına geldi. «Onu mücevherlere garkeden şişman ve iğrenç bir adam...»

Genç kadın dayanamayıp sordu. «Kaç senedir evlisiniz?»

— «On iki seneden beri.»

On iki sene ha! İrene'nin kulakları uğulduyordu. Büyük bir çaba sarfederek kendini gülümsemeye ve sorulan suallere yerinde cevaplar vermeye zorladı.

Otomobille evlerine dönerlerken, Raoul'un neşeli neşeli konuşmasına mukabil, o susuyordu. İçinden bir ses hiç durmadan kafasına kakıyordu. «Cesur ol. Bu gece hakikati öğrenmelisin...»

Derken bir başka ses onunla alay ediyordu. «Ne hacet! Hakikati nasıl olsa biliyorsun.»

Biraz sonra Raoul yatak odasına girdi ve ıslık çalarak kıravatını çözmeye girişti. Sabahlığını arkasına geçirmiş olan İrene, saçlarını fırçalamakla meşguldü. Birdenbire kararını verdi. «Raoul, Dolores'le nasıl tanıştığınızı bana anlatmadın,» dedi.

Raoul aynada kendini seyrediyordu. «O da neymiş? Eskileri ne bileyim? Ben zayıflamışım. Baksana gömleği-

min yakası bollaşmış,» diye söylendi.

İrene ısrar etti. «On iki yıl önceki kadının adının ne olduğunu bana söylememiştin.»

Raoul birdenbire şüphelendi. «Hangi kadından bahsediyorsun?»

— «Lanjaron'dayken bana anlattığın kadından canım. Hani onun gözüne girmek için meşhur olmak istemiştin. O ise seni yüzüstü bırakarak başka birisiyle evlenmişti.»

Raoul gülmeye başladı. «Ne sâfsın hayatım. O hikâyeyi sırf sana enteresan görünmek için uydurmuştum.»

★

İrene ertesi gün Raoul'un kuzeni Blanca'ya bir telgraf çekti. «Sana ihtiyacım var. Çabuk gel.»

Yirmi dört saat sonra Blanca yanındaydı. İrene anlatacaklarını bitirdikten sonra, Raoul'un kuzeni üzgün bir çehreyle başını salladı. «Ah yavrucuğum, nasıl da bu kadar sâf olabildin?»

— «Demek sen de biliyordun?»

— «Bilmiyen var mı ki?»

— «Bana niçin bir şey demedin?»

— «Bu gibi meseleler naziktir. Sen de benim yerimde olsan, bir şey demezdin...»

İrene, elleriyle yüzünü örttü.

Blanca endişeyle sordu. «Şimdi ne yapacaksın?»

İrene uzunca bir zaman cevap vermedi. Blanca onun bir karar vermek üzere olduğunu anlıyordu. İrene ellerini yüzünden çektiği vakit, yanılmadığını anladı.

Genç kadın ifadesiz bir sesle, «Çocuğumun doğmasını bekliyeceğim,» dedi.

★

Fakat uğradığı şok o kadar müthiş olmuştu ki sinir sistemi bozuldu. İlk hâmileliğindeki bayılmalar, hayal görmeler ve dayanılmaz baş ağrıları gene başlamıştı. Fakat artık üzüntü duymuyor, sadece kolları ve bacakları kesilmiş gibi içinde derin bir boşluk hissediyordu.

Bu hali yakmlarına da tesir etmişti. Bir defasında Gloria okuluna gitmeden önce, annesine Allahaısmarladık demek için istemeye istemeye odasına girmişti. İrene onu öpmek isteyince kendini tutamıyarak birkaç adım geriledi.

Genç kadına bakmak için tutulan hastabakıcı çocuğu azarladı. «Utanmıyor musun? Hasta anneciğini üzüyorsun,» diyecek oldu.

İrene, «Haydi haydi, git evlâdım.» diye lâfı kapattı.

Birkaç dakika sonra Raoul odaya girince, onu gözleri kapalı olarak yatar buldu. Genç kadın bazan evin sessizliği içinde kocasının telefonda, «Hep öyle Dolores, hep öyle,» diye cevap verdiğini duyuyordu. Şiddetlenen krizleri onu her gün biraz daha perişan ediyordu. Bazan kendi kendine, «Niçin yaşıyorum sanki?» diye sorduğu oluyordu.

Bir gün karnının içindeki bir hareket ona bu sorunun cevabını verdi. «Benim için anne. Benim için...» İrene kendini tutamıyarak hıçkırmaya başladı. Rahminde şekil almaya başlıyan bu varlığa karşı içinde derin bir aşk duymaya başlamıştı. «Ah yavrum. Ah benim canım,» diye inledi. Bir yandan ağlarken, çocuk şimdiden göğsünün üzerindeymiş gibi kollarını kavuşturuyordu. Bu defa bir oğlan doğuracaktı. Bir oğlan doğuracağına emindi. Ve bu çocuk onu delicesine sevecekti!

O andan itibaren genç kadında hiç kimsenin izah edemediği bir değişiklik oldu. Maddi ve mânevi dermansızlığı hummalı bir heyecana yer vermişti. Habire kumaşlar ve danteller aldırtıyor, çocuğun bezlerini kendi dikmeye kalkışıyor, işlemecilere ve terzilere siparişler yağdırıyordu.

Biri itiraz edecek olunca da kıyametleri koparıyordu.

Hastabakıcı bile, «Bu, delilik değil de nedir?» diye söylenmeye başlamıştı.

Raoul kendisini bu yorucu faaliyetlerden vazgeçirmeye çalıştıkça da, genç kadın, «Ben senin işlerine karışmıyorum, sen de benimkilere karışma,» diye kesip atıyordu.

Dolores ziyaretlerini seyrekleştirmişti. İrene o kadar soğuk bir lâkaydi ile karşılıyordu ki, kadın bayağı endişelenmişti. Fakat kadıncağız bilhassa Pablo'dan tiksiniyordu. Hastanın yatak odasına alınmadığı için, kambur eve gelmez olmuştu. Yolladığı beyaz gül demetlerini ise, İrene çöp tenekesine attırıyordu.

Yalnız olduğu vakitler, elini, çocuğun kıpırdadığını hissettiği yere bastırıyor. Gece rüyasında bir oğlan çocuk görüyordu. Onu şimdiden büyümüş, erkek olmuş tahayyül ediyordu. Fakat ertesi sabah çocuğunun yüz hatlarını hatırlamıyor, sadece rüyasındaki bakışların tatlılığı hayalinden gitmiyordu. Bu bakışlar ona, «Sen benim için her şeysin,» diyordu sanki.

O, birden oğlu değil, bir yabancı olmuştu. Varlığı genç kadını garip bir saadetle dolduran bir adam. Çok heyecanlı uyanıyor ve bütün günü huzur verici bir uyuşukluk içinde geçiriyordu. Etrafında olan bitenleri görmüyor ve duymuyor görünüyordu. Kendisine söylenenleri dinlemeye mecbur edildiği zamanlar da cevap verebilmek için bayağı çaba göstermesi gerekmekteydi.

★

İrene aralık ortalarına doğru vakitsiz olarak doğum yaptı. Bebek kendisine getirilince, onu titriyen ellerinin arasına aldı. Küçük yanaklara, küçük yumruklara elini sürmeye âdeta korkuyordu. Haris küçük ağzı ilk defa memesinin üzerinde hissedince, rüyalarında gördüğü saadeti

nihayet tattı. Beşiği yatağının yanına koydurmuştu. Uyuyan bebekten gözlerini ayıramıyordu.

Raoul da bir oğlunun olmasına sevinmişti. Fakat ona bakarken gözleri endişeliydi. Bebek pek mecalsizdi. Bir çift ciddî bakışlı, iri mavi göz, buruş buruş yüzün sanki tekmilini kaplıyordu. Hastabakıcı, «Tıpkı Dona İrene'nin gözleri,» demekten kendini alamadı.

İrene çabuk toparlandı. Fakat bu defa yeniden kavuştuğu güzelliğiyle ilgilenmez olmuştu. Bütün aklı, fikri, mavi kordelelerle süslü beşikteydi.

★

Genç kadın kalkalı birkaç gün olmuştu. Bir sabah Raoul odasına girerek, kendilerine bir şey okumak istediği birkaç kişiyi eve çağıracağını ona haber verdi.

İrene, «Kimleri çağıracaksın?» diye sordu. Raoul'un cevabı, içindeki endişeyi giderdi. Dolores şehirde değildi. Pablo ise hastaydı. İkisi de gelemiyeceklerdi. Genç kadın kocasına, «Toplantıda ben de bulunurum,» diye vadetti.

Fakat toplantının en hararetli anında, birdenbire Dolores'in holün kapısında belirdiğini gördü. Kontes'in güzelliği üzerindeydi. Aralık duran kürkünün içinde nefîs dekoltesi gözü alıyordu. İrene müthiş bir hiddete kapıldı. Birden yerinden fırlıyarak arkadaşının üzerine yürüdü. Dolores'in ona merhaba demesine dahi meydan vermeden, «Defol!» diye mırıldandı. «Buradan derhal çıkıp gideceksin. Anladın mı?»

Dolores kaşlarını çattı. «Ne dedin? Anlıyamadım...»

— «Buradan çıkıp gitmek için bir bahane icat et. Zira seni kovuyorum. Anlaşıldı mı?»

Kontes Puertoseguro'nun güzel yüzü bir karıştı. «Sebebini sorabilir miyim?»

İrene'nin sesi tıslar gibi çıktı. «Dünya yüzünde yaşıyan insanların en iğrenci olduğun için.»

Tutuşacaklarmış gibi karşı karşıya duruyorlardı. Fakat yüzlerinin allak bullak olmasına rağmen, ikisi de kendine hâkimdi.

Dolores nihayet, «Demek dedikodulara, söylentilere kulak verdin, öyle mi?» dedi. «Hani o meşhur gururun?»

— «Sesimi yükseltmemi ve ne mal olduğunu herkese ilân etmemi istemiyorsan, sus.»

Dolores gözleriyle Raoul'u aradı. Fakat romancının onlara arkası dönüktü. Metresinin geldiğini görmemişti. İrene, Dolores'e gözleriyle meydan okuyordu.

Kontes nihayet çaresiz, «Aa, onu Berenguela'larda unuttum galiba. Hemen gidip alayım,» dedi. Sonra sesini alçalttı. «Benim hakkımda ağzını tut İrene. Hoş sana kimse inanmaz ya! Deli olduğunu bütün Madrit biliyor! Tıpkı tımarhanede intihar eden annen gibi delisin!»

★

Raoul odayı, kafes içinde bir aslan gibi arşınlıyordu. «Sana o sözleri hiddetinin tesiriyle söyledi,» dedi. «Şimdi çok pişman. Ama sen de ona yaptığın muamelenin ev sahipliğine yakışmadığını itiraf et.»

İrene elleriyle yüzünü örttü. Duyduğu dehşet hissinin mi, yoksa öfkesinin mi daha kuvvetli olduğunu kestiremiyordu. Acının, düşünmesine engel olması için, tırnaklarını kollarının etine sapladı.

Raoul yanına yaklaştı ve bu defa sesini tatlılaştırarak, barışmalarının elzem olduğunu ona izaha çalıştı. Kendisi Dolores'in İrene için dostların en iyisi, en sadığı olduğuna kaniydi. Bu yüzden de Kontes'e, İrene'nin sinirlerinin henüz pek zayıf olduğunu ve genç kadının, hareketlerinden sorumlu tutulamıyacağını anlatmaya çalışmıştı.

İrene kendi kendine konuşur gibi, «Demek ona hak verdin,» diye mırıldandı. «Demek ona evvelce ifşa ettiklerini bir kere daha tekrar ettin.»

— «Ona hiçbir şey ifşa etmiş değilim. Bildiklerini Pablo'dan, yahut ilk hastalığında halanın anlattıklarını duyan her hangi birinden öğrenmiş olacak.»

Genç adamın, kolunu tutmaya yeltenmesi üzerine, İrene geri geri gitti. «Bana elini sürme!»

Raoul dudaklarını ısırdı. Sonra bütün romancı maharetini kullanarak, karısını, yanıldığına inandırmaya çalıştı. İrene gibi dürüst bir insan böyle bir iftirayı nasıl ciddiye alabilirdi?

Genç kadınla, tıpkı bir hastayla olduğu gibi, teskin edici bir lisanla konuşuyordu. Bu sesin sahteliği ve bu yalancı ellerin teması İrene'yi büsbütün üşüttü. Artık her şeyi o kadar net görüyordu ki. Kocasını dikkatle dinliyerek, söylediklerinde bir tek gerçek taraf keşfetmeye çalıştı. Fakat aradığını bulamadı. Sonunda, Raoul'un, hiçbir şey olmamış gibi Puertoseguro'lara gitmelerini, böylece skandalın önüne geçmelerini teklif etmesi üzerine, şiddetle ayağa fırladı. Donuk bir sesle, «Bu kadm seni amma da alçaltmış,» dedi.

★

İrene'nin misafir kabul etmemesine rağmen, Pablo bir gün çıkageldi. Genç kadın, onun, gündüzlerini geçirdiği üst kattaki küçük salona girdiğini görünce, odadan çıkmak istermiş gibi ayağa kalktı. Fakat kambur, genç kadının yolunu kesti. «İrene beni dinlemeniz lâzım.»

Genç kadın soğuk bir sesle, «Söyliyebilecekleriniz beni alâkadar etmez,» dedi. Misafire arkasını dönerek balkona yürüdü ve perdeyi çekerek dışarı bakmaya koyuldu.

Pablo kekeler gibi konuşmaya başladı. «Benim hakkımda ne düşündüğünüzü, alçakça hareket ettiğime inandığınızı biliyorum. Bana itimat ettiğiniz halde, bütün olanları benim hazırladığımı zannediyorsunuz. Olacakları pekâlâ bildiğim halde, sizi Dolores'le tanıştırdım, sonra da

onlara yardım ettim, değil mi? Sizce, fenalık yapmaktan zevk alan iğrenç bir mahlûkum, değil mi?» Âhenkli sesi birden boğuklaştı. «Belki hakikaten kötü bir mahlûkum, ama sizin için değil İrene, yalnız sizin için değil...»

Genç kadın dönüp ona bakmadı bile.

Erkek bir şey söylemek istermiş gibi yutkunuyordu. Sonunda acı bir sesle, «Gülünç mevkie düşmek istemem, ama hakikati söyliyeceğim İrene,» dedi. «Acaba size karşı ne gibi hisler duyduğumu hiç merak etmediniz mi?»

İrene hızla döndü. Gözleri hayretten iri iri açılmıştı.

Pablo bir el hareketiyle onun konuşmasına mâni oldu. «Korkmayın. Sizi iğrendirecek bir şey söylemiyeceğim,» dedi. «Size karşı duygularımı bir gün açıklamak zorunda kalacağım hiç aklıma gelmemişti. Sizden bir şey beklemiyordum ki. Gizli duygularımı bildiğiniz takdirde, tek saadetim olan arkadaşlığınızı kaybedeceğimden korkmuştum. Ah, kocanız olduğu ve sizi kollarının arasında tutabildiği için Raoul'dan ne kadar nefret ettiğim günler olmuştur... Halbuki ben kırıntılarla mesut olmaya çalışırken, o sizi mesut etmek hakkını ayaklarının altında çiğnedi.»

İrene birden sesini yükseltti. «Lûtfen susun!»

— «Ah, sizi ondan evvel tanısaydım, ne olurdu! Ah başkaları gibi bir erkek olsaydım!» Erkeğin zayıf yüzünde gözleri yeşil bir ateşle yanıyordu. Devam etti. «Sizin de benim gibi malûl bir tarafınız olduğunu keşfettiğim gün az kalsın diz üstü düşüp size tapacaktım İrene. Yalnız ve bedbahtken sizi kendime daha yakın hissediyordum. Ne yaptımsa o yüzden yaptım ya. Dünyada herkes sizi terketse dahi yalnız olmayacaktınız İrene. Zira ben vardım. Sizi ben hiçbir zaman terketmiyecektim...»

İrene birkaç adım geriledi. Ellerini, zonklıyan şakaklarına götürerek, «Siz delisiniz!» diye inledi. «Asıl deli sizsiniz!»

Bir gece garip bir hissin tesiriyle uyandı. Beşiğin içinden hafif bir öksürük sesinin geldiğini duyar gibi olmuştu. Bebeğin üzerine eğilince, onun güçlükle nefes aldığını ve ateşinin olduğunu gördü. Ertesi gün yavrunun ateşi daha da arttı. İrene, menenjit teşhisi koyan doktora, «Dr. Vendrell'le konsültasyon yapmanızı istiyorum,» dedi.

— «Cerrah olan Dr. Vendrell'den mi bahsediyorsunuz hanımefendi?»

— «Evet. Benim eski dostumdur.» Genç adamın bir saat sonra odaya girdiğini gören İrene ayağa kalkarak onu karşıladı. «Pedro oğlumu kurtarın,» dedi. Bu, ricadan ziyade bir emirdi.

Pedro, bebeği dikkatle muayene etti, sonra çocuk mütehassısiyle bir şeyler konuştu. İrene'ye sadece, «Onu kurtarmaya çalışacağız,» dedi.

Yavruyu beşiğinden alarak annesinin kucağına verdi. İrene'nin gözleri kuruydu. Bebeğin gözleri kapalıydı. Aralık dudaklarının arasından ıslığa benzer bir ses çıkıyordu. İrene içinden feryat ediyordu. «Gidemezsin, benim bir tanem. Beni yalnız bırakamazsın.»

Raoul çocuğu görmek için arada sırada odaya giriyordu. Fakat ana oğula fazla yaklaşmıyordu. Annesi tam iki gün küçük Juan'ın yanından bir an ayrılmadı. Bu iki gün zarfında odadan nadiren çıkan Pedro Vendrell de, bu minik vücuda tıbbın bütün imkânlarını tatbik etti. İrene, ümitsiz mücadeleyi donuk gözlerle seyrediyordu.

Derken Pedro'nun onu elinden tutarak beşiğin yanından uzaklaştırdığı bir an geldi. Genç adam ciddî bir sesle, «İrene siz cesur bir insansınız,» diye söze başladı.

Genç kadının yüzü bomboştu. Sadece, «Ne zaman?» diyebildi.

Doktor onun gözlerinin ta içine baka baka, «Belki sabaha doğru,» diye mırıldandı.

İrene başını eğdi. Onun, tepeden tırnağa ürperdiği

Pedro'nun gözünden kaçmamıştı. Genç kadın nihayet beşiğin üzerine eğildi ve oğlunu alarak balkonun yanındaki koltuğa oturdu. Juan'ı kollarının arasında beşikteymiş gibi sallıyordu. Artık hakikati biliyordu. Her şey sabaha doğru bitecekti. Bebeği daha şimdiden, zambaklarla süslü beyaz tabutunun içinde görür gibiydi. Şimdi bir tek arzusu vardı: Allah vere yavrucağa daha fazla ıstırap çektirmeseler, geri kalan şu birkaç saat onu annesinden ayırmasalardı. Bedbaht kadın, Juan'ın sıcaklığını göğsünde hissediyor, bu sıcaklığın yavaş yavaş azalarak yokolacağı anı düşünüyordu. «Benim bir tanem,» diye mırıldandı.

Küçük Juan gözlerini açtı. Tıpkı annesininkilere benziyen mavi gözleri vardı. İrene'ye ilk defa birkaç aylık bir bebek gibi değil de, her şeyi anlıyan çok ihtiyar ve çok akıllı bir insanın bakışiyle baktı.

İrene, «Juan!» diye feryat etti.

Solgun küçük ağız meme emermiş gibi birkaç kere kıpırdadı. Sonra gülümser gibi aralandı.

İrene gene haykırdı. «Juan!»

Dişlerini takırdatan ateşe rağmen ille de gitmek istediği mezarlıktan dönüşünde genç kadın ilk şiddetli delilik krizini geçirmeye başladı.

ALTINCI KISIM

Rosina genç kadının içeri girdiğini görünce, «Ne kadar geciktiniz,» diye mırıldandı.

İrene yatağın üstüne oturdu.

Çocuk, «Daha yakınıma gelin,» diye yalvardı. «Bazan gözlerim görmüyor.» Eliyle başına vurdu. «Buramda beni kemiren... kemiren... hiç durmadan kemiren bir hayvan hissediyorum.»

İrene, siyah eteğinin üstünde bitiştirdiği kızarmış ellerine, dezenfektan kullanmanın, küçük beyaz yara izleriyle damgaladığı parmaklarına baktı.

«Beni kemiren... kemiren... hiç durmadan kemiren bir hayvan hissediyorum.»

Dimağın içindeki gürültüler... kesişen, minik cüceler gibi koşan, tırmanan, örümcek ağlarının üstünde sallanan, sonra geri dönerek her tarafı kaplayan düşünceler.

Günün birinde uyanıp yabancı bir oda, yabancı yüzler, jaluzilerin aralıklarında hapsolmuş yabancı bir gökyüzü keşfetmek...

— «Hastane... Bir hastanedeyim... Ama nerede... neredeyim, Sör, söyler misiniz bana?»

— «Sakin olun, evlâdım, sakin olun!»

Ne feci söz! İnsanın başının çatladığı, sinirlerinin taşlaştığı, kapıyı, o tokmaksız kapıyı, ruhunu karıştıran o kara gözlü kapıyı açmak için yatağından fırladığı zaman sükûnetin lâfı mı olur?

İrene, elini alnında gezdirerek, «Ne büyük fecaat!» diye mırıldandı.

Raoul'un, öz kızma ve başkalarına mikrobunu bulaştırmasından korktuğu iğrenç bir varlıkmış gibi, onu, yuvasından koparıp tek başına burada hapsedebildiğini anladığı anı düşünüyordu.

— «Hep onun yüzünden,» diye mırıldandı, «hep onun yüzünden.»

Dolores'in ona son bakışı gözlerinin önündeydi.

Nerede bulunduğunu nihayet kavrayınca gülmeye başlamıştı. O kadar uzaktaydı ki! Madrit'teki bir hastaneye kapatılsa onları rahatsız ederdi çünkü.

Raoul'un son ziyaretlerini hatırladı. Genç adam müşfikti, bin bir sual soruyor, kimsenin sormadığı bin bir izahat veriyor, fakat karısının gözlerinden bakışlarını kaçırıyor, sonunda da utancından yerin dibine geçiyordu.

— «Bu iş, köydeki lüks bir otelde birkaç zaman geçirmenden başka nedir ki?»

— «Geçmişe bakmamalısınız!»

— «Alay etmeyin, doktor!»

İlk yılın saatleri sürünürcesine ağır geçmişti. Feci saatler...

Tâ ki genç kadını, pencerenin yanındaki bir sandalyede hareketsiz oturur görmekten içi sızlayan Rahibe Catalina, «Benimle gelip San Juan'ı tanımak ister misiniz?» diyene kadar.

Rosina gözlerini açtı. «Don Pedro'yu düşünüyordum,» dedi. «Evet, o kafamdaki hayvanı öldürecek. O her şeyi yapabilir.»

★

Akıl Hastanesinde öncekilerden farksız geçeceğe benzer bir gündü. İrene koğuşların birinde çalışırken, onun,

felçlilerden birini muayene etmek için, Rahibe Cruz'la içeri girdiğini gördü. Erkek onu görmemiş, daha doğrusu, yataklardan birinin çarşaflarını değiştirmekle meşgul olan siyahlı silûete dikkat etmemişti. Fakat İrene yıldırımla vurulmuşa dönmüştü. Bu uzun boylu erkekle birlikte bütün geçmişi San Juan'a girmişti sanki. Birden zavallılığını her zamankinden şiddetle hissetti. Onu iyi zamanlarında tanımış olan bu erkek Allah vere de bu halde görmeseydi. Genç kadın biraz daha fazla eğildi ve ne yaptığını bilmez halde çarşafların üzerindeki kırışıkları düzeltmeye girişti.

Derken Rahibe Cruz'un gülmeye başladığını duydu. «Ne o? Yoksa çarşafları ütülemeye mi çalışıyorsunuz Dona İrene?»

Pedro Vendrell hızla döndü. Yüzünde derin bir heyecan okunuyordu. «İrene!» dedi. Kısa bir duraklamadan sonra genç kadına doğru yürüyerek ellerini yakaladı. «Sevgili İrene!»

Genç kadın onu tutan bu erkek ellerine sarıldı. Artık az evvelki utanmasından eser yoktu. Pedro, Rahibe Cruz'un o sırada dışarıda olmasından faydalanarak ona, «Gelin. Buradan çıkalım,» dedi.

Genç kadını, söğütlü yoldan geçirerek bahçenin kuytu bir köşesine götürdü. Burada, keskin bakışlı gözlerini üzerine dikerek İrene'ye, gelir gelmez eniştesine onu sorduğunu ve dosyasını tetkik ettiğini itiraf etti. «Tamamiyle iyileşme yolundasınız,» dedi. «Birkaç imtihana hazırlanmak maksadiyle üç aylığına buraya geldiğime göre, müdürden, sizinle bizzat meşgul olmak için müsaade istedim.»

İrene, ne lüzumu var gibilerden bir el hareketi yaptı. «Burada benim için yapılacak ne varsa yapıyorlar.»

— «Ondan şüphem yok. Ama ben buna rağmen sizinle bizzat meşgul olmak istiyorum. Size karşı içimde bir sorumluluk hissediyorum İrene. Hastaneye kaldırılacağı-

nızı duyduğum vakit, buraya getirilmeniz için elimden geleni yapmıştım. Aradan geçen zaman zarfında hakkınızda devamlı olarak bilgi edindim. Şimdi de burada olmamın başlıca sebebi sizsiniz.»

İrene susuyordu. Kader ne kadar garipti! «Yukarı katın oğlu» dediği erkek gene yanındaydı, ama şimdi bütün memlekette tanınmış, mühim bir şahsiyet olmuştu. Kendisi ise hastanedeki tüyler ürpertici sürüye dahildi. Pedro, genç kadının aklından geçenleri sezmiş gibi, elini onun bileğinin üzerine koydu ve bekledi. Bu elden İrene'ye birdenbire sanki bir kuvvet aktı. Tıpkı bir kan transfüzyonu gibi, insanı dirilten ve teskin eden bir kuvvet...

Pedro Vendrell alçak sesle, «Bana itimat etmeniz lâzım,» diyordu.

İrene onun, gözlerini görememesi için başını eğdi. Aynı anda elinin üzerindeki elin baskısı arttı. Pedro, İrene kendini biraz toparlayıncaya kadar sustu. Sonra bir ruhiyatçı gibi sorguya başladı. Genç kadın gitgide rahatlıyordu. Doktora, korkularını, bilhassa aklını kaybedip hayatının sonuna kadar hastanedeki zavallılar gibi olmak korkusunu tarif etti. Durmadan konuşuyordu. Birden halden geçmişe kaydığının ve Pedro Vendrell'e bütün hayatını anlatmakta olduğunun farkına vardı. Cümleleri kesik kesikti. Fakat yanındaki erkeğin tecrübeli kulağının olaylarla sonuçları arasındaki bağı bulduğunu ve her şeyin ana hattını tıpkı bir pensle çeker gibi yakaladığını biliyordu. Bazı şeyler, üzerlerinde çok kafa yorulmuş olsa bile, ancak ikinci bir şahsın karşısında yüksek sesle ifade edildikleri takdirde, gerçek değerlerine bürünürler. İrene de bu münasebetle, şanssızlığının, bilhassa karşısına çıkan insanların insanî değerlerinin noksanından ileri geldiğini idrak etti.

Fakat Pedro bu noktada itiraz etti. «Hayır İrene,» dedi. «Şansımız yahut şanssızlığımız kendi kendimizden

doğar. Zira bu dünyada irade kuvvetiyle altedilemiyecek hiçbir şey yoktur. Durumların ancak nisbî bir değeri vardır. Ama hayatımızın başarısı yahut başarısızlığı, bunlar karşısındaki tutumumuza bağlıdır.» İrene'nin kendisine şüphe ile bakması üzerine ilâve etti. «Bu sözlerimin doğruluğunu size ispat edeceğim. Sizi eski halinize getireceğim. Daha doğrusu, hiçbir zaman olamadığınız kadın olmanıza yardım edeceğim.» İrene'nin çözemediği gizli bir mâna ile dolu gözlerini genç kadının gözlerinin içine dikti. «Ama bunun için bana körü körüne itimat etmeniz, ne dersem kabul etmeniz lâzım. Bunu yapabilecek misiniz?»

İrene evet gibilerden başını eğdi.

Pedro devam etti. «Öyleyse bugünden itibaren benim 'vakam'smız. Fakat ikimiz de, aramızda bunun da fevkinde bir şey olduğunu biliyoruz. Size ne kadar medyun olduğumu unutabilir miyim hiç?»

İrene, onun annesini düşündüğünü anlamıştı.

Pedro birden ciddiyeti bırakarak gülümsedi. «Bilirsiniz, Vendrell'ler kimseye borçlu kalmak istemezler,» dedi.

★

İrene o gece gözlerinde yaş kalmayıncaya kadar ağladı. Bedbahtlığının derecesini sanki o güne kadar ölçememiş, hayatının ne kadar başka olabileceğini ilk defa anlamıştı.

★

Ertesi sabah Dr. Vendrell ona, hayat tarzını kökünden değiştirmesini emretti. İlk iş olarak genç kadına yaptığı işlerde aşırıya kaçmasını menetti, hattâ San Juan'da geçireceği saatleri sınırlandırdı.

İrene, «Yorulmaya ihtiyacım var,» diyecek olduysa da genç adam onu susturdu. İrene'nin nelere ihtiyacı olduğunu sadece kendisi biliyordu. Onun, kirli hastaların bölümünde en pis işlerle meşgul olduğunu görünce, sertçe sesiyle, «Bu işleri neden görüyorsunuz sanki?» diye sordu.

Genç kadın sadece, «Rahibelerin yaptıklarını ben niye yapmıyayım?» dedi.

Fakat birkaç gün sonra İrene'ye, doktora hak verdiren bir hâdise oldu. Genç kadın doktorların yemekhanesinin önünden geçerken, asistanlardan biri olan Don Emilio ona seslendi. «Hey sana söylüyorum! Şuraya gel bir dakika! Çabuk mutfağa git ve yemeği getirmelerini söyle. Karnımız zil çalıyor.»

İrene taş kesildi. San Juan'da gerçi her hangi bir hasta gibi muamele görmeye alışıktı, ama doktorların arasında bu defa Pedro Vendrell de bulunduğu için, Don Emilio'nun sözlerine canı sıkılmıştı. Başını kaldırarak sakin bir sesle cevap verdi. «Don Emilio zile basın ve emirlerinizi hademelerden birine tekrar edin.»

Asistan bunun üzerine onu işaret parmağiyle göstererek ötekilere döndü. «Böylesini görmemiştim. Büyüklük hastası mı nedir!...»

Akabinde Pedro Vendrell harekete geçti. Yerinden fırhyarak, «İrene, dün konuştuğumuz kitapları Madrit'e ısmarladım,» dedi. «Başhekim de salondaki piyanodan istifade etmenize müsaade edeceğini bana vadetti.» Sonra genç kadının koluna girerek ötekilere hitap etti. «Aile dostumuz olan Bayan Fabregas fevkalâde bir piyanisttir.»

Asistan pancar kesildi. Diğer doktorlar genç kadına merakla bakıyorlardı. Rahibe Catalina sonradan İrene'ye, «Don Pedro, bilseniz onlara sizi ne kadar methetti. Size hayran,» diye ifşa etti.

Genç doktorun bu tutumu, İrene'nin hasta dimağı için

ilâçların en tesirlisi oldu. Pedro Vendrell ona tıpkı «eskisi gibi» muamele ediyordu. İrene sanki hasta değil de, normal, zeki ve genç doktorun saygı duyduğu ve değer verdiği bir kadındı. Dr. Vendrell umumiyetle hislerini belli etmiyen bir adam olarak bilindiği gibi. onu selâmlamak üzere ayağa kalkması, yürürlerken ona yol vermesi, herkesin yanında fikrini sorması, verdiği cevabı kabul etmesi gibi ilk bakışta önemsiz teferruat, diğer doktorların da İrene'yi başka gözle görmeye başlamalariyle sonuçlandı. Halbuki o vakte kadar doktorlar, rahibeler, hattâ başhekim genç kadına sadece bir hasta olarak bakmışlardı. Pedro'nun davranışları havayı değiştirdi. Onun sayesinde, genç kadından lâboratuvarla alâkadar olması istendi. Daha sonra da İrene sekreterlikte vazife aldı. Başhekim Don Gabriel ona, kütüphanesine girip istediği kitapları götürmesine de izin vermişti. Genç kadın şimdi Pedro'nun güttüğü gayenin, sırf yorulmak için didinecek yerde, bütün kalbiyle ve zekâsiyle çalışması olduğunu anlıyordu. Nitekim genç kadına bir gün. «Buraya büyük bir hizmette bulunabilirsiniz,» demişti. «İstisnai bir vaka olduğunuz için, teşkil ettiğiniz örnek başkalarına faydalı olabilir.»

İrene daha sonra öğretmenlik yapan rahibelere de yardımcı oldu ve gene Pedro'nun telkiniyle dikiş atölyelerinin başına geçti.

Neticede, İrene'nin bütün vazifelerine yetemediği bir zaman geldi. Rahibelerle hastalar onu dört bir yandan çağırıyorlar, genç kadın da onlara faydalı olabildiği için, derin bir saadet duyuyordu. Bu yol ona başka biri tarafından tavsiye edilmiş olsaydı, yeni çalışma hayatına bu kadar kolay intibak edemez ve bu kadar çabuk faydasını göremezdi. Fakat İrene, Pedro Vendrell'e hayranlık duyuyor ve ona körü körüne itaat ediyordu.

★

İrene'nin bir öğleden sonra piyano çalmaya da başlaması San Juan'dakiler için önemli bir hâdise oldu. Genç kadın piyanonun kapağını kaldırmış ve paslanmış parmaklarını alıştırmak için birkaç gam denemişti. Bir melodinin arkasını getirememekten korkuyordu. Fakat nasıl olduysa, parmaklarının altından Chopin'in «Tristesse» si doğdu ve açık pencerelerden her tarafa yayıldı. İrene gözleri kapalı çalışıyordu. Gözlerini tekrar açmca, odayı her taraftan birtakım karaltıların doldurduğunu ve bunlardan kiminin sandalyelere iliştiklerini, kiminin yerlere çömeldiklerini, yahut da sessizce piyanonun etrafını çevirdiklerini gördü. Genç kadın bu zavallıların hepsinin teker teker yüzlerine baktı. Müzik, bu garip çehrelerdeki delilik izlerini silmişti. Donuk bakışlı aptal bir kızın gözleri parlamış, korkunç bir çehre tatlı bir tebessümle aydınlanmıştı. Kapılardan birinin önünde duran Pedro Vendrell de aynı mucizeyi müşahede etmişti.

İrene piyanonun kapağını kapadıktan sonra yanma yaklaştı. «San Juan'ın başhekimi ben olsaydım, her akşam piyano çalmanızı talep ederdim,» dedi.

Genç kadın gülümsedi. «Müzikoterapiden mi bahsediyorsunuz?»

Fakat genç adam gayet ciddiydi. «Demek istediğim şu,» diye izah etti. «Sizin içinizdeki berrak kuvvet burada etrafımızı çevreliyen karanlık kuvvetle mücadele ediyor.»

★

Pedro akşamları İrene'yi almaya geliyor, iki dost bahçenin bir köşesine oturup gevezelik ediyorlardı. Genç adamın konuşması, İrene'nin o vakte kadar tanıdığı bütün

erkeklerinkinden farklıydı. Olaylar ve insanlar hakkında hükümler veriyor, herkesi, gerçekleri makiyajsız görmeye alışmış bir insanın realizmiyle tahlil ediyordu.

— «İnsanların ekserisi şöyle veya böyle değillerdir, öyleymiş gibi davranıyorlar,» diyordu. «Hepimiz başkalarının üzerinde belli bir izlenim uyandırıyoruz, ve orta adamın, şuurlu veya şuursuz olarak belli bir yönde gösterdiği çaba, onu belli bir örneğe göre şekillendiriyor. İnsanlar bir örneğe benzemeye çalışa çalışa öyle oluyorlar. Ama gördüğünüz gibi deli, bu tasayı, bu nefis kontrolünü kaybetmiş insandır. Benliği, görünüşün kalıbını parçalamıştır. 'Öz ego' su, 'üstün ego' suyla alay ediyordur.»

İrene'nin düşünceleri Raoul'a yönelmişti: tetkik altında olduğunu hissettiği zaman, genç adamın ifade değişikliklerine, ses tonlarına ve tavırlarına, daima «görünüşü kurtarmak» yolunda gösterdiği çabaya. Genç kadın Dolores'i ve Pablo'yu da düşündü ve gerçek benliklerinin, etüt mahsulü pozlarını yıkabildiği durumları hayalinde canlandırdı. Tanıdığı kişilerin gerçek benliklerinin ne olduğunu kendi kendine düşündü ve bakışı Pedro'nun üstünde durdu.

Akabinde dayanamayıp sordu. «İnsanlığı bütün çıplaklığıyla görmek size tiksinti vermiyor mu?»

Böyle derken Pablo Arroyo'yu düşünmüştü.

Pedro, «Hayır,» dedi, «ıstırap bir vasıtadır. Bazı vakalarda insanı âdileştirir, ama bazan da ruhunu temizler.»

Genç kadın ağır ağır, «İnsanların meziyetlerine inancım kalmadı,» diye söylendi. «Arkadaşlık ile aşkın da nedemek olduğunu anladım.»

— «Bazı kimselerin sizi hayal kırıklığına uğrattıkları muhakkak. Ama bu, müspet duygulara inancınızın kalmadığını söylemeniz için sebep değil.» Eğilip genç kadının gözlerinin içine baktı. «Ben aşkın var olduğuna inanı-

yorum! Dostluğun keza!» Kısa bir duraklamadan sonra ilâve etti. «Bir an evvel buradan çıkmanız zaruret halini alıyor. Madrit'e dönünce, ilk iş olarak kocanızla görüşeceğim.»

— «Yapmayın. Arkamda bıraktığım hayata dönmek istemiyorum.»

— «Bir kızınız olduğunu unutuyor musunuz?»

— «Unuttum mu sanıyorsunuz? Buradaki zavallıların yanma yaklaştığım zaman, onların şahsmda biraz da kızımı öpmediğimi nereden biliyorsunuz? Ama Gloria'nın bana ihtiyacı olmadığını biliyorum. Beni İsviçre'de bir verem sanatoryumunda zannediyor. Hakikati bilmediği için mesut. Babasını taparcasına sever. Raoul da onu elinden geldiği kadar şımartır.» Genç kadın gözlerini ellerinin üzerinde gezdirdi. «Kocamın hâlâ o kadınla olduğunu Blanca'dan biliyorum. Evimde ne işim var benim?»

Pedro, «Yaşamak vazifenizdir İrene,» diye mırıldandı.

İrene bembeyaz olan saçlarını işaret ederek sordu. «Beyazlı Kadın'ın karikatürü olarak yaşamaktan mı bahsediyorsunuz?»

— «Hayır, daha mükemmel bir 'Beyazlı Kadın' olmanızı istiyorum.»

Yanıbaşlarında bir kahkaha çınladı. Yüzü boyalara bulanmış ve ayakları çıplak olan Juana Dominguez karşılarında belirmişti.

— «Yine mi Dona İrene'yle berabersiniz?» diye Pedro'ya çattıktan sonra, genç doktorun önünde diz üstü düşerek şaşkın yüzünü ona çevirdi. Elleri, erkeğin ceketinin yaka klapalarını okşarken boğuk bir sesle, «Yakışıklı... yakışıklı... yakışıklı...!» diye heceliyordu.

İrene yanaklarının kızardığını hissetti. Karşısında oynanan iç acısı sahneyi biliyordu, tekrar seyretmemek için oradan gitmeyi çok isterdi.

Fakat Pedro Vendrell'in yüz ifadesi sertleşti ve bakışlarına madenî bir parıltı geldi. «Hemşire Dominguez,» dedi, «siz hasta değilsiniz.» Böyle derken genç kızı omuzlarından kavramıştı.

— «Hayır, doktor, ben deliyim.» Erkeğinkilere gitgide yaklaşan dudaklar, bir vecd gülümsemesiyle aralanmıştı.

Pedro itiraz etti. «Hayır, değilsiniz! Üstelik yaptığınızın. doğru bir hareket olmadığını da biliyorsunuz. Çünkü siz efendi bir kadınsınız, Hemşire Dominguez.»

Deli gülerek devam etti. «Hayır, hayır! Ben...»

Yenilen Juana'nın, isterik bir inlemeyle yere çökmesiyle sonuçlanan garip bir düello oldu, bu.

Genç doktor o zaman bambaşka bir ses tonuyla, «Ağlama,» dedi. «Tamamiyle iyileştiğin zaman, eskisi gibi olacaksın. O zaman seni hastaneme alacağım. Oldu bitti mükemmel bir yardımcısındır.»

Juana, elinin tersiyle gözlerini sildi. Sonra, yüzünde bambaşka bir mânayla başmı doğrulttu. «Sakın unutmayın bunu, doktor,» diye geveledi. «Sizin yanınızda çalışmayı o kadar isterim ki!...»

Pedro, uzaklaşan bahtsızın arkasından bakarak, «Zavallı kız,» dedi.

İrene gayri ihtiyarî, «Acaba benim hakkımda da aynı şeyi mi düşünüyor?» diye merak etti. Pedro, İrene'ye karşı da aşağı yukarı aynı lisanı kullanmıyor muydu? «Mükemmel bir yardımcıydın.», «Daha mükemmel bir Beyazlı Kadın olmanızı istiyorum.»

Uykusunun kaçtığı vakitler, genç kadın delinin boğuk sesini, tıpkı tekrarlanan çekiç darbeleri gibi dimağının içinde duyuyordu: «Yakışıklı... yakışıklı... yakışıklı...!»

O zaman korku içinde, «Aman Allahım!» diye düşünüyordu.» «Sakın ben de bir gün yakasını okşamayayım?»

O öğleden sonra onu boşu boşuna bekledikten sonra, tam San Juan'a gireceği sırada, kendisine doğru geldiğini görmüştü. Pedro'nun, kararlı ve geniş adımlarıyla sanki havayı yarmak istermiş gibi kendine özgü bir yürüyüşü vardı.

— «Bugün sizin için ne 'azgınlar' var, ne de 'kirli' ler,» dedi. «Siz ve ben kırlarda dolaşacağız.»

Bundan sonra bahçe kapısını açtırttı.

İrene duraklıyarak, «Çıkıyor muyuz?» diye sordu.

— «Gayet tabiî. Çıkıyoruz.»

Zararsız bir deli olan ihtiyar kapıcı Justo, elini başındaki beresine götürdü. «Bu, iyiye alâmet Dona İrene.»

Genç kadın, arkasında kapanan kapının ve sürgüsünün tıkırtısını duyunca, birden içinde bir boşluk hissetti ve Pedro'nun koluna sarıldı. «Dışarıdayım,» diye düşünüyordu, «dışarıdayım.» Yolun iki yanında uzanan bu hür dünyaya huşûyla bakıyordu. Manzara, bir yılı aşkın zamandır gördüğü manzaranın tıpatıp eşiydi. Öyleyken ona değişmiş göründü: mısır tarlaları sanki daha renkli, güneş sanki daha parlaktı. Hava, sürülmüş toprak, hayat kokuyordu. Pedro, genç kadının sessizliğine hürmet ediyordu, fakat İrene, kolunun altında onun kolunun sıcaklığını hissetti. Bu ise garip ve pek tatlı bir duyguydu.

Genç adam, «Şu patikaya sapalım,» dedi. «Bizi kestane korusuna götürür.»

— «Buraya sık gelir misiniz?»

— «Sonuncusu hariç, her yaz gelirdim. Bu bölgeyi, en kuytu köşelerine varıncaya kadar avucumun içi gibi tanırım.»

Yeşil kitle yolun bir dönemecinde karşılarında belirdi, böylece, çok geçmeden kendilerini yapraklardan örülü bir kubbenin gölgesinde buldular. Pedro genç kadını ağaçların arasındaki bir açıklığa kadar götürdü. Orada yere oturdular.

Genç adam, «Buraya güya çalışmak için gelirim, ama sivri sıçanlara bakıp oyalanmamdan, vakit boşuna geçerdi.» dedi.

İrene gülümsedi. Erkek, bunun, genç kadının çok uzun zamandan beri ilk gülümseyişi olduğunu nereden bilecekti.

Genç kadın, «Sivri sıçanların oyalıyabileceği bir adama hiç benzemiyorsunuz ama,» dedi.

Pedro yere uzanarak dirseğine abandı. «Beni o kadar mı insanlıktan uzak buluyorsunuz?» dedi. «Halbuki bilseniz, işimin arasında kaç kere şimdiki gibi yere uzanıp toprak anamızın kalbinin atışına kulak veremediğime esef ettiğim olmuştur!»

İrene bir ara, «Hâlâ Prado Sokağında mı oturuyorsunuz?» diye sordu.

Genç adam evet gibilerden başını salladı. «Sizin katınıza indim. Nedense o eve bağlıyım.» Sonra İrene'ye odaları nasıl tanzim ettiğini tarif etti. Arkada büyük bir lâboratuvar kurmuştu. Salonlar kitaplarla ve fiş dosyalariyle dolup taşıyordu. Kendisinin lükse ihtiyacı yoktu. Nasılsa pek az kişinin tanıdığı bir doktordu.

İrene, «Ah, anneniz bu halinizi görseydi,» demekten kendini alamadı.

Bundan sonra bir müddet Dona Elena'dan bahsettiler, daha doğrusu bahseden, Pedro'nun büyük bir dikkatle dinlediği hâtıraları yâdeden İrene oldu. Elena'nın bahsinin açılışı, Pedro'yu çocukluğunu anlatmaya sevketti. «Şimdi çetin bir çocukluğumun oluşuna memnunum,» dedi.

— «Benimkisi başka bakımdan çetindi.» En eski intibalarını büyük bir netlikle diriltebilmesine İrene'nin kendi de şaştı. Hiç bir tiki, ses perdelerindeki hiç bir değişikliği gözden kaçırmayan bu bakışın karşısına her şeyini sermekten gizli bir haz duyuyordu.

Pedro ona bakarak, «İrene siz son derece duygulu olarak dünyaya gelmişsiniz,» dedi. «Beşiklik çağınızdan itibaren daima şefkatle çevrili olmaya ihtiyacınız varmış.»

İrene'nin gözleri dalmıştı. «Pedro, hastalığımın esası neydi?» diye sordu.

— «Geçirdiğiniz kriz, baskı altında tuttuğunuz duygularınızın taşmasının neticesi. Ama artık iyileşmiş sayılırsınız.

Genç kadın ona endişeyle baktı. «Ama gene fenalaşabilirim, değil mi?»

— «Tabiî, dikkat etmek lâzım.» Genç doktor kısa bir duraklamadan sonra ilâve etti. «Ama gelecekten korkmanız için sebep yok. Gerçek değerinizi anladığınız gün, sizin için her şey değişecek.»

— «Çok geç kalmış değil miyim? Kendimi otuz yaşında o kadar ihtiyar hissediyorum ki.»

Pedro, elini, genç kadının otların üzerindeki elinin üstüne koydu. «Öyle lâf istemem,» diye emretti. «Ben fena kâhin sayılmam. Önünüzde daha uzun saadet yılları olduğunu biliyorum.»

İrene bu kemikli erkek eline bakmamaya çalışıyordu. Öteki eliyle yanıbaşındaki bir kır çiçeğini koparark parmaklarının arasında ezdi. Hafif bir sesle, «Pedro, erkek için işi bir gayedir. Ama kadın için tek gaye erkektir,» dedi.

— «Öyle de olsa ne olacakmış?»

— «Erkek yani kocası için zavallı bir insan harabesi olduğunu, kadın vücuduna ve ruhuna rağmen, bütün haklarını kaybettiğini bilen kadına saadetten nasıl bahsedebilirsiniz?»

Pedro doğruldu. «Böyle şeyler söylemenizi, hattâ düşünmenizi menediyorum! Hasta olduğu, yahut başına bir felâket geldiği için, insanın sevdiğinden soğuması mı icabeder yani?» Birden sesi dikleşti. «İnsan sevince, sadece

birkaç yüz hattını, bir sinir sistemini, yahut birkaç zarif hareketi sevmez. İnsan sevince...» Genç adam burada sözüne ara vererek yanındaki kadına baktı.

İrene bir an onun kendisini kollarının arasına çekip öpeceğini zannetti. Kalbi bunun üzerine duracak gibi oldu ve yanaklarını ateş bastı. Erkek de bunu farketmiş gibi, elini genç kadının elinin üzerinden ağır ağır çekti.

İkisi de susmuşlardı. İrene, kopardığı çiçeğin dikenlerini avucuna saplamakla meşguldü. Ortalık loşlaşmaya yüz tuttukça, koru binbir küçük gürültü ve iç bayıltıcı koku ile doluyordu.

Pedro neden sonra, «İrene, önünüzde daha nice mesut günler olduğunu biliyorum,» diye mırıldandı.

Genç kadın başını kaldırıp ona baktı. Genç adam, arkasındaki ağacın gövdesine yaslanmıştı. Bakışları dalgın olmakla beraber, son derece mânalıydı. İrene onun zayıf yüzünün çıkıntılarına ve biçimli dudaklarının enerjik ifadesine bir kere daha dikkat etti. Gayri ihtiyarî, «Tam bir cengâver ağzı. Kazanılan zaferler kadar kaybedilen savaşların dahi değiştiremiyeceği bir ağız,» diye düşündü.

Birden eline sıcak bir şeyin yayıldığını hissetti. Bunun kan olduğunu derhal anladı. Bu fizikî acı ona nedense iyi gelmişti.

Uzunca bir zaman sonra Pedro başını ondan yana çevirerek gülümsedi. «Artık dönsek mi?» diye sordu.

İrene sessizce ayağa kalktı ve siyah elbisesine yapışmış birkaç otu eliyle süpürdü.

★

Odasına girince doğru lâvabonun üzerindeki aynaya yürüdü. Umumiyetle bu aynaya sadece mihaniki şekilde saçlarını taramak için bakardı. Ama bu defa öyle olmadı. Zayıf yüzü, iri gözleri ve bir rahibenin urbasına benziyen el-

bisesiyle kendini olduğu gibi gördü. Ugarte Kliniğinin bir sakininden başka neydi ki? Bağırmamak için yumruğunu ağzına tıkayarak bir sandalyenin üzerine çöktü. O vakte kadar bir kayıtsızlık zarfının içinde bir bitki kadar duygusuz yaşamıştı. Ne çare ki şimdi birisi bu zarfı yırtmıştı. İrene elleriyle yüzünü örterek, «Ne olur, beni rahat bıraksa,» diye mırıldandı. Bu «normal» erkek ondan ne istiyordu sanki?

«İnsan sevince» diyen sesini bir kere daha duyar gibi oldu. Erkeğin yüzü gözlerinin önündeydi. Bakışını hâlâ üzerinde hissediyordu. Öyle de olsa ne çıkardı? Yoksa bir yabancının, onu tedavi etmek için gösterdiği acıma ile karışık alâkayı o da diğer deliler gibi gözünde büyütüyor muydu?

— «Allahım, yalvarırım bana merhamet et,» diye hıçkırmaya başladı. Uzunca bir zaman ıstırabı ile baş başa kaldı. Sonra anî bir kararla yeniden fırhyarak odasının kapısını açtı ve duş dairesine doğru koşmaya başladı. Oraya gelince, elbisesini paralarcasına üzerinden atarak, vücudunu, fışkıran buz gibi suya kırbaçlattı.

Gösterdiği şefkat, İrene'nin kadınlık tarafını uyandırdı ise zavallı adamın ne suçu vardı?

★

Yemek saatinde, arkaya çekip firkelediği saçlarının altında yüzü her zamankinden solgundu. Solundaki odada ilerleyen bir felce uğramış yaşlı bir hanım yatıyordu. İrene oraya giderek, hastanın başını bekleyen Rahibe Clarisa'dan nöbeti devir aldı.

★

Genç kadın bundan sonraki birkaç gün klinikten bir yere kıpırdamadı. Akşam olunca kiliseye kapağı atıyor ve

orada saatlerce diz üstü kalarak dua ediyordu. Bu hal, Pedro bir gün sabahın erken saatinde Rahibe Catalina ile odasına gelinceye kadar devam etti. Genç doktor, İrene'nin hasta olmasından endişe etmişti. Genç kadın ona bir şeyi olmadığını söyleyince, «San Juan'da gözlerim hep sizi aradı,» diyerek odadan çıktı.

İrene normal hayatına dönmüştü. Sözle veya hareketle ifade edilmemesine rağmen, kendini her an Pedro'nun ilgisiyle çevrili hissediyordu.

Bundan sonraki günler, ona, kâh erkeğin varlığının doğurduğu saadeti, kâh genç doktor için sadece hastalarının bir tanesi olabileceği düşüncesinin yarattığı ümitsizliği getirdi. Bazan laboratuarın madenî yüzeylerinde kendine bakınca, içinden, saç kuvaförünü değiştirmek ve köyün terzisinde kendine daha yaraşan bir elbise diktirmek geliyordu, fakat, bostanın pancarlarıyla yüzünü, gözünü boyayan ve saçlarını, yastığından kopardığı tutam tutam kuş tüyüyle süsleyen Havai Sofia adlı orta yaşlı deli kadına benzemek korkusu elini tuttu. Genç doktorun peşini bırakmıyan o taşkın kadınlardan biri zannedilmek endişesi ise, Pedro'ya karşı çekingenliğini, hattâ soğukluğunu arttırıyordu. Buna mukabil, bir gün buradan uzaklarda tekrar karşılaştıklarını ve kendisinin yine genç ve güzel olduğunu hayal ediyordu. Halbuki güzel ve cazip olmayı eskiden ne kadar lâkaydiyle karşılardı! Bir yıl önce, dönüp arkasmdan bakmayan erkek ve yüzüne takılınca hayranlık yansıtmayan bakış yoktu. Küçük geri zekâlılara alfabeyi tekrarlatırken veya çarşaflara işaret koyarken, erkeğin hayatında ne gibi bir kadın olduğuna ve Pedro'nun o kadını sahiden sevip sevmediğine dair kafasını işletirdi. Ne çare ki çığlıklar, kaba saba lâflar, dürtüşler onu çok geçmeden hakikate döndürürdü.

Geceleyin ortalıktan el ayak çekilince, bazan yatağından kalkıyor ve koridora çıkıyordu. Bunun ucundaki pen-

cereden Don Gabriel'in binası görülüyordu. Pedro'nun odası sadece pencerenin yanındaki alçak bir lâmbadan ışık alıyordu. İrene, durduğu yerden onun, bir kitabın üzerine eğilmiş olan başını seçebiliyordu. Bu gibi anlarda genç adam için dış dünyanın silindiğini çok iyi biliyordu. Elleriyle pencerenin demir parmaklıklarına sarılarak ve ayaklarının altında taşların soğuduğunu hissederek bazan saatlerce bu durumda kaldığı oluyordu. Odasına dönünce de kendini yatağının üzerine atıyor ve ağlamamak için yüzünü yastığına gömüyordu.

★

Rosina dalmıştı. İrene kalkarak kızın üstündeki yorganı düzeltti. Pedro Vendrell'in hayali San Juan'da geçirdiği günleri dolduruyordu. Tıpkı kendisinin o üç ayı doldurması gibi.

Genç doktorun gidişinden sonra İrene yalnızlık ve hasretten hastalanmaktan korkmuştu. Sonra, kendine gayret vermeye çalıştı. Pedro bundan sonraki yaza gene gelecekti, İrene o vakte kadar onun gösterdiği yolda yaşamaya devam etmeliydi. Bu kararla kendini vazifelerine hasretti, fazladan fedakârlıklara ve onur kırılmalarına katlandı, Don Gabriel Ugarte'ye hemen hemen bir evlât sevgisi gösterdi ve Pedro'yu gece ve gündüz kâh ümitle, kâh ümitsizlik içinde düşündü.

★

Kocası Raoul bu müddet zarfında onu yalnız bir kere ziyarete gelmişti. Genç kadındaki değişikliğe hayret etti. «İrene, evine dönmeni istiyorum,» dedi.

İrene cevaben, «Bana dön dediğin zaman dönerim,» diye karşılık verdi.

Raoul, karısiyle göz göze gelmemek için bakışlarını eğdi. Don Gabriel Ugarte ona bir müddet daha beklemelerini tavsiye etmişti.

İrene, «Bir gün gelecek, onu düşmanca bir sessizlikle karşılayacağım. Tıpkı aptal Elena'nın onu döven kocaya yaptığı gibi,» diye düşünüyordu.

Blanca seyrek de olsa bazan tâ San Sebastian'dan koşup geliyor ve onun,-başkalarının günahlarının kefaretini çekmek olarak nitelendirdiği davranışlarını çığlıklarla protesto ediyordu.

İrene, «Ne yaparsın! İnsan her şeye alışıyor,» diye mukabele ediyordu.

İrene'nin hastane içindeki rolünü kavrayınca, Blanca'nın şaşkınlığı sonsuz oldu.

İrene, «Şimdi deli olduğuma sahiden inanıyor,» diye düşünüyordu.

Pedro'nun gelişinden önce, yengesinin, vakit vakit merdiven boşluğundan sarkarak annesini düşündüğünden ve San Juan'ı Ugarte Kliniğinin yanına yerleştirdiği için Tanrı'ya şükrettiğinden Blanca'nın haberi yoktu tabiî.

Sonradan, San Juan denilen dünyayı çevreleyerek burasını bir ölüler adası haline getiren yüksek duvarlar, İrene'ye bir çeşit serbestliği tattırdı. Genç kadın, hiç evlenmemişmiş, kocası, yuvası, kızı yokmuş gibilerden belirli belirsiz bir his duyuyor, bütün ailesinin, ona tapan bu zavallılar olduğuna, ve mahkûm edildiği bu sürgünün, ona yeniden hayal kurmak ve istediğini düşünmek hakkını verdiğine inanıyor olmuştu.

★

Küçük kız yatağının içinde inleyerek öte yana döndü. «Ağrıyor... ağrıyor...»

Nihayet yazla beraber Pedro da geldi. Bir yıl önceki

tatlı hayat gene başlamıştı. Genç doktorun ilgisi, şefkati ve müşterek hâtıralarının bolluğu, bu kadar acılığın arasına biraz tatlılık katıyordu.

İrene, oradan oraya tüy kadar hafif, âdeta uçar gibi koşuşundan ötürü «Rahibe Kelebek» diye adlandırılan Rahibe Luz'u hiç unutamıyacaktı. Kanatlı beyaz başlığıyla etekleri daima havalanan bu şen rahibe, bir sabah bir elinde Justo'nun hediyesi olan bir demet menekşe, öbür elinde ise bir kap dolusu dışkıyla Pedro'yla İrene'nin karşısına çıkmış ve, «Bakın, doktor bey, şiir ve nesir,» demişti.

Petro bunun üzerine gülerek, «Burada, etrafımızdaki her şeye, idealleştirmeden veya şekilsizleştirmeden şiir katmasını bilen tek şair sizsiniz,» diye mukabele etmişti.

— «Doktora bakın!» Rahibe kahkahalarla gülüyordu.

Zavallı Rahibe Kelebek! Dört bir yana ihtimam göstermeye bu kadar acele edişi, belki de günlerinin sayılı olması yüzündendi. Günün birinde, kan kusmasını radyografiler, konsültasyonlar takip etti, derken bir ambülans zavallıyı, çok geçmeden son nefesini vereceği Avila sanatoryomuna nakletti.

Blanca hiç beklenmediği bir sırada çıkagererek, Raoul'la Dolores Puertoseguro'nun arasındaki aşkın sona erdiği haberini getirdi. Kont Puertoseguro'nun ölümü ve İrene'nin iki yıla yakın zamandır evinden uzak oluşu, bu aşkın bütün tadını tuzunu yoketmişti. Blanca, «Raoul çok değişti. Bayağı melankolik bir adam oldu. Gloria da pek iyi değil. Mütemadiyen öksürüyor,» diyordu.

İrene bütün o geceyi nefsiyle mücadele etmekle geçirdi. Ertesi sabah doğru Don Gabriel'in odasına yollandı. «Evime dönmek istiyorum,» diye kararını bildirdi.

Başhekim, «Kocanıza derhal bir mektup yazacağım,» diye vadetti.

İrene'ye yolladığı cevabında Raoul, yeni piyesinin yakın bir tarihteki prömiyerinden sonra onu almaya geleceğini yazıyordu. Şimdiki halde provaları yüzüstü bırakmasına imkân yoktu. Sonunda geliş tarihini bildirdi. İrene artık sabırsızlıktan saatleri sayıyordu. Derken 18 temmuz isyanının patlak vermesiyle bütün bu projeler suya düştü.

★

Pedro olmasa, İrene belki de bundan sonraki üç yıla tahammül edemezdi. Genç adam, tâyin edildiği hastanelerden yazdığı mektupları ne yapıp ne edip ona ulaştırıyordu. Genç kadının çocuğumsu bir heyecanla beklediği bu kısa mesajlar ve daima dolu olan günleri, bekleme devresini atlatmasına yardım etti.

Günün birinde Pedro, kendisi gibi askere alınmış birkaç arkadaşiyle birlikte hastaneye gelerek eniştesine misafir oldu.

İrene, onun bahçede haki üniformasiyle kendisine doğru geldiğini görünce, bir an için kalbi duruyor zannetti.

Pedro ona, «İç harb, bu! Uzun sürmez,» dedi. Kısa bir duraklamadan sonra ilâve etti. «Niçin bizimle gelmiyorsunuz? Sizin gibi kadınlara ihtiyacımız var.»

İrene, ona itaat edebilmek için elinde olsa hayatının yarısını feda edebileceğini hissediyordu. Çaresiz, «Hemşirelik diplomam yok,» diye itiraz etti.

Genç adam, onun bu sözlerini duymamış gibi, «Kararınızı vermeye bakın,» dedi. «Başhekim sizi benim götürmeme müsaade eder.»

— «Olmaz, Pedro. Kocam beni gelip alıncaya kadar burada kalmaya mecburum.»

— «Siz bilirsiniz.»

İrene, onun hayal kırıklığına uğradığını sezdiği için yarı şaka, «Kaderimi teslim edebileceğim bir tek kişi varsa, o da sizsiniz,» diye atıldı.

Genç adam ona bakmaya devam ediyordu. «Öyleyse ne duruyorsunuz,» dedi.

Doktor subaylar hastanede bir hafta kaldılar. Pedro Vendrell, günün en büyük kısmını mühim ameliyatlar için çağırıldığı şehir hastanesinde geçirmekle ve ancak ortalık kararırken San Juan'a dönmekle beraber, İrene'yle baş başa oturmak için mutlaka birkaç dakika buluyordu. Bu kısa buluşmalar genç kadını son derece mesut ediyordu.

Akşam yemeğinden sonra başhekimin binasındaki toplantılara da Don Gabriel'in davetlisi olarak katılıyordu. Misafirler bu toplantılarda cephedeki hayatlarını: Hiç durmadan ameliyat yapmakla geçirdikleri geceleri, şarapnel yağmuru altındaki âcil müdahaleleri, malzeme yokluğundan duydukları ümitsizliği ve öfkeyi hikâye ediyorlardı.

Doktorların Don Gabriel'e veda ettikleri akşam, Yüzbaşı Vendrell'in elini sıkarak, «Sizinle gidemediğime çok müteessirim Pedro,» diyen İrene oldu.

Pedro ona bakarak tashih etti. «Yalnız benimle değil, hepimizle.» Böyle derken gri bakışlarında hem müşfik, hem de alaycı bir mâna vardı.

★

Bir takım sesler dışarıdan, «İçeriye girilebilir mi?» diye bağırdılar.

Dikiz deliği açıldı ve bir bakış odayı gözden geçirdi. Derken, birkaç hasta, ellerinde öteberiyle içeri girdiler. Juana, İrene'ye, kroşeyle örülmüş bir yaka uzattı. «Gloria için, Dona İrene.»

Öbürleri de ahmakça ve bulaşıcı bir gülüşle, «Gloria için,» diye tekrar ettiler.

İlgiyle bakan Rosina'nın yatağının üstüne hazinelerini yığıyorlardı.

'Ermiş', pembe kordelelerle süslü alelacayip bir basma önlük getirmişti. «Dikiş dikeceği zaman için,» diye diye izah etti.

Ürkek tavırlı ve titrek kafalı bir ihtiyarcık olan Zoila Teyze, İrene'nin avucuna eski altın küpeler sıkıştırdı. «Ne kadar güzel şeyler, değil mi?» dedi. «Tam bir genç kız için...»

Son derece duygulanan İrene, ince ajurlarla süslü kaba keten mendillere, gene ajurlu, fakat insanın, yüzünü ekşitmesine sebep olacak kadar çirkin kiremit renginde bir el işi çantasına, çikolata kâğıdına sarılı bir tarağa uzun uzun hayranlığını belirtti. Bütün deliler, hazinelerini sakladıkları yataklarının altındaki bavuldan İrene'nin şerefine bir şeyler bulup çıkartmışlardı.

«Gloria için.» Bu ismin, bütün bu ağızlar tarafından bu kadar teklifsizce hecelendiğini duymak, insanın tuhafına gidiyordu. Deliler bol bol teşekkür alarak gittikten sonra, İrene Rosina'ya baktı. «Ne dersin bunlara?»

Küçük kız sakil önlüğü okşuyordu. Tatlı bir sesle, «Kızınız anlıyacaktır...» diye mırıldandı.

YEDİNCİ KISIM

İrene, yazı odasının kapısını itince Don Gabriel'in yerinde olmadığını gördü. Buna mukabil, perdeleri aralamış olan Raoul avluya bakıyordu. Genç adam birisinin içeri girdiğini duymadığı için, İrene onu birkaç saniye rahatça tetkik edebildi. Raoul fazla değişmemişti. O kadar iftihar ettiği genç silûetini belki biraz kaybetmiş, şakakları da kırlaşmıştı, ama hareketsizliğine rağmen hâlâ hayatiyet dolu ve tetikte olduğu gözden kaçmıyordu. Bir çatırdı duyması üzerine, hızla döndü. Siyahlara bürünmüş kadını görünce irkilmekten kendini alamadı.

İrene, «Onu korkuttum,» diye düşündü ve içeri girerken patırtı etmediğine bayağı pişman oldu. «Hoş geldin Raoul,» dedi. Sesinin tabiî çıkabilmesine kendi de şaşmıştı.

Her türlü vaziyete kolayca uyabilmesine rağmen, Raoul'un kendini toparlıyabilmesi birkaç saniyesini aldı. Gözleri, genç kadının beyaz saçları, heyecandan gerilmiş yüzü ve mütevazı esvabının arasında gidip geliyordu. «İrene,» diyerek ona yaklaştı. Münasip bir harekette bulunmaya çabaladığı belliydi.

Sonunda kocasına yardım eden İrene odu. Öpmesi için ona alnını uzatarak, «Yolculuğun iyi geçti mi? Gloria nasıl?» diye sordu.

Raoul dudaklarını genç kadının alnına belirli belirsiz

değdirdi. «Gloria iyi,» diye cevap verdi. «Ya sen nasılsın? Ugarte'nin dediğine bakılırsa...»

— «Demek Don Gabriel'i gördün.»

— «Evet. Az önce beraberdik.»

Araya kısa bir fasıla girdi.

Raoul biraz sonra bir şey söylemiş olmak için, «Ugarte senden çok memnun,» dedi.

İrene de, «Ondan o kadar büyük iyilikler gördüm ki,» diye mukabele etti. Bir yandan da, «Aman Allahım! İstediğim bu değildi. Yapamadık,» diye düşünüyordu. Kocasına yaklaşarak bir elini onun kolunun üzerine koydu. Bu fırsatı bir daha bulamazdı. «Raoul,» diye başladıysa da koridordan akseden bir çığlık onu susturdu.

Raoul, bağıran sanki oymuş gibi, karısına korku ile bakıyordu. İrene elini çekti. İçinden, «Ben değildim... O, ben değildim,» demek geliyordu. Bacaklarının titremeye başladığını farketti.

Raoul mevzuu değiştirmek için, «Eşyan hazır mı?» diye sordu. «Bir an evvel yola çıkmak lâzım. Zaten fazla geç bile oldu. Geceyi Burgos'ta geçirmek zorunda kalacağız.»

İrene ne dediğini bilmez halde, «Önce Don Gabriel'e veda etmemiz lâzım,» diye atıldı.

Bu zatın tam o esnada odaya girmesi gergin havayı biraz yumuşattı. Don Gabriel, meşhur yazara, karısını San Juan'da herkesin arıyacağını belirttikten sonra, sesini değiştirerek İrene'ye hitap etti. «Fırtına çıkmak üzere,» dedi. «Zavallı hastalarımız bunu hissediyorlar.»

Yeni bir çığlık duvarları titretti. Daha yakından gelen bu ses, bir insan kükremesine benziyordu. Raoul eldivenlerini tırtıklıyordu.

İrene yavaşça ona, «Bu hastaya elektro-şok yapacaklar,» diye izah etti.

Raoul Fabregas doktora döndü. «Yolunuz Madrit'e

düşerse, bize bekleriz Don Gabriel.»

İrene düşünüyordu. «Bir dakikaya kadar dişlerinin arasına kauçuk parçasını sıkıştırırlar ve birkaç kişi elini, kolunu tutar. Hasta da o zaman ister istemez susar...»

Gardiyanların elinden kurtulan birkaç hasta kapıda yolcuları bekliyordu. İnce, kalm bir sürü ses İrene'ye hitap etti. Küçük kızlar eteğine asılmışlardı. «Güle güle Dona İrene. Güle güle güzel İrene!» Deliler, genç kadının elbisesini okşuyor, ellerini öpüyorlardı. Raoul Fabregas, yüzünde sabırsız bir ifadeyle karısının bahtsız dostlarını seyrediyordu. Kolalı yakası ve melon şapkasiyle daima şık gezen orta yaşlı bir deli İrene'ye bir demet çiçek uzattı. «San Juan'da sizi hiç kimse unutmıyacak hanımefendi.»

İrene bir sağa bir sola, «Teşekkür ederim,» diyordu.

Zoila Teyze, Raoul'a sokularak hıçkırmaya başladı. «Ah beyefendi, biz onsuz ne yaparız?»

Birkaç ses bunun üzerine, koro halinde, «Gittiğini istemiyoruz. Gittiğini istemiyoruz!» diye bağırmaya koyuldular.

Don Gabriel, «Çabuk, otomobilinize binin,» diye tavsiye etti.

İrene uzanan elleri sessizce sıktı ve kendisini zaptetmeye çalışan parmaklardan sıyrılarak otomobile atladı.

Şoför de kuru bir gürültüyle kapıyı çarptı. Genç kadın, bu şahane arabanın dibinde ruhiyatçıya birden pek küçük ve pek yalnız, âdeta kaybolmuş göründü. Don Gabriel Ugarte, yazarın, direksiyona sarılmadan önce ona yöneltiği son teşekkürü hemen hemen dinlemedi bile.

Küçük kızları yana iterek, «Dikkat!» diye bağırdı.

— «Güle güle Dona İrene! Güle güle Dona İrene!»

Otomobil hareket edince, Dr. Ugarte'nin İrene Quiroga'yla ilgili olarak görebildiği son şey, genç kadının ak saçlarının altındaki şeffaf çehresi oldu. Bu ve tatlı, lâkin ne neşesiz gülümseyişti...

Raoul karısının arabadan inmesine yardım etti ve beraberce otele girdiler.

Resepsiyon salonunu dolduran heyecan içindeki birkaç genç kız İrene'yi görünce, «Ne kadar garip kadın!» diye fısıldaştılar.

Derken içlerinden biri Raoul'u farketti ve kırıtarak ona yaklaştı. «Hangi rüzgârlar attı, Don Fabregas? Bu ne hoş tesadüf böyle? Değerli yazarımız, beni tanımadınız mı, yoksa tanımak mı istemiyorsunuz?»

— «Adela!» Raoul, kendisine uzatılan eli hararetle sıktı. «Bu ne tatlı sürpriz! Yine bütün güzelliğiniz üzerinizde!» Gülümsiyerek genç kızı tepeden tırnağa süzüyordu.

Öbürleri itiraz ettiler. «Büyük adam, biz de buradayız! Hem biz de hiç fena değiliz!»

Raoul gülmeye başladı. «Fena da lâf mı, hepiniz harikasınız!»

Erkeğe ilk hitap eden kız, teklifsizce onun koluna girdi ve parmaklarının ucunda dikilerek, bütün etraftakiler tarafından duyulabilecek kadar yüksek sesle, «Seni rahatsız etmiş olmayalım sakın?» dedi. «İnkâr etme bakayım: seni çapkın seni!»

Bütün başlar, belirli belirsiz tebessümlerle İrene'ye çevrildi.

İrene tınmadı bile. «Postacının etrafını alan Juana'yla arkadaşlarına benziyorlar,» diye düşünüyordu.

Fakat Raoul şakayı kısa kesti. Her halde bir aperetif alacaklardı? Bu takdirde sonra görüşürlerdi. Genç kızlardan müsaade isteyerek İrene'yi asansöre soktu.

Yukarı çıkarlarken, anahtarlarıyla oynuyor, onlarla madenî kat plâkalarına vuruyordu.

— «Dördüncü kat.»

Oda genişti. Modern mobilyası ve iki büyük penceresi vardı. Raoul bir kapıyı açınca, genç kadın odasının biti-

şiğinde bir salon olduğunu gördü. Karşıdaki ikinci bir kapıdan ise üçüncü bir odaya geçiliyordu. Raoul, İrene'ye, «Ne yemek istersin?» diye sordu.

— «Bana göre hava hoş.» Genç kadın belirli belirsiz gülümsedi. «Nadide yemekleri unuttum nasılsa.» Fakat birden nankörlük etmiş olmak endişesiyle ilâve etti. «Mamafih kliniğin yemekleri hiç de fena değildi.»

Raoul Fabregas bir şeyden kaçıyormuş gibi merdivenleri koşa koşa indi. Evvelâ bara uğrıyarak bir duble kokteyl ısmarladı, sonra yemek listesini görmek istedi. Bu da bir alışkanlıktı, zira bu durumda ne yese umurunda olmıyacaktı. Az ötesinde birkaç tanıdık yüz görür gibi olunca, barda da fazla kalamadı. Ellerini ceplerine sokarak otelden fırladı.

İrene küçük salonu aşarak öteki yatak odasına girdi. Burası kendi odasının eşiydi. Tek farkı çift yataklı olmasıydı. Genç kadın masanın üzerinde Raoul'un bavulunu gördü. Vaktiyle kocası seyahate çıktığı vakitler hazırladığı ve boşalttığı kahverengi deriden çantayı hatırlamıştı. Fakat bu defa bavulun kilidinin üzerinde anahtarı yoktu. Genç kadın bunun üzerine gene odasına döndü ve banyoya girerek muslukları açtı. Kendi bavulu boş gibiydi. San Juan'dan ayrılmadan önce ve bütün öte berisini muhtaç hastalara dağıtmıştı. Kopçalarını açınca, elbisesi ayaklarının dibine düştü. Genç kadın iskarpinlerini ve çoraplarını da attı. Bundan sonra topuzunu açmak için saçlarındaki firketeleri çıkardı. Banyoya çıplak ayakla koştu. Bir ara aynada aksini gördü. Göz kamaştırıcı beyazlıkta saçları olan bir genç kıza benziyordu. Duştan fışkıran su, yuvarlak omuzlarını ve ince vücudunu kamçılıyordu. Hastanenin buz gibi suyuna alışık olan genç kadın, muslukları, oranın suyunun ısısına göre ayarladı. Odasına dönünce, eski bir akordeon gibi yere çökmüş olan elbisesini kaldırdı ve yatağın üzerine yayarak bir fırça ile

tozlarını süpürmeye koyuldu. Kumaştan ekşi bir dezenfektan kokusu yayılıyordu. Başka bir esvap ısmarlamaya vakit bulamaması yazık olmuştu. Neyse bu cihet pek önemli değildi! Raoul'la kendisi şu sırada dış görünüşe aldırış edecek değillerdi ya...

İrene birden küçük salonda bir ses işitti. Birisi yemek servisinin yapılmasını isteyip istemediğini soruyordu. Genç kadın. «Beyefendi gelir gelmez, getireceğinizi getirirsiniz,» dedi.

Uzun yıllardan sonra bu cevabı tekrar verebilmek tuhafına gitmişti.

Saçlarını ördükten sonra, hazırlanan sorfaya bir göz atmaya gitti. Balayı seyahatleri esnasında Raoul'la el ele yedikleri yemekleri hatırlamıştı. Manzara aynıydı: İçerisinde içki şişeleri bulunan kova, buz kabları, üzerlerinde otelin arması bulunan tabaklar... Sofranın İrene'ye, «Müşterek hayatınıza yeniden başlıyorsunuz,» der gibi bir hali vardı. Yalnız bir tek şey eksikti: Çiçekler. Raoul eskiden ona daima çiçek getirirdi. Genç kadına San Juan'da verilenler ise solmuştu. İrene pencereden sarkıp baktı. Yukarıda gökyüzü yıldızlarla ışıl ışıldı. Aşağıda ağaçların arasında sokağın ışıkları görülüyordu. Kaldırımlardan bir sürü kişi geçip gidiyordu. Günlük hayatta hiçbir değişiklik yoktu. Yalnız Raoul niye gelmiyordu acaba? İrene saatine baktı. Yemek saati geçeli epey olmuştu.

Birden arkasında kapının açıldığını hissetti.

Raoul, «Geçiktiğim için affını dilerim,» diyordu. «Bir dostun ziyaretine gitmek zorunda kaldım.»

İrene elinde olmıyarak erkeğin ayakabılarına baktı. Yol yürümekten toz içindeydiler.

Genç adam yemeklerin getirilmesi için zile bastı. Sonra odasına kapandı.

İrene onun arkasından, «Anahtarlarını götürdüğün için bavulundan eşyanı çıkaramadım,» diye bağırmamak

için kendini güç tutuyordu.

Az sonra garsonlar yemekleri getirdiler.

Raoul havadan bahsetti. Havanın ne kadar ağır olduğuna dikkat etti. «Balık çatal, bıçağını almışsın İrene.»

Genç kadın elinde bıçakla kalakalmıştı. Garsonun müstehzi tebessümünü farkedince, «Sahi!» diye geveledi. Ve bıçağı itina ile bir ekmek parçasının üzerine bırakarak ötekini aldı.

Raoul, dereden tepeden konuşmaya devam ediyordu. Fakat gözleri ikide bir ekmek lokmasının üzerindeki bıçağa takılıyordu.

Garson bıçağı aldı. Ekmek lokmasını da peçetenin içine kaydırdı. Gerek Raoul, gerekse İrene, onun bakışlarından akseden tenkidi, sözle söylemiş kadar için için hissetmişlerdi.

Yemek faslı sona erdikten sonra başka bir garson sofrayı toplamaya geldi. Purosunu yakmakta olan Raoul, likör ısmarladı. İrene kocasının karşısına oturmuştu. Garsonların girip çıkmalarının son bulmasını bekliyordu. Kocasına, «Yanında Gloria'nın bir fotoğrafı yok mu?» diye sordu. Ne yapıp ne edip havanın gerginliğini gidermesi lâzımdı.

Raoul cüzdanını karıştırdı. Kızının resmini başka bir cüzdanında unutmuştu. Garson gelip içki tepsisini masanın üzerine bıraktıktan sonra, İrene söz aldı. Genç kızın huyları ve tahsili hakkında bilgi edinmek istiyordu. Raoul, Gloria'nın Fen Fakültesi'ne devam ettiğini ve cazip bir genç kız olduğunu izah etti.

İrene, «Henüz nişanlı değil, mi?» diye sordu.

Raoul, Alonso Toledo adında bir delikanlıdan bahsetti. İki genç sık sık bir arada gezmeye gidiyorlardı. Alonso, Raoul'un hoşuna gitmiyor değildi. Babası gibi avukattı. Üstelik çalışkan ve sempatik bir gençti. Hoş, bütün bunları konuşmak için vakit erkendi ya.

İrene usulca, «Gloria'nın belki de yakında nişanlanacağı fikrine kendimi alıştırıyorum,» dedi.

Raoul başını eğdi. «Bundan tabiî ne var.»

İkisi arasına gene sessizlik çöktü. Erkek sanki neden İrene'ye yardım etmiyordu. İlk adımı atmak, zihnen ve bedenen sıhhatli olan ona düşerdi. Genç kadın, aşağılık hissi duymamak için kendi kendisiyle mücadele ediyordu. Artık iyileşmişti. Raoul'un yıllar önce sevdiği, arzuladığı karısı ve çocuğunun annesi yaptığı eski İrene o kadar mı değişmişti?

Konuşmaya başladı. «Raoul, sen ve ben hemen hemen yirmi yıl önce Algeciras'taki o oteldeki gibi gene karşı karşıyayız. Hatırladın mı?»

Genç adamın gözleri daldı. «Bu, aynı şey değil.»

İrene sakin bir sesle tasdik etti. «Doğru. Haklısın.»

Sessizlik avdet etti.

Genç kadının içinden, yatak odasına koşup kefenden farksız entarisini üzerinden atmak, sonra erkeğe beyaz geceliğiyle ve yalnayak koşmak geliyordu. Raoul ona o kadar yakın, fakat aynı zamanda o kadar uzaktı ki. Aralarında sanki bir boşluk vardı. Büyük bir boşluk. Bunu yenmek lâzımdı. İrene ancak kocasını bularak eski İrene olabilirdi. Bekliyordu. Fakat her geçen dakika sanki onu daha uzağa iten bir eldi. Genç kadın perişan haldeydi. Raoul neden bahsediyordu acaba? Geçen harbden mi, evinden mi, odasından mı? İrene'yi kendine çekmek, onu sarsmak, onu kendine kadar yükseltmek için ne bekliyordu? Ah, genç kadın onun sıcak nefesini yüzünde hissedebilse, başını onun göğsüne dayayıp gözlerini kapayabilse ne olurdu! Ah, bir ağlayabilseydi!... Erkeğin kollarının arasında tekrar bir kadın olduğunu hissetmeye o kadar ihtiyacı vardı ki. Hâlâ bekliyordu. Raoul'un, kalbinin atışlarını farkedememesine şaşıyordu. Raoul'un kendisine verdiği bütün üzüntüler, ihanetleri, yalanlar, şimdi genç

kadına verebileceklerinin yanında o kadar silik kalırdı ki, Raoul şimdi bu hamleyi yapabilse, İrene ona son nefesine kadar tapardı.

Fakat Raoul konuşmaya devam ediyordu. «Beni ne kadar kıskandıklarını bilemezsin. İspanya'nın bir numaralı yazarı oldum!...»

İrene ellerini dizlerinin üzerinde kavuşturmuştu. Ta uzaklardan gelen bir sesi, «Beni yüzyılın dâhisi olduğum için buraya hapsettiler,» diye söylenen zavallı meczup Elvira'nın sesini duyar gibiydi.

Habire karısının bilmediği isimler sayan Raoul'un sesi hafifliyor, gitgide uzaklaşıyordu...

İrene dişlerini sıkarak kalktı ve pencereye yürüdü. Temiz hava teneffüs etmeye, geceyi görmeye ihtiyacı vardı.

Raoul arkasında hâlâ konuşuyordu.

Genç kadm birden ürperdi.

Kocası bunu farketmiş olacaktı ki, «Üşüyor musun?» diye sordu.

— «Hava biraz rutubetli galiba.»

Raoul saatine baktı. «Biz de amma oturmuşuz. Saat bir olmuş.»

İrene dönüp ona bakmadı bile. Ağır ağır, «Önceleri senin de benim gibi güçlük çekeceğini biliyorum,» diye başladı.

Raoul onun sözünü kesti. «İrene bu mevzuları konuşmayalım. Gloria seni dört gözle bekliyor. Ben ise...»

İrene tırnaklarını avuçlarına batırıyordu.

Raoul devam etti. «Ben ise sana ne diyeyim, bilmem ki...»

İrene, «Şimdi yanıma gelecek,» diye düşünüyordu. «İrene, asıl deli benmişim. Başına gelen felâketten sen mesul değilsin yavrum. En büyük suçlu, seni yalnız bırakan benim. Senden bütün kalbimle beni affetmeni yalva-

rırım. Zira ne yapmış olursam olayım, kalbimin derinliklerinde seni daima sevdim,' diyecek.»

O zaman İrene de erkeğin ağzını parmaklariyle örterek, «Geçmişleri unutalım sevgilim. Beni kollarının arasma al. Bende, senin bilmediğin, lâkırdiyle sana anlatamıyacağım öyle hisler uyanmayı bekliyor ki. Sen de birçok şeyleri affetmelisin... Bana yardım et Raoul. Bana yalnız sen yardım edebilirsin,» diye karşılık verecekti.

Raoul birden sesini yükseltti. «İrene, doktor tamamiyle iyileşmen için, tam bir istirahat ve sükûnete muhtaç olduğunu söyledi.»

İrene anhyana kadar birkaç saniye geçti. Genç kadın, gırtlağında sıkışmış acı bir kahkahanın boşanmak üzere olduğunu hissediyordu. İkisi de birbirine bakıyor, fakat hiçbiri bir tek adım atmıyordu. Aralarındaki mesafe topu topu birkaç metreydi. Koskoca bir uçurum. Ve ikisi de bunu biliyorlardı.

İrene artık çok geç kaldığını anlamıştı. Elini alnına götürerek sendeledi.

Raoul onu tutmak ister gibi bir hareket yaparak, «Neyin var? Yoksa fena mı oldun?» diye sordu.

— «Hiçbir şeyim yok. Yorgunluğun tesiri olacak.»

— «Şimdiye kadar çoktan yatakta olmalıydın. Haydi yat yavrum. Bir şeye ihtiyacın olursa, sakın çekinme, bana seslen.»

İrene kendi sesini duydu. «Yarın kaçta yola çıkıyoruz?»

— «Ne zaman istersen. Sen hazır olur olmaz.»

— «Öyleyse yarın görüşürüz Raoul.»

— «Allah rahatlık versin İrene.» Erkek tereddüt etti, fakat sonra bu hissini yenerek genç kadını alnından öptü. İrene, dişlerinin birbirine vurmaması için, çenelerini sıkıyordu.

Raoul odasına çekilip kapısını kapadıktan sonra, genç

kadın bir sandalyeye ilişti. Başını dik tutuyordu. Ellerini kucağına koymuştu. Gözlerini, pencerenin karanlık dikdörtgeninden ayıramıyordu. Pırıl pırıl birkaç yaş yanaklarına yuvarlandı. Genç kadın onları silmek için hiçbir harekette bulunmadı. Şu sırada onda diri gözüken bir onlardı.

SEKİZİNCİ KISIM

İrene, bakışlarını evin cephesinden ayıramıyordu. Nihayet yuvasına kavuşmuştu. Raoul, cebinden çıkardığı anahtarla kapıyı açtı. İrene holün eşiğinde kalakaldı. Her şey bıraktığından o kadar farklıydı ki, kendini neredeyse yabancı bir evde zannedecekti. Sadece camekân büyüklüğündeki pencereleri tanıyabilmişti. Genç kadın birisinin kendisine baktığını hisseder gibi oldu. Birden kendi kendisiyle göz göze geldi. Ama karşısındaki, altın yaldızlı bir çerçevenin içinden bakan beyaz saten tuvaletli bir İrene'ydi. Genç kadın portreye doğru birkaç adım attı. İçinden, imkânsızlığını bile bile bir dua geçirdi: «Ah, birkaç saat, hayır bir dakika müddetle gene böyle olabilsem ne olur!»

Tam o sırada arkasında bir ses, «Anne!» dedi.

Karşısında hiç görmediği zarif ve güzel bir genç kız vardı.

Genç kız gene, «Anne!» dedi.

İrene'nin, kızını kucaklamak için kaldırdığı elleri gene yanına düştü.

Raoul müdahale etti. «İrene, Gloria'yı, kızını tanımadın mı?»

İrene, bu yabancının güzel yüzünü avuçlarının arasına aldı. «Gloria mı?» diye kekeledi. Kızına ümitsizlikle bakıyordu. Onun yerinde, inatçı, kara kuru kızını görmeyi ne kadar isterdi! İçinden şöyle bağırmak geliyordu: «Sahi, sen misin? Hayır, hayır seni böyle istemiyorum.

Sıçan kuyruğuna benziyen siyah örgülü ve önlüğü mürekkep lekeleri içindeki Gloria'm nerede?» Neler kaybettiğini şimdi daha iyi anlıyordu. Yalnız kendi senelerini değil, bir daha bulamıyacağı kızının senelerini de çalmışlardı!

Gloria hâlâ, «Anne!» diye tekrar ediyordu. Gözleri, yüzü heyecandan allak bullak olan bu yabancı kadm ile çocukluğunun nefîs annesi arasında gidip geliyordu. Dişlerini sıktı. İrene o sırada yüzünü kızınm yüzüne yaklaştırmış, onu öpüyordu. Gloria, burnuna ekşimsi bir kokunun dolması üzerine vücudunun taş kesildiğini hissetti.

İrene, «Benim küçük kızım!» diye mırıldandı. Sesinde, uzun yılların hasreti seziliyordu.

Gloria daha fazlasına dayanamadı. Annesinin kollarının arasından kurtuldu ve nereye gittiğini bilmez halde koşmaya başladı. Yazı odasına gelince kendini divanın üzerine attı ve yüzünü yaştıklara gömerek hıçkırmaya başladı. Az sonra babasının sesini duydu. «Gloria, çok yanlış hareket ettin.»

Genç kız bağırdı. «Niçin beni hazırlamadın? Niçin bana bir şey demedin?»

Raoul onu teskin etmeye çalıştı. «Annen o kadar değişmiş değil ki yavrum. Üzerindeki o biçimsiz elbisenin tesiri.»

Gloria, «Hayır, o değil,» diye kükredi. «Hiç alâkası yok!» Ağlamaktan şişmiş yüzünü kaldırarak babasına baktı. «Olanların silinemiyeceğini sen de biliyorsun!»

Raoul kızının saçlarını okşadı. «Annenin yanma gitmen lâzım Gloria. Kendine hâkim ol. Başka çaresi yok.»

Gloria bir an sessiz durdu. Sonra gözyaşlarını silerek, «Haydi öyleyse!» dedi.

İrene, odasında, balkonun yanındaki koltukta dimdik oturmuştu.

Raoul ona hitap etmek için sesini yumuşattı. «Kimbi-

lir ne kadar yorgunsundur. Yatman lâzım. Gloria sana yardım eder.»

İrene istemiyorum gibilerden başını salladı.

Raoul ısrar etti. «Biraz yalnız kalmak istiyeceğini takdir ediyoruz.»

Gloria içinden, «Yıllardır yalnız yaşıyor! Yıllardır tek başına kapalı kaldı,» diye düşünüyordu.

Raoul kızına döndü. «Gloria, sen annenle alâkadar ol. İrene, artık evindesin. Seni kızınla baş başa bırakıyorum. Kimbilir birbirinize söyliyecek ne kadar çok şeyiniz vardır! Benim sokağa çıkmam lâzım. Mühim bir işim var. Geç kalmam, dönerim.»

İrene ile Gloria nihayet yalnızdılar.

İrene divanın üzerine oturdu. Kızına, «Gloria, şöyle yanıma gel,» dedi.

Genç kız itaat etti. Bu müşkül anda onu yalnız bıraktığı için babasına kızıyordu. Bu zavallı kadın şimdi ona bin bir soru soracaktı. Halbuki kendisi ona söyliyecek hiçbir şey bulamıyordu. Hangi imtihanlara hazırlandığını, kız arkadaşlarının ve flörtlerinin kimler olduğunu soran İrene'nin sesini şimdiden duyar gibiydi.

İçinden acı bir kahkaha atmak geldi. Fakat İrene konuşmaya hazırlanıyordu. Raoul, konuşulacak bin bir şeyleri olduğunu söylemişti, Fakat daha bunun zamanı gelmemişti. Şimdilik kızına bakmak, aynı çatının altında beraber olduklarını bilmek ona yetiyordu. «Bugünden itibaren şunu bilmeni isterim,» diye başladı. «Ben sanki dönmemişim gibi, her zamanki hayatına devam edeceksin. Alışkanlıklarını değiştirmen için hiçbir sebep yok. Arada bana ayırabileceğin birkaç dakikan olursa, buraya gelir, oturur ve bana söylemek istediğin şeyleri söylersin. Hepsi bu kadar.» Kısa bir duraklamadan sonra ilâve etti. «Normal bir hayata dönmem için birkaç zaman geçmesi icabedecek. Sabırlı olman lâzım...»

— «Anlıyorum anne.»

İrene dudaklarını aralamadan gülümsedi. Bu esrarengiz gülümsemesiyle, «Tabiî ki anlamadın. Nasıl anlarsın yavrucuğum?» der gibiydi. Birden masanın üzerindeki vazoda beyaz çiçekler gözüne ilişti. «Bunları sen mi getirdin?» diye sordu.

— «Hayır, Pablo göndermiş.»

Genç kadının yüzündeki tebessüm silindi. «Hangi Pablo'dan bahsediyorsun?»

— «Hangi Pablo'dan olacak. Pablo Arroyo'dan tabiî.»

İrene çiçeklerden gözlerini ayıramıyordu. Sonra «Hâlâ babanın yakın arkadaşı mı?»

— «Hem onun, hem de benim arkadaşım. Vatiyle senin de arkadaşın değil miydi?»

İrene düşünüyordu. Bir, iki dakika sonra ayağa kalktı. «Gloria bu çiçekleri başka yere götürür müsün?» dedi.

Genç kız annesine dikkatle bakıyordu. «Peki, anne,» diye mukabele etti.

Kapının vurulması, anayla kızın arasındaki konuşmayı yarıda bıraktırdı. Bir hizmetçi kapağı aralık bir bavulla içeri girmişti. «Özür dilerim, hanımefendi,» dedi, «Dona Mariana, bütün bunları yıkayıp ütülemek lâzım mı diye soruyor?» Böyle derken, birbirinden sakil urbaları, iğrenir gibi, uçlarından tutarak gösteriyordu.

İrene elini uzattı. «Bavulu niçin açtınız?»

Açan Dona Mariana'ydı. Küçük hanım seyahatten döndüğü zaman, bavullarının açılması âdetti. Bu itibarla...

Gloria otoriter bir tavırla müdahale etti. «Bavulu bırak buraya. Bir şeye ihtiyacımız olursa seni çağırırım.»

Hizmetçi, açık bavulu bir sandalyenin üstüne bıraktıktan sonra odadan çıktı. Gloria, bavulun içindekileri, tıpkı Raoul'un, ekmek topacının üstüne bırakılmış bıçağa baktığı zamanki çatık kaşlarıyla seyrediyordu. «Nedir

bunlar?» diye sordu.

İrene hemen cevap vermedi. Rosina'nm sesi kulaklarında çınlıyordu. «Kızınız anlıyacaktır...» Boğazına bir şey düğümlenmişti. Sonunda, kendisinden cevap beklenildiğini hatırlıyarak, «Arkadaşlarımın bana veda hediyeleridir,» dedi.

Bu anlamayan bakış karşısında duyduğu dayanışma hissinin tesiriyle delilere arkadaşlarım demişti. El işlerini toplayarak dolaba yerleştirmeye koyuldu.

Annesinin, ayaklarına aba terlik giymiş veya duyulmayı istemiyormuş gibi gürültüsüzce yürüyüşü, Gloria'nın dikkatini çekmişti. «Bu bakımdan da arkadaşlarına uyuyor,» diye acı acı düşündü ve gülleri götürmek üzere yerinden kalktı. «Şimdi seni biraz yalnız bırakacağım, anne,» dedi. «Gidip birkaç kitap satın almam lâzım.» Kısa bir tereddütten sonra eğilip annesinin alnına dudaklarını değdirirken, «Babama ne kadar da benziyorum,» diye düşünüyordu.

★

İrene odasmda yalnız kalmıştı. Ağır ağır balkona yaklaştı ve bahçeye baktı. Fakat gözleri bir şey görmüyordu. Kızının taş kesilmiş vücudunu hâlâ hisseder gibiydi. Evvelâ Raoul, sonra da Gloria... Sanki neden dönmüştü? Niçin? Bahçeye arkasını çevirdi. Yatağının yanındaki masanın üzerinde bir telefon vardı. İrene o istikamete birkaç adım attı. Fakat akabinde, «Hayır,» diye mırıldandı. «Hayır.»

Yatağının üzerine oturdu. Bir akşam önceki yorgunluğu gene duyuyordu. Yatsa daha iyi olacaktı. Böylece, evindeki ilk öğle yemeğini aşağıki salonda yemek külfetinden de kurtulurdu. Serin çarşafların arasına süzülünce. içinde derin bir huzur duydu. Yorganı elleriyle okşadı. Bu,

onun yatağıydı. Artık kendi evindeydi. Gözlerini kapadı. Kolları, bacakları gevşiyordu. Burada kapılarda kilit, pencerelerde parmaklık yoktu. Sessizliğin içinde hiçbir çığlık çınlamıyordu. Fakat sonra bir ses duyar gibi oldu. «Hayattaki başarımız, yahut başarısızlığımız kendi kendimizden doğar.. Bu dünyada irade kuvvetiyle altedilemiyecek hiçbir şey yoktur.» İrene, «Deneyeceğim,» diye fısıldadı. Âni bir kararla yatağından fırladı ve dolabının kapısını açtı. Bu, yeni gelin olduğu zaman ilk defa açtığı dolaptı. Genç kadın bu bomboş rafların ve askıların o vakitler kıymetli hediyelerle, tuvaletlerle, kürklerle dolu olduğunu hatırlıyordu. Akıl hastanesine girişinden beri ilk satın aldığı eşya olan gri sabahlığını arkasına geçirdi. Kızına koşup ona, dilinin ucuna kadar gelen şeyleri söylemeye sabırsızlanıyordu. Gloria'yı zorla kollarının arasına çekecek, ona, «Bana yardım et,» diye yalvaracaktı. Koridorda kimseyle karşılaşmadı. Eski çocuk odasının kapısında durdu. İçeri girmeye cesaret edemiyordu. Gloria'nın, küçük beyaz yatağının içinde uyuduğunu görür gibiydi. Raoul'la gece bir yerden döndüğü vakit, İrene mutlaka buraya Gloria'yı öpmeye girerdi.. Küçük kız o vakit uyanır ve kollarını annesinin boynuna dolıyarak, uyanıkken hiçbir zaman söylemediği şeyleri peltek sesiyle hecelerdi.. «Seni seviyorum, anneciğim. Benim cici anneciğim.» Kapıyı açınca, tamamiyle yabancısı bir dekor İrene'nin gözlerinin önüne serildi. Gloria'nın kızlık hayatı burada geçmişti. İrene, gündüzleri divan olan yatağa yaklaştı ve elini bunun örtüsünün üzerinde gezdirdi. Kızı şimdiye kadar nelere sevinmiş, nelere üzülmüştü acaba? Kitaplarla dolu olan ve üzerinde birkaç da resim çerçevesi duran masaya yürüdü. Resimleri teker teker eline alıp baktı: Gloria bir tenis kortunda yakışıklı bir delikanlı ile yan yana; otomo-

bil kullanan Gloria; karlı bir arazide kayak yapan Gloria; Gloria ile Pablo Arroyo kol kola! Bu sonuncu resme bakınca, genç kadın, tıpkı bu adı ilk defa kızının ağzından duyduğu zamanki gibi irkildi. Yoksa Pablo'yla bu evde gene mi karşılaşacaktı? Boğulur gibi oluyordu. Odadan çıkmadan önce bir kere de kızının kütüphanesini gözden geçirdi. Raflarda sadece ders ve bilim kitapları vardı. Önce bir tek roman, bir tek şiir kitabı göremedi. Fakat notlarla dolu darmadağın birkaç yaprağı eliyle toplarken aralarında kırmızı kaplı bir cilt gözüne çarptı: «Aşkın Zaferi.» İrene usulca koridora çıkarken gülümsüyordu.

Aralık duran bir kapının öte tarafında birtakım sesler işitti. Hizmetçiler aralarmda konuşuyorlardı. «Birimizden birini çağırmaması tuhaf! Deli karı ne yapıyor acaba?

DOKUZUNCU KISIM

İrene, uyanınca kristal avize ile saten perdeleri evvelâ tanımayan gözlerle seyretti. Güneş ışığı büyük pencerelerin birinden içeri akıyor, geniş bir ışık karyola örtüsünü ikiye bölüyordu. Genç kadının içinden, «Çok şükür, evimdeyim!» diye bağırmak geliyordu.

Ayağa kalktığı zaman, ayakları da yumuşacık bir halıya temas etmelerine hayret ettiler. Genç kadın saate baktı. Yedi olduğunu görünce, «Of, ne kadar erken!» diye düşündü. Bu evde fazla erken kalkmak alışkanlığından vazgeçmeliydi. Zaten pek çok alışkanlıklarına veda etmesi gerekecekti.

Zile basmak için saatin sekiz olmasını bekledi. Biri gelene kadar zile defalarca basması gerekti. Yüzünden uyku mahmurluğu akan bir hizmetçi kız nihayet odaya girdi. Hanımefendinin hasta olmasından endişe etmişti. İrene sabah kahvaltısını isteyince, kız şaşaladı. Aşçı saat dokuzdan evvel mutfağa inmediğinden, kendisi bir şeyler hazırlamaya çalışacaktı. Biraz sonra kapı vuruldu ve kâhya kadın içeri girdi. Giyimine itina eden şişman bir kadındı. Yüzünü buruşturarak konuşuyordu. Hizmetkârlara gerekli emirlerin verilebilmesi için, âdetlerini kendisine bildirmesini İrene'den ricaya gelmişti. Konuşurken bakışları, evin hanımının elbisesiyle ayakkabılarının üzerinde dolaşıyordu. Bayan sanki neden elbisesini fırçalanmaya vermemişti? Yoksa iskarpinlerini kendi mi temizliyordu? Evde tam üç tane hizmetçi vardı.

İrene, «Kendi hizmetkârlarımla gözlerimi kamaştırmaya çalışıyor,» diye düşündü.

Kâhya kadın beş yıldan beri beyefendi ve küçük hanımın yanında olduğunu ifade etti. İç savaş sırasında da onlarla kalmıştı.

İrene ayağa kalktı. «Mariana! Zannedersem adınız Mariana, değil mi? Bayan Gloria kalktıysa gelip beni görmesini söyler misiniz?»

Gloria az sonra sokağa çıkmaya hazır vaziyette annesinin yanına girdi.

İrene ona, «Babana, 'Henüz kimseleri görmek istemiyorum,' dediğimi duymuşsundur,» dedi. «Ama birkaç gün sonra bana samimî arkadaşlarını getirebilirsin.» Gülümsedi. «Alonso'yu da tanımak isterim.»

Gloria, hâlâ bir gün evvelki izleniminin tesiri altındaydı. «Peki, anne,» diye karşılık verdi.

İrene, kızının koridorda uzaklaşırken ıslık çaldığını duydu.

★

Raoul o sabah ona, «Biraz yazı odama gelir misin?» dedi.. «Seninle bazı konuşacaklarım var.» Yazı odasında İrene'ye oturması için bir koltuk işaret etti. Ona verilecek kötü bir haberi vardı. Estefania Halası hakkında...

İrene sakin bir sesle genç adamın sözünü kesti «Yoksa halam öldü mü?»

— «Evet İrene.»

— «Ne zaman öldü!»

— «Sekiz gün oluyor!»

— «Ya!» Odaya bir sessizlik çöktü. İrene, kocasının daha fazla izahat vermesini bekliyordu.

Raoul, «Birden heyecanlanır, fazla üzülürsün diye korktum,» dedi. Genç kadını tetkik ediyor, onun hiç olmazsa, «Vah halacığım!» gibilerden bir şey söylemesini bekliyordu. Genç kadının riyadan uzak tutumu onu âdeta

dehşet içinde bırakmıştı.

İrene neden sonra bir şey söylemiş olmak için, «Peki, servetini ne yapmış?» diye sordu.

— «Galiba sana bırakmış.» Raoul, cenaze töreni için gittiği Gırnata'da sadece birkaç saat kalmıştı. Vasiyetname o sıralarda henüz açılmamıştı. Ama, Noter Don Jaime'den bugün yarın haber gelirdi.

İrene, kocasının dudaklarının köşesindeki kırışıklardan gözlerini ayıramıyordu. Daha bir akşam evvel nasıl da onun karşısında titremiş, ona itimat etmişti!

Raoul yazı masasının çekmecesinden bir zarf çıkardı. «İrene'ciğim,» dedi, «bu vaziyette kimsenin karşısına çıkamazsın. Eskiden son derece şık ve güzeldin. Seni gene o hale getirmemiz lâzım.»

İrene'nin dudaklarının arasından, madenî bir ses veren, acı bir gülüş döküldü. «Beni küçük bir sanat eseri haline mi getireceksin?» diye sordu.

Raoul irkildi. «Bu gülüşün mânası ne?»

İrene gülmeyi bıraktı. Yüzünde aynı şüpheci ifade vardı.

Kocası zarfı ona uzattı. «İlk masrafların için al sana biraz para.»

Parayı İrene'ye, gururu incitilmemesi gereken bir zavallı imiş gibi zarf içinde veriyordu.

Genç kadın ayağa kalkarak, «Hepsi bu kadar mı?» dedi.

Erkek alaycı bir tavır takındı. «Bu kadar dediğin az şey mi?»

★

İrene'ye ilk defa samimî bir sevgi gösteren, Raoul'un kuzeni Blanca oldu. Şık bir tayyör ve alelâcayip bir şapka ile gelmişti. İrene ile kızı arasındaki durumu ilk bakışta

Blanca da yanına oturdu. «Üzülme İrene. Bunlar daha anladı. İçinden, «Ne facia!» diye düşündü. Ve zor bir va-

ziyeti kurtarmak için hiçbir şeyin zırva konuşmak kadar tesirli olmadığını bildiğinden, çenesini açtı. İrene'ye, eski ahbaplarının havadislerini veriyor, türlü dedikoduları tekrarlıyor, yeni modayı tarif ediyordu. Hızlı, İrene'nin yorgun dimağına göre pek fazla hızlı konuşuyordu. Genç kadın, kocasının kuzeninin, mânalı mânasız konuşmaları ve sallantılı küpeleriyle hastanedeki Havai Sofia'ya benzediğini düşünmekten kendini alamadı. Akabinde de haksızlık ettiğini düşünerek kendi kendine kızdı.

Blanca o sırada, «İrene, dövizin varsa, New York'tan bir vizon manto ısmarlasana,» dedi. «Emin ol, pahalı değil, topu topu yüz bin peseta...» demekteydi.

Evet, pahalı değildi. Sofia da Kot Dazür'deki sarayında bulunan ermin mantoların değerini bir milyon olarak hesaplıyordu.

İrene, kendini toparlamaya çalıştı. Blanca'nın kocası Eduardo'yu sordu. Bu kadın tek dostu idi, onu kırmaması lâzımdı. İki kadın konuşurlarken, Gloria ayağa kalkmıştı. Annesi artık yalnız olmadığına göre, gidip ders çalışacaktı.

Yalnız kaldıkları zaman, Blanca, İrene'yi omuzlarından tutarak dikkatle yüzüne baktı. «Müsaade et de seni iyice göreyim,» dedi. «Kızının yanında bir şey demek istemedim.» Genç kadını topuzundan iskarpinlerinin ucuna kadar tetkikten geçirdikten sonra üzüntülü bir tavırla başını salladı.

İrene dayanamayıp sordu. «Çok değişmişim, değil mi?»

Blanca, tipine yaraşmıyan bir elbise veya şapka giymiş olan her hangi bir arkadaşına çekinmeden, «Çok feci olmuşsun!» diyebilecek kadınlardandı. Fakat İrene'ye, «Eskisi kadar iyi değilsin tabiî,» diyebildi.

İrene divanın üzerine ilişmişti. Susuyordu.

Blanca da yanma oturdu. «Üzülme İrene. Bunlar daha

ilk günler,» dedi.

— «Hayır, beni üzen o değil.» Genç kadın Blanca'ya, sabahleyin Raoul'dan duyduğu havadisi tekrarladı. «Ben ki bana ihtiyacı olduğunu sanmıştım! Neler ümit etmiştim!... Zaten ben hiçbir zaman gözlerimin önündekini göremedim, Blanca!»

Blanca itiraz etti. Raoul'un, mirasa konmak için, onu hastaneden çıkarmasına hacet yoktu ki. Kendisi buna benzer bir başka vaka biliyordu. Kadın hacir altına alınmış, kocası ise kadının bütün mallarını dilediği gibi idare etmekte serbest bırakılmıştı. Blanca, «Kendini boşuna üzüyorsun,» diye devam etti. «Benim bildiğim, Raoul bugünlerde çok ciddî. Tiyatrosundan başka şeyle meşgul olmuyor. Senin avucunda sayılır. Ama bir kadın gibi mücadele edebilmen için, evvelâ bir kadına benzemen lâzım.»

Vaziyeti bilmiş olsaydı, bavulunu aldığı gibi gelir, hastaneye yerleşir ve İrene'yi değiştirmeye girişirdi. Zira Raoul gibi sanatkâr ruhlu ve estetik düşkünü bir kocanın karşısına bu şekilde çıkılmazdı. Bilhassa, ancak bakımlı olduğu takdirde, bir kadına kadın gözüyle baktığına göre...

İrene'nin gözleri halının desenine takılmış kalmıştı.

Blanca derhal bir program çizdi. Lâzım olan her şeyi kendi satın alıp gelecekti. Yarından tezi yok İrene'ye berberini, manikürcüsünü gönderecekti. Genç kadını bir kere daha tetkik etti. «Biraz zayıflamış dahi olsan, yüzün fazla değişmiş sayılmaz,» dedi. «Saçlarının rengi ise tipine yaraşıyor. Makiyaj da yapınca ne kadar güzelleştiğini göreceksin!»

İrene oturduğu yerden fırladı. «Herkes gibi giyindiğim takdirde herkes gibi olabileceğimi mi sanıyorsun?» diye bağırdı. «Benim cehennemden geldiğimi unuttun galiba.» Birden cesareti kırılmış gibi omuzları çöktü. «Tabiî, nereden bileceksin,» diye mırıldandı. «Benimle senin ve başkalarının arasında daima bu cehennem olacak.»

ONUNCU KISIM

Pablo Arroyo'nun geldiğini kendisine haber verdikleri vakit, İrene'nin onu kabul etmemesine ramak kaldı. Fakat bu şekilde hareket ettiği takdirde peşinen yenilmiş olacağını bildiği için, bu imtihanı da vermeye razı oldu. Merdiven başına gelince, elektriği yaktı. Pablo'nun kendisini iyice görmesini istiyordu. Bu, bir nevi meydan okumaydı. Nihayet kamburun karşısında durdu, fakat ona elini uzatmadı. Bir saniye kadar bakıştılar. Rengi solan Pablo sonunda, «Ne diyeceğimi bilemiyorum İrene,» diye mırıldandı.

Genç kadın soğuk bir sesle onun sözünü kesti. «'Ne kadar değiştin,' desenize. Korkmayın, bu sözleriniz benim için bir yenilik olmaz.»

Pablo, gözlerini ondan ayırmıyarak başını salladı. «Hayır, siz değişemezsiniz İrene. Siz daima aynı kalacaksınız.»

Genç kadın ona oturmasını işaret etti.

Pablo garip bir hissin pençesindeydi. Hem bir zafer sevinci duyuyor, hem de hüzün duymanın önüne geçemiyordu. Kendisine istemiyerek de olsa cehennem azabı çektiren kadın nihayet yenilmiş ve yıkılmış olarak karşısındaydı. Kambur, geçen yıllar boyunca hayalen akıl hastanesinin duvarının etrafında dolaşmış ve İrene'yi orada bilmekten haz duymuştu. Kendisinin olmamak suçunu işliyen bu kadını cezasını bulmuş sayıyordu. Gözlerini, İrene'nin zayıflamış yüzünden, elbisesinin içinde yüzen

vücudundan, mor halkalarla çevrili gözlerinden, dizlerinin üzerinde duran etsiz ve cansız ellerinden ayıramıyordu. Hele beyaz saçları erkeğe çok tesir etmişti. Halbuki İrene kendisini sevmiş olsaydı, onun için neler yapmazdı! Başını kaldırıp duvardaki portreye baktı. «Beyazlı Kadın»ın esrarengiz ve alaycı gözleri en gizli düşüncelerini okuyordu sanki. Fakat siyahlı kadının gözlerinde her hangi bir mâna veya his belirtisi yoktu.

Bu kadın şimdi konuşmaya başlamıştı. Onun dediklerini kavramak ve aynı lâkayt tonda cevaplar verebilmek için, Pablo'nun bütün dikkatini seferber etmesi gerekti. «Öbür bölgede olmuş olmasaydım, sizi görmeye gelmez miydim sanıyorsunuz, İrene?» dedi.

Genç kadın onu, tehdit dolu bakışların altında yanında yürür, ceza hücreleriyle ve Orta Çağların işkence cihazlarına benzeyen elektrikli tabutla: şok'la ilgilenir tasavvur etti ve, «Bütün bunlara siz tahammül ettiniz ha?» diyen âhenkli sesini duyar gibi oldu.

Aynı duygusuz sesle, «Yazmaya devam ediyor musunuz?» diye sordu. «Hiç bir şeyden haberimin olmamasından tabiî bir şey yok. Akıl hastanesinin kütüphanesi tarih öncesinden kalmaydı denilebilir.» Sırf erkeğin irkildiğini görmek için, «klinik» yerine «akıl hastanesi» kelimesini kullanmıştı. Pablo'nun, ne diyeceğini bilemeyerek şaşalaması hoşuna gidiyordu. Eski günlerin, alçakgönüllülükle sempati kazanma peşindeki bedbaht ve cahil İrene'siyle artık bir ilgisi kalmamıştı. Şimdi kuvvetli olan oydu.

Pablo, araya giren bir sessizlikten faydalanarak sesini yükseltti. «Beni hâlâ affedemediniz mi İrene? Siz ıstırap çektiyseniz, ben de çektim, hem de sizden fazla çektim.» Öne eğildi. «Bırakın da gene dostunuz olayım.»

Genç kadın, «Dostum mu?» diye mırıldandı. «Siz bu kelimenin mânasını anlıyabilir misiniz acaba?» Ayağa kalkarak ilâve etti. «Bu evde söz sahibi olsaydım, buraya bir

daha adımınızı atamazdınız!»

Pablo da ayağa kalkmıştı. İrene'ye yaklaştı. «Demek benden o kadar nefret ediyorsunuz? Yoksa buna korku mu demeli?»

İrene acı acı gülümsedi. Yavaşça, «Bana fenalık edebilmek kudretini artık kaybettiniz.» dedi.

Pablo, onun, lâkaydisinden kuvvet aldığını anlamıştı. Birden endişelendi. Demek yenilmiş halinde de bu kadına erişemiyecekti. Bakışları gümüş bir çerçevenin içindeki fotoğrafa takıldı. Fotoğrafın sahibi, genç yüzlü ve gür siyah saçlı idi. Pablo akabinde sesini yumuşatarak ilâve etti. «Siz ne derseniz deyin, kocanızla kızınızın dostuyum, İrene. İkisinin de beni sevdiğini unutmayın.»

Biraz sonra holde ayak sesleri duyuldu.

Raoul salona girer girmez, «Şükür birbirimizi görebildik dostum,» diye Pablo'nun omuzuna vurdu. «Nerelerdesin kuzum? Seni tiyatroda çok bekledim. Lina Salgado da görünmeyişinden şikâyetçi. Sana bir tercümeyi hatırlatmaya beni memur etti.»

Pablo bunun üzerine İrene'ye dönerek, geçimini sağlamak için sükseli tiyatro eserleri çevirdiğini izah etti. Sonra, «Raoul'un yeni aktrisini duydunuz mu? Adı Lina Salgado... Cidden şaheser oynuyor!» diye söylendi.

Bir müddet daha tiyatrodan bahsedildi. Derken Raoul, İrene'ye yeni elbiselerinin gelip gelmediğini sordu. «Blanca'ya matemde olduğunu hatırlatmışsındır inşallah!» dedi.

İrene kocasına hayretle baktı. «Hangi matemden bahsediyorsun? Ben zaten altı yıldır matemdeyim.»

— «Yoksa halan toprağa gireli birkaç gün olduğu şu sırada matemden vaz mı geçeceksin?»

İrene hiç istifini bozmadı. «Estefania Halam'm matemini tutacak değilim,» dedi. «Gülünç olur!»

— «Yapma, İrene. Sonra ne derler?...»

Gözlerini dört açmış olan Pablo genç kadına merakla bakıyordu. İrene belki de bunun için tam bir lâkaydi ile, «Benim hakkımda söyleneceklerden mi korkuyorsun Raoul? Söylenebilecek her şeyin söylendiğinin farkında değil misin?» diye cevap verdi.

ON BİRİNCİ KISIM

İrene, dönüşünden on gün sonra nihayet Pedro'yu telefonla aramaya karar verdi. Fakat bir erkek sesi ona doktorun bir haftadır Portekiz'de olduğunu ve sekiz günden önce dönmiyeceğini haber verdi.

Genç kadın âhizeyi yerine koyarak balkona yürüdü. Orada saatlerce hareketsiz durarak çam ağacını seyrediyordu. Mesut zamanlarında da aynı şeyi yapardı. Hattâ bir keresinde Dolores, «Sen bu ağaca âşıksın galiba,» diye onunla alay bile etmişti.

Etrafında hayat akıp gidiyordu. Raoul ile Gloria sanki anlaşmış gibi, kendisiyle aralarına bir duvar çekmişler, ona yer vermiyen hayatlarının alışkanlıklarını devam ettiriyorlardı. Karısını gördüğü ender vakitler, Raoul, lâkaydisini nezaketle maskelemeye gayret ediyordu. Fakat Gloria hiçbir şeyi maskelemeye lüzum görmüyordu. Kaşlarını bir çatışı, yahut çenesinin bir hareketiyle annesinin bütün yakınlaşma teşebbüslerini imkânsız kılıyordu. Buna mukabil babasiyle, konuşmaya dahi lüzum görmeden, gözlerinin bir bakışıyla anlaşıyorlardı. Attıkları kahkahalar bazan ta İrene'nin odasmdan duyuluyordu.

Pablo da her gün bu eve gelmek alışkanlığını muhafaza etmişti. İrene onunla karşılaşmamak için dairesine çekiliyor ve birinci kata ancak yemek vakitlerinde iniyordu. Gloria çok defa arkadaşlarında yemekte kaldığı, Raoul da sık sık dışarda yemek yediği için, genç kadın yemek salonunun büyük masasında tek başına oturuyor ve önüne

konulan nefîs yemekleri tatmıyordu bile.

Kâhya kadın Mariana da sanki ona savaş ilân etmişti. Bu, diğer hizmetkârların İrene'ye gayet isteksiz hizmet etmelerinden de belli oluyordu. Evin hanımının emirleri küstahlık derecesine varan bir lâkaydi ile dinleniyor, İrene, odasından çıktığı vakitler kapı aralıklarından gözetlendiğini hissediyordu. Bir keresinde bu hali Raoul'a şikâyet etmiş, fakat ondan şu cevabı almıştı: «Sen kendi sıhhatinle meşgul ol İrene. Şikâyetini Mariana'ya söylesen daha iyi olurdu..» Böyle derken dahi sesinin tonu ile, «Allah aşkına vaziyetimizi büsbütün güçleştirme. Bizi rahat bırak,» diye ima eder gibiydi.

Buna mukabil Blanca onunla alâkadar oluyordu. Eve hiç durmadan paketler geliyor, fakat İrene yeni elbiselerinin provasiyle ilgilenmiyordu bile.

Günün birinde kendini zorlaya zorlaya Gloria'dan arkadaşlarını eve çağırmasını istedi. «Baban, Aldave'lerin sana çok yakınlık gösterdiklerini söyledi. Onlara teşekkür etmek isterdim,» dedi.

Genç kız, «Teşekküre değmez,» gibilerden kaşlarını çattı. Fakat bir an sonra, «Onları sahiden tanımak istiyorsan, bize bir gün çaya gelmelerini söylerim,» diye vadetti.

Kararlaştırılan günde İrene giyimine hususi bir itina gösterdi. Salonuna daha sıcak bir hava vermek için şöminesini yaktırdı, koltukların yerlerini değiştirdi, çiçekleri bizzat kendi vazolara yerleştirdi. Pastaları ve bisküvitleri sipariş etmek için çağırdığı Mariana, hiç çekinmeden, «Siz bu işlerle kafanızı yormayın hanımefendi,» diye mukabele etti. «Sizsiz de nice çaylar hazırladık,» der gibiydi.

İrene bir program tâyin etti. Neşeli olmaya, eski İrene'ye benzemeye çalışacaktı. Eline bir kitap aldıysa da okuduklarını anlıyamıyordu. Bu Aldave'ler ne biçim insanlardı acaba? Onların sonradan Gloria'ya, «Annen ne hoş.

Fevkalâde bir gün geçirdik,» dediklerini tahayyül ediyordu.

Gloria, onların bu sözlerini belki İrene'ye tekrarlamıyacaktı, ama annesiyle biraz daha ilgilenecek ve yavaş yavaş aralarındaki engeller yıkılacaktı.

Derken Mariana içeri girdi. «Hanımefendi, küçük hanım telefon etti. Çayı arkadaşlariyle bir pastahanede içeceğini size haber vermemi istedi,» dedi.

İrene kitabı usulca kapadı. Mariana'nın gözleri, şömine, çiçekler ve İrene'nin yeni elbisesinin arasında gidip geliyordu. İrene bir ara başını kaldırarak ona baktı. Bunun üzerine yüzündeki alaycı ifade kaybolan kâhya kadın boğuk bir sesle, «Çok müteessirim hanımefendi,» dedi.

Mariana'nın da Gloria'dan biraz büyük bir kızı vardı. İlk defa olarak İrene'yi anlıyordu.

ON İKİNCİ KISIM

Dona Estefania'nın noteri Don Jaime İbanez, Madrit'e gelince Raoul'un bir piyesi dolayısiyle Bilbao'da olduğunu öğrenmiş ve onun yokluğunda İrene'yle görüşmek zorunda kalmıştı...

Genç kadını, «Vah benim küçük İrene'm. Allah sana uzun ömürler versin,» diyerek kucakladı.

Eskisinden belki biraz daha göbekliydi, saçları da daha seyrelmişti, fakat altın çerçeveli gözlüğünün ardındaki küçük gözleri keskinliklerinden bir şey kaybetmemişlerdi. Karşısındaki kadını tepeden tırnağa süzdü. Dönüşünde Filo onu soru yağmuruna tutacak, karısının tecessüsünü tatmin etmesi gerekecekti. Bu tetkiki lâkayt karşılıyan İrene ona vasiyetnameyi getirip getirmediğini sordu. Noter evrak çantasını açarak genç kadına kâğıdı uzattı. «Altındaki maddeyi iyi oku. Zira işin bütün püf noktası orada,» dedi.

Dona Estefania yeğeni İrene Fabregas'a bütün servetini bırakıyordu. Yalnız bir şartı vardı. Vasiyetname sahibinin ölüm tarihinde İrene hasta, yahut da bir sağlık evinde bulunduğu takdirde, bahis konusu servet tamamiyle hayır işlerine sarfedilecek ve idaresi, dul kadının kâhyası Don Nicolas'ın başkanlığındaki bir konseyin elinde olacaktı.

Notere bakılırsa, bu adam şimdi Dona Estefania'nın ölüm tarihinde İrene'nin akıl hastanesinde olduğunu ispat

etmek için elinden geleni yapacaktı. Zaten genç kadının, kendisi tarafından tâyin edilecek bir doktorun muayenesini şart koşuyordu. Raoul Fabregas bu şartı kabul etmişti. İrene'nin artık hasta olmadığını ispat etmek bir zaruretti.

İrene hiddetle hukukçunun sözünü kesti. «Ben, bu mirası istemiyorum.»

— «Heyecanlanmasana kızım.» Noter konuşurken, azgın bir deliyi teskin etmeye çalışır gibi sesini zoraki tatlılaştırıyordu. «Bunu yapman egoistlikten başka şey olmaz. Evet, muayene hoş bir şey değil, ama kocanla kızın için buna katlanmalısın,» dedi. İrene'nin kendisine dik dik bakması üzerine, «Halanın serveti yabana atılır gibi değil,» diye homurdandı. «Bugün belki zenginsin, ama yarın milyoner olacaksın.»

İrene halasının cimriliğini hatırladı. «Çalışmayana ekmek yok!» bağrışlariyle kapıdan çevrilen dilenciler, dadısının aylığından kesilen hastalık günleri, hizmetkârlara kıt kanaat verilen yemekler, her türlü saadetten ve sevinçten mahrum geçen kendi çocukluğu gözlerinin önünde canlandı. Bunun üzerine hırsla yerinden kalktı. «Size söyledim Don Jaime. Ben bu mirastan vazgeçiyorum.»

Noter elini alnına götürdü. «O haydut her şeye sahip olsun mu istiyorsun! Bu konsey hikâyesi masal. Evet, halan öldüğü sırada hastanedeydin, ama doktorunun raporu çoktandır iyileşmiş olduğunu gösteriyor.»

İrene, göbekli adamı dinlemiyordu bile. Halasının bile bile vasiyetnameye bu kaydı ilâve ettiğini anlıyordu. Dona Estefania, onun iyileştiğini duymuştu. Bu vesileyle de bir kere daha rahatını kaçırmak istemişti. Genç kadının birden aklına bir şey geldi. «Don Jaime, bu mirasa konduktan sonra, hastalandığım veya öldüğüm takdirde ne olur?»

— «Servet bir kere eline geçtikten sonra, sende kalır

kızım. Öldüğün takdirde ise, kanuni mirasçıların olan kocanla kızına geçer.»

İrene, «Öyleyse düşünmek için bana bir mühlet bırakın Don Jaime,» dedi. «Kararımı size yazılı olarak bildiririm.»

Noter genç kadının kendisine uzattığı eli yarım yamalak sıktı, kâğıtlarını topladı ve çantası koltuğunun altında olduğu halde, odadan çıktı. Holde şapkasını uzatan hizmetkâra elinde olmıyarak açıldı. «Bu hanım bizi çok uğraştıracak.»

ON ÜÇÜNCÜ KISIM

İrene küçük salonuna geri döndü ve balkon kapısına dayanarak gözlerini kapadı.. Hiçbir şey görmeden ve duymadan uzun bir zaman böyle kaldı.

Bir ara kapının önünde bir ses, «Hanımefendi, Dr. Vendrell geldi,» dedi.

Fakat genç kadın duymamıştı. Kâhya kadın Mariana kapıda duruyor ve âdeti üzere gene onu merakla tetkik ediyordu. «Sizi görmek istiyormuş, hanımefendi.»

İrene'nin kâhya kadına hâlâ arkası dönüktü. «Buraya çıksın öyleyse,» dedi.

— «Bu odaya mı?»

— «Evet, bu odaya.» İrene ancak erkeğin ayak seslerini duyunca döndü. Dudaklarının arasından bir tek kelime dökülmüştü. «Pedro!» Aynı anda kulağının dibinde erkeğin sesini duydu.. «Otursanıza İrene.»

Genç kadın bunun üzerine, ancak doktorun elinin, düşmesine mâni olduğunu anladı.. Pedro da yanına oturmuştu. Bu şekilde düşüncelerine hâkim olmak istermiş gibi, hâlâ genç kadının kolunu tutuyordu.

İrene, solgun yüzünü ona çevirdi. «Dirilmemeliydim, Pedro,» diye inledi.

— «Ne oluyor size böyle İrene? Bana derdinizi anlatın.»

Genç kadın derhal cevap vermedi. Nihayet konuştuğu zaman sesinde garip bir mâna vardı. «Diri diri gömü-

len kadının hikâyesini hatırlıyor musunuz Pedro?»

Genç doktor, İrene'nin saçmalamadığını biliyordu. Genç kadın evvelce bir kere ona Pardo Bazan'm «Dirilen Kadın» hikâyesini anlatmıştı. Kataleptik bir uykudan uyanan kadın, el yordamiyle etrafını araştırınca, mermerden bir mezarın içinde olduğunu anlıyor ve yaşama özlemi ile kocasına ve çocuklarına kavuşma arzusunun verdiği kuvvetle kendisini hapseden taşı itmeye muvaffak oluyordu.

İrene, «Benim vakam da onunkinden farksız,» diye devam etti. «Sevdiklerinin arasına dönünce, kadının, herkesin gözlerinde okuduğu mânayı hatırlıyor musunuz Peddo? 'Senin gibi uzağa gidenler, bir daha geri dönmemelidir,' değil miydi? Benim sonum da onunki gibi olacak.»

Pedro, hikâyenin sonunu düşünüyordu. Kadm bir gece aile mezarlığına dönüyor ve ilk defasındaki gibi insanüstü bir gayret sarfiyle mezarın kapağını gene başının üstüne çekiyordu.

İrene, elini erkeğin kolunun üzerine koydu ve donuk bir sesle, «Sizi bana Allah gönderdi,» dedi. «Başıma gene bir şey gelirse, beni bizzat sizin San Juan'a götürmenizi istiyorum.»

Erkek ona ciddiyetle bakıyordu. «Benden ne istediğinizin farkmda mısınız İrene? Ben buraya, intiharınıza suç ortağı olmaya değil, size yardıma geldim.»

— «Artık çok geç.»

— «Çok rica ederim. Ben sizin daha neler başarabileceğinizi biliyorum...»

Genç kadın, doktorun sözünü kesti. «Yalvarırım, bana edebiyat yapmayın Pedro! Benim vaziyetim belli. Kocam paramı istediği için beni kafesimden çıkardı. Üstelik kızıma merhamet bile telkin etmiyorum.»

— «Sizin gibi bir kadının, kızında uyandırmak istediği his merhamet olmamalı.»

İrene gülmeye başladı. «Benim gibi bir kadın ha!»

Erkek enerjiyle tekrarladı. «Evet, sizin gibi bir kadın! İnsanları az çok tanıyan ben, sizde nice harika imkânların uyukladığına eminim.»

— «Ya artık gelecek beni ilgilendirmiyorsa? Ya tek arzum, artık rahat bırakılmaksa? San Juan'da bir işe yarıyordum. Oradakiler beni sayıyorlar, seviyorlardı. Burada herkese bir yüküm. İstenmiyen bir yük! Tıpkı dirilen kadın gibi!»

Genç kadın ayağa fırlamış, parmaklarının arasındaki mendili didikliyordu. Pedro Vendrell de ayağa kalkarak İrene'nin titriyen omuzlarını yakaladı. «Ah İrene. İrene'ciğim,» diye mırıldanıyordu. Ellerinin altındaki omuzlar daha fazla titreyince, parmaklarının baskısını arttırdı.

Genç kadın onun neler dediğini anlamıyordu bile. Sadece omuzlarının üzerindeki iki eli ve bunlardan yayılan sıcaklığı hissediyordu. Bu iki noktanın dışındaki vücudunu hissetmez olmuştu. Pedro kendisini bıraktığı takdirde, tıpkı boş bir elbise gibi yere çökeceğine emindi.

Birden, her şeyin beyhude olduğunu düşündü. San Juan'dan ayrılalıdan beri Pedro bir an olsun aklından çıkmamıştı. Ondan kaçmak için, Raoul'a yaklaşmak istemiş, Gloria'dan şefkat dilenmişti. Bütün bu müddet zarfında ise, en büyük korkusu, şimdiki gibi genç doktorun ellerinin altında böyle yenilmiş, böyle kırık vaziyette kalmak olmuştu.

Aynı zamanda ancak onun tarafından kurtarılmayı ümit edebileceğini anladı. Kendi duygularına karşı mücadele etmek ve onları yenmek arzusunu dahi ancak bu adam, kendisine telkin edebilirdi. Genç kadın başını kaldırarak erkeğin yüzüne baktı. «Pedro, size ihtiyacım var,» diye mırıldandı.

Omuzlarının üzerindeki eller titredi. Aynı anda genç kadın, kulağının dibinde Pedro'nun sıcak sesini duydu.

«Yanındayım İrene.»

Genç kadın başını eğdi, Tepesinden bakan erkek şimdi sadece onun parlak beyaz saçlarını görebiliyordu. İrene başını kaldırınca, Pedro'nun dudaklarında ıstırapla karışık son derece tatlı bir ifade farkeder gibi oldu.

— «Pedro,» dedi, «size sonsuz bir itimadım var.» Bir an sustu. Erkek hareketsiz bekliyordu. «Pedro, siz de bana güvendiğinizi söyleyin.»

Pedro, onun saçlarını usul usul okşadı. «Benim de size sonsuz bir inancım var İrene,» derken yüzü deminki kadar ciddiydi.

ON DÖRDÜNCÜ KISIM

Don Jaime bahçeden geçerken, genç bir kızın idaresindeki küçücük bir otomobile yol vermek için yana çekildi. Akabinde araba durdu ve genç kız ona seslendi. «Bay İbanez'siniz, değil mi?»

— «Siz de Gloria olacaksınız.»

El sıkıştılar.

Gloria akabinde, «Nereye gidiyorsanız, sizi götüreyim,» diye teklif etti. Noterin tereddüdü üzerine de, «Burada bir tek taksi bulamazsınız,» diye ısrar etti.

Otomobil San Luis yol ağzına gelinceye kadar, Gloria, mesele hakkında öğrenilebilecek ne varsa öğrenmişti. Noteri bıraktıktan sonra, birtakım karışık sokaklardan geçti ve nihayet bir bahçe kapısının önünde indi.

İçeride dairenin kapısını açan hizmetçiye, «Bay Arroyo evde mi?» diye sordu.

— «Evet, küçük hanım.»

Gloria'nın, Pablo Arroyo'nun evine babasiyle, yahut bir mürebbiyenin refakatinde geldiği çok olmuştu, fakat ilk defa yalnız geliyordu. Pablo onu sevinçle karşıladı. «Bu hoş sürpriz nereden icabetti Gloria?»

— «Seninle konuşmam lâzım.» Genç kız böyle diyerek ilk gördüğü koltuğa çöktü. «Bana bir sigara ver lütfen.»

Pablo, genç kızın sigarasını yaktıktan sonra, anlatacaklarını dinlemek üzere bir yere ilişti. Sonunda, «Cidden müşkül bir durum,» diye fikrini belirtti.

— «Babam ile doktoru, onu tamamen iyileşmiş olarak kabul ettirebilirler mi dersin?»

— «İşin içinde mühim para olduğu anlaşılıyor...»

Gloria hiç konuşmadan sigarasını içiyor, fakat kambur, onun fevkalâde sinirli olduğunu seziyordu. Genç kız, vaktiyle annesinin sık sık oturduğu bu divanın üzerinde, ona bilmeden o kadar benziyordu ki. Pablo sonunda, «Gloria,» dedi. «Annen hayatını yaşamış. Ama senin önünde daha uzun yıllar var. Bu yüzden biraz egoist olmalısın. Sana zararlı olabilecek her şeyi görmemezlikten gel. Sana bugünkü tavsiyem şu: Anneni kimselerin görmemesini temin et ki 'acayip' yahut 'sinirli' diye hakkında hüküm vermesinler.» Kısa bir aradan sonra ilâve etti. «Baban iyi düşünmüş. O servet senin için biçilmiş kaftan.»

Gloria yüzünü buruşturdu. Paraya karşı sadece lâkaydi duyabiliyordu.

Pablo onu tenkid etti. «Paranın pek çok kusuru örttüğünü unutuyorsun.» Gloria'nın ona anlıyamamış gibi bakması üzerine izah etti. «Hakikati bilmen daha doğru olur. Büyükannen de...» Karşısındaki genç kıza acıyarak bakıyordu. «O yüzden annenin iyileşmesine bir türlü inanç getiremedim,» diye devam etti. «Akıl hastalıklarında verasetin ne kadar mühim bir faktör olduğunu bilmemene imkân yok.»

Gloria birden sinirlendi. «Benim, onun kızı olduğumu unutuyorsun,» dedi.

— «Hayır, unutmuyorum. Ama sen gerek zihnen, gerek bedenen o kadar zinde ve muvazenelisin ki sana hakikati açıklamayı kendime vazife bildim.»

Genç kız dudaklarını ısırdı. Alçak sesle, «Benim normal olduğumu nereden bilebilirsin!» dedi. «Henüz çocuğum olmadı. Olacağı da malûm değil ya.»

Erkek dik dik, «Böyle saçma şeyler düşünmeni istemem,» diye itiraz etti. «Sana bunları gevezelik olsun diye

değil, seni muhtemel bir tehlikeden korumak için söyledim. Annen, artık babanın gözünde hiçbir değeri kalmadığına ikna edilmeli. Raoul'un hiçbir zaman iyi bir koca olmadığı muhakkak, ama bir bakıma mazur sayılır. Evliliklerinden kısa bir müddet sonra anneni kriz halinde göreliden beri kadın olarak onunla hiçbir ilgisi kalmadı.»

Gloria, sigarasını tablanın içinde ezdi. «Sen de bunu tabiî buluyorsun, değil mi?» dedi.

Pablo cevaben tavsiyelerine devam etti. «Annen, anormal şefkat ihtiyacını şimdi sana yöneltecek. Sevgisi ve kıskançlığiyle günlerini zindan edecek, seni bütün arkadaşlarından uzaklaştırmaya çalışacak. Sakin ve tatlı tavırlarına kanma sakın. Türlü vehimler içinde yaşıyan bir insandır. Meselâ, ben kendisini sevdiğim halde, benden nefret eder. Babanla olan arkadaşlığımı kıskanıp hakkımda türlü saçmalar uydurmasına ne dersin? Girnata'daki halasını da çocukluğunda kendisine işkence etmekle suçlandırırdı. Bazı deliler öyledir. Herkesi kendilerine düşman zannederler.»

Gloria, «Yalvarırım sus Pablo,» diye inledi.

Kambur bir ara fazla ileri gitmiş olmaktan korktu. Kızın kolunu okşıyarak, «Gloria, seni kızım gibi severim,» dedi. «Sana bir fenalık gelmesini önlemek için, elimden gelen her şeyi yapabileceğimi bil.»

Gloria içinden, «Ama kendi yaptığın fenalığın farkında değilsin,» diye düşündü. Saatine baktı. Geç olmuştu. Genç kız âni bir kararla yerinden fırladı.

Pablo, kapının yanında onu belinden kavrıyarak hafifçe kendine çekti. «Benim küçüğüm,» diye mırıldandı. Genç kız otomobiline bindiği sırada bir kere daha ısrar etti. «Gloria, bütün dertlerini gelip bana anlatacağını vadet. Bu saatte beni daima evde bulursun. Belki gelirsin diye her gün seni bekliyeceğim. Beni bugün her şeye rağmen ne kadar mesut ettiğini bir bilsen!»

Küçük araba Joaquin Costa Sokağını çılgınca bir hızla tırmandı. Tam o sırada bir yan sokaktan çıkan bir kamyonun, onu, tıpkı ayak altında çiğnenen bir böcek gibi yamyassı etmesine ramak kaldı. Gloria, kamyondakilerin kendisine bağırdıklarını duydu :

— «Bu kadınlara ehliyet verenlere ne demeli! Bir kaza olsaydı kabahati bana bulurlardı! Klâksonun ne güne duruyor, güzelim?»

İşçi kılıklı birkaç kişi duran arabanın etrafını almışlardı. Genç kızın solgun yüzünü ve dağılmış saçlarını gören içlerinde en genci, «Bir yerinizi acıtmadınız ya?» diye sordu.

Adamlar, arabasını arkadan iterlerken, Gloria, «Başıma bir iş gelseydi, derhal 'veraset'i suçlandırırlardı,» diye düşündü.

Ama Gırnata'daki halanın mirasını kastetmiyordu.

★

Ertesi gün Dr. Pedro Vendrell'i karşılayan Gloria oldu. Genç adamı salona alarak arkalarından kapıyı örttü. «Doktor bana hakikati söyleyin,» diye söze başladı. «Ailemde birçok delilik vakaları olduğunu biliyorum. Kelimelerden korkmuyorum.» Korkmadığını ispat etmek için de bir masanın kenarına ilişti ve uzun bacaklarını sallıyarak Pedro'nun cevabını beklemeye başladı.

Genç adam onu ilgi ile tetkik etti. Kestane rengi saçları dalga dalga omuzlarına dökülüyordu. Altın renkli, gözlerinde sanki bir meydan okuma vardı. Genç adam, «Acaba kime meydan okuyor?» diye düşünmekten kendini alamadı. Gloria hakikatin ne kadarını biliyordu acaba? «Sizinle açık konuşacağım,» dedi.

Teferruatlı bir açıklamaya girişti.

Gloria hiç kıpırdamadan onu dinliyordu. Neden sonra, «Gen denilen veraset faktörlerine hiç önem vermiyor görünüyorsunuz» dedi.

Durumu bu kadar ciddî olmasa, Pedro kahkahalarla gülerdi. «Bu gibi bir vakada eğitimle ve uygun bir atmosferle nötralize edilmeleri mümkün,» dedi.

Gloria, göğsünü bastıran ağırlığın hafiflediğini hissediyordu.

Doktor devam etti. «Yardımınıza ihtiyacım olduğu için, az daha ben size telefon edecektim. Babanız dönünce, onunla da konuşurum ya. Genel durumu bozulduğuna göre, İrene'nin sinirlerini takviye etmeli. Bu bakımdan size de mühim bir vazife düşüyor Gloria. İrene tam bir atmosfer değişikliğine muhtaç. Bunu siz temin edeceksiniz. Odasından çıkmaya ve biraz kendini unutmasına onu mecbur edin. Yakınlığı ondan bekliyecek yerde, siz ona yaklaşacaksınız. Anneniz şimdi sizin bütün şefkatinize ve anlayışınıza muhtaç.»

Gloria, «Sen de az şey istemiyorsun hani!» diye düşündü.

Pedro Vendrell, onun aklından geçenleri sezmiş gibi sert bir sesle geçmiş günleri yâdetti. «Annenizin kirli ihtiyar kadınların ayaklarını yıkadığını, akılsız bir kadını saatlerce uğraşarak bir burun sondasiyle doyurduğunu, kirli çarşafları değiştirdiğini, yeni gelen hastaların bitlerini ayıkladığını gördüm. Üstelik bu insanlar ona minnettarlık duyabilecek durumda bile değillerdi. Bu hayatı tam altı yıl devam etti. Bir akıl hastanesinde geçen altı yıl ise altı asırdan farksızdır. Üstelik o, bu fedakârlıkları kahraman tavırları takınmadan ve halinden şikâyet etmeden yapıyordu.»

Doktorun kendisiyle ders verirmiş gibi konuşması, Gloria'nın zıddına gitmişti. «Siz de buna rağmen onu iyileşti zannediyordunuz ha!» dedi. «Sorarım size: Aklı ba-

şında olsa, ince zevkli bir kadm böyle şeyleri istiyerek yapabilir mi?»

Akabinde genç kız, doktorun gözünden düştüğünü anladı.

Pedro ağır ağır, «Evet, belki siz haklısınız,» dedi. «Anneniz, buna lâyık olmıyanlara kendini vakfetmekten hoşlanan 'anormal' insanlardandır.»

Birdenbire kulaklarmm dibinde odaya girdiğini farketmedikleri İrene'nin sesini duydular. «Hoş geldiniz Pedro!»

Annesinin yüzünün içten gelen bir ışıkla aydınlanmış olduğu, Gloria'nın gözünden kaçmamıştı.

İrene doktora, «Dün ameliyat ettiğiniz hasta ne âlemde? Hani şu iskeleden düşen duvarcıdan bahsediyorum,» diye soruyordu.

— «Vaziyeti iyiye gidiyor.»

— «Bana ailesinin adresini verebilir misiniz?»

Pedro cebinden not defterini çıkararak sorulan adresi aradı.

İrene, «Yarından tezi yok, onların ziyaretine gideceğim,» diye vadetti.

Pedro, koltuğa arkasını dayıyarak, «Gloria'yı da götürün. Ona faydası olur,» diye tavsiye etti.

Genç kız itiraz etti. «Neden hastanız imişim gibi konuşuyorsunuz? Yoksa beni o kadar mı havai zannettiniz?»

Pedro gülümsedi. Ama Gloria'ya değil, İrene'ye bakıyordu. «Hayır, bana kalırsa, havai değil, ama çok fazla gençsiniz,» dedi.

ON BEŞİNCİ KISIM

Kontes Puertoseguro uşağına emir verdi. «Juan, Dr. Vendrell gidinceye kadar beni soranlara evde olmadığımı söylersin.»

Odada yalnız kalınca, Dolores altın yaldız çerçeveli aynaya dikkatle baktı. Kendini tenkidçi bir gözle tetkik etmesi, kaşlarının arasında küçük bir kırışığın yer etmesine sebep olmuştu. Yüzünde yer yer çöküntüler ve gevşemeler başlamıştı. Ne de olsa yaş kırk ikiydi. Dolores dudaklarını buruşturdu. O, daima genç kalanlardandı. Genç kalmayı istemek kâfiydi. Genç kadın parmaklarının uciyle alnına dokununca, kırışıklar silindiler. Dolores aynanın önünde hiç gülümsemezdi. Gülümsemek onu gençleştiriyordu; halbuki o kendini en avantajsız haliyle tanımak istiyordu. Bir masaya yaklaştı ve hastanenin yeni pavyonunun plânlarını gözden geçirmeye koyuldu. Bu, pek pahalı bir bahaneydi. Ama bu da olmasa, cerrahla münasebetini devam ettiremezdi. İç harb esnasında Pedro Vendrell'in cerrah ekibine malzeme yetiştirmek için göze aldığı bütün fedakârlıklara rağmen, devam ettiremezdi... Halbuki Dolores, Pedro Vendrell'i o vakte kadar hiçbir erkeği arzulamadığı derecede arzuluyordu. Bu hissi, müthiş bir bombardıman esnasında onu ameliyat yaparken gördüğü gün başlamıştı. Genç doktorun küçük hastanesini kurduğu çadırın üzerine mermiler yağıyordu. Fakat Pedro, dışarıda olup bitenlerle arasında hiçbir ilgi yokmuş gibi çalışıyor,

adamları da tek vücut halinde ona itaat ediyorlardı.

Genç kadın saate bir göz attı. Pablo Arroyo ona geç geleceğini haber vermişti. Gözlerini kapadı. Kamburun ona, o aileden ve bir dereceye kadar müsebbibi olduğu faciadan bahsetmesini sabırsızlıkla bekliyordu. Hoş, kimse Dolores'i İrene'nin hastalığından tamamiyle sorumlu tutamazdı ya. Raoul'un mizacı bu olduktan sonra ha Dolores, ha bir başkası olmuş, netice değişmezdi. Raoul'un mizacı! Genç kadın masanın üstündeki gümüş kutudan bir sigara aldı. Mazi, modası geçmiş bir film gibi gözlerinin önünden kayıyordu: Ölüm derecesinde sıkıldığı Galiçya plâjı, muhteris ve ateşli delikanlıyla tanışışı, onun, ciddiye aldığı, kendisinin ise ilk gününden eğlence gözüyle baktığı fazlaca ileri gitmiş flörtleri. Madrit'e dönüşleri: gizli buluşmaları, sinema locaları, araba gezintileri... Evet, Raoul onu çılgınlar gibi sevmişti! Kendisi de... (Dolores hissini adlandırmak için uygun bir kelime aradıysa da bulamadı) Evet, kendisi de erkeğe adamakıllı tutulmuştu. Ziyadesiyle kadın olmasma rağmen, Dolores bu konularda bir erkekten beklenecek şekilde hareket ediyordu. Gönül maceralarını yönetirken dahi kafasmı kullanıyordu. Kadın olarak kaybedilebilecek neyi varsa, kaybedebilir, fakat kafası işlemeye devam ederdi. Derken Luis peşinde koşmaya başlamıştı. O zaman Dolores tereddüt etmemişti tabiî.. Raoul'la arasındaki kavgayı çok iyi hatırlıyordu. O devirde ne kadar beceriksizmiş meğer!

— «Raoul, aramızda her şey bitti. Nişanlın olarak kalmaya devam edemeyeceğim,» demişti.

Erkeğin karşılığı, Dolores'in suratına indirilen bir tokattan farksız olmuştu. «Kendini nişanlım mı zannediyordun yoksa? Hayır, yavrum, senin gibilerinin bambaşka bir ismi vardır.»

Genç kadm, İspanya'nın dışında geçirdiği yıllarda erkeği düşündükçe, «Seni ayaklarımda süründüreceğim.» di-

ye içinden ahdetmişti.

Bu iş hiç te güç olmamıştı.

Dolores, koyu kırmızı tırnaklarının arasındaki sigaraya baktı. İrene'yi: kendisine, bir mabudeye duyulan hayranlığı yönelten çekingen genç kadını hatırlamıştı! Bazan bir vicdan kalıntısı, genç kadının itimadını kötüye kullandığı için ona azap duyuruyordu. Fakat, kişiliğinin türlü cephelerini bastıran muzip benliği akabinde baskın çıkarak, «Ya karakterini şekillendirerek, hayatı öğreterek ona yaptığın hizmet? Senin gibi hocayı rüyasında görmemiştir,» diyordu.

Dolores başını salladı. Şimdi İrene'nin çok tesirli bir kişiliği olduğunu o da kabul ediyordu. O yüzden de genç kadının anî öngörüsünü hâlâ affedemiyor, o davet gecesi onun, kendisine tiksintiyle bakarak, «Dünya yüzündeki insanların en iğrencisin!» deyişi gözlerinin önünden gitmiyordu. İrene'nin haklı olduğunu bildiği için, Dolores, «Seni mahvedeceğim!» diye tekrar edip durmuştu. Tesadüf ona bu işte yardımcı olmuştu. Fakat, aradan geçen zamana ve İrene'nin yıllarca azap içinde yaşamasına rağmen, Kontes kinini hâlâ unutmuyordu.

Omuzlarını silkti. Artık bütün bunlar geçmişte kalmıştı. Pedro Vendrell'i düşündükçe, kendi kendine hayranlık duyuyordu. Bu zeki adama şimdiye kadar hislerini belli etmemeyi başarabilmesi, cidden marifetti. Ölen kocasının ameliyatı dolayısiyle doktoru her gün gördüğü vakitler bile Pedro bir şey anlıyamamış, Dolores'in onu baştan çıkarmak için başvurduğu hileleri ihtimal genç kadının üzüntüsüne ve heyecanına yormuştu.

Dolores birden ayak sesleri duydu. Pedro Vendrell kendisine doğru geliyordu. Genç kadın, «Sizi bekliyordum doktor bey,» diyerek ona elini uzattı.

Pedro özür diledi. Müstacel bir ameliyat yüzünden ge-

cikmişti. Dolores'in alâkadar olması üzere, vakayı kısaca hikâye etti.

Kontes, «Doğrusu herkese ibret olması gereken bir hayat sürüyorsunuz doktor,» diye mırıldandı.

Pedro, insanın tahammülünün bir sınırı olduğuna esef ettiğini söyledi.

Dolores ona ilgi ile bakıyordu. «Hastalarınızla meşgul olmadığınız zamanlar ne yaparsınız?» diye sordu.

— «Okurum. Denemeler yaparım.»

— «Hiç dinlenmez misiniz kuzum? Biraz da eğlenmeyi düşünmez misiniz?»

— «Benim istirahatim ve eğlencem çalışmaktır.»

Dolares tatlılıkla, «Genç bir insansınız,» dedi. «Neşterle röntgenleri, eksiyonlarla anestezileri düşünmediğiniz bir anınızın olmadığına beni inandıramazsınız.»

Pedro Vendrell içkisini ağır ağır yudumluyordu. Sahiden yorgundu. Odasının havası ise insanı gevşetiyordu.

Kontes Puertoseguro'nun bu davetini isteksiz olarak ve sırf hastanenin yeni pavyonunun plânlarına bir göz atmak maksadiyle kabul etmişti. Kontes'in cömert olduğu şüphe götürmezdi. Ama beyaz ipekliden üniformasını arkasına geçirip koruyucu melek kisvesine girmese, Pedro daha ziyade memnun olacaktı. Neyse, etrafındakilerin işlerine burnunu sokmadığı müddetçe bunun fazla bir zararı yoktu.

İnsanlar kendisi için, önemsediği ender birkaç kişi ve umursamadığı sayısız kişiler diye iki sınıfa ayrılıyor, Dolores ise ikinci grupta yer alıyordu. Öyleyken, genç kadının sorusunu cevaplandırmadan önce şöyle bir düşündü, sonra da, «Her gün, kendimi hiç bir şey düşünmemeye zorladığım bir anım oluyor, hanımefendi,» dedi.

— «Ne harika nefis disiplini! O sırada hayalinizden hiç bir arzu, hiç bir rüya da mı geçmiyor yani? Sizi has-

talarınızın başında gördüm. İnsanca zaaflarınız olmadığına beni inandıramazsınız, Doktor Bey.» Genç kadının sesi de tavırları kadar âhenkliydi. Koltuğun kadifesinin üstünde duran yüzüksüz eli de âdeta çıplak gözüküyordu. «Siz gelmeden önce his hayatımın bilânçosunu yapmakla meşguldum,» diye devam etti... «Benimle alay etmeniz pahasına da olsa, uzun bir yolculuktan eli boş dönmüşüm gib his duydum.» Genç kadın, doktorun kendisini merakla süzdüğünü farkederek mevzuu değiştirdi. «Ama asıl sizden bahsediyorduk...»

— «Benim hakkımda söylenecek fazla bir şey yok.»

Dolores, Pedro Vendrell'in, karşılaştığı erkeklerin pek çoğunun aksine kendisinden bahsetmekten nefret ettiğini biliyordu, bununla beraber, bu günlük ısrar etmemesinin daha hayırlı olacağını sezmişti. Yerinden kalkarak ona plânları uzattı. «Bu da sizden bir parça, Doktor Bey,» dedi. «Daha doğrusu, her şeyin zevkinize ve arzunuza uygun olmasına itina ettim.»

Genç doktor Dolores'e başının bir hareketiyle teşekkür ettikten sonra plânları kısaca gözden geçirdi. Arzu ettiği gibi, cephe kuzeye dönüktü, anestezi salonu ise daha büyük bir hareket kolaylığı için alışılmıştan genişti...

Dolores, «Pencereler Mayo Kliniğindekilerden kopye edilmiştir. Siyalitik lâmba da Amerika'dan geldi,» diye izah etti.

Pedro Vendrell hoşnutluğunu belirtti. Plânlar hiç bir tashih gerektirmiyordu.

— «Çok memnun oldum, Doktor Bey.» Dolores kıpırdadıkça üzerinden hafif bir parfüm dalgası yayılıyordu. Çok keskin bir parfümdü, bu.

Pedro birden başını kaldırarak genç kadına baktı. Önündeki plânlar netliklerini kaybetmişlerdi. Kırmızı çizgileri ona sanki alaylı alaylı gülümsüyordu. Genç doktor tekrar kâğıtların üzerine eğildiği sırada, Dolores, onu kir-

piklerinin arasından tetkik etmekteydi. Erkeğin, söz hususunda o kadar cimri olan sesinin dahi bir yanına varılmazlık aksettirdiğini düşünüyordu. Genç kadın, onu ağına düşürmeyi bilhassa bu yüzden kendisini dahi korkutan bir ihtirasla istemekteydi. Duygularına kapılarak birden saldırıya geçti. «Doktor Bey, emrinizde çalışmamı size kaç kere teklif ettim. Neden kabul etmediniz?»

— «Bana mütehassıs kimseler lâzım, Kontes. Üstelik hastanenizde yaptığım ameliyatlar nöro-şirürji alanına girerler. Süreleri genellikle birkaç saattir.»

— «Ne önemi var? Konu beni ilgilendirdikten sonra birkaç saat dayanabileceğimden şüpheniz mi var?»

Pedro Vendrell genç kadına baka baka konuştu. «Ne istediğinizi çok iyi bildiğinizi tahmin ederim.»

★

Genç adam az sonra otomobiline binerken, Dolores onu perdenin aralığından gözetliyordu. «Ne küçük, ne mütevazi arabası var,» diye içinden alay etti. Divanın üzerine uzandı. Onun hâlâ karşıdaki koltukta sivil giyinmiş bir asker tavriyle oturuşunu görür gibiydi. Doktor gömleği onun üniforması mı, yoksa papaz cüppesi mi idi acaba?

Birkaç dakika sonra salona giren Pablo, «Gelirken karşıma çıkan zat kimdi?» diye sordu. Dolores, onun hastanenin başoperatörü Dr. Vendrell olduğunu izah edince, kambur, «Vendrell'di ha!» dedi. Kendisi onu tanıyamamıştı.

Dolores merak etmişti. Pablo'ya doktoru nereden tanıdığını sordu.

Kambur, «Onu, talebelik zamanından tanırım,» diye izah etti. «Apartmanımızın çatı katında oturur ve Fabregas'larla bana ikişer peseta'ya iğne yapardı.»

Dolores, «Ya!» dedi. Sonra birden sesinin tonunu değiştirdi. «Onu gördün mü?»

— «İrene'den mi bahsediyorsun? Evet, gördüm.»

— «Anlatsana.»

— «Bir hayalete benziyor.» Bir ara Gloria'dan öğrendikleri kamburun dilinin ucuna kadar geldiyse de vazgeçti. Buna daha vakit vardı.

Dolores düşünüyordu. «Gene düzelebilir mi dersin?»

— «Hiç sanmam.»

Kontes kambura ilgi ile bakıyordu. «Sana bir şey söyleyeyim mi?» dedi. «Bir vakitler senin ona âşık olduğunu zannetmiştim.»

Pablo gülmeye başladı. «Raoul'a apartmanımı onun için mi ödünç verirdim dersin? Doğrusu beni pek sâf zannedermişsin Dolores! İrene'ye âşık olsaydım, bambaşka şekilde hareket ederdim. O zaman kadıncağızı heyecanlandırabilecek en ufak bir kıskançlık krizine, en hafif bir şüpheye meydan vermezdim. Şişindikçe şişinen o adamın yanında iyice sıkılmasını temin ettikten sonra, onu elde etmeme hiçbir engel kalmazdı.

— «Pablo, en yakın arkadaşından bahsediyorsun!»

— «Raoul senin de arkadaşın değil miydi? Ben sana geldiğim zaman, maskemi de şapkamla birlikte holde bırakırım.» Pablo, bir müddet dikkatini sigarasına verdi. Sonra, «Raoul nihayet büyük aşkı bulduğuna inanıyor,» dedi. «Elli yaşında göbeklenmeye ve saçları dökülmeye başlarken insanın aşk peşinde koşmasına ne dersin? Ama bizimkinin kendine ne kadar ehemmiyet verdiğini bilirsin. Sonra da hislerini hayâsızca halk kitlelerine hikâye eder. Raoul Fabregas dostum ha! Beni güldürme Dolores!»

Kontes'in aklı hâlâ Pedro Vendrell'deydi. Birden, «Bana bak Pablo!» dedi. «İlk bakışta hâlâ bir erkeğin hoşuna gidebilir miyim dersin? Bana erkek göziyle bak!»

Pablo tâ çocukluklarından beri ona hakikati dobra

dobra söylemeye alışıktı. «Galiba işçilerle askerler artık sana kur yapmaktan vazgeçtiler kızım,» diye homurdandı. «Kimin hoşuna gitmek istiyorsun bakalım? Buradan çıkan doktorun mu?»

Dolores, elindeki izmariti gümüş tablalardan birinin içinde ezdi. «Allah korusun!» diye bağırdı. «Doktorun hayatında fazla kadın tanımamış olduğu belli. Onu elde etmek o kadar kolay ki.» Sonra birden mevzuu değiştirerek aktris Lina Salgado'yla tanışmak istediğini belirtti. Pablo sanki neden onu resepsiyonlarına davet etmiyordu? «Ona kendisini çok beğendiğimi söylersin. Herhalde hoşuna gider,» dedi.

Pablo kulak kesilmişti. Dolores gene ne gibi entrika tasarlıyordu acaba? «Lina, Endülüs'te turneye çıkıyor,» dedi. «Döndüğü zaman bir şey düşünürüm. Raoul'u da davet etmeme bir itirazın yok ya?»

— «Ne münasebet. Beni sen ne zannettin Pablo?»

★

ON ALTINCI KISIM

İrene kapıdan girerken, orasını daha önce görmüşmüş gibilerden bir his duydu. Arkasında eski elbisesi vardı, ama yüzü, bir gün önce Gloria'nın da dikkatini çeken ışıkla parlıyordu. Birkaç erkeğin karıştırmakta bulunduğu çöp yığınının önünden geçerken, kendini, dünya yüzündeki pisliklerin ve hüznün yukarısından uçup gidebilecekmiş kadar hafif hissediyordu. Bir ışık, içerisinde tek başına çırpındığı karanlıkları dağıtmıştı. Muhtaç olanlara şefkat ve yardım dağıtmayı şimdi her zamankinden de kuvvetle istiyordu. İrene, bir zamanlar romantik San Martin mezarlığı olan yere girerken kendi kendine gülümsedi. Fakat birkaç adım atmasına kalmadan hayretle durakladı. Mezarların arasıyla mitralyöz ateşiyle açılmış oyuklar, aralarında ihtiyarlar ve çocuklar, hastalar ve sıhhatli kimseler, temizpak insanlar ve insanlık dökünüleri bulunan karışık bir insan kalabalığı barındırıyordu. Yıkılan evlerinden kurtarabildikleri ve sefil inlerine sığdıramadıkları möblelerle türlü eşya karmakarışık yığınlar meydana getirmişti. Bütün bu karışıklığın arasında da kürdan bacaklı oğlanlar koşuşuyor, ellerini kalçalarına dayamış kadınlar bezgin bir tavırla duruyordu. İrene, «Ne yaparsın, harp!» diye düşündü.

— «Şemsiyesine abanmış bu kız mı? Veremlidir. Yerdeki bu kırmızı leke mi? Kan tabiî.»

— «Evet, hanımefendi, sekiz çocuğum var, bir tane

de yolda. Ama bu mezarlıkta hepimize yer var.»

— «Dün akşam bir sütun yıkılarak altında kalan bir çocuğu ezdi. Aile bunun üzerine başka yere taşındı. Bizim için büyük şans!»

İrene bunları duydukça, «Ben ki kaderime isyan ediyordum!» diye düşünmekten kendini alamadı.

Pedro ona bu adresleri vermekle ne yaptığını çok iyi biliyordu. Genç adamın adını hatırlamak, İrene'nin kalbini sevgiyle doldurmaya yetti. Şu anda belki o da, şehrin yukarısında bir tenteye benzeyen gri renkli gökyüzünü seyrediyordu. İrene onu, o öğleden sonra, daha olmazsa ertesi gün göreceğini hatırladı. Tertemiz bir ihtiyar kadıncağızın arkası sıra o köstebek inlerinden birine girerken, bahçesinden buraya yollayacağı çiçekleri ve kadına armağan edeceği koltuğu düşünüyordu. Anî bir ilhamla çantasını açtı, ihtiyarcığın dudaklarını ellerinin üstünde hissedince de, Tanrı'ya, bundan dolayı onu cezalandırmamasını yalvardı.

Evine dönünce, lüksünden ve konforundan ötürü utanç duydu, aynı anda, âdeta gökten düşen muazzam servetiyle neler yapabileceğini hatırlayınca, kalbi sevinçle doldu.

Tek başına yediği öğle yemeğinden sonra bahçeye indi. Sempatik görünüşlü bir adam olan bahçıvan hemen evin hanımefendisine yaklaştı. İrene adama birkaç sual sordu, bahçıvan da bu arada hanımın bahçe işlerinden anladığını kavrıyarak (İrene klinikte Justo'ya tam iki yıl boşuna yardım etmemişti) ilkbahara taze tohumlar ekmeye niyetlendiğini izah etti. İrene ona, karısı ve çocukları olup olmadığını sordu. Evet, üç yumurcağı vardı. Onları okutmakta zorluk çekiyordu. Okullar o kadar pahalılaşmıştı ki..

— «Kaç para kazanıyorsunuz, Rafael?»

— «Yetmiş duro, hanımefendi. Tabiî, sayenizde kira parası vermiyoruz.»

— «Yarından itibaren aylığınızı iki misline çıkarıyorum.»

Bahçıvan kulaklarına inanamıyormuş gibi İrene'ye bakakalmıştı. Daha geçenlerde beyefendiden beş duro zam istemişti de bu kadarcık bir isteği dahi kabul edilmemişti. «Bu, insana piyango çıkması gibi bir şey,» diye mırıldandı. Beresini parmaklarının arasında evirip çevirerek genç kadına bakıyordu.

İrene onun ne düşünmekte olduğunun farkındaydı. Ama umurunda değildi. İlk defa olarak umurunda değildi.

★

Akşam Pedro gelince, ikisi de önceki günlerin olaylarına temas etmediler.

İrene sadece, «Her zamanki gibi gene haklıymışsınız,» dedi. «Bizden çok daha bedbaht insanlar varken, insanın kendine acıyarak vakit geçirmesi korkaklıktan başka şey değil.» Bundan sonra genç adama o sabah yaptıklariyle projelerini teker teker anlattı.

Pedro onu dikkatle dinliyordu. Sonunda, «Faal hayatınızın bir kısmını muhtaç kimselere hasretmenize bir diyeceğim yok, ama bu kadarı kâfi değil,» dedi. «Hayatınızı tamamiyle değiştirmenizi istiyorum. Yeni yeni dostlar edinmeli, sempatik ve enteresan kimselerle ahbaplık etmelisiniz.» Sözüne kısa bir ara verdikten sonra, düşünceli bir yüzle ilâve etti. «Moda ile meşgul olmaya başlamanız da lâzım. Size gene hayran olunmasını istiyorum.»

Genç kadın sadece, «Yapmayın Pedro!» diyebildi.

— «Niçin olmasın, İrene?»

Genç kadm ona hayretle bakıyordu. «Bu tavsiyelerin,

sizin gibi suni, boş ve sahte olan her şeyden nefret eden bir adamdan gelmesine neredeyse inanamıyacağım. Bende bu kadar acı izler bırakan dünyaya gene katılmamı nasıl isteyebilirsiniz? Karşılaşacağım insanlar bana daima deli göziyle bakacaklar...»

Genç doktor onu bir el hareketiyle susturdu. «İrene artık komplekslerden kurtulmanızı istiyorum.»

İrene oturduğu koltuğun kolunu okşuyordu. Fakat parmakları titremiyordu. Boğuk bir sesle, «Manastırdan yeni çıkmış bir rahibeden farkım olmadığını anlamanız lâzım,» dedi. «Duymadığım hisleri duyduğumu iddia edemem, dost bilmediğim kimselerin elini sıkamam artık.» Yalvaran gözlerle Pedro'ya bakarak devam etti. «Beni istemediğim şeyleri yapmaya mecbur etmeyin.»

Genç doktor başiyle olmaz mânasına gelebilecek bir hareket yaptı. «İrene, hor gördüğünüz şeyleri aşağıdan değil, yukarıdan hor görmenizi istiyorum,» dedi. Kısa bir duraklamadan sonra ilâve etti. «Yukarı çıkarken portrenize uzun uzun baktım...»

İrene âdeta hırsla, «Keşke o portre mevcut olmasaydı,» diye mırıldandı.

Pedro yine başını salladı. «Sanatkâr ilerisini görmeyi bilmiş. Siz eskiden o portredeki gibi değildiniz. Ama öyle olacaksınız. Şimdiden öylesiniz. Sadece dış görünüşünüz eksik. Şimdi onu da elde etmenizi istiyorum.»

İrene öne eğilerek dirseklerini dizlerine dayadı. «Siz buna imkân görüyor musunuz?» diye sordu.

Bu suali soruşunda her hangi bir kadınlık hislerinden eser yoktu. Sadece derin bir merak seziliyordu.

Pedro Vendrell gülümsemekle yetindi.

İrene o akşam yeni elbiselerinden birini prova etti ve saçlarını omuzlarına döktü. Bu işleri yaparken o da gülümsüyordu. Gülümseyişi ise onu değme elbiselerden ve mücevherlerden daha ziyade güzelleştiriyordu.

ON YEDİNCİ KISIM

Dönüşünde Gloria'dan duyduğu havadisler Raoul'u sevindirmişti. İrene'yi, sırf çok nazik bünyeli olduğu için hastaneden çıkardığına artık herkes inanabilecekti. Böylece, erkeğin, birisine karşı gelecekteki tutumu belli olmuştu. İlk elden havadis almak ve karısına yaptığı ziyaretleri devam ettirmesini rica etmek için Pedro Vendrell'e telefon etti. Kendisi, «Maske» nin gala gecesi için Endülüs'e gitmek zorundaydı, acele dönmesi gerekmediğine göre de, «Yol» un ikinci ve üçüncü perdelerini Torremolinos'un huzur dolu havasının içinde tekrar ele almaya niyetleniyordu. «O bölümleri biraz daha dokunaklı hale getirmek istiyorum, Vendrell» dedi. «Lamartine bile 'Ancak acıklı olan ebedîdir,' demiş...»

Pedro, ahizeyi kulağından uzaklaştırdı ve aparey peş peşe kelimeler kustuğu müddetçe ona bakmakla yetindi. Ancak Raoul susunca, ahizeyi tekrar kulağına dayadı.

Yazar şimdi, «Karım bahsinde içim rahat olarak gidebilirim, değil mi?» diye soruyordu.

Pedro, elindeki kalemi masanın camına vurmakla meşguldu. «Evet, içinizin rahat olmaması için bir sebep yok,» diye mukabele etti.

★

Saat üçü çalarken, uşağı randevu defteriyle yanma girdi.

Genç doktor kayıtlı isimleri gözden geçirerek, «Hastalarımın kalitesi yükselmekte,» diye düşündü. Bir bakanın, karaborsacı bir tüccarın ve bir toreadorun isimleri gözüne ilişmişti. Saat altı buçukta olan sonuncu randevunun sahibi kaşlarının çatılmasına sebep oldu. Defterde Bayan Salgado adını okumuştu. Pedro, bunun Lina olduğuna hemen hemen emindi. Evinin geri kalan kısmı gibi sâde ve gösterişsiz olan yazıhanesine girdi. Genç doktor, aşırı süsler veya uzun bekleyişlerle hastalarının gözünü kamaştırmak peşinde değildi.

Bayan Salgado nihayet odaya alınınca, başını kaldırmadan önce ayak seslerine kulak vererek onun yaklaşmasını bekledi. Yanılmamıştı. Gelen Lina'ydı. Pedro yerinden kalkarak, aktrise, karşısındaki bir koltuğu işaret etti. Sonra, bir fiş alarak bunu doldurmaya girişti.

— «Bekarsınız, değil mi?»

— «Evet, Doktor Bey.»

— «Yaşınız?»

— «Yirmi sekiz.»

Pedro, kalemi elinden bıraktı. «Sizi dinliyorum...»

Lina Salgado susuyordu. Ellerini masanın kenarına dayamış, gözlerini eldivenlerinin üstüne dikmişti. Uzun kızıl saçları ve biraz çekik gözleriyle Pedro'ya, akrabası olduğu Begonia Aldave'yi hatırlatmıştı. Kıyafeti de bu benzerliği arttırıyordu.

Pedro, «Derdinizi anlatın,» dedi.

Lina örtülü bir sesle konuşmaya başladı. Birkaç zamandır kendini pek iyi hissetmiyordu. İştahsızlıktan, yorgunluktan, hafıza kaybmdan şikâyetçiydi. «Bu işe gelemem, Doktor Bey,» dedi. «Sıkı çalışmalarımı devam ettirebilmem için, sıhhatçe demir gibi olmam lâzım.»

Pedro, bir vakayla her ilgilenişinde yaptığı gibi, parmaklarıyla önündeki dosyanın üstünde tempo tutuyordu. Lina Salgado'nun, tiyatroya girmeden önce üniversite öğ-

rencisi olduğunu hatırlar gibiydi. Annesi Dona Luciana'yla Aldave'lerde karşılaşmıştı. Dona Luciana, servetini kaybetmiş kadının tipik örneğiydi. Büyük iddialar ve kurnazca hesaplarla dolu bir kadın: «Kızımın istidadı», «kızımın ciddiyeti», «kızımın göz kamaştırıcı süksesi» v.s.

Genç doktor, «Sizi 'Maske' de seyrettim,» dedi. «Büyük bir sanatkârsınız.»

— «Büyük bir sanatkâr mı? Hayır, Doktor Bey. Biraz istidadım var sanıyorum, ama asıl azmim müthiş. Kitleden sıyrılmayı başardıysam, bu sırf kendi kendime köle muamelesi yapmamın sayesinde. Neyse, fazla vaktinizi almıyayım. Derdim şu: göğsümde bir yumru hissettim.»

Pedro, parmaklarıyla tempo tutmaya son vermişti. «Bunu ilk ne zaman hissettiniz?» diye sordu.

— «Birkaç gün oluyor.»

Genç doktor ayağa kalktı. «Bu tarafa geçer misiniz lütfen.»

Lina derhal itaat etmedi. Pedro'ya bakarak, «Doktor Bey, bana hakikati söyleyeceksiniz, değil mi?» dedi. «Annemle gelebilirdim, ama daha beter olur diye vazgeçtim.»

— «Size hakikati söylemeyi vadediyorum.»

Lina gözlerini yarım kapamıştı. Muayene odasının kapısına, Pedro'nun çok gördüğü bir bakışla baktı. Aynı şüpheyle kıvranarak genç doktorun muayenehanesine gelen kadın o kadar çoktu ki. Pedro'nun gözlerinin önünden bir sürü yüz geldi, geçti. Hepsi ya açıkça allak bullaktı, ya da hislerinin hercümercini maskelemeye boşu boşuna uğraşıyorlardı. Hepsi ya dişlerini sıkarlardı, ya da dudakları titrerdi. Elbiselerinin önünü açarken, teşhisini böylelikle okuyabileceklermiş gibi, gözlerini doktorun gözlerinin içine dikerlerdi. Sonuncusu bir yıl önceydi. Natividad Cortes adındaki genç kadın, kendisinden de daha endişeli gözüken kocasıyla gelmişti. Üç küçük kızları vardı. Kadın muayeneden önce Pedro'ya, «Doktor Bey... şey, sakın o

olmasın?» diye yalvarmıştı. Olması veya olmaması Pedro'nun elindeymiş gibi.

Genç adam sonunda karı, kocaya ameliyatı ertesi gün yapacağını bildirmişti. Genç kadının yakın bir zaman önce getirdiği fotoğrafı çalışma odasında saklıyordu. Natividad bu resimde üç kızı ve kollarının arasmdaki yeni doğmuş bebeğiyle görülüyordu. «Onun da adı sizin gibi Pedro,» demişti.

Genç adam, belki de bu hâtıranm tesiriyle Lina Salgado'ya, «Nabzınıza bakayım,» dedi. Genç kadm bileğini salıverdiğinde, alnını kateden kırışık silinmişti.

Lina, buluzunu süt beyazlığındaki omuzlarından yukarı sıyırmıştı.

Pedro, «Acıyor mu?» diye sordu.

— «Hayır.»

— «Kolunuzu kaldırın.»

Muayene kısa sürdü. Lina, gözlerini genç doktorun yüzünden ayırmıyordu. Teşhisini bildirmeden önce o da genç kadının yüzüne baktı. Ancak bundan sonra, «Sadece bir ganglion,» dedi.

Karşısındaki yüzde büyük bir ferahlama belirdi.

Genç adam, «Ne mükemmel aktris,» diye düşünüyordu.

Lina, «Demek mühim bir şey değil,» dedi.

— «Hakikaten değil.»

— «Oh, Doktor Bey.» Lina'nm gözleri buğulanmıştı. Yüzünü birden ateş bastı.

— «Biraz oturmamda bir mahzur yok, değil mi?» dedi.

— «Öyleyse yazıhaneme geçelim, daha rahat edersiniz.»

Genç kadın bir koltuğa çökerken, Pedro da masasının başına geçerek bir reçete yazdı: «İyot, kalsiyum iğneleri...» Basit bir tedaviydi, bu. Reçeteyi aktrise uzatırken,

deniz ve güneş banyolarının ona iyi geleceğini ilâve etti.

Lina gülümseyerek sordu. «Bana niçin çalışmaya son vererek sakin bir hayat sürmemi tavsiye etmiyorsunuz sanki? Bana böyle bir tavsiyede bulunmakla üzerinize aldığınız sorumluluğun farkında mısınız?»

Pedro, yerine dönerken, «Hedefe yaklaşıyoruz,» diye içinden geçirdi. «O bahsettiğiniz rejim size hiç gelmez,» dedi.

— «Sebep?»

— «Güçlüklerle boy ölçüşmeyi ve onları ne pahasına olursa olsun yenmeyi sevdiğiniz için.»

— «Öyleyse beni cesur zannediyorsunuz, öyle mi?»

— «Mücadelecisiniz.»

Lina kaşlarını çattı. «Bu teşhisiniz neye dayanıyor, Doktor Bey?»

— «Nabzınız öyle diyor.»

Lina, kızıl saçlı başını koltuğun arkalığına dayadı. «Garip doğrusu. Nabzımın size daha ne ifşa ettiğini söyler misiniz?»

— «Çok alçakgönüllü olduğunuzu.»

Lina'nın dudakları hafif bir gülümsemeyle kıvrıldı. «Benimle istediğiniz kadar alay etmekte serbestsiniz. Umurumda bile değil. Şu anda bana ne kadar fecî şeyler söyleyebileceğinizi düşündükçe, başka her şeyi küçümsüyorum.»

Gülümseme sırası şimdi genç doktordaydı. «Öyle bir teşhisi beklemiyordunuz,» dedi.

Gülümsemesi aktrisin yüzünden silinmişti. «Bir sigara içebilir miyim, yoksa çok aceleniz var mı Doktor Bey?» diye sordu.

— «Acelem yok, sonuncu hastamdınız.» Pedro böyle diyerek Lina'ya sigara tabakasıyla çakmağını uzatmıştı. Ancak bundan sonra, «Bayan Salgado, beni niçin görmeye geldiniz?» diye sordu.

Lina, sigarasının neşrettiği duman helezonlarını seyrediyordu. Sonunda, «Sizden önce başka doktora görünmedim,» dedi. «Yalnız, bu ganglionun mühim bir şey olmadığını hissediyordum. İnsan aynı zamanda bu kadar fazla şoka uğrıyamaz çünkü. Ama deminki ithamınızda haklısınız, Doktor Bey. Size gelmekten maksadım başkaydı.» Genç adama baktıktan sonra devam etti. «Sizi tanımıyordum. Bir cerraha ihtiyaç duymadığımı yüzünüze karşı söylemeye cesaret edip edemeyeceğimi bilemiyordum.»

— «Beni cerrah olarak görmeye gelmediyseniz ne diye geldiniz?»

— «Sizi anlayışlı ve insancıl bir adam olarak tanıyordum.»

Pedro Vendrell arkasına dayandı. Anlayışlı ve insancıl sıfatları kendisine yakıştırıldığı zaman kuşkulanmaktan kendini alamıyordu.

Genç kadın, «Fabregas ailesinin bir dostusunuz,» diye başladı. Konuşurken erkeğin gözlerinin içine bakıyordu. «Benim ise herkesin gözünde Raoul Fabregas'ın sevgilisi olduğumu biliyorsunuz. Beni bu halime getirenin o olduğu, şahsım için ve beni reklâm etmek için koca servetler çarçur ettiği söyleniyor. Bütün bunlar yalan. Yaşadığımız devirde 'Ben namuslu bir kızım' diye ilân etmenin gülünç düşeceğini biliyorum. Ama hakikat, bu. Raoul Fabregas'la aramdaki ilişki herkesin sandığından çok farklı.»

Pedro, «Bakalım, lâfın ucu nereye varacak?» diye düşünüyordu. Kendine namuslu süsü veren kadınlardan da kuşkulanırdı.

Lina Salgado devam etti. «Doktor Bey, Raoul Fabregas, karısının iyileşebileceğine katiyen ihtimal vermiyordu. Serbest olduğu fikrine kendini alıştırmıştı. Şimdi size kimsenin bilmediği bir şey açıklayacağım. Raoul, benimle evlenebilmek için evliliğini feshettirmeye uğraşıyordu.»

Pedro'nun yüzünden her hangi bir mâna çıkarmak kabil değildi. Sadece, «Taraflardan birinin deliliği, bir evliliğin feshi için yeterli değildir,» dedi.

— «Şimdi ben de bunu biliyorum, ama bilmek istediğim bir şey daha var. Sizden doktorluk sırrına ihanet etmenizi istemiyorum, sadece, iki kişinin geleceğinin sözlerinize bağlı olduğunu bilmenizi arzularım.» Genç kadının yüzü büsbütün ciddileşmişti. «İrene Fabregas'ın deliliğinin kesin olarak geçip geçmediğini bilmem lâzım,» dedi. «Kendime öz ahlâk kurallarım vardır. Bayan İrene'nin iyiliği geçiciyse, Raoul'u terketmem.»

Pedro Vendrell, genç kadının, sözlerinde ne dereceye kadar samimî olduğunu bayağı merak ediyordu.

Lina, «Peşin hükümlerin esiri olmadığınızı biliyorum,» diye belirtti. «Mesleğimi unutun. Kaderini tâyin edebilecek bir problemi size sunmaya gelenin kuzenim Begonia Aldave olduğunu farzedin.»

Pedro'nun gerçek bir sempati duyduğu Begonia Aldave'yi hatırlatmak, Lina'nın başvurabileceği en akıllıca hareketti. Kendini bir çırpıda Begonia'yla aynı sosyal ve moral seviyeye yükseltmiş oluyordu. Bugün kuzeniyle arasındaki benzerliği belirtmeye itina edişi de ihtimal o yüzdendi.

Pedro, «Bayan Salgado, anlattıklarınız bana, size bir sual sormak yetkisini veriyor,» dedi. «Bu maceranın sizi nereye götüreceğini hiç düşündünüz mü?»

Lina ellerini ovuşturuyordu. Halk kitlelerini titreten şehvetli sesiyle, «Raoul Fabregas'ı seviyorum,» dedi. «O yüzden kendimi düşünmüyorum. Onun gibi dâhi bir erkeğin, hayatının sonuna kadar bir... bir deliye bağlı kalmasının ne kadar fecî, ne kadar büyük bir haksızlık olduğunu düşünüyorum.»

Pedro tashih etti. «İrene Fabregas deli değildir. Geçirdiği sinir hastalığı ise çoktandır tarihe karışmış bulu-

nuyor.» Genç adam böyle derken bir yandan da, «Kaç gündür aynı şeyi söylüyorum,» diye düşünüyordu.

Lina ısrar etti. «Tamamiyle mi iyileşti? Kesin olarak mı iyileşti?»

— Hastalığı, artık var olmayan bir enfeksiyon yuvasından ileri geliyordu.»

Lina bir sual daha soracak olduysa da son dakikada vazgeçti. Eli ılık ve sağlamdı. Pedro bu eli avucunda sıkarak, «Trupunuz taşrada bir turneye çıkıyor, değil mi?» dedi. «Niçin bundan istifade ederek kendinize bir tatil vermiyor ve bir süre için bütün bu hikâyelerden uzaklaşmıyorsunuz?»

Lina mantosunun önünü iliklerken, «Doktor Bey, bana yemeğim için istiridye ve Fransız şampanyası da salık verecek misiniz yoksa?» dedi. Gülümsüyordu.

★

Pedro o gün akşama doğru Aldave'lere uğradı. Onu ameliyat ettiğinden beri meşhur ressamın ailesiyle arasında sıkı bir dostluk vücut bulmuştu. Ressamın karısı Dona Berta'yı masraf hesaplarını yaparken buldu. Kadıncağız, genç doktorun gelişine çok sevinmişti! Pedro son zamanlarda o kadar seyrek görülür olmuştu ki! Dona Berta, kalbinde herkese yer veren anaç tavırlı, şişman bir hanımdı. Kısa bir gevezelikten sonra, Pedro, kızı Pilar'ın sıkı fıkı arkadaşı olduğu için, Dona Berta'nın büyük bir sempati duyduğu Gloria'dan sözü açtı. Pek fazla bir şey konuşmalarına vakit kalmadan Aldave'lerin kızlarının büyüğü Begonia göründü. Genç kızın kendisinden tarafa olacağını bildiği için, Pedro buna çok sevindi.

Begonia, genç doktorun elini erkek gibi kuvvetle sıkarak, «Ne iyi ettin de geldin,» dedi. Zeki ifadeli yüzü, kısa kesilmiş kıvırcık saçları ve keten gömleğiyle, ona Gü-

zel Sanatlar sergisinde madalya kazandıran kendi «Bir Ressamın Portresi» ne benziyordu. Pedro az önce Lina Salgado'yu ona benzetişine şaştı.

Dona Berta, «Dr. Vendrell'den bana Bayan Fabregas'tan bahsetmesini rica ettim,» dedi.

Pedro fırsatı kaçırmadı. Anlatmak istediklerini tek tek izah etti, ana, kızın kendisini ilgiyle dinlemeleri üzerine de yanılmadığına bir kere daha kanaat getirdi.

Dona Berta birdenbire, «Bize güvenebilirsiniz,» dedi. «Yarından tezi yok Dona İrene'nin ziyaretine gideriz.»

ON SEKİZİNCİ KISIM

İrene küçük salonunda balkona açılan kapının yanında kitap okuyordu. Dalga dalga saçları yüzünü ışığa boğmuştu.

Pedro Vendrell odanın kapısında durarak bu tabloyu birkaç saniye seyretti. İrene'nin herhalinde derin bir huzur seziliyordu. Bir ay zarfında başarılanlara mucize demek uygun düşerdi.

Genç kadının kendi de güneşteki bir bitki gibi geliştiğinin farkındaydı. Arkadaşı Blanca bile artık onu her görüşünde, «Allah'a şükür, nasıl da değiştin!» diye feryadı basmaktan kendini alamıyordu.

İrene, arkadaşının bu sözleri karşısında gayriihtiyarî gülümsüyordu. Evet değişmişti, ama ondaki bütün değişiklik sadece havai Blanca'nın işaret ettiği yönde değildi.

Pedro o gün ona, «Gloria ile aranız nasıl?» diye sordu.

— «Bana biraz yaklaştığını hissediyorum. Bunu da size borçluyum.»

Pedro'nun teşviki üzerine Aldave ailesi ile canciğer dost olmuştu. Dona Berta ile kızı Begonia, İrene'yi görür görmez sevmişlerdi. Ressamlığı tutan Begonia, «Portresini yapmayı çok isterdim,» demişti. «Onda, yüzüne kadar akseden bir derinlik, herkesinkinden çok farklı bir kişilik var...»

En iyi arkadaşının ailesi üzerinde annesinin uyandırdığı bu müspet izlenimin, Gloria'ya da ergeç tesir edeceğine şüphe yoktu. Genç kızla Pedro'nun arasının iyi olması çok faydalı olmuştu. Gloria, ondan azar iştitiği gün genç doktora biraz içerlemiş ve bu hissini belli etmiş, fakat ona ısınmasının önüne geçememişti. Pedro Vendrell bir kere bir şeye karar vermesindi!...

Pedro aklına gelmişken sordu. «Alonso Toledo ile arası ne âlemde?»

İrene, ne bileyim gibilerden bir işaret yaptı. Bu iş yoluna girerse, ne iyi olurdu!

Genç kız bir sabah karşılaşmaları üzerine delikanlıyı annesine takdim etmişti. Alonso'nun aydınlık yüzü ve mert bakışı, İrene'nin üzerinde derhal müspet bir tesir uyandırmıştı. Alonso, flörtünün annesinin davetini kabul ederek birkaç kere Aldave'lerle birlikte eve de gelmişti. İrene kızının, bakışlarını yüzünden ayıramıyan delikanlıya karşı ne gibi hisler duyduğunu anlamaya çok çalışmıştı, fakat Gloria, Alonso'ya karşı arkadaşlıktan başka bir ilgi göstermiyordu.

İrene içini çekerek, «Onunla apayrı dünyalarda yaşıyoruz sanki,» dedi. «Gloria, onun yaşındaki halimden o kadar farklı ki! Bana yakınlık duyacağı gün belki de hayatımın en mesut günü olacak.»

Genç adamın yüzünden hafif bir gülümseme geldi, geçti. Sonra, İrene'ye, Dona Angela'nın onu görmeye gelip gelmediğini sordu.

Genç kadın, «Dün akşam buradaydı,» dedi. «Ne dersiniz, beni yine toplantılarına sürüklemeyi aklına koymuş!»

Pedro'nun gülümsemesi bu defa daha içten oldu. Bu da onun eseriydi. Onu peritonitten kurtaralıdan beri, genç doktora aşırı bir sevgi duyan eski romancı, birkaç gün önce Pedro'yu yemeğe davet etmiş, genç adam da

bu buluşmadan İrene'nin bahsini açmakta yararlanmıştı. Şimdi de genç kadına, «Dona Angela bana sizden sevgiyle bahsetti,» dedi. «Onunla sık sık görüşmelisiniz.»

O sırada uşak bir tepsiyle odaya girdiğinden İrene kahveyi bizzat kendi Pedro'ya vermek üzere ayağa kalktı.

Pedro daha sonra genç kadına bazı tavsiyelerde daha bulundu. Sonunda İrene, «Benim de bir şartım var,» dedi. «Gene cemiyet içine karışacağım gün yanımda olmanızı istiyorum.»

Erkek onun ellerinin gene bakımlı olduklarına dikkat ederek, iş görmekten kıpkırmızı ve hışır hışır oldukları günleri teessürle hatırladı. «Bu mühim gün ne zaman?» diye sordu.

— «Kocamın yeni piyesinin prömiyeri gecesi. Bu, benim için çok çetin bir imtihan olacak Pedro.»

— «Merak etmeyin, o imtihanı da, daha nicelerini de atlatacağız.»

★

Genç kadın, Pedro'yu karşısında görmesinin ne büyük saadet olduğunu düşünüyordu. Bir aydına ait oldukları belli olan uzun elleriyle koltuğun kollarını okşaması, göz göze gelmeleri, onun o kısa gülüşünü duymak genç kadına derin bir huzur duyuruyordu. Genç doktorun şen olduğu günler oluyordu, İrene o zaman onun güç bir ameliyat başardığını, hastalarının iyileşme yolunda olduklarını ve onun da kendi kendisinden hoşnut olduğunu anlıyordu. Başka günlerde aksine genç adam derin düşüncelere dalmış görünüyor, arada telefon etmek için hızla yerinden fırlıyordu. O zamanlar, «Kusuruma bakmayın, İrene,» diyordu. «Pek hoş bir misafir olmadığımın farkındayım.»

O mu hoş bir misafir değildi!

Genç adam o gün San Juan'dan bir mektup aldığını ansızın hatırladı. Son günlerde vaziyeti ciddîleşen küçük Rosina bahis konusuydu. Dayısı, belki bir şeyler yapılır ümidiyle onu, ambülansla Pilar hastanesine nakletmeyi düşünüyordu.

İrene bu habere pek üzülmüştü. «Van Rosina'cığım...» dedi. «Sizin tarafınızdan ameliyat edildiği takdirde, kurtulacağına o kadar kuvvetli bir inancı vardı ki.»

Birkaç dakika kadar kızcağızın ameliyat olması ihtimalinden bahsettiler. Fakat Pedro, genç kadını üzgün görmek istemediği için konuyu değiştirmekte gecikmedi. «Yakında bir gün bana bir konser vermelisiniz,» dedi. «İstediğim parçaları yalnız benim için çalmalısınız.»

— «Burada mı?» İrene etrafına bakındı. «Yapamıyacağım gibi geliyor..»

Pedro, kollarını göğsünde çaprazlamıştı. «Ya bunu sizden rica edersem?» dedi.

İrene genç adama çok şey anlatan bir bakışla baktı. «Pedro, benim hakkımda her şeyi bilmiyor musunuz sanki?»

Genç doktor başıyla hayır gibilerden bir hareket yaptı. «Çok şey biliyorum. Ama her şeyi değil, İrene.»

ON DOKUZUNCU KISIM

Pilar Hastanesi O'Donnell Sokağında Retiro'nun hemen hemen karşısına düşüyordu. Bahçeyle çevrili bir sürü pavyondan meydana gelen muazzam bir modern yapıydı. Buranın kapısını açtığı zaman, İrene'nin yüreği göğsünü paralarcasma atmaya başlıyordu. Zira, artık Pedro'nun hükümdarı olduğu ülkede bulunuyordu. Vazifeli hemşire o gün genç kadına ambülansın az önce geldiğini söyleyerek, küçük kızın yatırıldığı odayı işaret etti. İrene Rosina'yı zorlukla tanıdı. Kızcağızın yüzü morarmış, gözleri âdeta yuvalarından fırlamıştı. Dişlek ağız anlaşılmaz kelimeler mırıldanıyordu. İrene'nin beraberinde gelen hemşire ona, Rosina'nın annesinin tegrafını verdi.

«Kızını size emanet ediyorum.»

Derken kapı açıldı ve Pedro, arkasında asistanlarıyla içeri girdi. Genç kadına başıyla kısa bir selâm verdikten sonra, yatağın üstüne eğildi. «Bana göndere göndere bunu mu göndermişler?»

İrene endişeyle, «Onu ameliyat edecek misiniz?» diye sordu.

— «Sanmıyorum.»

İrene, cerrahların, bir hastanın ameliyat masasında kalması veya lüzumlu bir müdahale sonucunda ölmesi tehlikelerini göze almayı sevmediklerini biliyordu. Bu yüzden Pedro'nun koluna dokundu. «Küçücük de olsa, bir kurtulma şansı varsa, neden ameliyatı denemiyorsunuz?» dedi. «Nasılsa ölecek değil mi?»

Pedro Vendrell bu canlı ölüye bir kere daha baktı. Çocuksu sarı örgülerin, şekilsizleşmiş yüzün etrafında pek dokunaklı bir görünüşleri vardı. Pedro da bu örgülere bakarken İrene'nin hissettiklerini hissetmiş olmalıydı. Asistanlarına verdiği birkaç emri, odanın içinde olağanüstü bir telâş takip etti.

Rosina'yla yalnız kalınca, İrene, hastanın yüzünü avuçlarının arasına alarak, «Artık iyi ellerdesin,» dedi. «Pedro Vendrell'in ellerinde.»

Doktor, ameliyatı hemen o gün yapmaya karar vermişti. İrene tekerlekli sedyeyi anestezi odasının kapısına kadar takip etti. Bir lavabonun karşısında ayakta duran Pedro, aseptik solüsyonla ellerini ve kollarını ovuşturuyordu.

İrene, «Ameliyatta bulunmama müsaade eder misiniz?» diye sordu.

— «Bunu bilhassa istiyorum.»

Az sonra bir hemşire operatöre beyaz gömleğini giydirdi, sonra, maskesini takmasına yardım etti. Bir rahibe de İrene'ye bir maske uzattı. Küçük kız ameliyat masasına yatırılınca, İrene usulca yaklaştı. Sterilizasyon odasından yayılan keskin bir alkol kokusu havayı doldurmuştu. Ameliyathanede tepsilere konulan âletlerin hafif tıkırtısından başka ses yoktu.

Traşlı kafa artık bir ameliyat alanından başka şey değildi. İrene, Pedro'nun eldivenli ellerinin elektrikli neşteri aldığını görünce, gözlerini kapadı. Üzerinde etiket olan içi alkol dolu bir kavanoz hayalinde canlanmıştı. Birden, kendi kaderiyle Rosina'nınkinin sıkı sıkıya bağlı olduğunu hisseder gibi oldu. Operatörün parmaklarının arasındaki bu hayat ipliği gibi o da titriyordu. Ameliyatın devam ettiği uzun saatler süresince, yüzü maskenin ardında gizli Pedro'nun ruhunu her zamankinden iyi okuyabildiğini hissetti. Beyazlı silueti düzen ve emniyetti, fakat mas-

keyle başlık arasında gerilmiş alnı, sarfettiği çabayı açığa vuruyordu. En küçük bir tereddüdünün veya zaafının bir insan hayatına mal olabileceğini bilen doktorun bütün benliğinin, tıpkı tehlikeli bir numara yapmaya girişen akrobatınki kadar gerilmiş olduğunu biliyordu. Çoktandır unuttuğu bir huzur duydu. Bunun üzerine, iyi ellerde olanın yalnız Rosina olmadığını anladı.

Pedro Vendrell bir ara eldivenlerini çıkarıp attı. Müdahalenin şimdiki kısmı için kendi parmaklarının duyarlığına ihtiyacı vardı. Tümör, bu parmakların baskısının altında dışarı fışkırmaya başlayınca, bütün ameliyathanedekilerin rahatladığı hissedildi.

Bir doktor, «Mucizevi,» sözüyle bütün oradakilerin kanaatini özetlemiş oldu.

Neden sonra tekerlekli sedye uzaklaşırken, İrene anestezi odasına döndü.

Pedro Vendrell aynanın önünde maskesini çıkarmaktaydı. Herkesinkinden önce kendi yüzünü sorguya çekmek, onda içgüdüsel bir alışkanlık halini almıştı. Bu derin göz bebekleri, bu mânalı ağız onu hiç bir zaman aldatamıyordu. Genç doktorun, ruhunda taşıdığı sert yargıcın hoşnutluğunu veya tenkidini aksettiriyorlardı. Aynanın içinden erkeğin yüzüne bakan İrene, Pedro'nun yüzünün, bütün hatlarını yumuşatan bir ışıkla aydınlandığını gördü. Ve hiç bir güzelliği olmayan bu yüzün, şimdiye kadar gördüklerinin en güzeli olduğunu düşünmekten kendini alamadı. Bu güzelliğin sırrının, Pedro'nun yüzünün, bir erkeğin duyabileceği en meşru gururun izlerini taşıması olduğunu bilmiyor değildi.

Derken bakışları birbirine takıldı. Pedro dönüp genç kadına baktı ve, «Muvaffak olmuş olmamı diliyorum,» dedi.

İrene erkeğin karşısında hâlâ hareketsiz duruyordu. Onun, «Haydi gidin, biraz dinlenin, İrene,» dediğini duydu.

Bir hemşire o sırada doktorun lekelenen gömleğini çıkarıyor ve ona temizini giydiriyordu. Pedro bir yandan da ameliyatın raporunu dikte etmeye başlamıştı.

Rosina'nm odasına girince, İrene bir an kuvvet almak ister gibi, duvara yaslanmak zorunda kaldı.

O sırada bir rahibe elinde bir bardakla içeri girdi. «Don Pedro, bunu içmenizi söyüyor,» dedi.

YİRMİNCİ KISIM

İrene her sabah Pilar Hastanesine uğruyordu. Sabah tuvaletini tamamladıktan sonra, neşeyle giyiniyor, fakir mahallelerdeki ziyaretlerini bitirir bitirmez de hastanenin yolunu tutuyordu. Rahibeler onu sevgiyle karşılıyorlar, konsültasyon saatini bekleyen hastalar ise aralarında, «O iyi hanım geldi,» diye fısıldaşıyorlardı.

Artık bir koltuğa oturtulabilen Rosina, genç kadının odaya girdiğini görünce, sevincinden ellerini çırpmaya başlıyordu. «Bugün bana ne getirdiniz, Dona İrene?»

Zira İrene ona her defasında ya bir oyuncak, ya bir kitap getirmeyi ihmal etmiyordu. Annesi işinin başına döndüğünden, onun yerine şimdi İrene'nin küçük hastanın yanında saatlerce oturması gerekiyordu. Pedro hastayı birkaç hafta müşahede altında bulundurmak ve ona bir tedavi tatbik etmek lüzumunu duymuştu.

İrene hastanede mesuttu. Bembeyaz koğuşlarla koridorları, taşların pırıl pırıl temizliği ile krom eşyanın pırıltısını seviyordu. Eli açıklığının haberi yataktan yatağa yayıldığından, her taraftan rahibelere, «Dona İrene'ye bir dakika da benim yanıma uğramasını söyleyin,» diye yalvaranlar oluyordu.

Genç kadın not alıyor ve adresler kaydediyordu. Öyle olmakla beraber, sosyal bakımdan kayda değer neticeler alamadığının da farkındaydı. İleride bütün serveti ile enerjisini bu işe hasrettiği zaman, o da olurdu. Şimdiki halde sadece geçmişine ihanet etmemesinin huzuru içindeydi.

Pedro bazan onu arayıp buluyor ve muayene salonuna alıyordu. Genç kadın o zamanlar bakışlarını sevgi ile etrafında dolaştırıyor ve erkeğin elinin değdiği vitrin içindeki aletleri âdeta gözleriyle okşuyordu. Asistanlardan, hemşirelerden ve rahibelerden ibaret bir müfreze Pedro'nun etrafını alıyor, ondan kendilerine bulaşan kuvveti sonra hastanenin dört bir köşesine yayıyorlardı. Kendi çevresinin içindeki Pedro'nun şahsiyeti genç kadının gözünde büyüdükçe büyüyordu. Bir hastanın inanç dolu gözlerinin ona çevrildiğini her görüşünde genç kadın, sevinçle, «O, sevilmeye ne kadar lâyık,» diye düşünüyordu.

Pilar Hastanesi, San Juan'ın, ruhunda bıraktığı boşluğu doldurmaya başlamıştı. İrene, kimse tarafından görülmediğine emin olunca, duvarları minnettarlıkla okşuyor, başkalarının ıstırabını böylece hissedebilecekmiş gibi avuçlarını ameliyat masalarının üzerine bastırıyordu. Sonra, dışarı çıkıp kendini masmavi göğü ve altın renkli güneşi, ile İspanyol sonbaharının içinde bulunca, hayatın güzel ve yaşanmaya değer olduğunu düşünmekten kendini alamıyordu.

YİRMİ BİRİNCİ KISIM

Raoul, piyesinin yeni biten iki perdesiyle eve dönünce afallayıp kaldı. Fakat İrene'deki değişikliğin dış görünüşten ibaret olmadığını ilk bakışta sezememişti. Genç kadın gerçi artık kollarını çaprazlayıp iskemlelerin ucuna oturmuyor, konuşurken bakışlarını eğmiyor ve evin içinde bir uyurgezer gibi dolaşmıyordu, ama mühim olan bu değildi. Raoul iki aydır Madrit'te değildi, turne uzadıkça o da dönüşünü tehir etmişti, fakat şimdi rollerin değiştiğini hissediyordu. Bu defa onu eve buyur eden İrene'ydi. Ev de kendisine değişmiş göründü. Kendisine sorulsa değişikliğin nelerden ibaret olduğunu belki söyliyemezdi, ama dizginlerin artık kendi elinde olmadığını anlıyordu. Mariana'yı göremeyince hayretini belirtmesi üzerine, İrene kadına yol verdiğini söyledi. Artık bir kâhyaya ihtiyacı yoktu.

Ertesi gün gevezelik etmek için uğradığı Pablo ona, «İrene'yi nasıl buldun?» diye sordu.

— «Afalladım. İnsan kadınları anlıyamıyor azizim. Göz açıp kapıyana kadar değişiveriyorlar. Onları yıkılmış, mahvolmuş görüyorsun, bir an sonra ise dudaklarına ruj sürüyorlar, ruhlarının aydınlığı yüzlerine vuruyor, sen ise onları tanımakta güçlük çekiyorsun!»

Pablo, kadehini doldurarak, «Ruhlarının aydınlığı ha!» diye mırıldandı. «Yanılmıyorsun dostum. İrene'nin

ruhunu aydınlatan da şu bizim Dr. Pedro Vendrell olacak.»

Gloria ile konuşmuş olmasına rağmen, Raoul'u ertesi gün bir sürpriz daha bekliyordu. Ama bu defaki onun için pek tatsız bir sürprizdi. İrene lâfını sakınmıyarak ona, halasının mirasını ancak büyük bir hayır işi yararına sarfedebilmesi şartiyle kabul edeceğini bildirdi.

Raoul yazı masasının arkasındaki koltuğuna yerleşti. «Seninle ciddî konuşmamızın zamanı geldi İrene,» dedi.

Genç kadın onu istediğini söylemekte serbest bıraktı. Fakat Raoul sözlerini bitirdikten sonra, «Beni ya anlamıyor, ya da anlamak istemiyorsun,» diye mukabele etti. «Bana istediğim müsaadeyi vermezsen, mirastan vazgeçiyorum.»

Raoul omuzlarını silkti. «İsteğin saçma. Hiç kimse karısına böyle bir müsaade vermez.. Hele böyle bir vakada...» Sözünün arkasını getirmek istemediğinden burada sustu.

İrene ona dikkatle bakıyordu. Sükûnetini bozmıyarak, «Burada şöyle bir problem ortaya çıkıyor,» dedi. «Benim ya aklım, fikrim yerinde, bu takdirde ise mirasa konuyor ve servetimi istediğim şekilde idare edebiliyorum, ya da akıl hastasıyım, dolayısiyle miras üzerindeki hakkımı kaybediyorum.»

Raoul'un gözlerinde bir kıvılcım yandı ve söndü. İrene, kocasının o an kendisinden nefret ettiğini anlamıştı. Yoksa halasının elde etmek istediği sonuç bu mu idi?

Raoul tabiî Pablo ile dertleşmeye koştu. «Bir prömiyerimin arifesinde bana bu yapılır mı? Ben ki şu sırada bütün soğukkanlılığıma, bütün kafama muhtacım...»

Pablo onu gözleri yarı kapalı dinliyordu. «Benim tavsiyemi dinlersen, istediği müsaadeyi ona verirsin,» dedi. «Kaybedilen her gün Gırnata'daki serserinin işine yarıyor. İrene Şimdilik mirasa konsun. Sonrası kolay...»

YİRMİ İKİNCİ KISIM

Pedro Vendrell, tiyatroyu doldurmaya başlıyan tuvaletli ve smokinli kalabalığı geçidin yanındaki koltuğundan seyrediyordu. Bu arada yazarlara, eleştirmecilere ve sanatkârlara ait tanıdık yüzler gördü. Bazı ilerigelen meslektaşlarına selâm verdi. Aldave ailesi localardan birine yerleşmişti.

Arkasında oturan pırlantalar içindeki şişman bir kadın yanındaki arkadaşına yüksek sosyeteye dahil isimleri sıralıyordu. Birdenbire, «Bu beyaz saçlı kadın da kim?» diye sordu.

Öbür kadın biraz düşündükten sonra, «Aa, bilmiyor muydun? Raoul Fabregas'ın deli karısı,» diye cevap verdi.

Pedro heyecanla o istikamete baktı, sahneye en yakın yan locada İrene'yi seçebildi. Beyazlar içindeki genç kadın, kırmızı kadife perdelerin önünde büsbütün göze çarpıyordu. Gloria ile Alonso henüz oturmadıklarına göre, yeni gelmiş olacaklardı. İrene, ince yüzü ve beyaz saçlarının parıltısiyle herkesin dikkatini çekiyordu. Sandalyesini sahne tarafına çevirerek elindeki programı açtı. Böylece salonun geri kalan kısmına hemen hemen sırtını çevirmiş oluyordu.

Pedro'nun tam o sırada İrene'ninkinin tam karşısına düşen locaya gözü ilişti. Dolores Puertoseguro ona bakı-

yordu. Pedro'nun başını eğerek selâm vermesi üzerine, Kontes dostça bir el hareketiyle mukabele etti.

Pedro bakışlarını gene İrene'nin locasına çevirince genç kadınla göz göze geldi. Tam o sırada ışıklar kararıyordu. Perde açılıyordu.

İrene kucağındaki programı kapadı. Hastalığından beri ilk defa sosyetenin karşısına çıkıyordu. Gene Pedro'nun bulunduğu tarafa baktı. Genç doktor bir akşam evvel ona, «Başınızı dik tutmalı ve kendinizi herkesin fevkinde hissetmelisiniz,» demişti. Bu akşam da sırf İrene'nin hatırı için aşağıdaki koltukta oturuyordu. Genç kadın onun profilini tetkik etti. Bu profil hâfızasına öylesine işlemişti ki genç kadın istese, onu, gözleri kapalı olarak ezberinden çizebilirdi. Genç adamın yüz ifadesinde hafif bir yorgunluk belirtisi seçer gibi olunca, birden kalbi sızladı. Pedro belki birazdan locaya gelir, böylece çene çalmaları mümkün olurdu. Genç kadın, temsilin ve bilhassa tiyatrodan sonra evinde vereceği davetin sonunu iple çekiyordu.

Komedi, okunduğu zaman iyi tesir uyandırmasına rağmen, sahnede ağır başlamıştı. İrene, dekorların arasında Raoul'un gergin bir yüzle durduğunu görebiliyordu. Suflörün sesi seyircilere kadar geliyordu. Parterin ön sıralarında öksürenler oldu. Eser gitgide zayıflıyordu. Gloria artık sahneye bakmaz olmuştu. Gözleri babasmdaydı. Raoul yumruklarını sıkmıştı. Genç kız Alonso'nun kulağına eğilerek, «İşler kötü,» diye fısıldadı.

Delikanlı cevap verecek yerde elini genç kızın kolunun üstüne koydu. Sonra, «Geleceğimi zannetmiyordun, değil mi? Aklın sıra, benimle arandaki bağı koparmıştın,» diye söylendi.

Derken Lina Salgado sahnede belirdi. Siyah elbisesinin yukarısında kızıl saçları bir alev tutamı gibi gözleri kendine çekiyordu. Kişiliğinin parçası haline gelen o biraz aşırı pozuyla ağır ağır ilerledi. Az evvel fısıldaşmaya baş-

lıyanlar şimdi dikkat kesilmişlerdi. Lina Salgado, ağzından çıkan her cümle ve yüzünün bütün mimikleriyle seyircileri, tıpkı bir erkeği büyüler gibi büyüledi. Raoul Fabregas bu rolü, sanatkâra duyduğu arzunun heyecaniyle yaratmıştı. Bundan dolayı da başrol bütün diğerlerini siliyordu. Fakat piyes için bir kusur olabilecek bu özellik, sonunda birinci perdeyi kurtardı. Lina seyircilerini öylesine teshir etmişti ki, tenkidci insanlar, ondan gayri her şeyi unuttular. Perde çılgınca alkışlar arasında indi ve herkes fuayeye çıkana kadar birkaç kere daha kalkıp inmek zorunda kaldı.

Gloria nihayet rahat bir nefes alabilmişti. «Of, az daha kalbim duruyordu,» dedi. Sonra annesine döndü. «Gidip babamı görelim mi?»

Koridorda Pedro Vendrell'le karşılaştılar. Genç kız doktora kendileriyle beraber gelmesini teklif etti. Fuayeye girince müthiş bir uğultu kulaklarına çarptı. Rakip yazarlar bile eseri, «Orijinal, kudretli! Cüretli bir oyun!» diye vasıflandırıyorlardı.

İçerideki küçük salon tıklım tıklımdı. Görünürde sakin olan Raoul, tebrike gelen hanımların elini öpüyor, beylerinkini ise hararetle sıkıyordu.

Gloria babasının boynuna sarıldı. «Aferin babacığım.»

İrene de kocasının yanına gelmişti. Raoul zarif bir hareketle onun elini öptü. Sonra etrafındakilere dönerek, «Bilmem, karımı tanıyor musunuz?» dedi. Karısını hayranlarına takdim ederken gurur duyduğu belli idi.

Birden Pablo karşılarında belirdi. İrene'nin önünde hafifçe eğilerek, «Beyazlı kadın dirilmiş,» dedi. «Dünyada bazan mucizeler olabiliyormuş.» Bu sözleri söylerken gülümsüyor, fakat yüzünün hiçbir adalesi kıpırdamıyordu.

İrene, eskiden tanıdığı yazarların, eleştirmecilerin ellerini sıkıyordu. Bunların hepsi sözleşmiş gibi aynı kelimeleri tekrarlıyorlardı. «Eskisinden de güzelsiniz... Yıl-

lar sizi büsbütün enteresanlaştırmış...»

Yazarların karıları da genç kadını iltifata boğuyorlardı. Saçlarının rengi ne orijinal, vücudu ne kadar mevzun, elbisesi ne kadar güzeldi!

— «İnsanın, Paris'ten geldiğinize inanacağı geliyor!»

Boğuk bir gülüş genç kadının kulağına çarptı. «Halbuki tımarhaneden geliyor, değil mi?»

İrene gözleriyle Pedro'yu aradı. Genç doktor bir sütuna dayanmış, bekliyordu. Bu kalabalığın ortasında sanki yalnız başınaydı. Salondaki riya dolu havanın içinde bir o gerçek hissini uyandırıyordu.

Pablo Arroyo, Gloria'nın yanına sokuldu. «Niçin annenle birlikte Lina'yı tebrik etmeye gitmiyorsunuz? Tebriki hak etti,» diye hatırlattı.

Gloria hemen atıldı. «Anne, Lina'yı tebrik etmeye gitsek mi?»

Möbleler taşıyan ve dekorları değiştiren makinistlerle kaynaşan platodan geçmek zorunda kaldılar. Artistlerin odaları, dik bir merdivenin yukarısındaki koridorun iki yanında yer alıyordu. İrene'yle Gloria orada, Lina'nın partöneri olan boyalı yüzlü jönprömiye Julio Pobil'le karşılaştılar.

Gloria, kapının dışından, «Lina, içeri girebilir miyiz?» diye seslendi.

Artistin oynak sesi, «Yalnız kadınlara izin var.» diye mukabele etti.

Genç kız kapıyı itti. Lina, hanımlardan müteşekkil bir dairenin ortasında aynasının önüne oturmuş, yüzünü pudralıyordu. Üzerinde, dantelden minicik bir sütyen ile bir külottan başka şey yoktu. Gloria'nın, «Annem,» demesi üzerine başını çevirip İrene'yle göz göze gelince, insiyaki bir hareketle sabahlığını üzerine çekti.

İrene sanatkâra, «Harikulâdeydiniz,» dedi.

Lina, içinden taşan duyguları frenliyerek ona bakı-

yordu. Piyesin tehlikede olduğunu sezdiğinden rolünden başka şey düşünemez olmuş ve Fabregas'ların locasına dikkat bile etmemişti.

İrene, mantosunu locada bırakmıştı. Beyazlı silûeti, artistin alacalı bulacalı sabahlığiyle tam bir tezat teşkil ediyordu.. Lina müthiş bir hiddete kapıldı. Raoul, karısı için «Zavallı, bir harabeden farksız,» diyerek onu ne güzel aldatmıştı. Ona şöyle bir göz atması, artistin, İrene'nin asîl ve kültürlü kadın örneği olduğunu anlamasına yetmişti. Lina ise öyle görünmeye küçük kızlık zamanından beri özenirdi. Sevdiği erkeğin karısına az önce çıplak çıktığı için, kendini bayağılaşmış hissediyordu. Elinde olsa, odasını istilâ eden hayranlarının hepsini kırbaçlıyarak yanından kovardı.

Tam o sırada rejisörün sesi duyuldu. «Hazır mısınız Bayan Salgado? İki dakika kaldı...»

Lina İrene'den özür diledi. «Kusuruma bakmazsınız herhalde hanımefendi...» İçeri giren boyalı ve patırtıcı bir kadıncağızı, «Annem,» diye takdim ettikten sonra, ona, «Bu hanım Bayan Fabregas, anne,» dedi.

Dona Luciana oksijenli buklelerini hoplatan bir hareketle reverans yaptı.

İrene ile Gloria fuayede sigara içen Pedro ve Alonso ile buluştular.

Gloria cerraha dönerek, «Niçin locamıza gelmiyorsunuz? Biraz gevezelik ederdik,» dedi.

Pedro, İrene'nin bir göz işareti üzerine, «Memnuniyetle,» diye kabul etti.

Eserin ikinci perdesinde olayların temposu hızlandı. Konuşmalar da hayli esprili idi. Bütün tiyatro, rolü icabı erkeklerin ruhunda ihtiras fırtınaları koparan Lina'nın tesirinde kalmıştı.. İrene, dekorların arasında Raoul'u göz-

leriyle aradı. Yazar, kulisin ağzında duruyordu. Başını hafifçe arkaya atmış, gözlerini kapamıştı. Yüzü, artık kontrol edemediği bir heyecanın tesiriyle allak bullaktı. İrene bunu, gözlerinin etrafındaki mor halkalardan, burun deliklerinden ve yüzündeki ıstırap ifadesinden anlıyordu. Birdenbire üşümüş gibi kadife mantosunu omuzlarının üzerine çekti. «Demek sevdiği kadın bu imiş,» diye düşündü. Eldivenli elini alnına götürmesi üzerine Pedro, «Bir şeyiniz mi var İrene?» diye sordu.

Alkışlar ve bravolar genç kadını cevap vermek külfetinden kurtardı. Raoul, Lina Salgado'yu elinden tutmuş, Dolores Puertoseguro'nun locasına doğru eğiliyordu.

Artisti ayakta alkışlıyan Gloria, «Alonso, ben gene salona gitmek istiyorum. Benimle gelir misin?» dedi.

İrene ile Pedro locada baş başa kalmışlardı.

Genç kadın ona derhal, «Haberiniz var mıydı?» diye sordu.

— «Neden haberim olacakmış?»

— «Bu kadından haberiniz var mıydı diye soruyorum...»

— «Ne demek istediğinizi anlıyamadım.»

— «Allah aşkına, bana numara yapmayın Pedro. Korkmayın, umurumda bile değil. Artık hiçbir şey hissetmiyorum.»

Genç adam rahat bir nefes aldı. «Böylesi daha iyi,» diye fısıldadı.

İrene, hayır gibilerden başını salladı ve piyesin bir cümlesini tekrarladı. «Istırap çekmek yaşamak demektir.»

Erkek itiraz etti. «Niçin ıstırap çekmeli?» İrene'nin cevap vermemesi üzerine devam etti. «İnsana hayat veren başka duygular da vardır.»

İrene ona sert bir ifadeyle baktı. «Bir misal verin. Ne gibi duygulardan bahsediyorsunuz?» titriyen sesiyle genç

adama âdeta meydan okuyordu.

Pedro'nun bakışları derinleşti. «Bunu siz de benim kadar biliyorsunuz,» dedi.

İrene küçük bir kahkaha attı. «Pedro, beni mikroskopla incelemekten hiç mi vazgeçmiyeceksiniz?»

— «Haksızlık ediyorsunuz, İrene.»

Genç kadın başını öte yana çevirdi. Az evvelki keşfi ve bu konuşma ona, genç adama karşı olan ümitsiz aşkını büsbütün şiddetle hissettirmişti. Ona, «Beni buradan çıkar. Bütün bunlardan uzaklaştır. Nereye istersen giderim. Yeter ki seninle yalnız olayım,» diye bağırabilmeyi ne kadar isterdi.

O sırada kapı vuruldu ve Dona Angela İrene'ye kollarını uzatarak içeri daldı. «Hakikaten iyi, değil mi şekerim?»

Loca dolmakta gecikmedi. Pedro koridorda bir sigara içmeye çıkmıştı.

Raoul Fabregas'ın yanında Gloria, gençliğinin ışıltısı ve babasının başarısının ona duyurduğu gururla bir kat daha güzelleşmişti. Tasalarını hemen hemen unutmuş gibiydi. Sağdan, soldan yağan tebriklerin ve övgülerin tesiriyle sarhoş olmak yolundaydı. Alonso onu hiç bu kadar güzel bulmamıştı. Sevdiği kızı bu kadar çok erkekle çevrili görmek birden onu endişelendirdi. Gloria'nın kulağına eğilerek, «Annen yalnız,» diye fısıldadı.

— «Yalnız mı?» Gloria şaşırmıştı. Delikanlının gözlerindeki mânayı farkedince gülümsedi. Alonso onu kıskanmıştı. «Ah Alonso'cuğum!» diye içinden onu öpmek geldi. Fakat bu hissini belli etmeyerek, «Haydi yanına gidelim öyleyse!» diye delikanlının koluna girdi.

Alonso, locaya girmelerinden önce, «Teşekkür ederim, Gloria,» dedi.

— «Teşekkür edecek ne var!» Gloria gülüyordu, ama sesinde delikanlıya karşı derin bir şefkat seziliyordu.

Loca, İrene'yle vedalaşan bir sürü kişiyle doluydu. Pedro, locanın sahne tarafına oturarak bölmeye yaslandı. Böylelikle, İrene'nin ciddî profilini yandan seyredebiliyordu.

Ertesi günkü gazete kritiklerine bakılırsa, perde, bu üçüncü kısmın sonunda tam on bir kere kalkıp inmişti.

★

Eve dönünce İrene odasına çıkmadı. Çıkmış olsaydı, dünyada hiç bir kuvvet onu tekrar aşağı indiremezdi. Holle salonlardan geçerek yemek salonuna son bir kere daha göz atmaya gitti. Kristaller ve gümüş takımlarla ışıl ışıl olan büfe, birbirinden pahalı yiyeceklerle tıklım tıklım doluydu. İrene, «Bu ne israfat!» diye içinden gayri ihtiyarî isyan etti.

Yemekleri temin eden büyük otelin metrdoteli, «Ne dersiniz, hanımefendi, acaba o kadar kişiye yetecek mi?» diye sordu.

Genç kadın, adamın evet olarak yorumladığı müphem bir el bir hareketi yaptı.

İrene salona dönerek piyanonun önündeki bankete oturdu. Sert bir hareketle kapağı kaldırdı ve birden, parmaklarının altından kasırga gibi şiddetli bir müzik fışkırdı. Genç kadm hangi parçayı çaldığının farkında değildi. Fakat misafirler gelmeden önce bu şekilde sükûnet buimaya lhtiyacı vardı. İsyan dolu müzik daha da kuvvetlendi. umutsuz bir hasret çağırısının hâkim olduğu uzun bir inilti halini aldı. Sonra, yavaş yavaş sükûnet bularak uzun bir hıçkırıkla son buldu.

İrene piyanoyu gürültüyle kapadıktan sonra başını kaldırınca, Pedro'yla karşılaştı. Bir an konuşmadan bakıştılar. Erkeğin gözleri, «İşte senin hakikî benliğin, bu,» diyordu.

İrene yanaklarını ateş bastığını hissetti. Dudaklarını araladıysa da bir şey diyemedi. O sırada holde Raoul'un sesi çınladı.

İrene biraz sonra eller sıkıyor, sağa, sola gülümsüyor, aynı cümleleri tekrarlıyordu. Bir yandan da içinden, «Tam iki saat bu! Tam iki saat bu!» diye feryat ediyordu.

Pedro'yu, Begonia tarafından resmedilen portresinin karşısında yalnız olarak gören Gloria, genç doktora yaklaşarak tabloyla onun arasına girdi. «Hangisi daha iyi: o mu, ben mi?» diye sordu.

— «O daha iyi.»

Gloria gülmeye başladı. «Çok naziksiniz. Peki, sebebini bana izah eder misiniz?»

Pedro'nun bakışı, kendisine çevrili yüzle tablonun arasında gidip geldi. «O, bir sırrı olan siz olduğu için daha iyi,» dedi.

Genç kız bir divana oturdu, Pedro da onu taklit etti.

Gloria'nın merakı tatmin olmamıştı. «Bir sırrı olan ben de ne demek?» diye sordu. «Benim sırrım yok mu zannediyorsunuz?»

— «Sırlarınız mutlaka var, ama bir sırrınız yok. Bakışınızda hâlâ bir sual seziliyor, ama portredeki siz, o sualin cevabını biliyor.»

Gloria anî bir hareketle saçlarını arkaya attı. «Dün bir genç kız toplantısında sizden bahsediliyordu.» dedi. «Genel kanaate göre, siz mesleğinize o kadar dalmışsınız ki, kadınlar artık sizi ilgilendirmiyormuş.»

— «Ya sizin kanaatiniz nedir, Gloria?»

— «Herkesin yanıldığı, sizin, bir sırrı olan bir erkek olduğunuz kanaatindeyim.»

O sırada Lina Salgado da annesiyle birlikte salona girmekteydi. İrene'ye doğru yürüdü. Vücudunu saran si-

yah bir elbise giymiş, kızıl saçlarını tepesine toplamıştı. Pedro şimdi Gloria'yı dinlemiyordu, bütün dikkatini, iki kadın arasındaki karşılaşmaya vermişti. Tepeden tırnağa beyazlar içinde olan bir tanesinde, onu öbür kadınların tümünden ayıran bir başkalık vardı. Öbürü ise, aynı derecede solgun yüzüne ve elbisesinin sadeliğine rağmen, ilkinin taban tabana zıddıydı.

İrene Lina'ya gülümsediyse de, ona elini vermedi. «Her şey yeniden başlıyor,» diye düşünüyordu. Rakibesine karşı hiç bir düşmanlık duymuyor, bilâkis ona biraz acıyordu. Lina ise, görünürdeki kayıtsız tavrına rağmen, İrene'yi alıcı gözle tetkik ediyordu. «Oyunumu nasıl buldunuz, hanımefendi?» diye sordu. «Bilmem, yorumum biraz mübalâğalı mıydı?»

Gloria da iki kadına bakmaktaydı. Pedro'ya, «Lina Salgado hakkında ne düşünüyorsunuz?» diye sordu. «Onun da bir sırrı var mı?»

— «Bir sırrı da var, sırları da.»

— «Ona gıpta ediyorum!»

Pedro Vendrell şiddetle itiraz etti. «Her hangi bir kadına gıpta etmeniz çok mânasız olur, Gloria. Hele bu kadına büsbütün...»

Gloria, kendi ruhunu okumak istermiş gibi, önüne baktı. «Benim oldu bitti mutlu bir insan olduğumu zannediyorsunuz galiba,» dedi. «Ne kadar yanıldığınızı bilseniz. İnatçı ve asık suratlı bir çocuktum. Annemi taparcasına sever, ama ona bunun aksini ispat etmek hoşuma giderdi.»

— «Sebebi?»

— «Belki de çocukça bir sadizm. Ona ıstırap duyurmak, bunun karşılığında da ıstırap duymak bana zevk veriyordu. Anneme biraz içerliyordum galiba. O devirde yalnız babam için yaşıyordu. Beni seviyordu tabiî, çok ta şımartıyordu. Duygusuzluğum ona büyük bir ümitsizlik du-

yuruyordu. Hakikî duygularımı hiç bir zaman sezemedi.»

Pedro genç kızı ilgiyle dinliyordu.

Gloria devam etti. «Hayatımdan uzaklaşması, benim için çok acı bir darbe oldu...»

— «Ya şimdi, hisleriniz değişti mi?»

— «Şimdi durum eskisinin tam aksi. Küçükken, onu sevdiğimi anneme belli etmemek için çaba sarfetmek zorunda kalırdım, şimdi ise ona sevgi göstermeye bütün benliğimle çalıştığım halde, muvaffak olamıyorum. Onda beni buz gibi donduran bir şey var...» Genç kız sesini alçalttı. «Eskiden, cazibesinin bir nebzesi olsun bana geçmediği için ona içerlerdim. Şimdi ise, bana belki de korkunç bir şey bulaştırdığını düşünerek ona kin duyuyorum.»

Genç adam, «Yapmayın, Gloria!» dediyse de, genç kız hırsla devam etti. «Annemin dönüşünden beri bu korkunun pençesindeyim. Acayip şeyleri, insanları şaşırtmayı eskiden beri severdim. Ama şimdi kendime dikkat ediyorum. Geçen gün okulda arkadaşlarım beni anormallikle suçladı. Başıma sopayla vurulsa bu kadar fena olmazdım.»

Pedro, kadehini yanmdaki masanın üstüne bıraktı. «Gloria, bunlar bir davet esnasında konuşulacak şeyler değildir. Halbuki siz ve ben gayet ciddî görüşmek zorundayız.»

— «Ne zaman? Nerede?»

Pedro şöyle bir düşündü. Bu evde konuşmaları imkânsızdı. «Yarın akşam altıda muayenehaneme gelir misiniz?» dedi.

Genç kız başıyla olur diye işaret etti.

O sırada yanlarına yaklaşan Alonso bu konuşmayı yarıda bıraktırdı. Çingene orkestrası gelmiş, holde dans edilmesine başlanmıştı. Delikanlı Gloria'yı elinden tutarak çekti. «Özür dilerim, Doktor Bey. Bu tango Gloria'yla benimdir.» Holdeki çiftlerin arasında birkaç kere dön-

melerinden sonra, genç kızı kendinden biraz uzaklaştırarak sordu. «Birdenbire bu kadar ciddîleşmene sebep ne?»

Gloria bakışlarını delikanlımmkilere daldırdı. «Ne kadar yakışıklı ve benim de ne kadar hoşuma gidiyor,» diye düşünüyordu. «Ah Allah vere de yarın...»

Alonso onu gene kendine çekti. Bu defa onu, kollarının arasında daha sıkı tutmuştu. «Sen ve ben bu yakınlarda bir gün ciddî konuşmalıyız,» dedi. «Sana bir sual soracağım ve senin de bana bunun cevabını vermen icap edecek.» Gözlerinin içi gülüyordu. «Birden gafil avlanmaman için şimdiden haber veriyorum,» dedi.

— «Yarın. Yarın. Yarın.» Gloria'nın kalbi göğsünü paralarcasına atıyordu. Yavaş sesle, «Gafil avlanmıyacağım, Alonso,» diye karşılık verdi.

Elinde bir kadeh şampanyayla Pablo Arroyo'nun yanında duran Lina, etrafında olan bitenlerin en küçük teferruatını dahi gözden kaçırmıyordu. Her şey sinirlerini geriyordu. Raoul'un muzaffer tavırları, bu evin lüksü, her şeyden fazla da karısının evdeki varlığı, aktrisin asabını bozmuştu. Çocukluğundan beri lüksün ve maddî emniyetin özlemini çeker, bu gayeye erişenleri kıskanırdı. Gözleriyle İrene'yi arayınca, genç kadını bir divanın üstünde Claudio Maldonado'yla oturur gördü. İrene'nin yüzünün solgunluğu, başını kaldırış tarzı ve beyaz tuvaletinin temiz ve sâde kupuna dikkat etti.

Genç kadınların her ikisini de tetkik etmekte olan Pablo Arroyo Lina'ya, «Onu nasıl buldun?» diye sordu.

Lina kaşlarını çattı. «Garip bir kadın, değil mi? Florencio Alcala'nın onun hakkında, 'Geçmiş deliliğine varıncaya kadar her tarafıyla enteresan' olduğunu söylediğini duydum.»

Pablo âdeti üzere sessizce güldü. «Eskiden deli olmuş veya olmamış, hiç mühim değil. Sen şimdi teşkil ettiği tehlikeye bak. Bütün bu züppeler pek yakında ona tapacak-

lar. Raoul da karısıyla iftihar edecek.» Kambur gene İrene'ye bakarak ilâve etti. «Şiddetli bir manevî şokun onu yine bir canavar haline getirebileceğine inanmak zor!»

Lina'nın bakışları, İrene'nin incecik siluetine takılıp kalmıştı. «Şiddetli bir manevî şok ha?» dedi. «Kimden duydun? Hem niçin bir canavar oluyor? Yoksa azgın bir deli miydi?»

Pablo, altından sigara tabakasını genç kadına uzattıktan sonra ölçülü sesiyle, «Bütün deliler birer canavardır,» dedi. Lina'nm son sualini askıda bırakmıştı.

Yakası bir gardenyayla süslü smokininin içinde pek şık olan Raoul birden yanlarında belirdi. Pablo Arroyo da eliyle hafif bir veda işareti yaparak onları baş başa bıraktı.

Raoul, «Bu patırtı sona erdikten sonra, sana geleceğim. Biraz gevezelik ederiz,» dedi.

Lina sakin görünmeye kendini zorlıyarak, «Sen karınla gevezelik et,» diye karşılık verdi. «Bu geceden itibaren aramızda her şeyin değiştiğini anlaman lâzımdı.»

Romancı genç kadının kulağına, «Ne kadar kıskançsın!» diye fısıldadı.

Aktris kahkahayı bastı. «Julio Pobil bugün bana evlenme teklif etti,» dedi. Erkeğe kadehinin üzerinden dikkatle bakıyordu. «Güzel bir çift teşkil edeceğimizi itiraf et.»

Raoul'un alnındaki damarlar şiş şiş olmuştu. Sevgilisini kaba bir hareketle kolundan yakaladı. «Yazı odama gel!» diye emretti. Odanın kapısını kapadıktan sonra, «Bu tehditler nereden icabetti?» diye sordu. «Benimle daha ne kadar zaman oyuncak gibi oynamaya devam edeceksin?»

Lina, tepesine dikilen erkeğe başını arkaya atarak baktı. «Senin böyle konuşman garip doğrusu,» dedi. «Zira bu gece senin için ne olduğumu ispat ettin.» Raoul'a

gözleriyle meydan okuyordu. «Bu gece beni evine davet etmekten gayen neydi? Karını gösterip beni bugüne kadar aldatabilmenle şişinmek mi?»

Raoul onu omuzlarından yakaladı. «Lina, bir erkeğin konuşmak istemiyeceği bazı mevzular vardır. Senden sadece sabretmeni istiyorum.»

Aktris ona nefretle baktı. «Niçin sabredeyim? Karının, aramızdaki münasebeti öğrenip yeni bir kriz geçirmesi ve senin onu tekrar tımarhaneye tıkabilmen için mi?»

— «Sus!»

Lina gülmeye başladı. «Ne kadar akılsızım değil mi? Senin son aşkın olduğuma ne güzel inanmış, her şeyimi bu aşk uğruna feda etmeye nasıl da hazırlanmıştım? Hayır Raoul, benim de kendi kendime karşı bazı vazifelerim var. Senin bir günlük eğlencen olamam!»

Raoul kadına ihtirasla bakıyordu. Onu hiç şu andaki kadar cazip bulmamıştı. «Sensiz yaşıyamıyacağımı bilmiyormuş gibi konuşma,» diye soludu. «Ben her şeyi göze aldım. Şu piyes bir kere bitsin, seninle doğru Paris'e gideriz. Ondan sonra ne olursa olsun.»

Lina kaşlarını çattı. «Ya Paris'ten sonra ne olacak?»

— «Sonra da Amerika'ya geçeriz. İkimiz beraber. Dünya sana secde edecek Lina. Bunu sana vadediyorum.»

Genç kadın yanındaki erkeği perişan eden sıcak sesiyle, «Beni tahrik etme.» dedi. «Ben sadece ikimizden bahsetmek istiyorum. Mevkiinin, şöhretinin benim için önemi olduğunu sanırsan, çok yanılırsın Raoul. Benim için yalnız sen varsın. Ama yalnız olarak.» Şiddetle ilâve etti. «O kadınsız olarak!»

★

Yaşına göre fazla genç elbisesine ve sahte incilerine rağmen, hâlâ güzel olan Luciana, gidip İrene'nin yanına

oturdu. «Ah hanımefendi! Don Raoul, kızımla benim için hakikî bir babadan farksız oldu.»

Film prodüktörü Robert Sol'un davetsiz olarak getirdiği sinema yıldızı Dorita Valdes o sırada yalancı kirpiklerinin arasından Pedro Vendrell'e bakarak, «Delilerin kırbaçlandığı doğru mu, Doktor?» diye soruyordu.

Pedro cevap vermeye lüzum görmeksizin artiste arkasını döndü ve İrene'nin oturduğu divana doğru yürüdü. «Benimle bir şey içmeye gelir misiniz?» Genç kadın ayağa kalkınca, derhal koluna girdi.

Pablo onları gözleriyle takip etti. Biraz azametli siluetlerinden bir çeşit benzerlik, bir fikir birliği yayılmaktaydı.

Büfenin başında kimseler yoktu. İrene bir kadeh aldı, fakat bunu Pedro'ya uzattığı zaman, genç doktor onun elinin titrediğine dikkat etti.

— «Siz de biraz şampanya için,» diye emretti.

İrene sessizce itaat etti. Şimdi gülümsemediği için, erkeğe birden yorgun göründü. «Niçin odanıza çıkıp yatmıyorsunuz?» dedi.

Genç kadın ona alayla baktı. «'Zavallı Bayan Fabregas erkenden odasına çekilmek zorunda kaldı,' desinler diye mi? Beni bu imtihandan geçmeye siz zorladınız. Bu işe bir kere kalkıştığıma göre, sonuna kadar gideceğim.»

Pedro genç kadına sitem etti. «Sizi neredeyse tanıyamıyacağım, İrene.»

— «Değişmemi istemiyor muydunuz?» Bu sözleri tahrik edici bir sesle söylemişti.

Pedro kışlık bahçeye geçmelerini teklif etti. İrene madem yatmaya çıkmak istemiyordu, bari içerideki atmosferden biraz uzaklaşıp dinlensindi. Kışlık bahçe, yeşil çinileri, fıskiyeleri ve serinliğiyle gerçek bir vahaydı. Işığın ve gürültünün uyandırdığı kuşlar, altın yaldızlı kafeslerinde hoplamaya başlamışlardı.

Pedro, «Omuzlarınıza bir şey alın, İrene,» dedi.

Genç kadın, fazla parlak gözlerini erkeğin yüzüne dikti. «Doktorluğunuzu hiç unutmazmısınız, Pedro?»

Genç adam, bakışlarını kadınınkilerden kaçırmadı. «Bu defa sizinle doktor olarak konuşmuyordum,» dedi.

İrene bezgin bir tavırla hasır koltuklardan birine çöktü.

Pedro devam ediyordu. «Sizinle kararlaştırdığımız bu değildi, İrene. Herhalde bana yanıldığımı ispat etmek istiyorsunuz.»

İrene güldü. «Pigmalyon Galate'yi kaybetmekte olduğunu hissediyor ve bundan ötürü izzeti nefsi örseleniyor.»

Pedro kaşlarını çattı. «Size fazlasiyle değer verdiği için namınıza ıstırap duyuyor.»

İrene artık gülmüyordu. Elleri, koltuğun kollarını dalgın dalgın okşamakta idi.

Pedro da oturdu ve bu ellerden birini avucuna alarak, genç kadından, bütün bunları atlatabilmek için kuvvetli olmasını istedi. İrene'nin, onu dinleyip dinlemediğine emin değildi. Sadece. genç kadının elinin sanki avucunda erimekte olduğunu hissediyordu. İrene'nin gözlerinden taşan birkaç damla yaş yanaklarına süzüldü.

Pedro Vendrell ona doğru eğilerek, «Bir de bütün bunların size artık tesir etmediğini söylüyordunuz!» dedi.

İrene ona anlamayan gözlerle baktı. Sonra birden genç adamın ne demek istediğini kavradı. «Hay Allah, o yüzden mi ağladığımı sanıyordunuz?» dedi. «O kadının yüzünden mi ağlıyacağımı sandınız? Hayır, Pedro, kendi kendime ağlıyorum.»

— «İrene!...»

Genç kadın, duyduğu heyecanı zor zapteden bu enerjik yüze birkaç saniye süresince sabit bir bakışla baktı. Sonra, ayağa kalktı. «Beni affedin, Pedro. Bu akşam çok

sinirliyim. Benimle sabırlı olmaya devam edin, ne olur. Unutmayın ki, dünya yüzündeki tek dostum sizsiniz.» İrene bu sözlerden sonra hızla dönerek uzaklaştı.

Pedro bu rutubetli, yeşil odada yalnız kalmıştı. Kuşların gülünç zıplayışlarını bir süre seyrettikten sonra, kapıdan girerken eline tutuşturulan mukavvadan vestiyer numarasını aradı. Paltosunu almak için bunu vestiyerciye sunduğunda, İrene'nin misafirleriyle vedalaştığını gördü. Genç kadın gülümsüyordu.

— «Çok başarılı bir davet oldu!»

— «Çok naziksiniz!»

— «Her şey harikaydı!»

— «Çok naziksiniz!»

Luciana, genç kadının ellerine sarılmıştı. «Bu ne büyük başarı, hanımefendi! Size gıpta ediyorum!»

YİRMİ ÜÇÜNCÜ KISIM

Gloria, Pedro Vendrell'in muayenehanesinden uçar adımlarla çıktı. İçinden sıçramak, gülmek, yanından geçen yabancı genç kızları tutarak, «Biliyor musunuz? Ben de sizler gibiyim. Benim de sevmeye, evlenmeye hakkım var!» diye bağırmak geliyordu.

Yolunun üzerindeki ilk dükkâna girerek Alonso'ya telefon etti. «Bugün için projelerin nedir? Sinemaya gidelim mi dersin?» diye sordu. Delikanlının evet demesi üzerine sevinçle ilâve etti. «Öyleyse beni almaya gel. Seni postanede bekliyorum.»

On dakika sonra Alonso'nun arabasındaydı. Sinemada delikanlı elini avucunun içine alınca, o da parmaklarını onunkilerin içine geçirdi. Perdedeki aşk hikâyesini onlar da kol kola yaşadılar. Her fırsatta bakışıyorlardı. Aslında filmin olayları onları pek az ilgilendiriyordu. Alonso, gözlerini genç kızın yüzünden ayıramıyordu. Gloria bir akşam öncesinden beri sanki daha yumuşak, daha kadındı. Delikanlının gözleri genç kızın ağzına kaydı. İlk fırsatta bu dolgun dudakları öpmeye karar verdi. Böylece, aralarındaki anlaşmazlıklar belki sona ererdi.

Son hastası da gittikten sonra arabasının direksiyonuna geçen Pedro, o akşam başka vizite yapmamaya karar verdi. Nasıl olduysa canı çalışmak istemiyordu. Çok uzaklara bir Akdeniz kumsalına gidip berrak bir göğün

altında kumların üstüne uzanmak, hiç bir şey yapmamak ve hiç bir şey düşünmemek isterdi. İrene'nin ona, okuması için verdiği kitabın bir cümlesi hatırına geldi : «İnsan, büro hayatının hummalı çalışması arasında değil, güneşin altında yatarken hayatı güzel bulur.» Genç doktor Madrit'i bir ucundan öbür ucuna kadar katederek, bir zamanlar Üniversite Sitesi olan enkaz yığınının önünden geçti: kavrulmuş demir iskeletler, mitralyöz ateşiyle delik deşik olmuş ve sırf inat olsun diye ayakta duran duvarlar, dikenli teller, siperler ve orada, burada, üzerlerinde «Onlar. Biz.. Onlar.» diye yazılı beyaz pankartlar... Genç adam, insanlığın ebediyete kadar «onlar»a ve «bizler»e bölüneceğini ve topoğrafik ve ideolojik şartların bu bölümle hiç bir ilişiğinin bulunmadığını düşünmekten kendini alamadı. Bu uyuşmazlığın kökleri çok daha derine gidiyordu. Her şey bir tabiat ve mizaç meselesiydi. İnsanın, hiç bir yakınlık duymadığı, kendisiyle arasında hiç bir ortak taraf göremediği kimseler de vardı, ilk görüşte «bizden» diye vasıflandırdıkları da. Bir kadın da bir erkekte «Bende olan her şey senin duygularına cevap verebilmek için yaratıldı,» hissini uyandırabilince, yakınlaşma kendiliğinden olageliyordu.

Bir bisikletli birdenbire önünden geçince, Pedro ani fren yapmak zorunda kaldı. Bunun üzerine dönmeye karar verdi. Ama önce Pilar'a uğrayıp sabahleyin ameliyat ettiği hastasına bir göz atacaktı. Argüelles semtinin iç harpte tahrip olmuş sokakları, hüzünlü bir sarımsı ışık veren ark lambalarının aydınlığında gölgelerini arabanın önünde uzatıyorlardı.

★

İrene Pedro'yu geç vakitlere kadar bekledi. Genç adamın gelmeyeceğine nihayet kanaat getirince, onu gücendirmiş veya sıkmış olmasının endişesi bütün öbür

duygularını silip süpürdü. O ki duyduğu minnettarlığın tesiriyle erkeğin ayak izlerini öpmeye hazırdı! Asabiyeti arasında ona söylediklerini bir bir zihninden geçirdi. «Pigmalyon ve Galate». Yoksa bu saçmalık mı onu kızdırmıştı? İrene, bir yandan büyük saatin yelkovanının hareketini gözleriyle izlerken, kendini, görünüşte olduğu sosyete kadınından çok, San Juan'daki dünyadan elini, ayağını çekmiş biçareye yakın hissediyordu.

Bir ara masanın üstündeki apareye gözü ilişince, ona telefon etmek içinden geldi. Fakat yanlış anlaşılmak korkusu bu hareketini önledi. Aynı sebepten ötürü ertesi sabah Pilar'a gitmekten de kendini mahrum etti. Sonunda, genç adamın, her zamanki havası ve gülümseyişiyle salonuna girmesi, İrene'nin, bir çırpıda bütün kaygularını unutarak dünyanın en mutlu kadını olmasına yetti.

YİRMİ DÖRDÜNCÜ KISIM

Tiyatroda İrene'yi görünce Dolores dona kalmıştı. İlk fırsatta Pablo Arroyo'ya çattı. «Hani onun bir hayalete benzediğini söylüyorduu.»

— «Dr. Vendrell'imizin mucizelerine karşı elden ne gelir!»

Dolores dişlerini sıktı. Raoul'un piyesinin gala gecesinde Fabregas'ların locasından gözlerini ayırmamış, cerrahın yanlarına gelmesi onu deli etmişti.

Pablo, her zamanki gibi insanları kızıştırmaktan hoşlanıyordu. «Senin hastanen İrene'ye yarıyor,» diye söylendi.

Dolores'e bu ipucunu vermenin yeter olduğunu, Kontes'in fırtına gibi harekete geçeceğini düşünmüştü. Pablo prömiyerden sonra boş durmamıştı. Her sabah bir yere gizlenip İrene'nin Pilar Hastanesi'nden çıkışlarını kontrol ediyordu. Genç kadın her defasmda binanın eşiğinde bir an duruyor ve temiz havayı keyifle içine çektikten sonra, ellerini mantosunun ceplerine sokup uzaklaşıyordu. Nefsine, güvenime ve yaşama zevkine kavuştuğu her halinden belliydi. Pablo da gizlendiği yerden, bütün kadınların onun yanında âdi göründüklerini ve solgun yüzü ile orjinal saçlarına rağmen, yalnız İrene'-

nin bu kadar maskenin arasında mânalı bir yüzün sahibi olduğunu içi sızlıyarak kabul etmek zorunda kalıyordu. Bu dirilişin kahramanı ise o soğuk tavırlı, uğrusuz Bu dirilişin kahramanı ise o soğuk tavırlı, uğursuz girdiğini gördüğü andan itibaren her şeyi anlamıştı. Hakikati daha evvel anlıyamamış olmasına kuduruyordu.

Dolores bir şey söylemiş olmak için, «Meşhur adap tasyonunu bitirdin mi?» diye sordu.

— «Yarın onu sana yollayayım da bana fikrini bildir, olmaz mı?»

Pablo, birkaç geceden beri eserin üzerinde hainee bir zevkle çalışıyordu. Dolores onun keyifle ellerini oğuşturduğunu görerek, huzursuzluk duydu. Kambur gene ne gibi bir fesat hazırlıyordu acaba? Birden aklına geldi. «Son günlerde Gloria Fabregas'la fazla meşgulsün. Sebebi ne?» diye sordu.

Pablo omuzlarını silkti. «Elimde doğduğunu ne çabuk unuttun.»

Kontes yerinden kalkarak masadaki kutudan bir sigara aldı. «Öyleyse Ramon Toledo'nun, onun oğluyla nişanlanmasına karşı koyduğuna üzüleceksin,» dedi.

Pablo, bir yandan genç kadının sigasını yakarken sordu. «Sen bunu nereden biliyorsun?»

Dolores gülümsedi. Her şeyi gayet emniyetli bir kaynaktan haber alıyordu. Hizmetçisinin, Toledo'larda çalışan bir kızkardeşi vardı. Bir akşam önce o evde kızılca kıyamet kopmuş, Alonso'nun kendisine kafa tutması üzerine babası, bir hovarda ve bir deli ile akraba olmak niyetinde olmadığını avazı çıktığı kadar bağırarak ilân etmişti.

Pablo gülmeye başladı. «Güçlükler aşkın tadı, tuzudur,» dedi. Birden mevzuu değiştirdi. «Lina Salgado ile tanışmak istediğini söylemiştin. Gününü sen tâyin et. Bir öğle yemeği vereyim.»

Kambur gittikten sonra, Dolores giyinme odasına geçti. Aynada bir yandan kendine merhametsiz bir gözle bakarken, bir kokteyl hazırlamaya girişti. «Yoksa ihtiyarladım mı?» diye mırıldandı. Hayır, eskisi kadar güzel olduğunu, bütün bedbinliğine rağmen, kabul etmekten kendini alamıyordu. Bütün mesele o erkeğin hoşuna gitmemesindeydi. Ama İrene Fabregas o erkeğin hoşuna gidiyordu.

Kontes ertesi sabah ilk iş olarak Pilar Hastahanesi'ne yollandı. İpekliden üniformasının üzerine bütün hemşireler gibi bir pelerin almıştı. Fakat hastane kaidelerini çiğniyerek boynuna iki sıra inci de takmıştı. Bekleme odaları hastalar ve hasta aileleriyle tıklım tıklımdı. Genç kadının arkasından mırıldananlar oldu. Dolores bu kimselerin gözünde hiç sempatik değildi anlaşılan. «Ne yapalım? Üst sınıflara duyulan kıskançlık,» diye düşünenerek meseleyi geçiştirdi. Kendisinde, üniformasına rağmen, bu fakir zümreye meydan okuyan bir hava olduğundan habersizdi. Üniformasına rağmen, salon kadını, lüks kamarada seyahat eden bir yolcu, yahut mütecessis bir turist intibaını uyandırıyordu.

Cerrahi bölümünde bir hareket göremeyince, Pedro Vendrell'in koğuşları ziyaret etmekte olduğuna ihtimal verdi. Yanılmamıştı. Koğuşların birinde onun bir hastadan ötekine gittiğini görerek beklemeye karar verdi. Kendisine en yakın olan yatakta bir delikanlı hareketsiz yatıyordu. İriyarı bir adam ve ufak tefek bir kadıncağız hastanın başında ağlamaktaydılar. Anne bir ara ağlamayı bırakarak yanlarından geçen bir rahibeye seslendi. «Hemşire hanım, Dona İrene'ye bir dakika yanımıza gelmesini söyler misiniz?»

Dolores irkildi. Demek Pablo yalan söylememişti. İçinden, oradaki vazolardan birini yaklayıp yerde tuzla buz etmek geldi.

Pedro delikanlının yatağına yaklaşırken, Kontes, koğuşun öteki uçdaki kapısından İrene'nin içeri girdiğini gördü. Genç kadın yatakların arasından her zamanki hafif adımlariyle dolanarak geliyordu. Dolores o gece tiyatroda yanılmadığını anladı. İrene değişmemişti. Saçlarının rengi ne olursa olsun değişmiyecekti de. Pedro Vendrell genç kadını karşıladı ve beraberce genç hastaya yaklaştılar. İrene tam o sırada Dolores'i görerek durdu.

Pedro başını çevirip bakınca durumu kavradı ve vaziyete derhal hâkim oldu. «Kontes, Dr. Bermejo sizi acele görmek istiyor. Ben de bir, iki dakikaya kadar yanınıza gelirim,» dedi. Bundan sonra hastanın yatağına yaklaştı. Bir metre ötesindeki Dolores başka bir seyyarede bulunsa, ona bu kadar uzak olamazdı.

Genç kadın bir dönüştür dönerek çıkış kapısma yürüdü. Şoförüne, «Doğru eve!» diye emir verdi. Sesi kırbaç gibi şaklamıştı.

Sonradan yalnız kaldıkları vakit, Pedro ile İrene'nin ikisi de Dolores hâdisesini ağızlarına almadılar. Genç kadın sadece bir mesele hakkında doktorun fikrini sordu. Kocası, Dona Estefania'nın kâhyasının iddiasını çürütmek için, İrene'nin bir muayeneden geçmesini istemiş, genç kadın da kabul etmişti.

Pedro, «Pekâlâ,» dedi. «Raoul'la konuşurum. Muayene esnasında ben de hazır bulunacağım. Böylece bu mesele de kapanır gider.»

Hastaneden beraber çıktılar. Yürüdükleri kadar genç doktor İrene'ye muayenenin nelerden ibaret olduğunu izah ederek korkması için hiçbir sebep olmadığını sözlerine ilâve etti.

Genç kadm bir ara içini çekti. «Huzura, muayenelerle doktorları unutmaya o kadar ihtiyacım var ki Pedro.»

Genç adam gülümsedi. «Bunun için mi hastaneye geliyorsunuz, İrene?» Onun cevap vermesine meydan bı-

rakmadan koluna girdi ve karşı kaldırıma geçirdi. «Haydi gelin. Hastanelerle doktorları beraber unutalım,» dedi.

İrene onun her gün hastaneden çıktıktan sonra Retiro'da bir gezinti yaptığını biliyordu. Birbirlerine yakın yürüyorlar, adımları birbirine uyuyordu. Genç kadın, erkeğin yakınlığının ona üzüntülerini unutturduğunu düşünüyordu. Pedro'nun yanında mesut ve hafif oluyor, aşkını dahi asîl bir his olarak görüyordu. Bununla beraber bazan başka bir ses onu azarhyor, «Bu aşk sana yasak!» diye ihtar ediyordu. Bunun üzerine genç kadın isyan ediyor, içinden, «Kimseye bir fenalık etmiyorum ki... Kimseye bir fenalık etmiyorum ki,» diye tekrar edip duruyordu. Bir akşam önce Pablo, Raoul'a takılarak Lina Salgado hakkında iki mânaya çekilebilecek bir şeyler söylemişti. Fakat İrene hiçbir şey anlamamış gibi davranmıştı. Bu konuda hiçbir şey bilmek istemiyordu. Sadece Raoul'un, kadını evine getirmesine kızıyor ve hele Gloria'nın, artistle ahbaplık etmesini hiç istemiyordu. Fakat onlar hakkında başkaca bir hüküm vermeye de kedinde bir hak görmüyordu.

Pedro, genç kadının yanaklarının al al olduğunu farkederek, «Ne düşünüyordunuz İrene?» diye sordu.

Genç kadm az daha, «Ben de onlar kadar suçluyum,» diye cevap verecekti. Fakat sonra Pedro ile göz göze geldi ve böyle düşündüğünden ötürü azap duydu.

Genç doktor İrene'nin içinden geçenleri sezmişti. «İrene, durumunuzu güçleştirmeyin,» dedi. «Bakın hava güzel, biz de beraberiz.»

Genç kadının beraberliğinin kendisi için değerli olduğunu ilk defa sözle ifade ediyordu. Yürümeye devam ettiler. Kuru yapraklar ayaklarının altında çıtırdıyordu.

Bir kadın sesi o sırada, «Bana selâm vermeden mi geçeceksiniz?» diye bağırdı, ardından, körpe dudaklı esmer bir kız bir satış barakasından çıktı. «Bir birama

da mı tenezzül etmezsiniz?»

Petro durdu. «Oturalım mı, İrene?» dedi. «Felipa'nın kalbini kıramayız.»

Felipa onlara iskemleler koyarken, «Güneşin ışınları insana o kadar iyi geliyor ki,» diyordu.

Güneşin sıcağı çok geçmeden İrene'yi iyice ısıttı. Bir çocuk gibi neşeli olan Pedro, genç kadının tabağını iç bademler, patates çipsleri ve jambonlarla dolduruyor, İrene itiraz ettikçe taze kahkahalar atıyordu. Genç kadın bunun üzerine, onun da beraberliklerinden ölçüsüz bir sevinç duyduğunu ve, «Senin jambonun hayatımda yediğim en güzel jambonmuş!» sözlerinde kelime anlamından daha fazla bir şey olduğunu anladı.

Genç adam birdenbire, «Burada yemeğe kalsak mı?» diye teklif etti. Sonra, Felipa'ya hitap etti. «Bize verebilecek bir şeylerin var mı, Felipa?»

Esmer kız, «Gayet tabiî, Don Pedro,» diye atıldı. «Sizin için yalnız yok yok.»

Pedro İrene'ye döndü. «Davetimi kabul ediyor musunuz?»

İrene gülümsedi. «Çok isterdim, ama...»

Genç adam ısrar etmedi. Bir süre daha oturup dereden tepeden konuştular. Bir serçe sürüsü etraflarında hopluyor, attıkları kırıntıları gagalıyordu.

Pedro bir ara, «Hava ne kadar da güzel,» diye mırıldanarak başını arkaya devirmiş ve gözlerini yummuştu. Yüzünün tam ortasına vuran güneş, şakaklarındaki çukurları ve yorgunluk ile sinir gerginliğinin oyduğu kırışıkları daha ziyade meydana çıkarıyordu. Fakat şimdi dudaklarında gizli bir memnuniyet olarak mânalandırılabilecek bir kıvrım vardı.

İrene, uzun yıllar sonra dahi onu bu pozda hatırlıyacağını biliyordu. Neden sonra, «Pedro geç oldu,» demek zorunda kaldı.

Genç adam yolun bir dönemecinde genç kadının koluna girdi ve geri kalan yol boyunca bu vaziyeti muhafaza etti. Tepelerinde dalları birleşen ağaçlar bir kemer teşkil ediyordu. Bir ara nişanlı bir çiftle karşılaştılar.

İrene, «Ah Yarabbim!» diye düşünüyordu. «Yirmi yaşında olmak, serbesçe kol kola gezebilmek, dudakların söylemediğini bu jestle dünyaya ilân edebilmek ne saadet!»

Parktan çıktıktan sonra Pedro bir taksi durdurdu ve şoföre İrene'nin adresini verdi. Genç kadının elini bir müddet avucundan salıvermedi. Gözlerinin içine bakarak sadece, «Ne yazık, değil mi İrene?» dedi.

İrene, onun, beraber yemek yiyemeyişlerini kastetmediğini derhal anladı.

★

Genç kadın evine dönünce, gerek Raoul'un, gerekse Gloria'nın yemeğe gelmiyeceklerine dair haber bıraktıklarını öğrendi.

YİRMİ BEŞİNCİ KISIM

«Yol», kapalı gişe oynuyordu. Eleştirmenlerin sanki oy birliğiyle yaptıkları övgülerden cesaretlenen halk, bilet almak için tiyatro gişelerinin önünde bitip tükenmez kuyruklar yapıyordu. Raoul Fabregas tiyatroya bir fatihin elâstikî adımlarıyla girer olmuştu. Önünde kapılar ardına kadar açılıyor, karşılaştığı bütün yüzler ona gülüyordu.

Yer gösterici kadınlar, makinistler, marangozlar ona, «İşler tıkırında gidiyor, Don Raoul,» diyorlardı.

Aktrisler ise onu salonu seyretmeye davet ediyor, «Şu şıklığa bakın!» diye hayranlıklarını belirtiyorlardı.

Emprezaryo, yazarın omuzunu okşuyordu. Raoul da herkese tatlı bir söz söylemeyi, hepsinin gönlünü almayı ihmal etmiyordu. Ama sokaklardaki kuyruklar kaybolduğu zaman, bu iltifatların yavaş yavaş eksileceğini o kadar iyi biliyordu ki. Tiyatro, şaheserleri ve insanları karnında pek çabuk eriten bir ejderhaydı. Kral öldü! Yaşasın Kral! Az iş yapmaya yüz tutan eserin yazarı, henüz provaları yapılanınkine kıyasla bir zavallıdır. Ama Lina'nın odasına giden yol, Raoul Fabregas için şimdilik bir zafer yoluydu.

Aktris aynanın önünde dudaklarının çevresini çizmekle meşguldü. «Evet?» dedi.

— «Salon hıncahınç dolu.»

Genç kadın arkasına dönmeden, «Sana onu sormuyordum,» dedi. «Konsültasyonun neticesini merak ettim.»

Raoul eliyle ne evet, ne de hayır demek olan bir hareket yaptı. Lehte olan sonucu genç kadına açıklamaya içinde hiç bir istek duymuyordu. Fakat Lina, erkeğin yüzünden her şeyi anladı. «Tebrik ederim!» dedi. «Milyonların ve bir karın var!» Bir lavanta şişesini parmağının üstünde ters çevirerek, görünürde büyük bir sükûnetle kulaklarının memelerine koku sürdü. Bu arada, lavantanın bir damlası masa camının üstüne düştü. Bilmeyen, uzaktan bir elmas zannederdi. Raoul hafifçe gülümseyerek genç kadına yaklaştı ve onu omuzlarından kavrıyarak, dişlerinin arasmdan, «Deli kız!» diye mırıldandı.

★

Lina Salgado, Dolores Puertoseguro'nun evine davet edilmesini hayretle karşıladı. Pablo'nun evindeki yemekte tanıştırıldıkları vakit de Kontes'in aşırı nezaketi ve samimiyeti karşısında aynı hayreti duymuştu. «Kadın acaba benden ne istiyor?» diye düşündü.

Konağa gelince, kapının önünde hiçbir otomobil görmemesi ve salonlardan da hiçbir konuşma uğultusunun aksetmemesi üzerine bir kere daha şaşması mukadderdi. Onu içeri alan hizmetçi, Kontes Hanımefendinin bir, iki dakikaya kadar ineceğini söyledi. Lina ilgi ile etrafına baktı. Kendini pekâlâ böyle bir evde yaşıyor tahayyül edebiliyordu. Niçin olmasın? Tabloları, porselenleri, kıymetli ipek döşemeleri tetkik etti, sonra bakışları, dudaklarında alaycı bir tebessüm olan birkaç kollu bir Hindu mabudesine takıldı.

Birden arkasında Kontes'in sesini duydu. «Rada'yı mı seyrediyorsunuz? Kocam onu Bombay'dan getirmişti. Mükemmel bir hayat dersi veriyor. Şunu: 'Kollarınız sa-

dece hayatın size sunduklarını almanıza yarasın, gözlerinizi yumun ve gülümseyin.'»

Lina, Dolores'e dikkatle baktı. «Siz de bu kaideye riayet eder misiniz Kontes?»

— «Evet, ederim. Ya siz?»

— «Bazan araya engeller girer..»

— «Güçlükler hayatın tadı, tuzudur.»

— «Yok edilemiyecek güçlükler de olduğunu unutuyorsunuz.»

Dolores birkaç adım geriledi ve artisti tepeden tırnağa süzdü. «Bu sözleri sizden mi duyacaktım!» dedi.

Hizmetkârlar o sırada gümüşten çay servisini getirmişlerdi. İki kadın çaylarını içerken dereden tepeden bahsettiler.

Bir masanın üzerinde birkaç İngilizce roman duruyordu. Lina bunların birini karıştırdı.

Dolores derhal, «İngilizce bilir misiniz?» diye atıldı. Sanatkârın evet demesi üzerine, «Öyleyse o kitabı alın,» dedi. «Orjinal bir mevzuu var. Mesele şu : Bir kadına âşık olan bir erkeğin, bütün güzelliğini kaybettikten sonra da o kadım sevmeye devam etmesi mümkün müdür? Daha doğrusu, ruh güzelliği dolayısiyle o kadını sevmeye devam edebilir mi? Benim o fikirde olmadığımı söylemeye hacet yok.»

— «Ya yazar ne diyor?»

Dolores omuzlarını silkti. Yazar tabiî edebî bir sonuç icat edecekti. Yüzü hurdahaş bir kadını sevebilecek kadar cömert ruhlu ve romantik bir erkek kahraman yaratmıştı. Bununla beraber kitapta eğlenceli bir pasaj da vardı. Evli bir erkeği baştan çıkaran bir aktris, kendisini hor gören zevceden intikam almak için dâhiyane bir usul keşfediyordu.

Lina, «Sahiden enteresan!» diyerek kitabı çantasının içine kaydırdı.

Bu mevzuda daha fazla konuşmalarına fırsat kalmadan Pablo Arroyo salona girdi. Dolores, «İşte meşhur yazarımız!» diye atıldı. «Pablo anlat bakalım, Winterset Morgan'ın romanından adapte ettiğin piyes ne âlemde?»

Koltuklardan birine çöken Pablo, Dolores'e göre bu konunun İspanya'da çok tutacağını Lina'ya izah etti.

Kontes gözlerini kısarak, «Sizi şimdiden bu rolde görür gibiyim, Bayan Salgado,» dedi.

Birkaç gün sonra Lina ödünç verilen romanı, aşağıdaki pusulayla Dolores'e iade etti : «Çok teşekkürler. Romanın konusu beni ziyadesiyle ilgilendirdi...» Aradan çok geçmeden kendisine posta ile gelen kutudan, ipekli bir kâğıda sarılı olan Rada çıktı. Bu kıymetli hediyeye hiçbir pusula yahut kart refakat etmiyordu.

★

YİRMİ ALTINCI KISIM

Gloria'ya kahvaltı tepsisiyle birlikte makina ile yazılmış bir mektup da getirmişlerdi. Bunda, «İyiliğini istiyen bir arkadaş» genç kıza, Alonso'nun babasının, oğluyla nişanlanmasına ne gözle baktığını açıklıyor, bu iyi niyetli dost ayrıca bu mesele ile ilgili şahsi fikirlerini de Don Toledo'nunkilere ekliyordu. Gloria,«İmzasız mektubu kim dinler!» diye düşündü. Fakat çok genç olduğu için, ok her şeye rağmen hedefini bulmuştu. Genç kız aradan birkaç dakika geçmeden, evlenmeye hakkı olmadığına ve Alonso'yla arasındaki bağı koparması gerektiğine karar vermiş bulunuyordu.

Aradığı fırsatı, çıktıkları bir gezinti sırasında bizzat Alonso temin etti. «Biliyor musun, Gloria, birisi gûya seni Pablo Arroyo'nun evinden çıkarken görmüş. Herifin az daha ağzını burnunu dağıtıyordum,» dedi.

Gloria derhal hücuma geçti. «Kızmana şaşıyorum. Pablo'ya arada sırada uğramamın ne mahzuru olabilir ki? O benim için ikinci bir babadan farksız.»

Delikanlı âni bir fren yaptı. «Deli misin sen, Gloria?»

Genç kız evvelâ taş kesildi. Sonra gülmeye başladı. Alonso daha ne olduğunu anhyamadan, «Belki sahiden deliyim,» diyerek kapıyı açtı ve yola atladı.

Küt...

Kapının hızla kapanırken çıkardığı ses, hikâyeye son veren nokta oldu sanki.

O gece Gloria'nın gözüne uyku girmedi. Ellerini ensesinde kenetlemiş olarak, yattığı yerde uğradığı kaybı düşünüyordu. Yalnız sevdiği gençten olmamış, aynı zamanda en yakın bir arkadaşını da kaybetmişti. Şu veya bu mesele ile ilgili tartışmalarını hatırhyarak, «Ne kadar mesutmuşum!» diye içini çekti. Telefondaki uzun konuşmalarını, her şeye rağmen romantik olan at gezintilerini nasıl unutabilirdi?

Birden yataktan fırladı. Sigara içmeye ihtiyaç duymuştu. O esnada gözleri, tuvalet masası aynasının kenarına iliştirilmiş fotoğraflara takıldı. Onları çekip koparıdı. O gün dağda kayak yaparken bileğini incitmiş, Alonso da onu kulübe kadar kollarında taşımak zorunda kalmıştı. Ne kadar kuvvetli ve hayatından hoşnut gözüküyordu! Şu defa da Aldave'lerle dağda piknik yapmışlardı. Erkekler çalı çırpıyla ateş yakmışlar, kadınlar ise yemek pişirmişlerdi. Çamların arasında yan yana uzanmış oldukları bir sırada, Alonso, «Böyle yükseklerde yaşıyabilmek isterdim, Gloria,» demişti. «Sen ve ben yalnız. Başka bir şeye ihtiyacım olmıyacağını hissediyorum.» Genç kızın gözlerinin içine bakarak, vereceği cevabı bekliyordu.

Fakat, Gloria saçlarını arkaya atarak, «Deme! Can sıkıntısından ölmekte gecikmeyiz!» diye cevap vermişti.

Alonso hayal kırıklığına uğramış görünmüştü. Ne büyük aptallık etmişti Gloria. Delikanlıyla ilgili binbir teferruat hatırına geliyordu. Bir şampiyonada yendiği rakîbinin elini sıkışı, yaşlı bir kadına yer vermesi, kendisini ilgilendirmiyen kimselerin tepesinden uzaklara bakışı... Genç kız, erkeğin kare uçlu parmaklarının temasını hâlâ üzerlerinde hissediyormuş gibi, kollarını okşadı.

Son konuşmalarını hatırladı.

— «Deli misin sen, Gloria?»

— «Belki sahiden deliyim!»

Fotoğrafları teker teker yırttı.

Sonra gene yatağının üzerine yığıldı. Kendi kendine, «Aklını başına topla Gloria. Anormal bir kadın gibi hareket ediyorsun!» diye tekrar edip duruyordu.

Sonunda dayanamıyarak hıçkırmaya başladı.

YİRMİ YEDİNCİ KISIM

Dona Angela cumartesi toplantılarına tekrar başlamıştı. Leganitos'taki eski evi o akşam parlak bir topluluk barındırmaktaydı. Bir sıranın üstüne ilişmiş olan Pablo, bakışlarını çevredekilerin üstünde dolaştırıyordu. Şöhletlerini perçinlemiş olanların arasına, henüz fazla gürültülü, henüz fazla yapmacık olan ve tecrübesizlikleriyle pısırıklıklarını aşırı lâübali jestlerin ardında barındıran «yeniler» karışmıştı.

Pablo kaşlarını çattı. «Yükselme» devresinde olanlarla oldu bitti alay ederdi. «Biz de bir vakitler öyle miydik acaba?» diye düşündü. «İhtimal. Ama biz kendimizi bu kadar önemsemiyorduk. Kim bilir, belki de şunlardan ihtiyar ve daha az masum olarak dünyaya geldiğimiz içindir.» Kamburun bakışı erkeklerden kadınlara kaydı. «Aydın kadınlar» onu daha bile fazla eğlendiriyordu. Bunların arasında hiç değilse genç ve güzel olanları vardı. Şu moda ve etiket yazarının göğüsleri gerçekten fotojenikti. Pablo'nun bakışını üzerine çeken taze, okurlarına, kocalarını elden kaçırmamak sanatı ve bir hindiyi pişirme usulleri gibi şeyler öğretiyordu. Ve kendi kocasını başka bir kadına kaptırdığı ve hindiler şu sırada mitolojik hayvanlar kadar ele geçmez oldukları halde, onun, Dona Angela'nın bir yılda kazanmayı hayalinden geçir-

mediği parayı bir ayda kazandığı söyleniyordu. Hayalinden doğma prensleri, orkideleri, yatları ve şatoları telif hakları sayesinde Madrit semtlerinden Ciudad Lineal'da küçük bir konakla Bajadoz'da bir malikâneye çevirebilen romantik romanlar yazarı Rosa Vidal, vakit vakit kendini Garcia Lorca'yla kıyaslayan Salvador Santiesteban'la flört etmekteydi. Bu karışık topluluğun arasında da Dona Angela yelkenli gibi yalpalıyarak misafirlerine, şen gülümseyişiyle zavallı büfesini ikram ediyordu. «Kimi kandırdığımdan haberin var mı Pablo?» dedi. «İrene Fabregas'ı.»

— «Ya!»

İrene Fabregas! Bir saat önce Gloria Pablo'nun evina uğramıştı. Erkeğin kendisini her gün beklediğini bildiği için, genç kız bu ziyaretlerden zevk almaya başlıyordu. Kambur onun şerefine evin içinde parfümler yakıyor ve ahçısına, genç kıza ekzotik içkilerle sunduğu nefis çerezler yaptırıyordu. Okşar gibi bir hareketle Gloria'nın paltosunu üzerinden çıkarırken, «Bırak da seni şımartayım,» diyordu. Gloria biraz alaycı gülümsüyor, fakat erkek, onun, iltifattan hoşlandığını hissediyordu. Ona en büyük kusurunu açıklamasından beri, aralarında, sözle ifade edilmeyen bir yakınlaşma, hattâ belki daha fazla bir şey : genç kızda belirli belirsiz bir kadın merakının uyanışı yer etmişti. Gloria, Alonso Toledo'yla bozuştuğundan ona bahsetmemiş idiyse de, Pablo hâdiseyi biliyordu. Gloria'yı, kendisini görmeye geldiği vakitlerdeki haliyle: divanın üstünde, ayaklarını altına alarak büzülmüş ve tatlı, tuzlu çerezleri atıştırır haliyle hayalinde canlandırdı. Bir abajurun ışık hâlesi, Gloria'nın hemen hemen çocuksu gençliğini meydana çıkarıyordu. Kararlı haline rağmen, onun ne kadar masum olduğunu kimse Pablo kadar iyi bilemezdi. Korkusuzca şeytanın inine gelmesi bile bu masumiyetin sonucuydu. Kambur, bakış-

larını kızın düz ve uzun saçlarıyla iskarpinlerinin ucu arasında gezdirirken düşünüyordu. İrene'nin kızı olması ve ikisinin de farkında olmamalarına rağmen, ona mânen ve maddeten benzemesi, Gloria'nın ona ilginç görünmesinin tek sebebiydi.

— «Günaydın Pablo!»

Egzantrik kıyafetinin içinde çok güzel olan Dolores, Kamburun önünden geçti. Topluluğa göz gezdiren kadının bakışı belli bir noktaya takılıp kalmıştı. O tarafa bakan Pablo, kolunu rokoko bir kolona dayamış vaziyette Eduardo Quintana'yla konuşan Pedro Vendrell'i gördü. «Dolores'in, uğruna bir hastane yaptırdığı adam. Ne yazık ki o, bu bağıştan başka bir kadınla buluşmakta yararlanıyor,» diye düşündü. Kambur, bir yandan kapıyı gözden kaçırmadan kadınla erkeği tetkik etmeye koyulmuştu. Dolores, «eskilerin» dostça ellerini sıkıyor ve kraliçe parmaklarının ucunu «yenilerin» arasındaki dalkavuklara öptürüyordu. «Ah, bu istidatlı gençler!» der gibiydi. Derken, Pablo genç kadının Pedro Vendrell'i yakalayıp onunla bir divanın derinlerine çöktüğünü gördü. Doktorun ağzından çıkan sözleri vücudunun bütün mesamatıyla içiyordu sanki. Fakat bu ilginin hedefi ikide birde kapıdan yana bakışlar fırlatıyordu. Bakışının sabitleşmesi üzerine, Pablo kimin içeri girdiğini derhal anladı.

İrene, solgunluğunu ve beyaz saçlarının parıltısını büsbütün meydana çıkaran açık kahve rengi bir kadife manto giymişti. Eşikte durakladı. İrileşen göz bebekleri gözlerinin rengini karartmıştı. Pablo, Pedro Vendrell'in, yerini Claudio Maldonado'ya bırakarak genç kadının yanma gittiğini gördü. Kalabalığın biraz gerisindeki bir kanapeye oturdular. Kamburun bakışı artık çiftten ayrılmadı. Ne konuştuklarını tabiî ki duyamıyordu, ama pa-

tırtının orta yerinde onların tamamen yalnız olduklarını hissetmekten kendini alamadı.

Ellerini ovuşturarak parmak eklemlerini çıtlatan kambur, başını çevirince Dolores'le göz göze geldi. Kamburun bakışlarında alaycı bir mâna vardı. Yerinden kalkarak genç kadına yaklaştı. Birçok gençler derhal ona yerlerini bıraktılar.

Parmaklarının arasında bir sigara olan Dolores, «Büyük filozof neler anlatıyor?» diye sordu.

— «Son gülen iyi güler, demişler.»

★

Ev sahibinden, İrene'den birkaç dakika sonra müsaade isteyen Pedro, genç kadınla evin kapısında karşılaştı. İrene'nin arabası henüz gelmemişti. Üstelik bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyordu. Doktor bunun üzerine genç kadına kendi otomobiline binmesini teklif etti.

Fabregas konağının önüne geldikleri vakit, İrene, «Bizde yemeğe kalsanıza,» diye atıldı.

Mantolarını alan uşak İrene'ye, Beyefendinin akşam yemeğine gelmiyeceğini haber verdi.

Pedro kaşlarını çattı. «Sakın sizi rahatsız etmeyeyim?»

İrene, ne münasebet gibilerden bir hareket yaptı. «Katiyen. Zaten Gloria da birazdan gelir.»

Uşak bunu üzerine Gloria'nın arkadaşlarında kalacağını söyledi.

Bu defa kaşlarını çatmak sırası İrene'deydi. Pedro'nun, her günkü yalnızlığını öğrenmesini nedense istememişti. Şen gözükmeye çalışarak doktora, «Allahtan bu akşam bana arkadaşlık edecek siz varsınız,» dedi.

Pedro da hiç renk vermedi. «Kaldığım iyi oldu desenize.»

Genç doktorun neşesi üzerindeydi, öyle ki İrene'nin,

arabada onun yanında duyduğu çekingenliği gidermekte gecikmedi. Genç kadın her şeye rağmen onu, sofrada karşısında oturur, kızartmadan tekrar alır ve şarabın kalitesini över gördükçe gözlerine inanamıyordu.

Etrafına bakınarak, yemek salonunun, tabloları yanan şamdanları ve gülleriyle bu kadar âhenkli oluşundan memnuniyet duydu. Kışlık bahçenin fıskiyeleri, kuşhaneden gelen cıvıltıların arasında şırıldıyordu. Bu güzel evde yaşamak insana gerçekten mutluluk duyuruyordu. Kahvelerini içerlerken, genç kadın bu hissi tekrar duydu. Şöminenin içinde ateş çıtırdıyor ve etraftaki antika eşyaya tatlı bir ışık veriyordu. İrene uzanarak maşayı aldı ve şöminenin içindeki kütükleri düzeltti. Parmaklarının arasında bir kadeh konyakla koltuğuna gömülmüş olan Pedro, o sırada genç kadının saçlarını gümüş bir mihvere benzetti, İrene hülyalı bir tavırla şömineye yaslanınca da, onun âdeta şeffaf olduğunu düşünmekten kendini alamadı.

Genç kadın birden gösterişi bırakıp karşısındaki erkeğe içini döktü. «Pedro, Gloria beni ziyadesiyle düşündürüyor.» Genç kadın bundan sonra ateşin yanındaki alçak bir iskemleye oturarak ellerini dizlerinin üstünde kenetledi.

Pedro ilgilenmişti. «Sizi dinliyorum,» dedi.

İrene bunun üzerine ona, genç kızın karakterinde kendini gösteren değişikliği hikâye etti. Gloria pek sinirli ve heyecanlıydı. Annesi ona bir şey söyliyecek olsa mutlaka küstahça bir cevapla mukabele ediyor, kimseye izahat vermeye lüzum görmeksizin olur olmaz saatlerde eve girip çıkıyordu. İrene'nin müdahale etmeye yeltenmesi üzerine, aralarında enikonu bir ağız kavgası olmuştu. Genç kadın içini çekti. «Annesiz bir çocuğun serbestliğine alışık olarak büyümüş,» dedi. «Maalesef üzerinde en ufak bir otoritem yok. Alonso ile arasının açıldığını

duydum. Begonia Aldave, onun Pablo Arroyo ile pek sıkı fıkı olduğunu bana çıtlattı. Halbuki Pablo bütün çevresini bozan çürük bir meyvadan farksızdır.»

Vendrell doğru gibilerden başını salladı. Sonra birden sordu. «Maksadı nedir sizce?»

— «Bana kötülük etmek istiyor. Raoul'un üzerinde bir tesirim olur korkusiyle benden evliliğimin ilk gününden itibaren nefret etti. Tehlikesiz olduğuma kanaat getirince ise, dostluğumu kazanmaya çalıştı. Derken bir gün...»

Pedro genç kadına dikkatle bakarak, «Sizi sevdiğini itiraf etti, değil mi?» dedi.

İrene başını eğdi, «Bu sözleri ağzından kaçırdığı için, beni hiçbir zaman affetmiyeceğini biliyorum. Bu yüzden de Gloria namına endişeliyim,» diye mırıldandı.

Genç adam tehlikenin varlığını tasdik etti. Ciddî bir tavırla, «Bu hale ne olursa olsun bir son vermelisiniz İrene,» dedi.

— «Tecrübe etmedim mi sanıyorsunuz? Ama Gloria hayal gördüğümü iddia etti tabiî. Kocama gelince...» İrene, sözünün bu yerinde neye yarar gibilerden bir el işareti yaptı.

Genç kadının daldığı doktorun gözünden kaçmamıştı. İrene tıpkı bir saatin içindeki tik-tak'a kulak verir gibi düşüncelerini dinler görünüyordu. Pedro erken kalkmak niyetinde olduğu, fakat genç kadını bu ruh halinin içinde bırakmak da istemediği için, onu oylamaya çalıştı. Gülümsiyerek, «Burada ne kadar rahatım bilemezsiniz,» dedi.

Dışarıda yağmur aynı hızla devam ediyordu. Fakat içeride her ikisi de ateşin sıcaklığının yanısıra, gizli aşklarının ateşini hissediyorlardı.

Pedro, «Evinizde bir yuvanın sıcaklığı var İrene,» diye devam etti. «Annemin ölümünden beri hiçbir yer ba-

na bu hissi vermedi..»

İrene içinden, kendi evinin ona da ilk defa olarak aynı hissi duyurduğunu düşünüyordu. «Şimdiki evinizi tanımak isterdim Pedro,» deyiverdi. Bu sözleri düşünmeden söylemiş, kelimeler ağzından çıkar çıkmaz da pişman olmuştu.

Pedro başını kaldırdı. «Öyleyse onu görmeye gelin,» dedi. «Meselâ, yarın... Saat yediye kadar hasta bakıyorum. Ondan sonra serbestim.»

İrene, bakışlarını ateşten ayıramıyordu. Duyduğu heyecanı genç adamın farketmemesi lâzımdı. Pedro'nun bir şey anlamaması için, bir an sonra onun yüzüne bakarak yarı şaka, «Yarın saat 7'de Dr. Vendrell'le randevuma geliyorum öyleyse,» dedi.

Tam o sırada kapının zili çalındı, bir an sonra da Raoul'la Pablo salona girdiler. Raoul'un yüzündeki şaşkınlık karşısında yanakları al al olan İrene bir ara durumu izah etmeyi düşündü. Fakat sonra azametinden bir şey söylemedi.

Raoul yüksekçe bir sesle, «Oh, Dr. Vendrell, sizi burada bulacağımı ummuyordum doğrusu,» dedi. «Memnun oldum.» İrene'yi göstererek ilâve etti. «Zaten ben de hastanızdan biraz bahsetmemiz için sizi çağırtmayı düşünüyordum.» Uşağa dönerek emretti. «Esteban, bize viski getir.»

Pablo koltuklardan birine çökmüştü. Bir İrene'ye, bir Pedro'ya bakıyor, bakışları bilhassa doktorun geniş omuzlarının ve dümdüz sırtının üzerinde duruyordu.

Raoul, eline soda sifonunu alarak ordu. «Bir viski, Doktor?»

Pedro içkiyi kabul etti, fakat yerine oturmadı, şömineye yaslanarak ayakta durmayı tercih etti. «Bana ne söylemek istiyordunuz Bay Fabregas?» diye sordu.

— «Ha sahi!» Romancı, Pablo'ya da viski bardağını

uzattıktan sonra Pedro'ya döndü. «Karımın üzerinde tesir sahibi olduğunuza göre, sizden, onun iyilik yapma hastalığını frenlemenizi rica edecektim. Bu gidişle iflâs edeceğiz çünkü...»

İrene yalvardı. «Allah aşkına sus Raoul!»

Romancının her zamankinden fazla içtiği belli idi.

Pedro hiç istifini bozmadı. «İyilik yapmak hastalık değil, bir meziyettir Bay Fabregas.»

Pablo Arroyo gözlerini kısmıştı. «Ya fenalık yapmak Doktor Bey?» diye sordu.

Doktor ona alıcı gözle baktı. «O da bir fikri sabit olabilir,» diye cevap verdi.

Pablo gülerek İrene'ye baktı. «Yahut da hoş bir meşgale olabilir,» diye mırıldandı.

Genç kadının huzursuzluğu gitgide artıyordu. Pedro'nun, bardağını bir kere olsun dudaklarına götürmediğine dikkat etmişti.

Raoul, «Ciddî konuşalım,» diye müdahale etti,« Bana bak, İrene, doktorun ve akıl hocan olan Bay Vendrel'in aramızda olmasından faydalanarak sana dostça bir tavsiyede bulunmak istiyorum. Koca bir serveti har vurup harman savurmaktasın. Bugün bana, bankadan çektiğin paraların hesabını yolladılar. Cömertliğin bu kadarı fazla. Kızını düşünmüyorsan, ben baba olmak sıfatiyle, onun menfaatini korumak mecburiyetindeyim.»

Pablo'nun, bu sahneden zevk aldığı gözlerindeki parıltıdan belli idi.

İrene titriyerek ayağa kalktı. «Raoul bana söyliyeceklerini yalnız olduğumuz zaman söylemeni rica ederim,» dedi.

— «Niçin? Pablo aileden sayılır. Pedro Vendrell'e gelince...»

Pablo'nun ağzı kulaklarına varıyordu. Fısıltıdan farksız bir sesle, «O da aileden değil mi?» dedi.

Pedro, elindeki bardağı şöminenin pervazına bıraktıktan sonra, Raoul'a döndü. «Beni aile dostu saymanızdan cesaret alarak size fikrimi söyliyeceğim,» diye söze başladı. «Bence Bayan İrene haklıdır. Mamafih kendisinden başkasını ilgilendirmiyen bu konuda söz etmek hiçbirimize düşmez. Bana bir ihtiyacınız olduğu müddetçe emrinize âmade olduğumu burada tekrar edeyim. Fakat o yönden bana ihtiyacı kalmadığına göre, artık karınızın doktoru olmadığımı belirtmek isterim. Akıl hocalığına gelince, kendimi hiçbir zaman bu rolde görmedim.» İrene'ye döndü. «Müsaadenizi rica edeceğim hanımefendi. Yarın sabah yedide bir ameliyatım var!» Bundan sonra iki erkeğe de veda etti. Hâlâ ayakta duran İrene'ye yaklaşınca, o vakte kadar yapmadığı bir şeyi yaptı. Genç kadının elini öptü.

YİRMİ SEKİZİNCİ KISIM

İrene, hastanenin önünde otomobilden inince, binayı ilk defa görüyormuş gibi bir his duydu: bu tuğla yığınının sâde hatlarının inkâr edilmez bir ihtişamı vardı. Genç kadın birden bütün tasalarını unutur gibi oldu.

Girişteki rahibeye, tahta sıraların üstüne ürkek bir sürü gibi birikmiş hastalara, asistan doktorlara, hasta bakıcılara gülümsedi.

— «Günaydın, Dona İrene!..»

— «Günaydın, Dona İrene!..»

Genç kadının içeri girdiğini gören Rosina, «Bugün ne kadar güzelsiniz!» dedi. «Sizi hiç bu kadar güzel görmemiştim!»

İrene, çocuğun başını ani bir şefkat hissiyle ellerinin arasına alarak, «Beni tanımadığın ve bugün ilk defa gördüğün takdirde, ne düşünürdün? Yaşlı bir hanım olduğumu mu?» diye sordu.

Rosina yarı yarıya traşlı kafasını hayır makamında salladı. «Genç ve çok güzel bir hanım olduğunuzu düşünürdüm..»

İrene kızı alnından öptü. Pedro neredeyse arkasında beyaz gömleğiyle bu kapıdan içeri girecek ve, «Genç kızımız nasıl?» diye soracaktı.

O zaman İrene'yle gözleri karşılaşacaktı.

Birden kapı açıldı ve Pedro Vendrell kapıda belirdi. «Genç kızımız nasıl?»

Aynı anda İrene'yle gözleri karşılaştı.

Bir, iki saniye sonra asistanlarla hemşireler odayı istilâ etmiş bulunuyorlardı. Fakat genç kadın sadece şunu veya bunu izah eden «O» nun sesini duyuyordu.

— «Birazdan seninle beraberim, İrene.»

Üç kelimeden ibaret bir vait... Erkeğin gri gözlerinde garip bir parıltı vardı. Genç kadının ellerini avuçlarına almış olsa bu kadar olurdu. İrene nasıl olmuş da onun evine gitmemeyi düşünebilmişti! Onu tekrar görmemeyi düşünebilmişti! Tabiî ki onun evine gidecekti. Hem de başını dik tutarak ve arabasını kapının önünde bırakarak. Doktora muayene olmaya koşan nice kadınlar gibi o da emniyetle Pedro'nun muayenehanesine girecekti.

Onu Pedro'nun evine götüren takside genç kadın başını arkaya dayadı ve gözlerini kapadı.

— «Beyefendi, beni beklemesinler dedi.»

— «Bayan Gloria yemeğe gelmeyecekmiş.»

Bütün bunlar ne kadar önemsiz kalmıştı şimdi.

Araba, bir zamanlar pek pisken şimdi yepyeni bir temizliğe ve şıklığa bürünen Castellana Caddesini takip ediyordu. İrene bütün bunları farketmedi bile. Bekleyişin endişesinin pençesindeydi. «Tam altı yıl sonra ona gidiyorum,» diye düşünüyordu. Fakat mutluluğuna hiç bir çekingenlik duygusu karışmamaktaydı.

Araba durunca İrene ağır ağır indi. Çok iyi tanıdığı gri cephe, dışarıya doğru kavisli demir balkonlarıyla karşısında yükseliyordu. Bir hol kadar geniş kapı sundurmasından geçti, basamakları eskimiş büyük tahta merdiveni yukarıya baka baka çıkmaya başladı. Bir ara bir gölgenin yanından geçtiğini hisseder gibi oldu. Ona günaydın demeye tenezzül etmeyen esmer bir öğrencinin

hayaliydi, bu. Ceketinin dirsekleri parlamış, sarsak hareketli bir öğrencinin hayali...

İrene durakladı. Bu, yıllar önce bir sabah Pedro'nun bizzat kendisinin mıhladığı tabelâydı. Görülmekten korkmasa, genç kadın, bu harflerin her birinin üzerinde parmaklarını gezdirmeyi isterdi. Tıpkı genç adamın şakalarını okşamayı istemesi gibi...

PEDRO VENDRELL
Operatör

Kapı, onun zili çalmasına hacet kalmaksızın açıldı. Yaşlı bir uşak, «Şu tarafa buyrun hanımefendi,» diye ona yol gösterdi.

Kadifeden redingot mantosunun içinde dimdik duran İrene etrafına hafifçe gülümsiyerek bakıyordu. Yukarı katı da doldurmuş olan kadife perdeler ve sağlam tahtadan eski möbleler ona, «Hoş geldin,» diyorlardı sanki.

Derken beyaz gömleğinin içinde Pedro gözüktü. «Hoş geldin İrene,» dedi, «İki hastam kaldı. Onlarla işim bittikten sonra seninim.»

İrene birden cesaretini toparladı. «Sizi beklediğim sürece apartmanı gezebilir miyim?» diye sordu.

— «Şüphesiz.» Pedro, arkasından gelmiş olan uşağa döndü. «Celia'ya, hanımefendiye apartmanı gezdirmesini söyleyin.»

İrene, temiz pak bir kadıncağız olan Celia'mn arkası sıra koridora çıktı. Kadın mütemadiyen doktordan bahsediyordu. Belli bir yemek saati yoktu, fazla kahve içiyordu, geceleri bir çağıran oldu mu tereddütsüz yatağından fırlıyordu. Böyle bir hayat dayanılır şey değildi. Dr.

Vendrell buna henüz genç olduğu için tahammül edebiliyordu.

İrene kendi evindeymiş gibi bir odadan diğerine geçiyordu. Hizmetçi kadın ona koridordaki yükleri açıp iftiharla gösterdi. Bunların içi İrene'nin zamanındaki gibi dizi dizi çamaşırlarla doluydu. Aslında belki fazla ehemmiyeti olmıyan bu teferruat, Pedro'nun dünyasından bir parça olduğu için, genç kadına son derece kıymetli geldi.

Hizmetçi kadın, «Burası da Doktor Beyin odası!» dedikten sonra, bir şeyler mırıldanarak telâşla mutfak istikametine koştu.

İrene eski yatak odasına girmişti. Burası bir manastır hücresi kadar boştu. Süs olarak sadece, duvarda, çarmıha gerilmiş bir İsa asılıydı. Yatak, vaktiyle genç kadının yatağının durduğu yerdeydi. İrene'ye bir an kalbi duruyormuş gibi geldi. «Aman Allahım!» diye mırıldandı. Aynı yerde genç yüzü ve çözülmüş örgüleriyle kendi kendisini görür gibiydi. Avucunu gece masasına dayadığı sırada, arkasında ufak bir gürültü duydu, fakat dönüp bakmadı. Odaya Pedro'nun girdiğini anlamıştı. Bunu, omurgasında dolaşan ürpertiden hissetmişti. Erkeğin de onun bu hislerini sezdiğini ve sırf bu yüzden kendisine doğru adım atmadığını, yahut ona sesinin tonuyla dahi temas etmediğini biliyordu.

Neden sonra döndü. Kadınla erkek birbirlerinden gizlenecek bir şeyleri kalmamış gibi bakıştılar. Bir, iki saniye sonra İrene odadan çıktı, erkek de onun arkasından usulca kapıyı kapadı.

Uşak, «Kahveyi büronuza mı getireyim?» diye sordu.

Pedro evet gibilerden başını eğdi, sonra İrene'ye eski yemek odasını gösterdi. Duvarları baştan başa kitaplarla kaplı olan odada pek az mobilya vardı. Yanan şö-

minenin önündeki iki koltuk bile kısa zamandır orada imişler hissini uyandırıyorlardı.

Pedro, masaların üzerindeki mikroskobu, camdan aletleri ve kitapları işaret ederek, «Bu da lâboratuvarım,» dedi. Uşak o sırada içeri girerek kahveyi kadınla erkeğin arasındaki alçak bir masanın üzerine bıraktı.

Pedro genç kadına, «Bugün size benim servis yapmama müsaade edeceksiniz,» dedi.

İrene, onun ibriği usta eliyle tutarak fincanlara kahveyi dolduruşunu seyretti. Birden başım kaldırınca, Dona Elena'nın bir portresiyle karşılaştı. Yaşlı kadın menekşe rengi gözleriyle kendisine bakıyor ve, «Onunla biraz alâkadar olabilseydin ne iyi olurdu!» sözlerini sanki tekrar ediyordu. Genç kadın kendini gülümsemeye zorlıyarak, «Mezun olduğunuz günü hatırlıyorum,» diye mırıldandı.

Genç doktor misafirine bakarak, «Çikolatalı bir turta yaptırdım,» dedi.

İrene, pastayı onun kesmesine müsaade etti. Zira elinin o geçmiş günde Dona Elena'nınki gibi titremesinden korkmuştu. Usulca, «Pedro, neden evlenmediniz sanki?» diye sordu.

Genç adam uzunca bir zaman sonra cevap verdi. «Artık zamanı geçti.» Yüzünün ifadesinden hiçbir şey anlamak kabil değildi. İrene'nin gözlerini üzerinde hissederek devam etti. «Üstelik aşk hakkında kendime mahsus bir fikrim var. Benim için aşkın, mutlak ve karşılıklı bir bağlılık, karşılıklı bir saygı ve hudutsuz bir itimattan başka temeli olamaz.» Bu sözlerinin arkasından şöminedeki alevleri seyre daldı.

İrene elinde olmıyarak sordu. «Peki, bir kadını hiç bu şekilde sevmediniz mi?»

Erkek başım kaldırıp ona baktı. Gözleri bir değişmiş, sanki kızarmıştı. Bir doktorun gözleri olmaktan çık-

mışlar, duygulu bir insanın gözleri olmuşlardı. Genç adam alçak sesle, «Daha gençken deli gibi sevmiştim,» dedi. «Bu aşk üzerimde derin bir iz bıraktı, beni zamanında flörtlerden ve maceralardan alakoydu. Sonra çalışma hayatım beni öylesine meşgul etti ki, mesleğimden başka kaygım kalmadı.»

İrene, eteğinin üzerinde ellerini kavuşturmuştu. «O kadın sizi sevmedi mi?» diye sordu.

— «Evliydi. Hislerimden hiçbir zaman haberi olmadı.»

İrene genç adama gene baktı. «Peki acaba ona karşı duyduğunuz hisleri anlıyamadı mı dersiniz?»

— «Hayır İrene. Anlamaması için gereken şekilde hareket ettim.»

Odaya bir sessizlik çöktü.

İrene birkaç dakika sonra bir soru daha sordu. «Mesut bir kadın mıydı?»

— «Hayır, değildi.»

Genç kadın birden fena oldu. «Ona ne diye bunu sordum sanki?» diye düşünerek maşayı aldı ve ne yaptığım bilmez halde şöminedeki ateşi karıştırmaya koyuldu. Zihnini işgal eden soruyu elinde olmıyarak ağzından kaçırdı. «Peki, ya o kadın serbest olsaydı?»

— «Onunla evlenirdim.»

Genç kadın, «Sizi sever miydi acaba?» diye mırıldandı.

Pedro eğilip maşayı genç kadının elinden aldı. Ateşin aydınlığında gözleri pırıl pırıl parlıyordu. Tatlı bir sesle, «Evet,» dedi. «Beni mutlaka severdi.»

Telefon, çalmak için tam o anı seçti. Genç doktor yerinden fırlayıp ahizeyi kulağına götürdü. «Ne var?» Bir, iki saniye dinledi. Sonra, «Hemen gelmem lâzım mı?» diye sordu. «Ya! Öyleyse iş değişir... Ben yetişene kadar emorajiyi durdurmaya çalışın. Her şey hazır olsun. Geli-

yorum.» Ahizeyi yerine koyduktan sonra dönüp İrene'ye baktı. Yüzünde deminki yumuşaklıktan eser kalmamıştı. Gene her zamanki soğukkanlı doktordu. Âdeta dişlerini gıcırdatarak, «İşte bu da benim hayatım!» dedi. «Özür dilerim İrene. Gitmem lâzım.»

Genç kadın derhal ayağa kalktı.

Pedro tereddüt ediyordu. İrene'ye yaklaşıp ta gözlerinin içine baktı. Genç kadın onun bakışlarında esefe benzer bir şey okur gibi oldu. Pedro bir an sonra sesini biraz daha alçaltarak, «Her şey için çok teşekkür ederim İrene,» dedi.

YİRMİ DOKUZUNCU KISIM

İrene günlerce bir rüya âleminin içinde yaşadı. Tek tasası, genç adamın, o gün duyduğu heyecandan şüphelenmiş olması ihtimaliydi.

Pedro ziyaretine gelince onu gayet tabiî karşıladı. Sesinin ve tavrının sükûnetiyle, «Eskisi gibi kalmalıyız,» der gibiydi. Yalnız bakışlarına güvenemediği için, gözlerini elindeki işten ayırmamaya gayret ediyordu. Pedro da onun ne demek istediğini anlamış gibi, eskisi gibi davranmaya devam etti. Hislerine kapıldığı sırada ettiği itirafı unutmuş gibiydi. İkisi de tek çıkar yolun bir şey bilmiyor gibi davranmak olduğunu anlıyorlardı. Fakat bir hiçin de her şeyi mahvedebileceğinin farkındaydılar.

Korktukları, en umulmadık bir sırada başlarına geldi. İrene, Pedro'nun fincanına kahve doldururken, elleri ansızın birbirine değdi. Bu temas, genç kadını tepeden tırnağa titreten bir elektrik deşarjı tesiri yaptı. Fincan da bu arada yere yuvarlanıp tuzla buz olmuştu.

İrene zangır zangır titriyen ellerine dehşet içinde

bakıyordu. Hâkim olamadığı bu ellerin ona düşmanca ihanet ettiklerinin farkındaydı. Pedro'nun karşısında ancak insanüstü bir gayret sarfiyle ayakta durabildi.

Pedro hiç konuşmadan onun titreyen zavallı ellerine bakıyordu. Yüzünün hatları daha çok belirdiyse de, gözlerinin ifadesi derin bir şefkatle yumuşadı. Genç kadının parmaklarını kendi daha kuvvetli parmaklarının arasında hapsederek, «Allah aşkına, bu kadarcık şeye üzülmeyin, İrene,» dedi. «Başka bir fincan isteriz.»

Yanaklarını ateş basmış olan İrene sadece, «Koleksiyonun bir parçasıydı,» diye geveleyebildi.

Genç doktor, ertesi gün öğleden sonra İrene'nin ziyaretine gelmedi. Genç kadın da hastane ziyaretlerine ara verdi. Ümitsizlik içinde çırpınıyordu. «Beni gerçekten sevseydi, o an kollarının arasına alırdı,» diye düşünüyordu. Hem Pedro'nun kendisine sadece bir hasta gözüyle bakmadığı ne malûmdu? Genç kadın, her heyecanın iz bıraktığı hassas yüzünü ve beyaz saçlarını aynada endişeyle tetkik eder olmuştu. Doktora gençlik aşkını ilham eden o güzel genç kıza benzer tarafının kalmadığı besbelliydi. Esasen Pedro'nun bu aşkı ona şimdi itiraf etmesi, bu hâdisenin tamamiyle geçmişte kaldığının deliliydi. Zavallı İrene bir kere daha hayal âlemine dalmıştı...

Uykusuz geçen birkaç geceden sonra Pilar Hastanesi'ne dönmeye karar verdi. Bu arada Pedro'nun asistanından, cerrahın acele bir ameliyat için Sevil'e gittiğini haber aldı. Bu haber genç kadının endişelerini biraz hafifletti. O öğleden sonra evine dönerken arabasını bir kilisenin önünde durdurttu. Kilisede âyin vardı. Vaiz, kürsüsünden cemaate hitap ediyordu. «Size derim ki, karısı olmıyan kadına bakan erkekle, kocası olmayan erkeğe bakan kadın kalben zina işlemiş sayılırlar...»

İrene diz üstü düştü. Hatibin sözleri ona bir şamar tesiri yapmıştı.

Akşamleyin Raoul ile Gloria'nın arasında sofrada otururken, duyduğu suçluluk hissi daha da arttı. Bu yanındakiler her şeye rağmen kocası ve kızı değil miydiler...

Raoul her zamanki gibi yalnız işlerinden bahsediyordu. Gloria kendi düşüncelerine dalmış göründüğünden, erkek, kendini dinletmek ihtiyaciyle İrene'ye hitap etti: «İlk gecenin muazzam süksesinden sonra 'Yol' un gördüğü ilgisizliği kimse izah edemiyor. Bilhassa Lina her gece oyununa yeni bir şeyler kattığına göre. Pablo çok haklı. Dinleyiciler nafile!»

Pablo'nun adını duyunca, İrene'nin suratı asıldı.

Raoul devam ediyordu. «Piyesimin gala gecesinde giydiğin beyaz tuvaleti sana kim dikti, İrene?»

Genç kadın tırnaklarını koluna batırmıştı. Kocası ne diyordu? Ha evet! Otomatik şekilde terzinin adını verdi.

Raoul'un sesi alaycı bir ton almıştı. «Eski şıklık şöhretine tekrar kavuşmak üzeresin. Dostlarımın karıları nerede giyindiğini sormaya başladılar.»

Gloria birden başını kaldırıp babasına baktı, fakat Raoul kızına dikkat etmeyerek ekledi. «Dona Angela'da da ilgi uyandırdığını biliyorum.» Genç kadının yüzüne bakarak ekledi. «Pablo, Pedro Vendrell'in bile senin tesirinde kaldığını söylüyordu.»

Gloria'nın gözleri de şimdi bir öngörü ve sertlikle annesinin üstüne dikilmişti. İrene'ye, üstüne tepeden tırnağa çirkef yemiş gibi geldi.

Odasına çıkınca, alnını balkonun camına dayıyarak gözlerini karanlığa dikti.

★

Ertesi günü hiç çıkmamak şartiyle evde geçirdi. Akşam yine tek başına yediği yemekten sonra salonda şöminenin yanına oturdu. Pek az bir zaman önce bu koltukta o oturuyordu...

Genç kadın, bakışlarını, kararmaya yüz tutmuş korlara dikmişti. Yavaş sesle, «Her şeyim kül oldu...» diye mırıldandı.

Kararını vermişti. Artık bu işe bir son vermek lâzımdı. Hoş, başlıyan bir şey yoktu ya. Buna rağmen bu işe son vermek gerekiyordu. Başka hal çaresi yoktu. Hem bu aşk onu nereye götürebilirdi ki? Kendi kendini aldatmaya devam etmesi beyhudeydi.

Dirseklerini dizlerine dayıyarak sönmüş ocağı seyrediyordu. Madrit'ten kaçmayı düşündü. Ama nereye gidebilirdi? Ailesinden kalan mirasın bir parçası olan malikâne bir an için ona bir sığınak gibi göründü. Evet, tek çare Pedro'yla arasına mesafe sokmasıydı. Burada kimsenin onu arıyacağı yoktu zaten. Kimsenin ona ihtiyacı yoktu. Orada belki derdini unutmayı ya da hiç değilse ruh dengesine kavuşmayı başarırdı.

Ufak bir gürültü birden başım kaldırmasına sebep oldu. Gözleri gayri ihtiyarî saate gitti. Gecenin ikisiydi. Gloria kendi anahtariyle kapıyı açıp içeri girmişti. Annesini görünce durakladı. Saçları karışmıştı. Gözlerinde garip bir parıltı vardı.

İrene ayağa kalktı. «Neredeydin?» diye sordu.

— «Arkadaşlarla beraberdim.»

Genç kızın yüzünde ve tavrında bir tuhaflık vardı. Başka bir şey söylemeden merdivene yöneldiyse de İrene onu kolundan yakaladı. «Hangi arkadaşlarla beraberdin? Seni bu saatte kim eve getirdi?»

Gloria, suratını asarak annesinin elinden kurtuldu. «İstediğim kimse ile gezmeye gitmeme ne mâni var? Sen de istediğini yapmıyor musun?»

İrene istifini bozmadı. «Sana nereden geldiğini, kiminle beraber olduğunu soruyorum,» dedi.

Gloria, gözlerini onun gözlerinden ayırmıyarak meydan okurcasına itiraf etti. «Pablo ile beraberdim!» Bundan sonra merdivenin basamaklarını ikişer ikişer tırmandı.

Taş kesilen İrene kızının arkasından bakakalmıştı. «Bu da Tanrı'nın bana cezası!» diye mırıldandı.

★

Ertesi sabah Gloria'nın odasına girerek genç kızın yatağının üzerine oturdu. «Seninle konuşacaklarım var Gloria,» diye söze başladı.

Yeni uyanmış olan genç kız, saçlarını arkaya attı ve kollariyle dizlerine sarılarak bekledi. Annesine dik dik bakıyordu. Fakat çok geçmeden yüzündeki ifade derin bir tecessüse yer verdi. İrene ona, çocukluğunu, genç kızlığını, Raoul'la ne şekilde tanıştığını anlatıyordu. Başkasından bahsedermiş gibi, tam bir tarafsızlıkla konuşuyordu. Gloria kulak kesilmişti. Fakat Pablo Arroyo'nun, annesiyle babasının hayatında oynadığı rolün anlatılma-

sına sıra gelince, genç kız birden şüpheci bir tavır takındı.

Bu hal annesinin gözünden kaçmamıştı. «Bana inanmıyorsun, değil mi?» dedi.

Gloria'mn kaşları çatıktı. «Bu söylediklerin o kadar garip ki,» diye mırıldandı.

— «Ama hakikat Gloria. Sana yemin ederim ki hakikat.»

Genç kız, annesinin allak bullak yüzüne ve sıkılmaktan mafsalları gerilmiş ellerine tiksinti ile baktı. «Fikri sabitlerin esirisin,» dedi. «Belki farkında değilsin, ama herkesi kendine düşman zannetmek hastasısın...»

İrene hızla ayağa kalktı. «Gene aynı hikâye,» diye sesini yükseltti. «Geçmişi bir türlü unutamıyorsun. Bana inanman lâzım halbuki.» Birden aklına bir fikir geldi. «Beni dinle Gloria. Bugün o adamı eve çağırıp onunla açıkça konuşacağım. Ona söyliyeceklerimi, kendisine farkettirmeden dinlemek ister misin?»

Gloria omuzlarını silkti. «Buna çirkin bir komedi derler. Babam bilse bu hilene ne kadar gülerdi!»

★

İrene'nin daveti üzerine Pablo Arroyo o öğleden sonra eve geldi. Kambur bir koltuğa yerleşir yerleşmez, genç kadın ona, Gloria ile gezmelere gittiğinden haberi olduğunu ve bu buluşmaların seyrelmesi gerektiğini söyledi. İrene, Pablo'nun arkadaşlığının o yaştaki bir genç kız için hiç de arzu edilecek bir şey olmadığını belirtmekten çekinmemişti.

Pablo, «Niçin?» dedi. «Hem kızınızı arıyan ben de-

ğilim ki. Kendisi gelip beni buldu. Mamafih ben de sizinle açık konuşmak için böyle bir fırsatı bekliyordum.»

— «Ne demek istiyorsunuz?»

Kambur derhal cevap vermedi. Ancak birkaç dakika sonra, İrene'nin gözlerinin içine bakarak baklayı ağzından çıkardı. «Gloria'ya âşık oldum İrene.»

— «Allah aşkına susun Pablo!»

— «Ya onunla evlenmek istesem, ne derdiniz?

İrene birden sesini yükseltti. «Buna asla razı olmam.» Erkeğin irkildiğini görünce, ister istemez sesini yumuşattı. «Zannettiğiniz sebepten değil,» dedi. «Sakatlığınız yüzünden değil,» demek istememişti, fakat kastettiği şeyin bu olduğu tavrından belliydi.

Pablo çirkin bir kahkaha savurdu. «Evet, neyi kafama kaktığınızı biliyorum,» diye homurdandı. «Dahası da var: Gloria'dan yirmi yedi yaş büyüğüm, değil mi? Ama kendisi buna aldırmadıktan sonra, ne ehemmiyeti var? Servet meselesine gelince, kocanızın da, sizin de paralarınızı su gibi harcamanıza bakılırsa, yakında Gloria'dan çok daha zengin olacağım. Ona bir asalet unvanı bile verebilirim: Oyarzun Markiz'i. Kulağa hoş geliyor, değil mi?»

İrene titriyen bir sesle, «Pablo, kızımı rahat bırakın,» dedi.

— «Gloria bu evde bedbaht. Bilirsiniz ya, o zamandan beri saadetin ne olduğunu unuttu.» Pablo, kendisi için bir intikam lezzeti taşıyan cümleyi yarım bırakmıştı. «Gloria, ne olursa olsun bu evden kurtulmaya kararlı,» diye devam etti. «Babası, nişanlanmalarına razı olmadığı için, Alonso Toledo'nun kızınızı bıraktığını herhalde biliyorsunuz. Benim. Gloria için iyi bir çıkar yol olduğuma emin olabilirsiniz. Gerek onun, gerekse sizin için... Gloria yaşta ve zekâda bir kız, kendini hâlâ genç hisseden bir an-

ne için engelden başka şey olamaz. Hele sizin gibi, hareketlerinde serbest olmak istiyen bir kadın için...»

İrene ayağa kalktı. Yüzü ateş gibi yanıyor, gözleri parlıyordu. «Gloria dilediği kadar bedbaht olmakta serbesttir,» dedi. «Size şu kadarını söyliyebilirim: O, bu evden ancak ruhen ve bedenen sıhhatli bir adamın kolunda ve namusluca çıkacaktır.»

Pablo İrene'ye gülümsiyerek bakıyordu. Ona meydan okudu. «Peki, ya o dediğiniz adamı bulamaz da benimle evlenmeye karar verirse?»

İrene bu sözler üzerine hayatında ilk defa olarak blöf yaptı. «O zaman ona hakikati söylerim. Başıma gelen felâketin tek sorumlusunun siz olduğunuzu açıklarım. Evliliğimizin ilk gününden beri Raoul'la beni ayırmaya gayret ettiğinizi, bu uğurda entrika, yalan ve kadın gibi her türlü çareye başvurduğunuzu, Raoul'un üzerindeki tesirinizden faydalanarak onu evinden uzaklaştırdığınızı, o dışarılarda gezip tozarken, sizin, yanımda tıpkı avına pusu kuran zehirli bir örümcek gibi müsait saatin gelmesini beklediğinizi söylerim... Evet unutmuyorum, beni en fecî anımda gördüğünüz zaman ise, bütün bunları, bana olan aşkınızın tesiriyle yaptığınızı söylemek cüretinde bulunmuştunuz.»

Yüzü solan Pablo sükûnetini muhafaza etmeye çalışıyordu. «Gloria size inanmıyacaktır,» dedi. «Ne de olsa bir akıl hastanesine girip çıktınız. Herkesi kendinize düşman sanıyorsunuz. Size ne Gloria, ne de başkası inanır.»

İrene erkeği tepeden tırnağa süzdü. «Bana inanılmaması için gerekeni yaptınız, değil mi?» dedi.

Pablo ayağa kalkıp genç kadına yaklaştı. «İrene, sizin için bir tek çıkar yol var,» dedi.

— «Ne gibi bir yol, bu?»

— «Bana düşman muamelesi yapmaktan, benden nefret etmekten vazgeçeceksiniz.»

İrene ona sadece istihkârla bakmakla yetindi. Sonra misafire arkasını dönerek salondan çıktı. Hol tarafındaki kapıdan çıkacak yerde, yazı odasından geçseydi, Gloria'nın, onu tamamiyle gözden gizliyen yüksek arkalıklı bir koltukta dimdik oturduğunu görecekti.

OTUZUNCU KISIM

—«Kontes Puertoseguro hasta, Doktor Beyin bir an önce uğrayıp kendisini görmesini rica ediyor.»

Pedro asabiyet ifade eden bir hareket yaptı. Bu kadın onu hiç mi rahat bırakmıyacaktı?

Fakat yatak odasındaki şezlongun üstüne uzanmış Dolores'in yüzü gerçekten bozuk, genç adama tembel bir hareketle uzatığı el de sıcaktı.

— «Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim,» dedi. «Çok şiddetli sancılarla kıvrandım. Apandisit olmam tehlikesi var olduğu için de mecburen sizi çağırttım.»

Pedro genç kadını muayene etti. «Bu tarafta bir şey yok.» Reçete kâğıdı defterini çıkararak genç kadına bromürlü bir ilâç yazdı ve, «Yarın kendinizi daha iyi hissedeceksiniz,» dedi.

Dolores gözlerini kapadı. «Benimkisi ilâç meselesi değil.» Göğsü, pembe saten sabahlığının altında derin bir iç çekişle kabardı.

Genç adam o an, mizansenin: örtülü ışıkların, havadaki parfüm kokusunun ve sessizliğin mânasını anladı. Genç kadına oturma odası vazifesi gören küçük salon, en önemsiz teferruatına varıncaya kadar büyük bir zevkin

mahsulüydü ve şehvet duygularına hitap ediyordu.

Dolores, en güzel yeri olan çok siyah ve parlak gözlerini iri iri açarak, «Ne olur, bir dakika oturun,» diye yalvarınca, Pedro çaresiz itaat etti.

Genç kadın gevşek bir sesle devam etti. «Geçen gün hastanedeki sahne bana fena dokundu. Bilmem duydunuz mu, bir vakitler İrene Fabregas'la can ciğer arkadaştım. Onu bir kardeş gibi severdim, ama bu duyguma mukabelesi kadın arkadaşlıklarına güvenimi yıktı. Hastalığının pek çok şeyi izah ettiğini şimdi biliyorum, ama o sıralarda ben de, başkaları da bundan habersizdik. Bir keresinde, bir isteri krizi esnasında beni kocasının metresi olmakla suçladı. Zavallı kadın! Onu kriz halinde gördünüz mü hiç?»

— «Evet, gördüm. Tedavisine de yardımım dokundu.»

Dolores gözlerini iri iri açtı. «Ya? Haberim yoktu.» Zoraki bir tebessüm dudaklarını çirkinleştirdi. «Delilik denen illette cazip bir taraf gören erkekler olduğunu duydum.»

Pedro Vendrell'in mukabelesi, ceketinin kolunu hafifçe yukarı çekerek saatine bakmak oldu.

Dolores, «Ne olur, bu kadar çabuk gitmeyin,» diye atıldı. «O kadar yalnızım ki.» Ve vakarının son kalıntısı olan hafif alaycı bir sesle, bu büyük evde ve bu kadar dar bir hayat içinde kendini terkedilmiş hissettiğinden şikâyet etti. «Hayatımın boşluğunu unutabilmek için devamlı hareket halindeyim,» diye devam etti. «Pek az, gerçekten pek az vaktimiz kaldığı için, fırsatlardan istifade etmek zorunluğunu hiç hissetmez misiniz siz?» Göz kapakları, gözlerindeki vahşi arzuyu perdeliyordu, ama buna rağmen, genç adamın üzerinde, hasmının en küçük bir zaaf anında saldırıya geçmeye hazır bir pars izlenimini uyandırıyordu.

Pedro, «Hayatın şımarttığı işsiz güçsüz kadın duygularınıza iştirak edemem, Kontes,» dedi. «Ben bir işçi sayılırım. Dakikalarım daima doludur, az vaktimin kaldığı arada hatırıma gelse bile, bu ancak, yapmayı tasarladığım işleri bir bir gözümün önüne getirdiğim zaman olur.»

Dolores kulaklarını tıkar gibi yaptı. «Yine mi hastaneden bahsedeceksiniz?» Bir dirseğinin üzerinde doğruldu. «Hastaneden ne kadar nefret ettiğimi bilseniz...»

Pedro gülümsedi. Genç kadın böyle maskesiz görmeyi tercih ediyordu.

Dolores devam etti. «Oraya neden o kadar sık gittiğimi biliyor musunuz? Bilmiyorsanız, itiraf etmemi ister misiniz?»

— «İtiraf etmeniz lüzumsuz. Biliyorum. Bir erkeği görüp te onu baştan çıkarmayı istememeniz imkânsızdır. Bu hal sizde bir zor, bir içgüdüdür. Engeller ve mukavemet sizi sinirlendirir. Daima yenmek istersiniz. Belki kendi kendinizi tam mânasiyle tanımıyorsunuz bile. Âşık olmazsınız, aşk sizde bir manyadır.»

Dolores, başım, yastıkların dantellerinin arasına dayadı. «Bana meslekî bir formül: 'fili' veya 'fobi' takısıyla sona erecek bir ad yakıştıracağınızı biliyorum,» dedi ve tiz bir gülüş salıverdi. «Devam edin, doktor, beni eğlendiriyorsunuz.» Dudaklarındaki alaycı mâna daha da kuvvetlendi. «Yalnız önce şu içimdeki şüpheyi yok edin: siz erkek misiniz, makine mi?»

Pedro Vendrell sigarasını bir sehpanın üstündeki küllüğün içinde ezdi. Ceketinin yaka klâpalarına yapışarak yalvaran Juana hayalinde canlanmıştı. Deli kadının boğuk sesini de duyar gibiydi. «Yakışıklı... Yakışıklı... Yakışıklı...» Bedbaht, kömürleri boşaltan hamala dahi aynı sözleri söylerdi.

Genç doktor, «Hakikaten bir makineyim,» dedi. «Bütün insan cinsini derinlemesine görmek ve âdeta şeffaf-

laştırmak bahtsızlığına uğramış bir X ışını makinesi gibi bir şey. Bu halin insanda hayal namına bir şey bırakmadığına emin olabilirsiniz. Buna mukabil, kendime çizdiğim yoldan ayrılmamama yardım etmek avantajı var.»

Dolores dik bir sesle, «Size acıyorum,» dedi. Pedro oturduğu koltuktan kalkınca sordu. «Sizi Fabregas'lardan mı bekliyorlar?»

«Canımın istediği yerden bekliyorlar,» diye karşılık vermek, genç adamın dilinin ucuna kadar geldi. Fakat bunun yerine, «Hayır, hanımefendi, Pilar'dan çağırdılar,» diye cevap verdi. «Ameliyatlı hastalarımdan biri zatürrie olmuş.»

Dolores ona elini uzatmadı.

Genç adam kapıdan çıkınca karın devam ettiğini gördü. Buz gibi bir rüzgâr yüzünü kırbaçlıyordu. Pedro temiz havayı derin derin ciğerlerine çekti.

★

OTUZ BİRİNCİ KISIM

Kutup ayısına benzer birkaç beyaz bulut, bir kutup göğünün buz gibi mavisinde yüzüyordu. Kırağı, ağaçların kabuğuna yapışmış kalmıştı. İrene, kürk mantosuna ve başındaki kukuleteye rağmen, soğuğun iliklerine işlediğini hissediyordu. Genç kadın adımlarını hızlandırdı. Müthiş bir kriz geçiriyordu. Pedro'yu seven kadın, kendi üstüne çekmek istediği mezar taşının altında ümitsizlikle ellerini oğuşturuyor ve yaşama hakkı talep ediyordu. «Kendimi bildim bileli o kadar bedbaht... o kadar bedbahtım ki!...»

Uykusuz geçirdiği gecelerde İrene, bu ses ona dışarıdan geliyormuş gibi kulaklarını tıkıyordu. Mecburen verdiği ve sevdiğine hissettirdiği kararı yüzünden içi kan ağlıyor, bundan sonraki hayatının ne olacağını düşünmek bile istemiyordu. Bir gün, hastaneden beraber çıkışlarında Pedro ile gezdikleri yola saptı. Farkına varmadan tıpkı Angeles gibi, «Her şeye yeniden başlamak» oyununu oynamaya koyulmuştu.

Çok geçmeden, dalları yerleri süpüren söğüt ağacını gördü. Pedro bu ağacın altında onun koluna girmişti. Az ileride tünele benziyen ağaçlı yolda ise nişanlı bir çiftle karşılaşmışlardı. Ama İrene, sevdiği adamın ona, «Seni seviyorum,» dediğini hiçbir zaman duymıyacak, vücudunun etrafında kollarımn sıcaklığını hiçbir zaman hissetmiyecekti. Genç kadın elinin tersini gözlerine bastır-

dı. Buraya gelmesi ne kadar büyük bir akılsızlık olmuştu...

Birden, pardesüsünün yakasını kaldırmış ve ellerini ceplerine sokmuş uzun boylu bir erkeğin ıssız yolda kendisine doğru yürüdüğünü gördü. Genç kadın adım atamıyacak haldeydi. Durdu ve erkeğin yanına varmasını bekledi. Ancak o zaman onun yüzünde şiddetli bir ruh fırtınasının akislerini görebildi.

— «İrene, siz misiniz?»

Genç kadın yutkundu. Gülümsemesi, erkeğe elini uzatması, ona, «Bu ne sürpriz böyle Pedro!» demesi lâzımdı.

Yan yana yürümeye başladılar.

Genç adam az sonra, «Sizi dün hastanede aradım,» dedi.

İrene mâkul bir cevap buldu. «Dün çok meşguldüm. Yarın gelirim.»

Hastane ile ilgili bir, iki söz daha ettiler. Bu mevzu da tükenince aralarına bir sessizliktir çöktü. Konuşmadan yürümeye devam ediyorlardı. İrene içinden, «Allahım ne olur bir şey dese!» diye inliyordu. Sessizlik âsap bozucu idi. Bu sessizliğin içinde, sözle ifade etmedikleri her şey inkâr edilemez bir realite olarak karşılarına çıkıyordu.

Pedro nihayet, «İrene, Birleşik Amerika'ya gidiş tarihimin yaklaştığını size söylemiş miydim?» dedi. «Hani kaç zamandır orada bir tetkik seyahatine çıkmayı tasarlıyordum.»

Genç kadın içinden, «Allahım, bana yardım et de düşmeyeyim. Sendelemeden yürümeye devam edebileyim,» diye yalvardı.

Pedro demek aralarına binlerce kilometre sokmayı uygun görmüştü.

Genç kadın tanıyamadığı bir sesle sordu. «Ne zaman gideceksiniz?»

— «Pek yakında. Gününü henüz bilmiyorum.»

Kırağıyla örtülü Kışlık Saray güneşin altında bir rüyalar şatosu gibi parıldıyordu. Donmuş göldeki kamışlar, gümüşten kargıları hatıra getiriyordu. Soğuktan donma raddelerindeki birkaç ördek, kıyıda birbirlerine sokularak büzülmüşlerdi.

İrene, kendi fedakârlığını ve cesaretini lüzumsuz kılan erkeğin kararının, onu yine âciz bir yaratık haline getirdiğini hissetti. Saçlarının dibinde terlerin biriktiğini, şakaklarının ıslandığını hissediyordu. İçinden erkeğin omuzlarına asılıp, «Ne olur gitmeyin. Benden kaçmanıza lüzum yok. Ben başka kadınlar gibi değilim. Hastayım. Zavallı bir hasta... Size ihtiyacım var Pedro. Ne olur, beni yalnız bırakmayın,» diye yalvarmak geldi. Zihninden bu gibi düşünceler geçtiği halde, sakin bir sesle, «Ne kadar zaman kalacaksınız?» diye sordu.

— «Şimdilik üç ay. Ama icabederse dönüşüm daha da uzayabilir.»

Ayrılık her şeyi bıçak gibi kesecek, genç adam döndüğü zaman ise vaziyet bambaşka olacaktı.

Önlerinde karlı yol göz kamaştırıcı bir aydınlıkla parlıyor, fakat bu beyazlık, huzur vereceğine bilâkis soğuk bir tesir yapıyordu. İrene, uzun bir mermerin üzerinde ilerlemiş gibi bir his duyuyordu. Güneş çıkmış, karlar erimeye başlamıştı. Erkek birdenbire durup genç kadına baktı. «İrene böylesi ikimiz için de daha hayırlı,» dedi.

Genç kadın başını kaldırdı. Gözleri yaş içindeydi.

Erkek boğuk bir sesle yalvardı. «Allah aşkına, vaziyetimi büsbütün güçleştirmeyin İrene.»

Parkın kapısına gelmişlerdi.

İrene, «Evet, böylesi ikimiz için de daha hayırlı,» diye genç adamın sözlerini tekrarladı. «Yolunuz açık olsun Pedro. Bizi unutun ve orada dilediğiniz kadar kalın.»

OTUZ İKİNCİ KISIM

Gloria, Pablo'ya gitmeye karar vermişti. Son bir kere gidecek, kamburdan intikam alacaktı. Belki bir başkasının da intikamını almayı düşünüyordu. Kapıyı açan uşak onu hayretle karşıladı. «Zannedersem, Beyefendi küçük hanımı beklemiyordu,» dedi.

Pablo gerçekten de Gloria'nın gelebileceğini düşünmemişti. Salondaki divanların birine siyah pijamasiyle uzanıvermişti. Genç kızın odaya girdiğini görünce güçlükle doğruldu. Pijama, sakatlığını büsbütün belirtiyordu. Gloria onu birdenbire pek yaşlı buldu.

Pablo, «Seni bu kıyafette karşıladığım için kusuruma bakma,» dedi. «Uşak olacak sersem bana haber vermeliydi... Seni birkaç dakika bekleteceğim.»

Yalnız kalınca Gloria, elinin altında lâkeli tahtadan bir kutunun durduğunu farketti. Kapağını kaldırıp baktı. Kutu, küçük enjeksiyon şırıngalariyle ve ampullerle doluydu. Genç kız bir sigara alıp yaktı. Gayet sakindi. Yüksek arkalı koltuklardan birine yerleşerek bacak bacak üstüne attı. Pablo bir duş yapıp itina ile giyindikten sonra yanına gelince, genç kız ona tiksinerek baktı. Haince bir zevkle, «Âdeta ihtiyar,» diye düşündü.

Erkek bir kere daha, «Seni bugün beklemiyordum,» dedi.

Gloria ona tecessüsle baktı. «Niçin?»

— «Beş gündür sesin, sedan çıkmadı...»

Genç kız dudaklarını buruşturdu. Çalışması icabetmişti. Son günlerde fazla dalga geçtiği için, kaybolan zamanı telâfi etmesi lâzımdı. Sanki neden Pablo'nun kendi telefon etmemişti?

Erkek yutkundu. «Senin bana gelmen gerektiğini biliyorsun,» dedi.

Gloria gülmeye başladı. Pablo tuhafına gidiyordu. Hem her zamanki parfümleri, şekerlemeleri ve çiçekleri neredeydi?

Erkek genç kıza hiçbir şey demeden bakıyordu. Gloria sanki neden gelmişti? Yoksa bildiği bir şey mi vardı? Tam o sırada uşak kokteyllerle odaya girdi. Pablo, Gloria'ya ikramda bulundu. Fakat kendi bir şey almadı. Uşağın ayak sesleri uzaklaştıktan sonra, yerinden kalkarak genç kıza yaklaştı. «Gloria, bu, evime son gelişin,» dedi. Genç kızın, kendisine, gizlemeye lüzum görmediği bir hayretle bakması üzerine ilâve etti. «Benim yüzümden sana lâf gelecek.»

Gloria, erkeğin kendisine bir tuzak kurduğunu farketmiyerek kahkahayı bastı. «Senin yüzünden mi bana lâf gelecek? Aman Yarabbim, neler saçmalıyorsun böyle Pablo?»

Pablo genç kızın bileklerini yakaladı. «Yoksa hâlâ bir şey anlıyamadın mı?» diye inledi. Renksiz yüzünü genç kızınkine yaklaştırdı. «Şimdi gelip karşımda mâsum bir küçük kız rolü oynama. Hiçbir şey farketmemiş olduğuna beni inandıramazsın...»

— «Neyi farkedecekmişim Pablito?» Gloria'nın altın renkli gözlerinde öylesine bir nefret, istihkâr ve alay vardı ki, erkek onun ellerini bırakarak birkaç adım geriledi. Boğuk bir sesle, «Annenle konuştun, değil mi?» dedi.

Kokteylini yudumlıyan Gloria omuzlarını silkti.

Pablo devam etti. «Tabiî, annenle konuştuğun belli. Sen de o sinir hastasına, o deliye inandın, öyle mi?»

Gloria, kadehini o kadar şiddetle sehpanın üstüne bıraktı ki cam çın çın çınladı. «Annemi rahat bırak!» diye soludu.

Pablo, «Peki, peki!» diyerek arkasındaki yastıklara gömüldü. Kendini pek yorgun hissediyordu. Mücadeleyi devam ettirecek hali kalmamıştı. Ona soğuk soğuk bakan Gloria ise, nasıl olup da bir vakitler bu şekilsiz kuklanın tesirinde kalabildiğine hayret ediyordu. Erkek aksine genç kıza şefkatle bakıyordu. Elinde doğan bu kızı çocukluğundan beri severdi. Onun, sözlerini âdeta içmesini hiç unutamıyacaktı. Şimdi ise karşısında, onu hor gören genç ve güzel bir kadın vardı. Tıpkı öteki gibi. Ama Pablo bunu da öteki gibi kaybetmek istemiyordu. Zira Gloria da gittiği takdirde, ona hayatta ne kalacaktı?

Yalvarmayı denedi. «Gloria, sana ne dediler?»

— «Hiç. Sizi kendim duydum.»

Bu sözler üzerine erkek her şeyin mahvolduğunu anladı.

Gloria ayağa kalkmıştı. Mevzun vücudunu gererek kambura, sözlerinden çok daha mânidar bir bakış fırlattı. «Sana beni bir daha evinde görmiyeceğini söylemeye geldim,» dedi. Dudakları alaycı bir tebessümle aralandı. «Ama bana lâf gelmesinden çekindiğimi sanma...»

Pablo birden doğruldu. Gloria'nın cümlesini kasden yarım bıraktığını, içinden, «Sana ben hiçbir zaman erkek göziyle bakmadım ki...» düşüncesini geçirdiğini anlamıştı. Erkek, bu haliyle sırtını kamburlaştırmış ve gözleri ateş saçan iri bir kediye benzemişti. Gloria gayri ihtiyarî

irkildi. Fakat kambur gülmeye başladı. «Cüretkâr bir kızmışsın Gloria'm. Seninle iftihar ediyorum,» dedi.

★

O akşam Winterset Morgan'ın komedisinden yaptığı adaptasyonu Lina Salgado'ya gönderdi. Bu jesti yapmaya o güne kadar her nedense tereddüt etmişti.

OTUZ ÜÇÜNCÜ KISIM

Gloria annesinin oturma odasına girdi. «Don Pascual bize prömiyer için bir loca bileti gönderdi mi?»

İrene cevaben kızma, masanın üstündeki zarfı işaret etti. Genç kız bunu eline alarak müteredditt bir tavırla, «Prömiyere seninle beraber gitmek isterdim, anne,» dedi.

İrene kızına baktı. Gloria bu münasebetle annesinin yüzünün yine bozuk olduğunu farketti.

İrene, «Niçin benimle?» diye sordu.

Gloria, bayağı enerji sarfederek uygun bir cevap verdi. «Pablo oldu bitti yakın dostumuzdur. Onu son zamanlarda hemen hiç görmüyorum. O yüzden prömiyerini kaçırmamak isterim.» Genç kız, kısa bir aradan sonra ekledi. «Senin de benimle orada bulunman iyi bir jest olur.» Gloria, annesinin etrafı hafif morarmış gözlerinde okuyabildiği soruya rağmen, bu sözlerine bir katkıda bulunmadı.

İrene de sadece, «Baban burada olmuş olsaydı, seni onun götürmesini tercih ederdim,» dedi.

Ne çare ki Raoul, «Yol» un oradaki prömiyeri için başka bir trupla Barselona'da bulunuyordu.

Gloria ısrar etti. «Ne olursa olsun, seninle gitmeyi tercih ederim, anne.»

İrene çaresiz boyun eğdi. «Pekâlâ. Öyle olsun.»

Genç kızın kendisine karşı tavrında birkaç zamandır bir değişiklik farketmeye başlıyordu. Bunun için, Salgado'nun tiyatrosunda Pablo'nun bir prömiyerinde bulunmaya razı olacaktı.

O öğleden sonra Pedro, İrene'ye beklenmedik bir ziyaret yaptı. Gloria'ya dış seyahat projesini açtığı günden beri konağa pek ender uğrar olmuştu. Genç kızın bakışı annesiyle genç doktorun arasında gidip gelmiş, Gloria, bir şey dememekle beraber, o andan itibaren annesine yaklaşmaya başlamıştı.

Şimdi de İrene, başını işinin üzerine eğmiş vaziyette otururken, Pedro, anne kıza, yapacağı yolculukla ilgili haberler veriyordu. «Bugün adamlarıma fena halde kızdım. Ben gidersem sanki hepsi ölecekler!»

İrene, ördüğü atkının ilmeklerini saymakla meşguldü.

Gloria birden, «Yarın bizimle tiyatroya gelmez miydiniz, Dr. Vendrell?» diye teklif etti. «Onu davet etsene, anne.»

Pedro kararsız bir tavırla İrene'ye baktı ve «Eşyamı toplamaktan başımı kaşıyacak vaktim yok,» diyecek oldu.

İrene cevap vermedi.

Fakat genç kız ısrar etti. «Bizimle bir veda gezmeniz olur. Hem Aldave'leri de davet ettik. Locada dört kadın olmamız biraz garip düşecek.»

Pedro, balkonun önündeki sessiz siluete bakmaya davet ediyordu. «Annen razıysa bir diyeceğim yok,» diye mırıldandı.

İrene, «Gelirseniz çok memnun olurum tabiî, Pedro,» dedi ve işinin üzerine biraz daha eğildi.

OTUZ DÖRDÜNCÜ KISIM

İrene, yerine otururken, salondakilerin dikkat nazarlarını üzerine çektiğini farketti. Moda yazarı Raoul Fabregas'ın karısı, koltuklarla localarda tartışma konusuydu. Yaşlıca kadınlar dürbünlerini üzerine çevirerek, beyaz saçların, solgun bir yüzün ve yalnız dudaklarda hafif bir rujun kendilerine de yaraşıp yaraşmıyacağını merak ediyorlardı.

Şişman bir hanım yanındaki sıska arkadaşına, «Bunun için onun tenine ve kemik yapısına sahip olmalı,» diye mırıldandı.

Karşı locaların birinde Dolores Puertoseguro'nun yanında oturan arkadaşı, «Bak, Raoul Fabregas'ın karısı,» diye fısıldadı. «Gene eskisi gibi güzel.»

Dolores gülümsemekle yetindi.

Dona Angela'nın locasında konuşmalar başka bir yön tutturmuştu. Florencio Alcala, dehanın cinsiyeti olamıyacağı gerekçesiyle romancının Akademiye kabulü lehinde bir basın kampanyasına girişmişti. «Akademi üyeliğini sanki neden erkeklerin imtiyazı haline getirdik?» diye çırpınıyordu.

Dona Angela bundan ötürü kıvanç duymakla beraber, âdet yerini bulsun diye tevazu gösteriyordu. «Usul usuldur dostum...»

Locanın korkuluğuna yaslanmış olan Gloria'yla Begonia Aldave fısıldaşıyorlardı.

Begonia İrene'ye, «Pedro Vendrell bugün bize geldi,» dedi. «Bu seyahat onun için çok iyi oldu. Adamcağız ne zamandır istirahate muhtaç. Onu çok değişmiş buluyorum. Fazla mı çalışıyor nedir?...»

Tam ışıklar karartılıp perde kalktığı sırada, kapı açılıp genç kızların dilinde dolaşan zata yol verdi. Pedro bir el hareketiyle herkesi selâmladıktan sonra, Begonia'nın arkasına oturdu. İrene, erkeğin birkaç santim ötedeki varlığını hissettikçe, yüreğinin parça parça olduğunu farkediyordu. Dolores'in bakışı yırtıcı bir mânaya bürünmüştü.

Çok geçmeden konuşmalar kesildi. Perde kalkıyordu.

Sahne, bir İngiliz şatosunun holünü canlandırıyordu. Bir hasta, şöminenin yanında oturmuş, cephedeki arkadaşları tarafından gönderilen mektupları kendisine okuyan hastabakıcısını dinliyordu. Omurgasındaki bir ârıza bu zavallıyı yıllardan beri koltuğuna mıhlamış ve başkaları gibi normal bir hayat sürmesine engel olmuştu. Piyesin bütün şahsiyetleri seyircilerin önünde geçit resmi yaptıktan sonra, sıra, hastanın karısı olan Maria'ya geldi.

Dekorların arasından, seyircilerin yüzlerindeki ifadeyi kontrol eden Pablo Arroyo saatine bir göz attı. Hastanın hâlâ delice sevdiği Maria'nın görünmesine yarım dakika kalmıştı. Arkalarda bir yerden bir ses kulağına geldi :

— «Bayan Salgado sahneye!»

Lina Salgado nihayet sahneye çıkınca, Pablo, «Aman

Yarabbim, ne yapmış!» diye inlemekten kendini alamadı. Aktrisi mırıldanarak karşılıyan seyirciler, ancak Lina konuşmaya başladıktan sonra sustular. Fakat şaşkınlıkları hâlâ geçmemişti. Yüzünde, dudaklarındaki rujdan başka renk olmıyan sanatkâr, başına, genç yüzüyle tuhaf bir tezat teşkil eden muazzam bir beyaz peruka oturtmuştu. Birçok bakışlar gayri ihtiyarî, aynı özelliklerin sahibi bulunan kadının oturduğu locaya çevrildi. Lina onu neden taklit etmişti sanki? Raoul Fabregas'la münasebetine dair çıkan dedikodular bir kere daha fısıldaşılmaya başlandı.

Lina sahnede belirince, İrene bir an kaçmak, ücra bir yere gidip saklanmak, yüzünü ve kulaklarını örtmek ve bir daha bu insanların arasına dönmemek arzusu duymuştu. Parterdeki bütün koltuklar sanki mahremiyetinin anahtar deliğine dayanmış bir tek gözdü. Birden Gloria'ya gözü ilişti. Kızcağızın yüzü allak bullaktı. Gözlerini sahneden ayırmıyordu. İrene'nin içinde bir isyan dalgası kabardı, kabardı. Yavrusunu hazırlaması, onu koruması lâzımdı. Eldivenli elleri locanın siperinin üzerinde kasılmıştı. Gözleriyle Pedro'yu aradı. Genç doktor da ona bakıyordu. İrene birden onu kendine her zamankinden yakın hissetti. Bundan kuvvet alarak ağır başım kaldırdı.

Birinci kısmın sonunda perde alkışlar arasında inince Begonia ve Pilar Aldave kızkardeşler fuayeye gitmek için müsaade istediler. İrene, Pedro'ya baktı. Kızını işaret ederek, «Beni onunla yalnız bırakır mısınız?» dedi.

Kapı kapanır kapanmaz İrene genç kızı kolundan tutu.

Gloria, «Anne!» diye kekelediyse de İrene devam etmesine meydan vermedi. «Beni dinle Gloria,» diye fısıldadı. «Daima cesaretinle övündüğünü duyarım. Bunu ispat etmenin zamanı geldi işte. Sahnedeki kadınla aram

iyi değil. Daha doğrusu onun iddiası, bu. Aslında o ne yaparsa yapsın umurumda değil.»

Gloria gene, «Anne!» diye kekeledi.

İrene devam etti. «Bana yardım edeceksin Gloria.» Sahneyi işaret etti. «Orada ne olursa olsun, sen anlamamış gibi davran. Perde indikten sonra da hiçbir şey olmamış gibi, alkışlıyacaksın, anlaşıldı mı? O kadın, her zamanki kırmızı saçlariyle karşında imiş gibi hareket edeceksin.»

— «Anne!»

İrene, ellerini genç kızın omuzlarına dayadı. «Sus, Gloria! Sen ve ben beraberiz.»

Gloria annesine derin bir hayranlıkla bakıyordu. Genç kadının sükûnetinin gösteriş olmadığım ve kendi içindeki bir kaynaktan fışkırdığını sezmişti. Annesinin hakikati söylediğini de anlamıştı: Lina Salgado ne yaparsa yapsın, İrene'nin umurunda olmıyacaktı.

Genç kadın bundan sonra emretti. «Gloria locanın kapısım aç ve sen de rolünü oynamaya başla.»

— «Peki, anne.»

Genç kız kapıyı açınca, Pedro ve Aldave kızkardeşlerle burun buruna geldi.

Begonia, «Ne âdi ruhlu kadın!» diye mırıldandı, sonra locaya girmekte olan Pedro'ya dönerek, «Hep birlikte buradan çıkıp gitsek daha iyi olmaz mı?» diye sordu.

İrene de Pedro ile göz göze gelmişti. «Hiç kimse bu locadan kıpırdamıyacak,» dedi.

Derken Dona Angela Florencio Alcala'yla birlikte kapıda belirdi.

— «Biz de buradayız, İrene'ciğim.»

Genç kadın romancıya elini uzattı. «Sizi gördüğüme sevindim, Angela. Cumartesi günü, yani yarın size gelmeyi düşünüyordum...»

Konuşma bir süre bu minvalde devam etti.

Yazar kendi locasına dönerken, «Ne harika kadın!» diye hayranlığını belirtti. «Böyle bir karısı olan adamın gözünün dışarıda olması aklın alacağı iş değil...» Dona Angela kadın cinsiyle böbürleniyordu.

Fakat beraberinde getirdiği kimselere, İrene Fabregas'ın bir şey farketmemiş gibi davrandığını ballandırmaya fırsat bulamadı.

Mauricio Valls, «Kibar bir kadından ancak bu beklenir,» diye fikrini belirtti.

Mırıltılar komşu localara da yayılmıştı.

Seyirciler perdenin kalkmasını görülmemiş bir sabırsızlıkla bekliyorlardı. Zira ara, bilmiyenlerin de hikâyeyi öğrenmelerine yaramıştı. Bütün salon, birazdan şahidi olacakları düellonun merakı içindeydi. Lina Salgado görünene kadar bütün gözler, başlarının üzerinde kayıtsız bakışlar dolaştıran genç yüzlü, beyaz saçlı kadının üstündeydi.

Tema yavaş yavaş gelişiyordu. Bütün kesintilere ve aranjmanlara rağmen, adaptasyon sahibine sansür tarafından dört kere geri yollanmış çetrefil bir konuydu, bu. Malûl adamın karısı Maria, ikinci perdede, hayatını hastasına vakfeden, iyilik timsali bir kadın olarak göründü. Etrafındakiler de saygıya lâyık kimselerdi. Buna rağmen kendini hissettiren şüphe atmosferi, perdenin sonunda malûl adamın esrarengiz ölümüyle zirvesine ulaştı.

İkinci arada fuaye yüksek sesli bir tartışmaya sahne oldu. Kadınların ekserisi öfkeliydiler. Aktris sanki neden zavallı İrene'yi, ona o kadar benziyen bu rolle damgalamak istemişti.

Pablo Arroyo ancak bu ikinci arada Lina'yı bir saniye görmeye muvaffak oldu. «Yaptığın hezeyan nedir? Bütün tiyatro senin aleyhine dönüyor,» diye homurdandı.

Aynanın önünde kaşına kalemle şekil vermekte olan aktris dönüp kambura nefretle baktı. «Kendi kalleşliğini ne çabuk unutuyorsun Rasputin?»

Pablo Arroyo'nun renksiz yüzü, kendi Çin stilindeki salonunda asılı maskelerden birini akla getiriyordu. «Bu bayağı karikatürü çizmek nereden aklına esti?» diye gürledi.

Lina kambura alaycı bir yüzle bakıyordu.

Pablo devam etti. «Kendi maceram herkesin gözü önüne serdin. Raoul seni affetmiyecektir. Kadın ne de olsa karısı...»

— «Mübalağa etme canım!»

Tam o sırada emprezaryo gelincik kadar kırmızı bir yüzle küçük odaya daldı. «Söylenenler doğru mu?» diye kükredi. «Bir sosyete hanımını karikatürize etmeye cüret etmişsiniz...»

Lina bezgin bir tavırla kulaklarını tıkadı. «Çok rica ederim, bağırmayın!»

Don Pascual havaya yumruğunu sallıyordu. «Hepimizi mahvedeceksiniz!»

Tam o sırada bir çağırı duyuldu. «Bayan Lina Salgado sahneye!»

Lina, pudra pomponunu yüzünde son bir kere daha dolaştırdıktan sonra, iki erkeğin arasından yılan gibi süzülüp geçti. «Bu perdeyi kaçırmayın. Öncekilerden de üstündür,» diye tavsiye etti.

★

Üçüncü perde polisiye eserleri hatıra getiren sahnelerle başladı. Sona doğru esrar çözüldü. Maria'nın maskesi düştü. Saralı kadın şiddetle arzuladığı aşka kavuşmak için cinayet işlemekte beis görmemişti. Sırrının anlaşıldığını görünce, rol yapmayı bıraktı. Bu tüy gibi za-

rif kadın bir anda hiçbir hareketine hâkim olamıyan bir mahalle karısına dönmüştü. Mühim olan Maria'nın söyledikleri, bağırdıkları değildi. Asıl Lina'mn rolü canlandırış tarzı herkese tesir etmişti.

Sara krizi yaklaşırken, aktrisin sesi tizleştikçe tizleşiyordu.

İrene, hatırladığı nicelerine benziyen bu krizi heykel gibi seyrediyordu. Asıl kötü olan kendini bu kadınla aynı vaziyette görmesi idi. Günün birinde böyle bir kriz geçirdiği takdirde, jestleri Lina'nınkiler gibi olacak, ihtimal sahnedekiler gibi korkunç çığlıklar atacaktı. Ensesinde Pedro'nun soluğunun ılıklığını hissedebiliyordu. Sevdiği erkeğin karşısında elbiseleri lime lime koparılıyor ve çırılçıplak halde halkın alaylarına mâruz kalıyormuş gibi bir his duydu. Bitkinliği arasında bir eli yanına düşmüştü. Birden bu eli Pedro'nun parmaklarının arasında hissetti. Elinin eldivenli olmasına rağmen, onun temasını tanımıştı.

Perde inince, salona çöken derin sessizlik bir an sonra çılgınca alkışlara yer verdi. Lina, Pablo Arroyo'yu gizlendiği yerden almaya koştu. Onu âdeta sürüklercesine sahneye çıkardı. Kambur nihayet belli bir yöne bakmaya cüret edince, İrene'nin de ayakta alkışlamakta olduğunu gördü.

Aşağıdaki koltuklarda oturanlar, Claudio Maldonado'nun, «Aktrisin yerinde olsam, şimdi başımdaki peruka çıkarıp soytarılar gibi selâm verirdim,» dediğini gayet net olarak duydular.

İrene gitmeden önce Dona Angela'ya eliyle veda etti.

Florencio Alcala, «Ne kadar fecî,» diye inledi. «Kadıncağızı bundan böyle hep ağzından köpükler gelirken görür gibi olacağım.»

Romancı sert bir sesle, «Susun!» diye emreti. «Onun asıl şimdi dostlarına ihtiyacı var.»

★

İrene birkaç dakika sonra hemen hemen boşalmış olan fuayede Dolores Puertoseguro ile karşılaştı. Başını çevirmeye lüzum görmiyerek Kontes'in yanından onu tanımamış gibi lâkayt geçti. Dolores bilâkis durmuştu. Fakat gözleri, İrene'nin beyaz yüzüne değil, genç kadının kolunu tutan ele takılmıştı. Bu, sağlam parmaklı ince ve uzun bir eldi.

Dolores, açık kapıdan çıkıp gecenin içinde gözden kaybolmalarına kadar arkalarından baktı. Ayrı ayrı yürüdükleri halde, ona, omuz omuza imişler gibi gelmişti. İçinden, «Partiyi o kazandı,» diye acı acı düşündü.

OTUZ BEŞİNCİ KISIM

Anne, kız tek kelime konuşmadan eve döndüler ve merdiveni çıktılar. İrene kendi kapısında bir tereddüt anı geçirdi, fakat Gloria hiç durmadan kendi odasına daldı. İrene kapısını kapadıktan sonra bunun kanadına dayanarak gözlerini yumdu. Yatağı da ne kadar uzaktı! Oraya varabilecek miydi acaba? Az sonra başım yastıklara gömdü. İçinde sonsuz bir boşluk hissediyordu. Uzunca bir zaman bu vaziyette kaldı. Neden sonra kapı açıldı ve hâla gece elbisesiyle olan Gloria usulca içeri girerek yanına diz çöktü. Yanakları ateş gibiydi. İrene, «Yavrum benim,» diye doğruldu.

Genç kız başım annesinin göğsüne dayadı.

İrene, kızının saçlarım okşayıp, «Yavrum,» diye mırıldanmaktan başka şey yapabilmekten âcizdi. Elbisesindeki ıslaklıktan Gloria'mn ağladığım anladı ve genç kızın ağlamaya ihtiyacı olduğunu sezdiği için onu avutmaya kalkışmadı.

Neden sonra kızını kaldırarak dizlerinin üstüne oturttu ve bağrına bastı. «Ağlama bir tanem.» diye yalvardı.

Gloria hıçkırıyordu. «Senin için ağlıyorum anne. Sana yapılanlar beni ağlatıyor.»

Anne, kızının gözyaşlarını dudaklariyle kuruttu. Uzunca bir zaman böyle kaldılar. Sonra İrene, Gloria'yı odasına götürerek soyunmasına yardım etti. Gloria teselli bulmuştu. İrene onu yatağına da yatırdı ve tıpkı çocukluğundaki gibi alnından öptü.

Genç kız kollarını uzatarak İrene'nin boynuna sarıldı. «Benim küçük anneciğim!...»

— «Derhal uyuyacağına söz ver. Hiçbir şey düşünme. Yarın görüşürüz.»

Gloria, «Evet benim küçük anneciğim. Evet, benim küçük anneciğim,» diye tekrar ediyordu.

★

İrene, başucunda çalan telefonu neden sonra duyabildi. Ahizeden kuvvetli bir ses geliyordu. «İrene!»

Genç kadın evvelâ cevap veremedi.

Karşı taraf, «Ben, Pedro,» dedi.

İrene, muhatabı kendisini görebilecekmiş gibi başını eğdi.

Genç doktor, «Yattınız mıydı?» diye sordu.

— «Hayır, oturuyordum.»

— «Şu ana kadar ne yaptınız?»

İrene etrafına bakındı. Sahi, ne yapmıştı? Hatırlıyamadı. «Gloria ile beraberdim,» diye cevap verdi.

— «Güzel. Ama artık yatın. Beni duyuyorsunuz, değil mi İrene?»

Genç kadın onun sesini duymaz olur muydu? Pedro'nun sesi ne kadar canlı, ne kadar kuvvetliydi. Bu sese sarılmak istermiş gibi boşluğun içinde şuursuz bir hareket yaptı.

— «Beni duyuyor musunuz İrene?»

— «Duyuyorum.»

— «Yatmadan önce bir lüminal komprimesi alacaksınız. Yalnız bir tane.»

— «Peki, söz veriyorum.»

— «Uyumanızı, düşünmemenizi istiyorum.»

İrene, «Bana, aynen Gloria'ya söylediklerimi söylüyor,» diye düşündü. Gözlerinden inci taneleri gibi yaşlar süzülüyordu. Fakat çenesine kadar inen ıslaklığı silmeyi düşünmedi bile.

Pedro devam ediyordu. «Yarın sizi erkenden görmeye gelirim.» Genç adamın sesinde derin bir endişe seziliyordu.

— «Beklerim.»

— «Allah aşkına bir şeyler daha söyleyin İrene.»

— «Size her şey için minnettarım.»

— «Öyle konuşmayın, yalvarırım. Şu anda yanınızda olabilmek için hayatımı verirdim. Bunu biliyorsunuz, değil mi?»

Uzun bir sessizlik oldu. Neden sonra İrene'nin sesi duyuldu. «Allah senden razı olsun Pedro!»

— «İrene!»

Fakat genç kadın ahizeyi yerine koymuştu. Telefon bir daha çalmadı. Genç kadın, yatağın üzerinde oturduğu yerden apareye büyülenmiş gibi bakıyordu. Birden elleriyle yüzünü örttü.

OTUZ ALTINCI KISIM

Genç doktor odaya girince, İrene'yi her zamanki yerinde ve elişi sepeti dizlerinin üstünde olduğu halde buldu. Genç kadın bir gün evvelkinden daha solgundu, örgüsünü de örmüyordu. Fakat sakin olduğu halinden belliydi. Pedro onun karşısına oturdu ve ancak o zaman ikisi de el sıkışmadıklarının farkına vardılar.

İrene, tabiî çıkmasına çabaladığı bir sesle, «Bir ameliyattan mı geliyorsunuz?» diye sordu.

— «Bir trepanasyon yaptık. Başarıyla sonuçlandı sanıyorum.»

— «Bir apseyi deldiniz, değil mi?»

Genç adam, «Pedro size ihtiyacım var,» diyen kadının çok uzaklarda kaldığını düşünüyordu. İrene, ona her zamankinden fazla muhtaç olduğu bugün hiçbir şey demiyor, bu çekimserliği dolayısiyle de iç âlemini büsbütün meydana vuruyordu.

Genç kadın birdenbire, «Pedro, dün akşam Gloria'yla ben nihayet birbirimize kavuştuk,» dedi. «Bu saadet ve sizin telefonunuz her şeyi sildi.»

— «İrene!»

— «Şşşt! Bir şey demeyin. Sadece bilmenizi istedim. Bir daha da bu bahsi açmayız.»

Genç doktor birdenbire kalktı. «İrene şimdi size söyliyeceklerimi, mecbur olmasaydım benden hiçbir zaman duymazdınız,» dedi. «Istırap çektiğinizi görmeye tahammülüm yok. Sizinle alay edenleri boğacağım geliyor. Hele sizi dünyaya karşı müdafaa etmeye hakkım olmadığı gözümün önüne geldikçe çıldıracak gibi oluyorum. Sizi değil yalnız başkalarına, icabederse kendi kendinize karşı dahi koruyabilmeliyim!» Genç adam sözlerini sakmmıyarak dik dik konuşuyordu.

İrene de ayağa kalktı. Dudakları da, yüzü kadar bembeyazdı. «Şimdi de ben size, vaziyetimi büsbütün güçleştirmemenizi rica edeceğim Pedro,» dedi.

Fakat genç adam, kadının bu ricasını umursamıyarak devam etti. «Size yarın hareket edeceğimi haber vermeye geldim. Başka türlü bir kadın olsaydınız...» Sözünü tashih etti. «Başka türlü bir kadın olsaydın ve bir kızın olmasaydı, sana, 'Benimle gel. Bir daha buraya dönmeyiz. Orada herkesin nazarında karım olursun' derdim.»

İrene zıt hislerin pençesinde bocalıyordu. Genç adam demek onu, gelip bunları söyliyebilecek kadar seviyordu!

Pedro ona biraz daha yaklaştı. «Benim için ne kadar değerli olduğunu bilmemen mümkün mü?» dedi. Genç kadının kendisine çevrilmiş bakışlarında beklemeyi andırır bir mâna okuduğundan ilâve etti. «Seni ne kadar sevdiğimi sahi bilmiyor musun?»

İrene gözleriyle dayanacak bir yer aradı. Pedro bunun üzerine onu kollarından yakaladı. «Aramızda artık gizliliğe yer olmadığı için, sana her şeyi söyliyeceğim,» dedi. «Gideceğim için, öğrenmen gereken şeyler var.» Kısa bir duraklamadan sonra ilâve etti. «Sana olan aşkımın daha pek toy bir delikanlı olduğum sırada başladığını evvelce söylemiştim. Daha sonraları da seni her görüşümde, bütün kalbim ve bütün ruhumla sevebileceğim tek ka-

dın olduğunu hissetmenin önüne geçemiyordum. San Juan'da tedavini üzerime aldığım gün içimden geçenleri bilmem tahmin edebilir misin İrene? Bütün bilgimi, bütün şefkatimi, bütün ihtimamımı sana hasredebileceğimi düşündükçe dünyalar benim oluyordu. Tabiî, senin hiçbir şeyin farkında olmaman gerektiğini de biliyordum... Aslında bunları başarmak için seni ben oraya enterne ettirmiştim. Fakat orada, ancak iyiliğin için hayatına karışmaya and içtim. Beni anlıyorsun, değil mi İrene? Doktor tarafım erkek tarafıma baskın çıkmıştı. Zira perişanlığından ve felâketinden, bana karşı duyduğun körü körüne itimattan faydalanmaya kalksaydım, kendi gözümde insanların en alçağı olurdum.»

— «Allah aşkına devam etme Pedro!» Genç kadın, erkeğin ismini ilk defa ağzına almış gibi bir his duyuyordu.

Genç doktor içini dökmeyi aklına koymuştu. «O meşhur nefsime hâkimiyetim ve soğukkanlılığım senin yanında yaman bir imtihan geçirdi,» dedi. «Beni ne zaman sevmeye başladığını bile farkettim. Sen henüz o sıralarda işin farkında değildin, fakat ben, soğukluk veya lâkaydi olarak mânalandırdığın tavırlarının yüzünden ıstırap çektiğini biliyordum. Bütün bunları evvelce açıklayıp seni şüphesiz çok mesut edebilirdim. Ama sırf seni düşünerek istemedim. Beni anlıyorsun, değil mi İrene? Sırf seni düşünerek istemedim...»

Genç kadının yüzü her zamankinden güzeldi ve esrarengiz bir ışıkla aydınlanmıştı. İrene artık kendini bir daha yalnız hissetmiyeceğini biliyordu. Pedro'nun bu sözleri ömrünün geri kalan kısmını doldurmaya ve zenginleştirmeye yeterdi.

Erkeğin sesi daha derinleşti. «Seni kollarımın arasına alıp saadete ve şefkate garketseydim, ne mi olurdu? Seni çok iyi tanıdığım için, bunun, sana yapabilece-

ğim fenalıkların en büyüğü olduğunu söyleyebilirim. Günün birinde vicdanınla baş başa kalınca, kendini affetmezdin. Seni kendi gözünde düşüren de ben olurdum. Seni o kadar seviyorum ki, nefsimden bu fedakârlığı da yapabildim...» Genç kadının saçlarını okşıyarak devam etti. «Ben bir evliya değilim İrene. Herkes gibi seven, ihtiras duyan ve arzuladığı kadına sahip olmayı istiyen bir erkeğim. Şu durduğumuz yerde kaç defa kalbimden kopan sesi susturduğumu, 'Kendini boş yere harcama. Sana kimsenin ihtiyacı olmadığını söyleme. Benim sana ihtiyacım var. Seni arzuluyorum. Seni seviyorum,' dememe ramak kaldığını acaba tahmin edebilir misin?»

Bu defa İrene ellerini kaldırarak erkeğin yorgun yüzünü avuçlarının arasına aldı. «Pedro şu anı son nefesime kadar hatırlıyacağım,» diye mırıldandı.

Duygularına hâkim olmak için gösterdikleri gayretten, ikisi de taş kesilmiş gibi karşı karşıya duruyorlardı.

Genç kadın biraz sonra alçak sesle, «Sensiz yaşamaya devam edebilmek için ne büyük bir cesarete ihtiyacım olacağını bilemezsin,» dedi. «Sevginin, hayatıma ne büyük bir saadet kattığını, şu anda beni ne kadar mesut ettiğini bilemezsin.»

Genç adam sevdiği kadının artık titremediğini, birbirlerinden ebediyen vazgeçtikleri ve buna rağmen birbirlerine her zamankinden yakın oldukları şu anda ne kadar kuvvetli olduğunu anlamıştı.

İrene, bu veda anında erkeğin yüzünün bütün teferruatını hâfızasına işlemek istermiş gibi gözlerini açtı. Son derece tatlı bir sesle, «Pedro seni seviyorum,» dedi.

Genç adam onu birdenbire yakalıyarak göğsünün üzerinde ezdi ve sonsuz bir hasretle solgun dudaklarının üzerine eğildi. Fakat aynı anda doğrularak genç kadını salıverdi ve ona arkasını dönerek acele adımlarla odadan çıktı.

OTUZ YEDİNCİ KISIM

Üniversitede sabah her zamankinden farksız geçmişti. Koridorlarda harpten bahsediliyor, duvarlara, amatör strateji üstatlarının, sanatlarını göstermelerine müsaade eden haritalar çiziliyordu.

Gloria, «Her şey hiç bir şey olmamış gibi,» diye düşündü. Bu değişmezlik içini rahat ettirmişti. Akşamki skandalın söylentileri bilim yuvasının kapısını henüz aşmamıştı demek. Ama yarına kalmaz fısıltılar, birbirine dirsek vurmalar, yan gözle bakışlar başlardı. Gloria bugün henüz nefes alabilirdi. Profesörün söylediklerine dikkatini vermeye, fikri sabitini kötü bir rüya gibi zihninden silmeye çalıştı. Bu sabahın bir asır sürebilmesini isterdi. Bu duvarların arasından çıkmaya, dış dünyayla yine karşı karşıya gelmeye korkuyordu. Ne çare ki saatler uçarcasına geçtiler. Merdivende Pilar Aldave Gloria'nın koluna girdi. Binanın holünde her zamanki gibi gürültülü vedalaşmalar gırla gidiyordu. Şakalar, övgüler, birbirlerinin omuzlarına vurmalar...

— «Bugün dalgınlığın üzerinde, Gloria.. Neyin var böyle?»

Gloria da saçlarını silkeleyip gülüyordu. Fazlaca gürültülüydü bu gülüş.

Pilar onu iteleyerek, «Gidelim artık,» dedi.

İlk sokak köşesinde çok iyi tanıdıkları bir siluetin kendilerine doğru geldiğini gördüler. Gloria'nın, üniversite çıkışlarında uzun zamandır görmez olduğu bir siluetti, bu.

Pilar delikanlıya selâm vererek, «Alonso, bu ne sürpriz böyle!» dedi.

Gloria, deri eldivenlerinin içinde parmaklarının buz kesildiğini hissetti.

Alonso kayıtsız bir tavırla izah etti. «Bundan evvel de size belki rastlarım düşüncesiyle bu saatlerde buradan geçtiğim oldu. Ama hiç karşılaşmadık.»

Gloria, genç adamın yalan söylediğini, bu sözleri sırf o günkü karşılaşmalarının tesadüf olduğunu göstermek gayesiyle ortaya attığını anladı. Halden anlıyan Pilar bir randevusunu bahane ederek derhal yanlarından ayrıldı.

Gloria ile Alonso yürümeye başladılar.

Delikanlı önceki seferler gibi, «Otomobili şu ilerideki meydana bırakmak zorunda kaldım,» dedi.

Eski sevgilisi karşı kaldırıma geçmeleri için koluna girince, Gloria, dişlerini sıktı. Alonso otomobilde, sanki bir gün önce ayrılmışlarmış gibi bildikleri yerlerden ve müşterek dostlardan bahsetmeye koyuldu. Gloria da ona aynı kayıtsız tonla cevap verdi. «İşimi kolaylaştırıyor,» diye düşünüyordu. Alonso biraz sonra teklif etti. «Şöyle biraz dolaşalım mı?»

— «Niçin olmasın?»

Madrit ikliminin her zamanki cilvelerinden biri sonucunda hava hemen hemen ılıktı. Pilar Hastanesinin karşısındaki Retiro'da ilkbaharın geldiği seziliyordu.

Delikanlı, «Burada insek mi?» diye sordu.

Hava ıslak toprak kokuyordu. Dar yollardan birine saptılar. Gloria üniversiteden, Alonso ise Adalet Sarayından bahsediyordu. Ama her ikisinin de aklı başka yer-

deydi. Güneş, «Kristal Saray» ın çinilerini ışıldatıyor, gölde birkaç ördek yüzüyor, birkaçı da kıyıdaki kamışların arasında kanatlarını silkeliyordu.

Genç adam birdenbire konuşmasına ara verdi. «Beni dinle, Gloria,» dedi, «Annemin seni tanımak istediğini sana evvelce de birkaç kere söylemiştim. Bu öğleden sonra onunla bir yere çay içmeye gitsek mi?»

Gloria ağzını açtıysa da söyleyecek söz bulamadı.

Alonso devam etti. «Annem kaç zamandır seninle buluşmayı istiyordu, ama ben zamanını kararlaştırmayı hep ihmal ettim.»

Genç kızın içinden hem gülmek, hem ağlamak geliyordu.

— «Gelebileceğime emin değilim,» dedi. «Biliyorsun, annem...»

Alonso, «Ona bizimle çaya gittiğini söylersin,» diye ısrar etti. «Kızacağını hiç sanmam.»

— «Peki.»

Bir süre konuşmadılar. Hiç biri, gitme zamanının geldiğini hatırlatmaya yanaşmıyordu. Parıldıyan suya bakıyorlardı.

Neden sonra Gloria gevşek gevşek, «Saat epeyi olmuştur,» dedi.

— «Evet.»

Çam ağaçlarının arasındaki yolda kimseler yoktu. Alonso genç kızın koluna girdi. Böylece birkaç adım attılar. Gloria, bacaklarının gitgide ağırlaştığını hissediyordu. Alonso ansızın durdu ve genç kızın gözlerinin içine baktı. Gloria onun bu bakışına mukabele edince de genç kızı kendisine çekti. Uzun uzun öpüştüler.

Gloria artık ne korku, ne de heyecan, sadece derin bir mutluluk duyuyordu. İki genç, birbirlerini keşfetmeleri henüz sona ermiş gibi bir an hayretle bakıştılar ve

bir tek kelime söylemelerine vakit kalmadan dudakları tekrar birleşti.

Gloria o günün daha ileri bir saatinde annesinin odasına girince ona müjdeyi verdi. «Alonso ile barıştık anne.»

İrene, bu habere hiç şaşmamış gibi gülümsedi. Genç kızın yanaklarını bir yandan okşarken sordu. «Bu iş nasıl oldu?»

Genç kızın saadeti yüzünden okunuyordu. Biraz da müstehzi bir edayla, «Çok romantik bir yerdeydik,» dedi. «Pilar Hastanesi'nin karşısında bir park var ya, orada, iki yanı yüksek çamlarla çevrili bir yolda. Ama belki sen oraları hatırlamazsın anne.»

İrene kızına neşeyle bakıyordu. Yumuşak bir sesle, «Hatırlıyorum kızım, hatırlıyorum,» diye karşılık verdi.

OTUZ SEKZİNCİ KISIM

Raoul, aktris Lina Salgado'nun sebep olduğu skandal yatışmaya yüz tutarken Madrit'e döndü. Akıllanan aktris, seyircileri aleyhine çevirmemek için, prömiyeri takip eden temsillere plâtin renkli bir perukayla çıkmıştı. Artık gerek görünüşünde, gerekse tavırlarında İrene'yi hatırlatan hiçbir taraf yoktu.

Raoul olanları, kendisini sabırsızlıkla bekliyen Gloria'dan öğrendi. «Bu işe aklım ermedi. Her halde sen mübalâğa ediyorsun,» dedi.

Genç kız isyan etti. «O kadın cezalandırılmayı haketti baba. Gazetelere, bundan böyle piyeslerinde artık onu oynatmıyacağını, Birleşik Amerika turnenizin de suya düştüğünü bildirmelisin. Annem tamamiyle iyileşmiş olmasaydı, bu skandal felâketine sebep olabilirdi.»

Bu konuda biraz daha konuştular. Gloria, şimdi babasının ona inandığını, fakat bunu belli etmemeyi tercih ettiğini seziyordu. Raoul'un bu davranışına müthiş içerledi. «Bu kadın bizi bütün Madrit'e rezil etti. Bir daha onunla el ele sahneye çıkıp seyircilerin önünde dalkavukça reveranslar yapmaya cesaret edemezsin baba,» dedi.

— «Gloria, seni bu şekilde konuşmaktan menederim!»

Genç kızın gözleri ateş saçıyordu. «Ben de annemin tahkir edilmesine müsaade edemem,» diye bağırdı.

Raoul, Lina'yı görmeden önce, hâdiseyi bir de Pablo'dan dinlemeyi istedi. Arkadaşını bir divana uzanmış vaziyette zincirleme sigara içerken buldu. Pablo pek keyifsiz görünüyordu. Gloria'nın bütün dediklerini doğrulaması, romancıyı hayretler içinde bıraktı.

Pablo devam etti. «Lina tabiî sana her şeyin kötü bir tesadüften ibaret olduğuna, berberinin yanıldığına, geri kalanının da insanların fesatlığından ileri geldiğine yemin edecektir.»

— «Öyle olmuş olamaz mı sanki?»

Kambur gülmeye başladı. «Hakikati sana kamufle etmemi istiyorsun,» dedi. «Kimbilir belki metresine bir tektaş hediye edip ondan özür bile dilersin.» Ayağa kalkıp Raoul'a yaklaştı. «Lina kötü bir kadındır, ben de alçağın biriyim, ama sen o kadmla derhal münasebetini kesmezsen, üçümüzün en iğrencisin,» diye tamamladı.

Raoul soğuk bir sesle, «Sen delisin!» dedi.

Pablo kendi kendine konuşur gibi devam ediyordu. «O silâhı benim Lina'nın eline verdiğim doğru. Ama bu derece ileri gideceğini nereden bilebilirdim. Pek kaba, pek âdi bir yol seçti. Mamafih onun kadar suçlu olmasam bile, cezamı fazlasiyle buldum sayılır.»

Raoul kaşlarını çatmış, arkadaşma bakıyordu.

Pablo diyeceklerini bitirmemişti. «Evet, alçağın biri olduğumu itiraf ediyorum,» dedi. Birden arkadaşına karşı hücuma geçti. «Ama İrene hiçbir zaman bana ait olmadı ki! Ben ona ihanet etmedim. Onu küçük düşürmedim. Onu felâketiyle baş başa bırakmadım.» Şaşkınlıktan taş kesilmiş olan Raoul'un suratına tükürdü. «Ama sen, her şeyiyle senin olan o asîl kadını, iki paralık fahişelerle aldattın. Parasını başkalarına sarfettin. Senin ve o sıradaki metresinin rahatınızı kaçırınca da, onu

tımarhaneye tıktın. Halka ahlâk dersi veren, haksızlıkları düzeltmek peşinde koşan, centilmen Raoul Fabregas'ı size tanıtırım! Sana baktıkça insanın kahkahalarla güleceği geliyor! Üstelik o kadar şanslısın ki, adı Pedro Vendrell olan zat da ya bir evliya, yahut da enayinin biri.»

Patırtıyı duyarak salona koşan uşak, Raoul'u, kamburu omuzlarından yakalayıp sarsarken buldu. Romancının kollarına asılarak yalvardı. «Beyefendi, Bay Pablo kendini müdafa edemez. O, hastadır!»

Raoul'un âni olarak salıverdiği Pablo bir koltuğa çöktü, kaldı. Görünürde kahkahalar atıyor, fakat gırtlağından hiçbir ses çıkmıyordu.

OTUZ DOKUZUNCU KISIM

Lina, tek kişilik kompartımanında portmantoda sallanan vizon mantosuna bakıyordu. Bavulları filelere yığılmış, lüks tuvalet çantasının gümüş takımları küçük masanın üzerine açılmıştı. Raoul'un, hareketlerinden önce yakasına iğnelediği orkide, lâvabonun içinde mor bir örümcek gibi yüzüyordu. Lina, Paris'te geçirdikleri son haftaları düşünüyordu. Raoul onun için avuçlar dolusu para sarfetmişti. Bir dünya harbi içinde bulunulmasına rağmen, karaborsa sayesinde, akla gelebilecek her türlü lüks yiyecek temin edilebiliyor, büyük terzihanelerin koleksiyonlarında ise her zamankinden daha şahane tuvaletler yer alıyordu. Trenin furgonunda bulunan Lina'ya ait tıklım tıklım dolu üç sandık bunun deliliydi. Genç kadın âşığını frenlemeye çalıştıkça Raoul, «Bırak canım. işin icabı sana bol elbise lâzım. Hele Birleşik Amerika'da büyük bir aktrisin daima şık görünmesi şarttır,» diye kesip atmıştı.

Büyük bir aktris ha! Madrit'te Lina'nın süksesi azalmaya yüz tutmuştu. Don Pascual yalan söylememişti : halk bir skandalı hiç bir zaman affetmez. Lina şimdi sahneye çıktığı zaman paradiden bile mırıltılar geliyordu. Evet, o prömiyer gecesindeki marifeti büyük bir gaf

olmuştu. Her neyse! Lina öbür yanına döndü. Bu çarşaflar da ne kadar sertti! Çamaşır suyu ve yabancı vücut karışımı kokuyorlardı. Raoul'un kıskanç meslektaşları, kıskançlık saikiyle, hakarete uğramış zevcenin savunucusu kesilmişlerdi. Claudio Maldonado'nun aktris aleyhindeki kritiği okunmaya değerdi! Lina bu tatsız düşünceleri zihninden uzaklaştırmak ister gibi eliyle bir hareket yaptı. Tek hakikat, bu küçük bavulun gizlediği mahfazanın içinde kendi etrafında dolanmış inci kolye, iri tektaşlı yüzük ve pırlantalı bileziklerdi. Göç sayesinde ne kaçırılmaz fırsatlarla karşılaşıyordu! Aristokratlar, sanatkârlar ve Yahudi iş adamlarının eşleriyle metresleri, bir avuç döviz karşılığında mücevherlerini, kürklerini, otomobillerini elden çıkarıyorlardı. Ne yazık ki Lina'nın daha fazla nakit parası yoktu. Hoş halinden şikâyet etmesi nankörlük olurdu ya! Raoul'un Küba'dan getirttiği hatırı sayılır meblâğ, şimdi ziynet şekline girmiş olarak bavulundaydı. Genç kadın kollarını arkaya atarak tatlı tatlı gerindi. Yaşasın fazilet! Gerçek o kadar eğlenceliydi ki: herkes şimdi onu Gredos Paradoru'nda sanırken, Fransa topraklarındaki güney ekspresinde yol alıyordu. Kısa bir zaman sonra da Arjantin'e hareket edecekti. Gazetelerde de şu haber yer alacaktı: «İstidatlı genç aktris Lina Salgado trupuyla birlikte dün «Marquis de Comillas» gemisiyle Barselona'dan ayrılmıştır. Bilindiği üzere, ünlü piyes yazarı Raoul Fabregas emprezaryosu sıfatiyle kendisine eşlik etmektedir...»

Ünlü yazar Raoul Fabregas şu sırada birkaç kompartıman ötede uyuyor olmalıydı.

Birden genç kadının canı mücevher kutusunu açmak istedi. Pırlantalar yarı karanlıkta yıldız gibi ışıldıyordu. Tektaş yüzük parmağına göre biraz boldu. Lina onu ilk fırsatta daraltmaya karar verdi. Pırlantalı bilezikleri koluna taktı, sonra, Raoul'ün en yeni hediyesi olan nefîs

inci kolyeyi mahfazasından çıkardı. Fakirane çocukluğu sinema şeridi gibi gözlerinin önünden geçiyordu. Rehin karşılığında ödünç para veren yerleri tanımış, alacaklılar kapıda birikip bağırırken, evde yokmuş gibi sessiz sedasız oturmanın, yahut bir yolunu bulup sıvışmanın usulünü öğrenmişti. Hele zengin akrabalara yapılan ziyaretleri unutamıyor, kuzenlerinin, ökçeleri aşınmış iskarpinleri ve röprizli çoraplariyle alay edişlerini hatırladıkça hırsından hâlâ morarıyordu.

Üstelik dilediği vakit bile gururundan, kendini beğenmişliğinden vazgeçmeyen annesi Luciana yok muydu! Öf, bu uğursuz çarşaflar insanın derisini sıyıracaktı neredeyse! Genç kadın, kürklere ve dantellere bürünmüş vaftiz annesinin cimriliğini ve kendi annesinin yüz kızartıcı tevazuunu hatırladı. Kendini, yamalı elbiselerinin içinde lüks bir salonda oturup aile albümlerinin sayfalarını çevirirken ve nişanlarla süslü şövalyelerle mücevherli asil hanımefendilerin portrelerine gizlice tükürürken gördü.

Tuvalet çantasının içinden koca bir lâvanta şişesi çıkararak içindekini olduğu gibi geceliğinin üstüne döktü. Bin franklık bir lâvantaydı, bu. Lina, bazan böyle parasını ziyan ederek geçmişten intikam alıyordu.

Lâvanta şişesi birdenbire elinden kurtulup tuvalet masasının aynasına çarptı ve yerde tuzla buz oldu. Tren âni bir sarsıntıyla durmuş, ışıklar da sönmüştü. Lina, koridorda koşuşan yolcuları umursamıyarak yere çömeldi ve saçılan mücevherleri karanlıkta el yordamiyle bulmaya çalıştı. Bulamadığı bir tektaş kalmıştı. Derken bir motor uğultusu ortalığa çöken sessizliği bozdu. Tamamiyle susmuş olan tren, gecenin içinde büzülmüş, koskocaman bir ürkek hayvana benziyordu.

Lina, «Allah kahretsin o tektaşı!» diye homurdandı.

Bir patlama oldu. Tren bir kere daha sarsıldı. Lina

yere yuvarlanmıştı. Etrafında bağrışmalar, koşuşmalar, itişmeler duyuyordu. Kapının kırık camından içeriye duman hücum etti. Genç kadın hâlâ inat ediyordu. Kolunu uzatarak tektaşı kuşetin altında aramaya koyuldu.

İkinci bir patlama onu kendinden geçirdi. Kulaklarında, gitgide kuvvetlenen bir mırıltı vardı.

Bir ses, «Eyvah düşman uçakları!» diye haykırdı.

Lina inliyordu. «Aman Allahım!» Bir kumsalda yatıyor, dalgalar onu sürüklemeye çalışıyordu. Su simsiyah ve çırpıntılıydı. Sahilde duran annesi ona kollarını uzatıyordu. Lina annesine bağırarak cevap verdi. Boğazına dolan suda neden bir kan lezzeti vardı sanki? Genç kadın, «Boğuluyorum!» diye düşündü. Göremediği bir ağırlığın felce uğrattığı kollarını kıpırdatabilmekten âcizdi.

Dışarıdakiler de ne kadar bağırıyordu!

Üzerine bir kıvılcım düşen kürk mantosu meşale gibi yanmaya başladı. Lina, «Bir deniz feneri,» diye düşünerek o yöne yüzmek istedi, fakat başaramadı. Fener de gitgide büyüyordu, neredeyse Lina'nın üzerine yıkılacaktı. Şimdi bir şey genç kadının göğsünü yırtıyordu. Kapı infilâk eder gibi paramparça oldu. Birkaç karaltı, pencereye ulaşmanın telâşından onu ayaklarının altında çiğnediler. Genç kadının son duyduğu şey, birisinin İspanyolca olarak, «Diri diri yanıyoruz!» feryadı oldu.

★

KIRKINCI KISIM

Kötü haber Madrit'e Dış İşleri Bakanlığı kanaliyle ulaştı. Begonia Aldave'nin ahbaplarından olan bir diplomat, ressam kıza telefon ederek yazarın ağır yaralı olup Bordeaux'daki bir klinikte yatmakta olduğunu haber vermişti.

Aldave'ler bu haber karşısında donakalmışlardı. Bay Aldave, en doğru haraketin, haberin, Dona Berta'yla Begonia tarafından ihtiyatlı bir lisanla İrene'ye bildirilmesi olduğuna karar verdi.

Anne, kız evden çıkacakları sırada, hizmetçi, Berta'ya, telefondan çağırıldığını haber verdi.

Kulaklarına kadar ulaşan söylentilerden endişeye düşen Luciana, akrabasına, Fransa'da bir ekspresin bombalandığına dair bir havadis duyup duymadığını soruyor, Lina'nm da o trende olması ihtimali olduğunu belirtiyordu.

Berta donakalmıştı. «İyi ama bize, onun Gredos'ta olduğunu söylememiş miydin?»

— «Evet, Lina havadisin duyulmasını istemiyordu. Paris'e gardrobunu yenilemeye gitti. Madrit terzileri günün modasına ayak uydurmakta gecikiyorlar. Lina ayarında bir aktrisi ancak Paris'in giydirebileceğini takdir edersin...»

Ahizeyi kulağından uzaklaştıran Dona Berta, ona, her şeyin müsebbibi imiş gibi hırsla bakıyordu.

Karşı taraftan bir feryat koptu. «Konuşmamızı mı kestiler yoksa? Berta!.. Beni duyuyor musun? Güney ekspresinin dün Bordeaux yakınlarında bombardıman edildiği, tanınmış bir diplomat karı, kocayla bir yazarın ise öldüğü söyleniyor. Acaba Raoul Fabregas mı dersin? Hiç mi bir şey duymadın?»

— «Lina onunla mı gitti yoksa?»

— «Onunla gider mi canım? Saçmalıyorsun! Sadece fırsattan faydalandı. Bu harp zamanlarında bir kadın ancak bir erkeğin himayesinde seyahat edebilir.»

Berta daha fazlasına tahammül edemedi. «Hayatında bir kere olsun yalan söyleme!» diye bağırdı. «Mesele yalana dolana müsaade etmeyecek kadar ciddî.»

Karşı taraftan gelen ses ufaldı, ufaldı... «Bir şey biliyor musun, Berta?»

— «Birazdan seni görmeye gelirim.»

— «Berta ne oluyor? Bana hakikati söyle!»

Dona Berta kadıncağızı zorlukla teskin edebildi. Hiç bir şey bilmiyordu, fakat bilgi edinmeye çalışacaktı. Begonia Bakanlığa telefon edecekti.

Dona Berta yüzü, gözü değişmiş olarak öbürlerinin yanına döndü. «Lina da trende Raoul Fabregas'la berabermiş. Aynı âkibete uğramış olmalı.»

Bu havadis tüyler ürpertici bir sessizlikle karşılandı. Akabinde, hepsi bir ağızdan konuşmaya başladılar, tâ ki Begonia diplomat ahpabına bir kere daha telefon etmeye karar verene kadar. Bakana, Bordeaux'daki konsolostan telefonla yeni haberler gelmişti: Ameliyat edilen Raoul Fabregas'ın durumu ağırdı. Üçü kadın olmak üzere yedi İspanyol da faciada can vermişlerdi.

Dona Berta sordu. «İsim vermediler mi?»

— «Hepsini bilmiyorlar galiba. Fabregas'ınki Pa-

ris'teki sefaret tarafından iletilmiş. Vagonların birçoğu yandığı için, cesetlerin kimliğinin teşhisi zor. Anlaşıldığına göre, yalnız furgon sağlam kalmış. Böylece daha fazla bir şeylerin öğrenilmesi umuluyor.»

★

İrene, anne, kız daha ağızlarını açar açmaz bir şeyler sezdi. «Raoul'a bir şey oldu, değil mi?»

Aldave'lerin, kaçamak cevaplarla suali geçiştirmeye çalışmaları üzerine de, onları hakikati söylemeye zorladı. Anne, kızı dinlerken gösterdiği bütün tepki, ellerini eteğinin üstünde kenetlemesi ve başını eğmesi oldu. Fakat başını kaldırınca, yüzünün gerilmiş olduğu görüldü. «Gloria teniste olacak, Begonia, gidip onu getirir misin? Haberi başkasından duymasın...»

Genç kız gittikten sonra İrene balkonun yanındaki koltuğuna oturdu. Dışarıya baktığı için, Dona Berta yüzünü göremiyordu. Genç kadın ancak hızlı adımların merdiveni çıktığını duyunca yerinden kalktı.

— «Anne!» Gloria İrene'ye doğru koştu. «Neyin var, anne?»

İrene'nin kalbi sıcacık bir hisle doldu ve bu sıcaklık, kızının omuzlarının üstüne koyduğu ellerine kadar yayıldı. Berta'yla Begonia odadan usulca çıkarak anne, kızı yalnız bırakmışlardı.

Anne, kız Aldave'ler neden sonra Alonso'yu karşılarında buldular. «Doğru demek?»

İrene odanın eşiğinde belirdiği için Begonia cevap veremedi.

İrene delikanlıya, «Yanına git,» diye içerisini işaret etti.

Annesinin divanının üstüne yığılmış olan Gloria, başını yastıkların arasına gizlemişti. Tenis elbisesiyle ayak-

kabılarını hâlâ çıkarmamıştı. Alonso, sevdiği kızın yanına oturarak onu kollarının arasına çekti ve doğrulmaya mecbur etti.

Gloria, bir ümitsizlik maskesi halindeki yüzünü delikanlıya çevirdi.

— «Babama karşı iyi bir kız olamadım, Alonso,» diye inledi. «Onu payladım. Onun hakkında hüküm yürüttüm, ona küstahlık ettim.» Elleriyle delikanlının yaka klâpalarına yapışmıştı. «Hareketinden bir akşam önce münakaşa ettik,» diye devam etti. «Giderken kapının eşiğinde son bir kere daha dönerek, 'Beni öpmeyecek misin, Gloria?' dedi. Allahtan, onu öptüm, Alonso! Allahtan, onu öptüm!»

Delikanlı kızı kollarının arasında sıkıyor, saçlarını, yanaklarını okşuyordu.

Gloria hâlâ inliyordu. «Bunun, son öpüşmemiz olduğunu nasıl da hissetmedim?»

Alonso bunun üzerine Allahtan ümit kesmenin doğru olmadığını ona büyük bir sabırla izah etti. Raoul'un ameliyat edilmesi iyiye alâmetti. Gloria'nın kendi kendine eziyet etmesi yersizdi. Babasına daima sevgi göstermişti. Delikanlı daha birkaç gün önce Pena'da yazarla karşılaşmış, Raoul Fabregas da kızından büyük bir iftiharla bahsetmişti.

Gözleri ağlamaktan kızarmış olan Gloria, «Bana kızgın değil miydi?» diye sordu.

— «Bilâkis. Maceramızın mutlu sonucuna çok sevindiğini, senin çok mesut olmaya lâyık olduğunu söyledi.»

— «Ah, Alonso!» Genç kız, başını, delikanlının omuzuna dayıyarak hıçkırmaya başladı. Acısı hiç şu andaki kadar keskin olmamıştı.

İrene'nin içeri girdiğini duymamışlardı. Genç kadın, «Sen de benimle Bordeaux'ya geliyor musun kızım?» diye soruyordu.

Gloria bir hamlede ayağa fırladı. Alonso'nun bakışı kızdan annesine kaydı. «Müsaade ederseniz ben de sizinle geleyim,» dedi.

O esnada Dona Berta Begonia'ya, «Şimdi de İrene'ye Lina hikâyesini anlatmamıza sıra geldi,» diyordu. «Ne müşkül iş Yarabbim!»

Fakat İrene, ağızlarından çıkan ilk kelimelerden itibaren onları susturdu. «O zavallı kızcağızın veya ondan arta kalanların orada bulunması, beni burada alakoyabilir mi sanıyorsunuz?»

Dona Berta o an kendini hayatında ilk defa olarak pek âdi hissetti. Begonia ise, İrene'nin solgun yüzünde hiç bir zaman çözümleyemeyeceği bir sırrın gizli olduğunu düşünüyordu. İrene'nin bahçeye bakan gözleri, görünmeyen bir dünyayı seyrediyordu sanki. Genç kadın «Onunla evlenirken iyi zamanında da, kötüsünde de yanında olmayı vadettim,» diye düşünüyordu.

Raoul için ne yapmak gerekirse, kendi elleriyle yapacaktı.

KIRK BİRİNCİ KISIM

Raoul tam bir ay ölümle pençeleşti. Kendine gelince yabancısı olduğu beyaz bir odada yatmakta olduğunu, İrene ile Gloria'nın ise yatağının yanında bekleştiklerini gördü. Düşüncelerini toparlamakta güçlük çektiği için, durumu hemen kavrıyamadı. Bir tanesi beyninden olmak üzere tam üç ameliyat geçirmişti. İlk defa bir aynaya göz atınca, sargılar içinde başı, uzıyan sakalı ve çehrelikten çıkmış yüzü ile kendini zor tanıdı.

İrene'yle bir ara yalnız kalmasından istifade ederek, genç kadının elini yakaladı. «Bana ne oldu böyle?»

İrene onun üzerine eğilerek durumu kısaca izah etti.

O zaman yaralının gözlerinde, hatırladığı mânasına çekilebilecek bir ışık yandı, söndü. Belirli belirsiz bir sesle, «Lina öldü, değil mi?» diye sordu.

İrene cevaben başını eğdi. Raoul anlamıştı. Hiçbir şey demiyerek gözlerini kapadı. Burun delikleri de kıpırdamasa, onu bu halde gören uyuyor zannedebilirdi.

Kliniğin sahibi Prof. Duvernier, genç kadınlarla birlikte Bordeaux'ya gelmiş olan Alonso'ya, «Tıbben mümkün olan her şeyi yaptık,» dedi. «Gerisi Allah'a kalmış. Ancak gerekli bakımla hayatının uzatılabileceğini tahmin ederim.»

Etrafında olan bitenlere lâkayt kalan Raoul İspanya'ya nakledileceğini öğrenince ilk defa bir heyecan belirtisi gösterdi. «Çabuk olalım! Burada kalmak istemiyorum!» dedi.

İrene, onu nihayet evinde yatağında görünce derin bir göğüs geçirdi. «Artık evindesin Raoul,» dedi. Erkeğin kendisine bakması üzerine, eğilip onu alnından öptü. «Göreceksin, burada o kadar çabuk iyileşeceksin ki!»

Kocası daldıktan sonra, genç kadın balkona çıktı. Büyük çam, yıldızların parıltısının içinde yüzen bahçede karanlık bir gölge teşkil ediyordu. Uzaklarda Madrit, ışıktan örülmüş bir halıyı andırıyordu.

Az sonra Gloria ayaklarının ucuna basa basa gelerek ona bir müjde getirdi. «Anne, Alonso'nun ailesi seni görmek istiyor.»

Don Ramon Toledo'nun, oğlunun izdivacma razı olmasında, belki Fabregasların uğradıkları felâketin de tesiri olmuştu. Belli ki adam, yazarı fazla kötülediği için vicdan azabı çekiyordu. Karısı da zemini müsait görerek onu yola getirmişti. İyi kalpli ve ciddî olan bu genç kızı nasılsa alacağına göre, Alonso'nun, babasının rızasiyle evlenmesi daha doğru olmaz mıydı?

Bir akşam yemekten sonra oğluyla baş başa kalan

Ramon Toledo, onunla erkek erkeğe konuştu. «İyi düşündün mü? Göze aldığın tehlikenin mikyasını ölçebiliyor musun?»

— «Evet, baba. Gloria'yı belki de bu yüzden daha fazla seviyorum.»

Mesele böylece halledildi.

Gloria'nm nişanı aile arasında yapıldı. Düğünü de aynen böyle patırtısız olacaktı. Don Ramon Toledo, İrene'yi beğenmişti. Nişandan sonra karısıyla evlerine dönerlerken, «Kendine mahsus bir cazibesi olduğu muhakkak,» dedi.

Gloria saadetten uçuyordu. Arada sırada babasının yattığı odaya girerek, annesine yatıp biraz dinlenmesi için ısrarda bulunuyordu. İrene kabul etmiyor ve teşekkür makamında kızının saçlarını okşuyordu. Onun, dinlenmeye ihtiyacı yoktu ki.

Raoul da kızının saadetten ışıldıyan yüzünü gördükçe kayıtsızlığından sıyrılıyordu. Eski sesine benzer tarafı olmıyan zayıf bir mırıltıyla, «Memnun musun Gloria'm?» diye sormayı ihmal etmiyordu.

Gloria da, «Hem de nasıl!» diye atılıyordu. «Yalnız bir tek isteğim kaldı : Bir an evvel iyileş de kiliseye senin kolunda gireyim babacığım. Seni smokin ceketinle ve yakanda beyaz bir karanfille görmeye o kadar sabırsızlanıyorum ki. Annem, gördüğü damatların en yakışıklısı olduğunu hep söyler, durur.»

Gloria böyle konuştukça, Raoul, İrene'ye bakarak, «Hayali ne kadar zengin!» diye mırıldanıyor, fakat buna rağmen dudaklarında belirli belirsiz bir tebessüm dolaşıyordu.

KIRK İKİNCİ KISIM

Luciana Lina'nın: hiç bir zaman geri dönmeyecek yolcunun bavullarını boşaltıyordu. Birçok formalitenin yerine getirilmesinden sonra, resmî bir kamyon tarafından kendisine getirilen iki sandığın kilitlerini zorlamak zorunda kalmıştı. Sandıklardaki giyim eşyasını otomatik hareketlerle ve aptallaşmış bir halde bir bir çıkarıyordu. Lina'nın o kadar nefret ettiği kreton yatak örtülerinin üstünde elbiseler, muslinler, çiçekler birikiyordu. Luciana da, tıpkı kızının sahnede giyeceği urbaları hazırlar gibi, kiminin kolunu, yakasını düzeltiyor, kiminin kırışıklarını açıyordu. Şuursuz olarak gözü kamaşmıştı. «Bütün bunlar bir servet eder,» diye mırıldandı. Rönar blöden bir kapı havalandırmak için pencereyi açtı. Bir çift antilop eldiveni, yumuşak parmaklarını okşuyarak masanın üstüne bıraktı. Bu arada, yengesi Dona Berta'nın eskiden kendisine gönderdiği giyilmiş urbaları hatırlamaktan kendini alamamıştı. O zamanlar Lina'yı sevindirmek için, gönderilenleri elinden geldiği kadar yakıştırarak yerleştirmeye çalışırdı. Begonia'nm eski elbisesindeki yırtığı örer, ayakkabıların derisindeki sıyrıkları boyayla maskelemeye uğraşırdı. Lina bütün bunları küçük burnunu kıvırarak seyreder, «Bir gün nelerim olacağını göreceksin, anne,» derdi. Luciana, elinin tersiyle gözlerini sildi. Sandıklardan çıkardığı urbalarda «Lanvin, Patou, Balen-

ciaga» etiketlerini okumuştu. Demek bu müesseseler hakikaten vardı, Lina da onların prova salonlarından geçmişti ha? Kızını, âhenkli adımlarıyla yaldızlı möblelerin ve aynaların önünden geçerken hayalinde canlandırdı, ondan, Fransızca olarak, «Büyük İspanyol aktrisi Lina Salgado'dur,» diye bahsedildiğini duyar gibi oldu.

Lina, istediklerini, o kendine emin tavrıyle bütün hayatınca bu işi yapmış gibi rahatça seçmiş olmalıydı. Luciana şu anda bile onu karşısında görüyor, yürek biçimli yüzünün yaldızlı aynalardaki aksini tahayyül ediyordu. Kızının tenkitçi, her şeye kusur bulan, fakat gözlerinde kerdine özgü bir parıltı eksik olmayan yüzünü hep karşısında görecekti.

Luciana birdenbire gayriihtiyari gülümseyerek, ellerini, beyaz bir bulutun içine daldırdı. «Maske»deki gelinlikti, bu. Üstünde «Place Vendome» yazılı bir kutuyu açtı. Taç bunun içindeydi. Kadıncağız, «Harika,» diye mırıldandı.

Gelinliğin arkasından bir deniz kızının derisini hatıra getiren baştan başa payetlerle işli siyah bir elbise çıktı. Payetli bir siyah elbise yıllardan beri Luciana'nın başlıca idealiydi. Lina'ya, «Öyle elbise bir kadını hanımefendi gösterir,» derdi. Lina da, «Hayır, kokot gösterir,» diye mukabele ederdi. Lina bunu birkaç kere giydikten sonra, ihtimal annesine hediye edecekti. Valvarcel'le Dorita, Luciana'yı payetli elbiseyle görünce ne kadar kuduracaklardı kim bilir!. Zavallılar! Kıskançlıktan hasta olacaklardı!

Luciana, sandığın dibindekileri boşaltmak için yere çömeldi. Bu buruş buruş pembe cisim neydi? Luciana onu ellerinin arasında açtı. Lina'nın bir geceliğiydi, bu: annesinin birkaç kere ütülediği bir gecelik. Belki de bir şeyi sarmak için beraberinde götürdüğü, fakat Luciana'nın şimdi, ayakları çıplak olarak odasına giren kızının sırtın-

da görür gibi olduğu eski bir gecelik. Yakasında küçük bir leke vardı : bir krem lekesi. Luciana bir çığlık attı. Yepyeni ipekliler ve kadifelerle çevrili olduğu halde, kızının vücudunu sarmış olan bu eski ipekli parçasının içine yüzünü gömdü. Bir daha dönmeyecek olan kızının beyaz ve ince vücudu... Prenseslere lâyık çeyizinin, kreton döşemeliklerin yeşil ve mavi elmalarının üstünde yarattığı tesiri hiç bir zaman göremeyecek olan kızı için ağlıyordu.

Zilin çalması kadıncağızı gerçeğe döndürdü. Beceriksiz bir hareketle saçlarına çekidüzen vermeye çalıştı. Zile tekrar basılması üzerine, güçlükle yerinden kalkarak kapıyı açmaya gitti. Eşikte bir hanımefendi duruyordu. Luciana onu hemen tanıyamadıysa da, «Sizi görmeye geldim...» dediğini duyunca anladı...

Şaşkınlığı o dereceydi ki misafiri içeri girmeye davet etmeyi unuttu.

Neticede, hole girdikten sonra kapıyı kapayan İrene oldu. Küçük salonu işaretle, «Oraya girelim mi?» diye sordu.

Luciana donuk donuk başını eğdi. Şişmiş burnu ve akmış makyajıyla ihtiyar bir soytarıya benziyordu. Bir divanın üstüne ilişmiş olan İrene onu, yanına oturmaya zorladı. «Bizzat benden duymanızı istediğim bir şeyi size söylemeye geldim,» dedi. Böyle derken dudakları titremişti. «Hayatta kızınızdan başka kimseniz olmadığını biliyorum.»

— «Hanımefendi!..»

İrene, elini, Luciana'nınkilerin üstüne koydu. «Geleceğinizi temin etmeyi ben üstüme alıyorum,» dedi.

Luciana misafirine şaşkın şaşkın bakıyordu. Mahrumiyetler onda ahlâk kavramlarını az çok yıkmış idiyse de, kuş beyninde burjuva kaygularından gene de bir şeyler kalmıştı. «Kabul etmem doğru olur mu bilmem,» diye

kekeledi. Ve kızının o kadar haksızlık ettiği kadının, utancını ve kederini görememesi için, elleriyle yüzünü örterek hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. «Kızım kötü değildi. Ben bilemedim... Ben aptalım, zavallı bir aptal...» diye inliyordu.

İrene ona sessizce bakıyordu. Luciana da aralanmış parmaklarının arasından bu bakışı tetkik ediyordu. Üzüntüsünü birine haykırmak ihtiyacı içinde olduğundan, yanında oturan kadının kim olduğunu yavaş yavaş unuttu. «Bu kapıya baktıkça, bana, o içeri girecekmiş gibi geliyor,» dedi. «Geceleri de onun bana yavaşça seslendiğini duyar gibi oluyorum...» Elini çekine çekine genç kadının kolunun üstüne koydu ve ürpererek devam etti. «En fecisi nasıl öldüğünü, ıstırap çekip çekmediğini bilememek... Sizin de bir kızınız var. Beni anlarsınız.»

İrene kısaca, «Evet,» dedi, «anlıyorum.»

İki kadının arasında bütün engeller yıkılmıştı. İrene artık Raoul Fabregas'ın karısı değil, sadece halden anlıyan bir başka anaydı. Ona, elbiseleri, kürkleri, portakal çiçeklerinden örülü tacı göstermek, bir an Luciana'nın aklından geçti. Kendini önemsetmek onu biraz olsun avuturdu, ama aklıselimi bu münasebetsiz hareketi önledi.

İrene gitmek üzere ayağa kalkınca, genç kadının ellerini öptü. «Tanrı'nın unutmadığı bazı şeyler vardır, hanımefendi.»

Fakat bir kere yalnız kalınca zıd bir tepki gösterdi. İşaret parmağını mübalâğalı bir hareketle alnına vurarak, «Öyle olduğu için bu işi yaptı,» diye mırıldandı. «Yoksa...» Birden pencereye koşarak köşeyi dönen uzun siyah otomobile yumruğunu salladı. «Ah, ölen neden sen değilsin?» diye bağırdı. «Ah, sen olabilseydin!»

KIRK ÜÇÜNCÜ KISIM

Gloria'nın düğününden sonra, İrene, Raoul'u nihayet Gırnata'ya götürebildi. Mevsim eylül sonlarıydı. Araba, malikânenin kapısında durunca, genç kadın hastayı ancak şoförün yardımiyle indirebildi. Koluna abanan erkeğin ağırlığını duya duya eve girince, birden tıkanır gibi oldu. Geçmişte aynı kapıdan kol kola fırlayıp saadete koşuşlarını hatırlamıştı. O zaman ikisi de ne kadar genç, ne kadar şendiler... Fakat malikânenin gerek içi, gerekse dışında hiçbir değişiklik yoktu. Değişen yalnız insanlardı. Evet, Albaicin'in badanalı duvarlarının arasında hayat sanki durmuştu. Her şey, onun, küçücük bir siyah gölge gibi, halasının iri ve gösterişli siluetinin arkası sıra şu merdiveni tırmandığı o çok gerilerde kalmış gündeki gibiydi. Bununla beraber, onun için her şey farklıydı.

İrene, kollarının arasında Raoul'u tutarak Gırnata'ya dönmekle, hedefine eriştiğini hissediyordu. Ona kalırsa, bugünden sonraki günler hep birbirinin aynı olacak, renksiz ve yeknesak saatler hiç bitmemecesine birbirlerini kovalıyacaklardı.

Raoul'u, vaktiyle halasına ait olan daireye yerleştirdi, kendisi için de bitişik odayı tanzim etti. Böylece kocası gece ve gündüz gözünün altında olurdu.

Raoul ilk haftalar ayağa kalkmadı. Yatağında yattığı yerden, bütün pencereler tarafından çerçevelenen Elhamra'nın manzarasını seyrediyordu. Kazadan beri pek az konuşuyor, fakat İrene odanın içinde gidip geldikçe bakışlarını genç kadının üzerinden ayırmıyordu. Madrit'ten yola çıkmalarından önce, doktorları İrene'yle açık konuşmuştu. İyi bakım gördüğü takdirde, Raoul uzun zaman yaşıyabilirdi, fakat felci artacaktı.

Bir öğleden sonra genç kadın kocasını taraçadaki şezlonga yerleştirmiş, kucağına da bir sürü mecmua vermişti. Kendisi iş sepetiyle bir koltuğa yerleşti. Fakat çocuklar için bir sürü okul önlüğü dikiyordu. Dikişinin üzerine eğilince, öğleden sonra güneşinin ışınları saçlarının arasında oynamaya başladı. Raoul ona bakarak, «Genç kız vücudu ve temiz yüzüyle hâlâ taze ve güzel,» diye düşünmekten kendini alamadı. Bunun üzerine çoktandır unuttuğu bir tablo hayalinde canlandı: Bu, bir kayanın üzerine oturmuş olan örgüleri dağılmış bir küçük kızın hayaliydi. Eski ayakkabılarını eski elbisesinin eteğinin altında gizlemeye çalışan bir küçük kız... O zamanki İrene'nin çocuksu yüzü ve hayattan pek çok şey bekliyen berrak, lâkin ateşli bakışları hâlâ erkeğin gözlerinin önündeydi. Raoul o çocuğu ne hale getirmişti?

Karşısında, başını dikişinin üzerine eğmiş olan kadına baktı. Aslında onu o kadar az tanıyordu ki...

Tam o sırada bir hizmetkâr onlara limonata getirdi. İrene, kocasına yardım etmek için ayağa kalktı.

Raoul, genç kadının ince ellerinin hareketlerini dalgın dalgın takip ediyordu. Fakat ona bardağını uzatan el birdenbire titredi ve limonatanın birkaç damlası, erkeğin dizlerinin üzerinde açık duran mecmuanın üstüne döküldü.

İrene, «Affedersin,» dedi ve dikiş sepetinden bir kumaş parçası alarak kâğıdın ıslaklığını gidermeye yelten-

di. Sonra âni bir kararla, «Bu mecmuayı bırak, sana başkasını getiririm,» dedi.

Raoul mecmuanın üzerine elini koydu. «Ne lüzumu var?»

Çok iyi tanıdığı bir yüz, kâğıdın üzerinden kendisine bakıyordu. Raoul, kalbinde hiç beklemediği bir acı duymasına kendi de şaştı. Resmin altındaki yazı şöyle başlıyordu : «Nöroloji sahasındaki ameliyatlariyle ün salmış olan tanınmış cerrahlarımızdan Dr. Pedro Vendrell, Birleşik Amerika'daki mütehassısları kendine hayran bırakıyor.»

Karı-kocanın arasına mânalı bir sessizlik çökmüştü. Raoul, arkadaşı Pablo'nun alaycı kahkahasını duyar gibiydi : «Üstelik o kadar şanslısın ki, adı Pedro Vendrell olan zat ya bir evliya, yahut da enayinin biri...»

Arkadaşının herkese leke sürmeye bayıldığını bilen romancı, o sırada Pablo'nun sözlerinin üzerinde durmamıştı.

Ama şimdi karısına bakmaya korkuyordu. Hastalara mahsus egoistliğin tesiriyle, yahut da kendisinin de anlıyamadığı bir sebepten, «Yalan!... Yalan!» diye bağırmak istiyordu. Fakat korkusunun hakikat olduğunu anlaması için başını kaldırmasına hacet yoktu. Kucağındaki erkek yüzünün üzerindeki ıslak lekeler bunun böyle olduğuna delildi.

Hasta adam, başını arkasındaki yastığa dayıyarak gözlerini kapadı. Birkaç dakikadır sormaya can attığı suali bu vaziyette sordu. «İrene, Dr. Vendrell neden o kadar âni olarak gitti?»

— «Âni gitmedi. Bu seyahati çoktandır tasarlıyordu.»

Raoul'un hâlâ gözleri kapalıydı. Karısına, «Gel, yanıma otur!» diye emretti. İrene itaat edince, kocası onun

ellerini yakalayıp sordu. «Pedro Vendrell seni seviyordu, değil mi?»

— «Allah aşkına bırak Raoul!...»

Erkek birden gözlerini açtı. Kemikleri çıkmış yüzünde gözleri bir an için eski parlaklığını kazanmıştı. «Beni o kadar kötü ruhlu mu sandın sen İrene?» Genç kadının ellerinden birini bırakarak mecmuayı aldı. Hayır, hayat dolu bu yüzün sahibi evliya da olamazdı, enayi de. Raoul, «İyi ve dürüst bir kadını seven iyi ve dürüst bir adam olduğu için gitmeyi tercih etti,» diye düşündü.

Darro Nehri'nden hafif bir rüzgâr esiyordu. Mersin ağaçlarının ekşimsi kokusu ile yaseminlerin tatlı parfümü birbirine karışmıştı. Sessizlik içinde ağustos böceklerinin şarkısı insanın kulağına geliyordu.

Raoul, etrafın sükûnetinin ruhunu kapladığını, kendisinin ise, acıyan ve sızlıyan zavallı vücudundan yavaş yavaş uzaklaştığını hissediyordu. Aşağıdaki dünya taraçadan ne kadar da küçük görünüyordu! Kendi hayatı da ne kadar küçük, ne kadar sefildi! İrene'nin elleri avuçlarında titriyordu. Erkek sessizliği bozdu. «Ağlamanı istemiyorum,» dedi. «Kâfi derecede ağladın. Sana birkaç zaman için ihtiyacım var. Ama bir gün gelecek ki...»

— «Yalvarırım sus Raoul!»

Erkek düşünceye dalmıştı. İrene'nin elleri ne kadar da soğuktu. Kendi ellerinde kalan azıcık ılıklığı onlara verebilmeyi isterdi. Bu hissin tesiriyle genç kadının ellerini sıktı. Uzun zamandan beri ilk defa olarak kendilerini birbirlerine yakın hissediyorlardı.

Raoul nihayet, «Vakit varken anlaşmamız lâzım,» dedi. «Beni dinle İrene. Kendimi değme doktorlardan daha iyi bilirim. Onlar ne derlerse desinler, her şey pek çabuk olup bitecek.» Genç kadının onu gene susturmaya yeltenmesi üzerine, «Bırak da meramımı anlatayım İrene,» diye sesini yükseltti. «Konuşmanın bana iyi geldiğini

görmüyor musun? Hem biliyor musun?... Sonradan beni düşününce, bu anı hatırlıyacak ve her şeye rağmen bende iyi ve dürüst bir taraf olduğunu, bütün çılgınlıklarıma rağmen, o yönümün sana meylettiğini anlıyacaksın. Bu yüzden açık konuşacağım. Zamanı gelince tereddüt etme İrene. Tanrı'nın, yolunun üzerine çıkardığı saadete dört elle sarıl. Zira mesut olmayı sen çoktandır hakettin.»

SON

ALTIN DİZİ

carmen de icaza

gizli duygular

ALTIN KİTAP